

BLOC I

PANORAMA ECONÒMIC I MEDIAMBIENTAL DE LES ILLES BALEARS

1

EL PANORAMA ECONÒMIC DE LES ILLES BALEARS

1.1.

INTRODUCCIÓ

Les Illes Balears han mantingut una notable resiliència i dinamisme econòmic al llarg del 2024, i han consolidat el bon ritme de creixement iniciat després de la crisi de la covid-19. Si bé les activitats turístiques continuen exercint un paper central com a principal motor econòmic, el creixement s'ha estès també a altres sectors, com el comerç, la construcció i els serveis complementaris. Tot i que la seva contribució ha estat menor, aquesta diversificació ha reforçat la solidesa i la capacitat d'adaptació del model econòmic de les Illes.

El turisme, amb xifres destacables tant en despesa com en arribades internacionals, ha potenciat el dinamisme dels sectors associats i ha generat un efecte d'arrossegament sobre l'economia regional. Aquesta expansió ha estat facilitada per un context de confiança empresarial, inversions sostingudes i una adaptació efectiva a les exigències tant del mercat nacional com internacional.

En aquest marc, les Balears es consoliden com una de les regions més dinàmiques de l'Estat, tot i que a una distància menor respecte al lideratge inapel·lable del 2023. Així, malgrat que comunitats com Madrid i Catalunya han experimentat també

un dinamisme notable, la combinació de creixement turístic i diversificació econòmica manté les Balears en una posició de referència. Aquesta trajectòria positiva contrasta amb les previsions de desacceleració per als anys 2025 i 2026, i subratlla la capacitat de l'arxipèlag per sostenir un creixement resiliència en un panorama econòmic més incert.

Les Balears mantenen, un any més, un creixement sòlid i consistent, i destaquen en un context macroeconòmic de relativa estabilitat. No obstant això, continuen arrossegant els reptes persistents de l'accés a l'habitatge i la sostenibilitat del model de creixement, ja que els mateixos factors que impulsen l'economia són, alhora, la principal font de riscos en aquests dos àmbits.

Aquest apartat segueix els canvis metodològics indicats al mateix apartat de la memòria del CES de l'any passat, a partir del qual només es presenten les sèries per al nou marc Input-Output (MIO-base 2014), que abasten el període 2014-2024, mentre que per al període 2004-2018 es poden consultar les sèries històriques d'aquestes variables referides a l'anterior MIO-base 2004 a l'edició de la memòria del CES referida a l'any 2018.

Malauradament, a diferència d'anys anteriors, enguany no ha estat possible con-

sultar les dades de Funcas que analitzen l'oferta productiva per comunitats autònomes, unes dades que, tot i presentar-se amb un any de decalatge, aportaven molta informació per conèixer l'evolució relativa dels sectors de l'arxipèlag en relació amb les altres regions de l'Estat. Per aquest motiu, l'anàlisi de l'oferta productiva es restringeix a l'àmbit balear en aquesta edició.

La resta d'apartats, referits a l'anàlisi econòmica regional de les Illes Balears, segueixen les mateixes pautes metodològiques de les memòries anteriors pel que fa a l'anàlisi de l'oferta productiva, l'anàlisi de la demanda regional, la inversió estrangera, els preus, l'evolució de la renda real per capita i, finalment, la distribució funcional de la renda.

1.2.

ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA DE LES ILLES BALEARS

En aquest apartat, primer s'analitza l'estructura productiva de l'oferta de les Balears per sectors econòmics i per illes a partir de les estimacions macroeconòmiques que ha fet la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació del Govern de les Illes Balears per al període 2014-2024 a partir del nou MIOIB (2014).

1.2.1. L'ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA DE LES ILLES BALEARS I PER ILLES

El VAB va tancar el 2024 sense gairebé signes de fatiga dels tres anys previs de recuperació exultant i va anotar un incre-

ment del 4 % respecte a l'any anterior. Les dades de la Direcció General d'Economia i Estadística tan sols resten una dècima al creixement de l'any anterior (4,1 %), i ratifiquen, si encara hi havia qualche dubte, que el creixement econòmic de les Illes Balears es propulsa ja de manera autònoma i no sota l'efecte base que amagava el dal·labaix de 2020.

La tònica general des d'un punt de vista sectorial dilucida un patró similar al dels anys anteriors, amb un sector dels serveis protagonista que porta les regnes per damunt de la resta de sectors, tots en creixement real però incapaços d'assolir l'empenta del terciari. Tot plegat condueix a una terciarització de l'economia que s'enfila fins a un nou màxim que sembla no tenir límits.

Així, en termes reals, el sector dels serveis va incrementar el seu VAB un 4,3 %, un creixement que iguala gairebé el de l'any anterior (4,4 %) i que segueix per sobre del llindar del 4 % al qual no s'havia arribat en el procés de recuperació de la Gran Recessió 2013-2019. Tal com s'esperava, aquest comportament destacat rau en les excel·lents xifres d'arribades de turistes i la despesa que efectuen a les illes, amb el seu poder multiplicador a la resta d'oferta complementària i altres sectors de manera indirecta.

Segurament, el tret més destacat a la resta del ventall sectorial és l'acceleració del creixement del sector energètic i industrial, que per primera vegada en vuit anys s'ha situat com el sector amb millor comportament amb un augment del VAB del 2,6 % (vs. 1,1 %, 2023). Per la seva part, la construcció també ha mantengut la tò-

nica amb un creixement de l'1,9 %, tot i que perd pistonada respecte a l'any anterior (3,1 %), cosa que també ha succeït a l'agricultura, amb un creixement de l'1,5 %, tres dècimes menys que l'any anterior. D'aquesta manera, tots els sectors han evitat el terreny negatiu des de la sortida de la covid. La construcció se suma al sector dels serveis en l'assoliment d'un nou màxim històric, una fita que haurà d'esperar en el cas de la indústria i l'agricultura, que presenten un creixement decennal més dèbil que els serveis i la construcció (31,8 % i 25,1 %, respectivament), molt més clar en el cas de la indústria, que encara no presenta un balanç negatiu (-7 %), respecte a l'agricultura (13,6 %) (vegeu el **quadre I-1.1** i el **gràfic I-1.1**).

Fruit d'aquests comportaments sectorials, el sector terciari guanya més pes encara i se situa en el 87,3 % (vs. 87,1 %, 2023) de tota l'economia, i escapça representativitat al sector de la construcció (6,8 % vs. 6,9 %, 2023), la indústria (5,5 % vs. 5,6 %, 2023) i també el sector agrari, que ocupa un pes molt minso dins el teixit productiu (0,42 % vs. 0,43 %, 2023). No es pot menystenir que la concentració massiva en un dels sectors incrementa la volatilitat dels cicles per la seva exposició més elevada a xocs sectorialment asimètrics, tot i que el sector dels serveis és un sector molt ampli i requereix una anàlisi en més profunditat de les branques per entendre l'abast d'aquest fenomen.

El creixement de les Illes Balears s'emmarca en un context internacional de recuperació després de l'acceleració del creixement econòmic en què la zona euro ha recuperat cinc dècimes a l'any anterior amb un augment del seu producte interior brut del

0,9 %, una acceleració de la mateixa envergadura, però que a Espanya parteix de nivells molt més elevats (3,2 % vs. 2,7 %, 2023). De fet, Espanya segueix mostrant unes taxes de creixement molt més altes que altes potències de la zona euro com França (1,1 %), Itàlia (0,7 %) i Alemanya (-0,2 %), aquesta darrera encadena ja dos anys consecutius en vermell (vegeu el **quadre I-1.2** i el **gràfic I-1.2**).

En termes regionals, la pròrroga durant el 2024 del moment favorable de creixement econòmic ha accentuat les diferències en les dinàmiques illenques observades en els darrers anys. Mallorca, que va patir l'impacte més gran durant el 2020, però també va experimentar un rebot més intens en la recuperació, no només ha mantingut el ritme de creixement de l'any anterior (4,1 %), sinó que l'ha superat i ha arribat al 4,4 %. Això ha consolidat el seu pes sobre l'economia balear fins a assolir el 78,2 % del total. Per contra, les Pitiüses i Menorca han experimentat una desaceleració en el seu creixement, especialment acusada en el cas de Menorca (1,5 % enfront del 3,1 % de 2023), mentre que Eivissa i Formentera han mostrat una davallada més moderada (3,3 % enfront del 4,7 % de 2023). En el balanç quinquennal, que compara les dades amb el període pre pandèmia, s'observa que les Pitiüses continuen liderant el creixement acumulat amb un 14,8 %; seguides per Mallorca amb un 9,6 %, que recupera la segona posició, i Menorca amb un 9 %, que manté un cicle de creixement més estable però menys intens (vegeu el **quadre I-1.3** i el **gràfic I-1.3**).

El retorn a un cicle inflacionari més moderat ha fet que les magnituds en termes

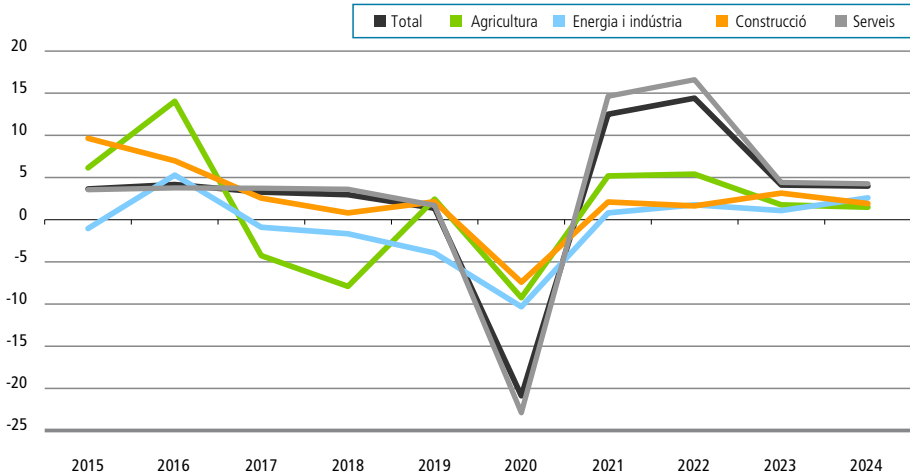
Quadre I-1.1. Evolució del VAB a preus constants en milers d'euros a les Illes Balears per sectors econòmics (2014-2024) (base 2014)									
Agricultura				Energia i indústria			Construcció		
	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació
2014	115.562	0,5%	-	1.849.969	7,6%	-	1.695.646	7,0%	-
2015	122.662	0,5%	6,1	1.830.404	7,2%	-1,1	1.859.364	7,4%	9,7
2016	139.892	0,5%	14,0	1.927.396	7,3%	5,3	1.989.156	7,6%	7,0
2017	133.946	0,5%	-4,3	1.909.902	7,0%	-0,9	2.040.319	7,5%	2,6
2018	123.340	0,5%	-7,9	1.878.305	6,7%	-1,7	2.056.692	7,3%	0,8
2019	126.361	0,5%	2,4	1.804.107	6,4%	-4,0	2.100.892	7,4%	2,1
2020	114.673	0,5%	-9,2	1.617.830	7,2%	-10,3	1.945.178	8,7%	-7,4
2021	120.632	0,4%	5,2	1.630.677	6,5%	0,8	1.985.809	7,9%	2,1
2022	127.145	0,4%	5,4	1.659.237	5,7%	1,8	2.018.619	7,0%	1,7
2023	129.406	0,5%	1,8	1.677.112	5,6%	1,1	2.082.132	6,9%	3,1
2024	131.324	0,5%	1,5	1.720.855	5,5%	2,6	2.121.879	6,8%	1,9
Taxes anual acumulativa (%)									
2014-2024	13,6			-7,0			25,1		

Serveis				Total		
	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació
2014	20.719.081	85,0%	-	24.380.259	100,0%	-
2015	21.456.503	84,9%	3,6	25.268.933	100,0%	3,6
2016	22.266.402	84,6%	3,8	26.322.846	100,0%	4,2
2017	23.097.532	85,0%	3,7	27.181.699	100,0%	3,3
2018	23.929.324	85,5%	3,6	27.987.660	100,0%	3,0
2019	24.336.751	85,8%	1,7	28.368.111	100,0%	1,4
2020	18.764.349	83,6%	-22,9	22.442.029	100,0%	-20,9
2021	21.511.561	85,2%	14,6	25.248.680	100,0%	12,5
2022	25.084.058	86,8%	16,6	28.889.059	100,0%	14,4
2023	26.191.656	87,1%	4,4	30.080.305	100,0%	4,1
2024	27.304.834	87,3%	4,3	31.278.892	100,0%	4,0
Taxes anual acumulativa (%)						
31,8				28,3		

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Direcció General d'Economia i Estadística.

Gràfic I-1.1.

Evolució de la variació del VAB a preus constants en milers d'euros a les Illes Balears per sectors econòmics (2015-2024) (Base 2014)



Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Direcció General d'Economia i Estadística.

corrents siguin més coherents amb les reals. Així, el VAB a preus corrents sense deflactar¹ de les Illes Balears ha superat per primera vegada el llindar dels quaranta mil milions d'euros (40.428,84 milions). Aquesta xifra representa un increment del 6,9 % respecte a l'any anterior i s'apropa, per tant, als valors reals, en contrast amb els anys anteriors marcats pel descontrol de preus.

Tot i que, com és lògic, les magnituds absolutes dels sectors estan influïdes pel factor preus, el pes sectorial manté una distribució força similar a les dades en preus constants. El sector dels serveis continua sent predominant, amb un volum de 34.527,5

milions d'euros, que representa un 85,8 % del total de l'economia. En segon lloc, però a molta distància, se situa el sector de la construcció amb 2.875,3 milions (7,1 %), seguit per l'energia i la indústria amb 2.638,4 milions (6,6 %) i, finalment, el sector primari amb 207,6 milions (0,5 %) (vegeu el [quadre I-1.4](#)).

Cinc cèntims del mateix passa amb l'anàlisi per illes del VAB a preus corrents. En magnituds no deflactades, el VAB de Mallorca es va enfil·lar durant el 2024 fins als 31,461,4 milions d'euros, amb un increment del 7,3 % respecte a l'any anterior. Aquesta xifra representa un 78,2 % del total de les illes, mentre que el de les Pitiüses va copsar un 13,9 % (5.603,5 milions) i Menorca, un 7,9 % (3.184 milions), amb increments nominals per darrere de l'illa

1. Valors del 2024 calculats per la Direcció General d'Economia i Estadística emprant el deflactor d'Espanya.

QUADRE I-1.2. EVOLUCIÓ DE LES TAXES DE VARIACIÓ DEL PIB. VOLUM ENCADENAT (2014-2024) (BASE 2020, EN %)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 (p)	2022 (p)	2023 (p)	2024(p)
Zona euro	1,4	2,0	1,9	2,6	1,8	1,6	-6,0	6,3	3,5	0,4	0,9
Espanya	1,4	3,8	3,0	3,0	2,3	2,0	-10,9	6,7	6,2	2,7	3,2
Illes Balears	1,0	3,6	4,2	3,3	3,0	1,4	-20,9	12,5	14,4	4,1	4,0
Mallorca	0,7	3,7	4,2	3,2	2,9	1,1	-22,6	12,7	15,7	4,1	4,4
Menorca	0,8	3,3	3,5	3,1	2,0	1,8	-12,6	10,1	8,2	3,1	1,5
Pitiüses	2,4	3,8	4,4	3,7	3,6	2,5	-15,6	12,8	11,4	4,7	3,3

Font: Direcció General d'Economia i Estadística i Eurostat.
Nota: (p) provisional.

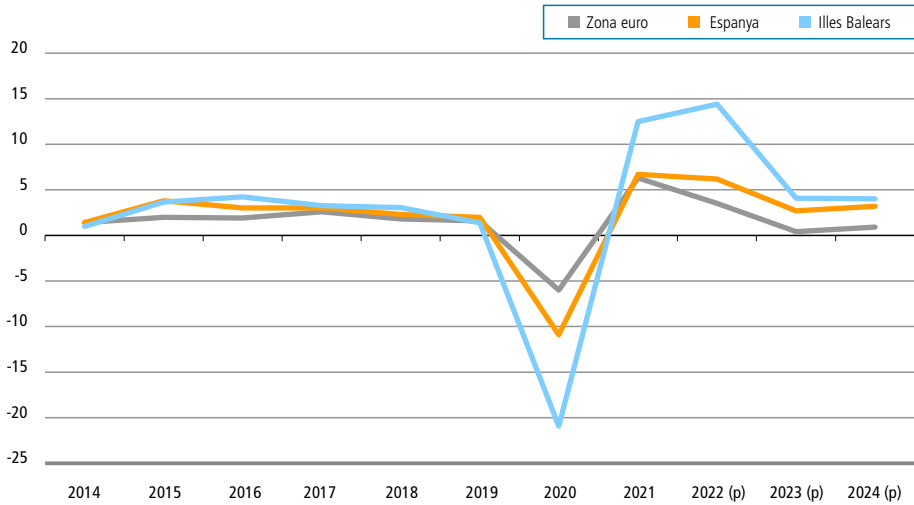
QUADRE I-1.3. EVOLUCIÓ DEL VAB A PREUS CONSTANTS EN MILERS D'EURA LES ILLES BALEARS PER ILLA (2004-2024) (BASE 2014)											
	Mallorca			Menorca			Pitiüses			Illes Balears	
	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació	Total	% variació
2014	19.220.461	78,8%	-	1.983.743	8,1%	-	3.176.055	13,0%	-	24.380.259	100,0%
2015	19.924.070	78,8%	3,7	2.048.515	8,1%	3,3	3.296.348	13,0%	3,8	25.268.933	100,0%
2016	20.760.284	78,9%	4,2	2.120.706	8,1%	3,5	3.441.856	13,1%	4,4	26.322.846	100,0%
2017	21.426.921	78,8%	3,2	2.185.632	8,0%	3,1	3.569.146	13,1%	3,7	27.181.699	100,0%
2018	22.058.158	78,8%	2,9	2.230.367	8,0%	2,0	3.699.135	13,2%	3,6	27.987.660	100,0%
2019	22.305.133	78,6%	1,1	2.270.159	8,0%	1,8	3.792.820	13,4%	2,5	28.368.111	100,0%
2020	17.256.147	76,9%	-22,6	1.983.487	8,8%	-12,6	3.202.396	14,3%	-15,6	22.442.029	100,0%
2021	19.451.904	77,0%	12,7	2.183.930	8,6%	10,1	3.612.846	14,3%	12,8	25.248.680	100,0%
2022	22.500.776	77,9%	15,7	2.363.171	8,2%	8,2	4.025.112	13,9%	11,4	28.889.059	100,0%
2023	23.428.064	77,9%	4,1	2.436.849	8,1%	3,1	4.215.392	14,0%	4,7	30.080.305	100,0%
2024	24.449.823	78,2%	4,4	2.474.405	7,9%	1,5	4.354.664	13,9%	3,3	31.278.892	100,0%

Taxes anual acumulativa (%)

2014-2024	27,2	24,7	37,1	28,3
------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Direcció General d'Economia i Estadística.

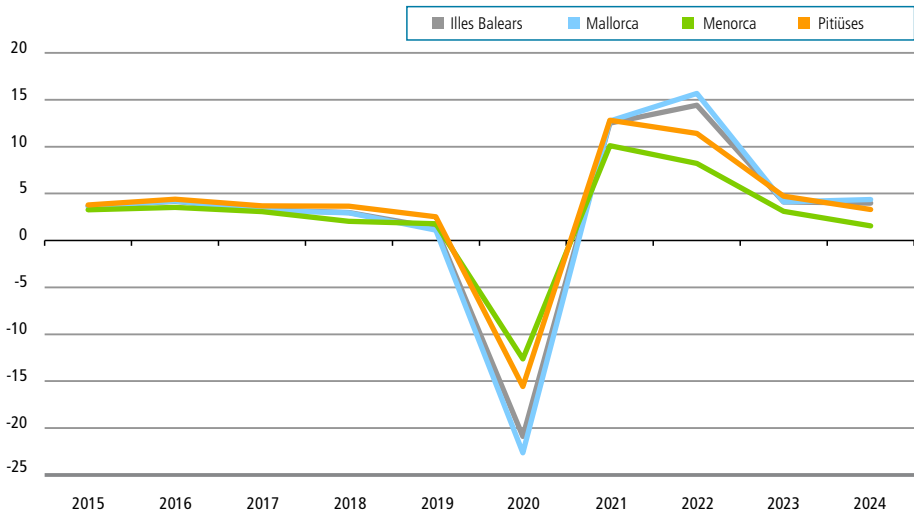
Gràfic I-1.2.
Evolució de les taxes de variació del PIB. Volum encadenat (2014-2024)
(Base 2020)



Font: Direcció General d'Economia i Estadística.

Nota: (p) provisional.

Gràfic I-1.3.
Evolució de la variació del VAB a preus constants en milers d'euros a les Illes Balears per illa (2004-2024) (Base 2014)



Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Direcció General d'Economia i Estadística.

Quadre I-1.4. Evolució del VAB a Preus Corrents en Milers d'Euros a les Illes Balears per Sectors Econòmics (2014-2024) (Base 2014)															
	Agricultura			Energia indústria			Construcció			Serveis			Total		
	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació
2014	115.562	0,5%	-	1.849.969	7,6%	-	1.695.646	7,0%	-	20.719.081	85,0%	-	24.380.259	100,0%	-
2015	137.668	0,5%	19,1	1.944.688	7,6%	5,1	1.864.120	7,3%	9,9	21.750.520	84,6%	5,0	25.696.996	100,0%	5,4
2016	205.365	0,8%	49,2	1.931.847	7,1%	-0,7	2.019.729	7,5%	8,3	22.944.712	84,7%	5,5	27.101.654	100,0%	5,5
2017	198.794	0,7%	-3,2	1.975.914	6,9%	2,3	2.141.251	7,5%	6,0	24.153.124	84,8%	5,3	28.469.082	100,0%	5,0
2018	169.642	0,6%	-14,7	1.994.497	6,7%	0,9	2.207.752	7,4%	3,1	25.308.582	85,3%	4,8	29.680.472	100,0%	4,3
2019	186.391	0,6%	9,9	1.895.539	6,2%	-5,5	2.386.453	7,8%	8,1	26.120.079	85,4%	3,2	30.578.462	100,0%	3,0
2020	152.882	0,6%	-18,0	1.679.934	6,9%	-10,9	2.224.089	9,1%	-6,8	20.356.281	83,4%	-22,1	24.413.186	100,0%	-20,2
2021	178.433	0,6%	16,7	2.014.004	7,2%	19,9	2.346.983	8,4%	5,5	23.551.579	83,8%	15,7	28.090.999	100,0%	15,1
2022	187.410	0,6%	5,0	2.634.642	7,8%	30,8	2.435.297	7,2%	3,8	28.577.784	84,5%	21,3	33.835.133	100,0%	20,4
2023	205.195	0,5%	9,5	2.584.667	6,9%	-1,9	2.754.622	7,3%	13,1	32.114.832	85,3%	12,4	37.659.316	100,0%	11,3
2024	207.649	0,5%	1,2	2.638.443	6,6%	2,1	2.875.253	7,1%	4,4	34.527.498	85,8%	7,5	40.248.842	100,0%	6,9

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Direcció General d'Economia i Estadística.
Valors del 2024 calculats emprant el deflactor d'Espanya.

gran (6,2 % i 4,4 %, respectivament) (vegeu el [quadre I-1.5](#)).

En síntesi, l'economia de les Illes Balears ha continuat la seva trajectòria de creixement durant el 2024, i s'ha consolidat com una de les regions amb millor comportament econòmic en el context espanyol i europeu. El dinamisme econòmic, impulsat principalment pel sector dels serveis, ha reafirmat la terciarització de l'economia i el paper clau del turisme com a motor de creixement. Tot i que altres sectors com la indústria i la construcció han mostrat millores notables, el seu pes relatiu continua disminuint en favor del terciari, fet que accentua la concentració econòmica i els riscos associats a aquesta especialització. En l'àmbit insular, Mallorca ha liderat el creixement, mentre que les Pitiüses i Menorca han experimentat una certa desacceleració, amb diferències regionals destacades en la dinàmica econòmica.

1.2.3. EL TEIXIT EMPRESARIAL BALEAR

El creixement sòlid de l'economia il·lenca va venir dotat d'un creixement del múscul empresarial, que va assolir un total de 100.430 empreses econòmicament actives. Les dades del Directori Central d'Empreses (DIRCE), de data 1 de gener de 2024, indiquen que l'increment anual d'unitats empresarials respecte a l'any anterior és del 2,7 %, un increment que gairebé duplica el que s'ha experimentat al conjunt de l'Estat (1,5 %).

En analitzar aquest creixement segons la mida empresarial, s'observa que tots els segments incrementen el nombre

d'unitats, encara que l'augment relatiu és més significatiu en les grans empreses. Així, les grans empreses —amb 250 treballadors o més— van créixer fins a 83, i van registrar un augment del 15,3 % respecte a l'any anterior. La creació de noves petites i mitjanes empreses també va mostrar un dinamisme notable, amb increments del 10,7 % i el 6,8 % respectivament, malgrat que representen una proporció molt petita del total del teixit empresarial (4,2 % i 0,5 %, en cada cas). Per la seva part, les microempreses —d'entre un i nou treballadors— i les empreses sense assalariats, que constitueixen nou de cada deu empreses a les Balears, també van seguir la tendència alcista del cens empresarial. Aquest creixement va ser més pronunciat en les microempreses (3,3 %) que en les empreses sense treballadors assalariats (1,6 %), tot i que ambdues contribueixen a mantenir en positiu tots els estrats empresarials segons la seva mida, en consistència amb el que ha succeït durant el 2024 a la resta de l'Estat.

Des d'una perspectiva sectorial, s'observa que el creixement empresarial ha estat impulsat principalment pel sector de la construcció (4,4 %) i pels serveis (2,7 %); dins d'aquest últim destaquen algunes branques especialment dinàmiques, com les activitats artístiques i d'entreteniment (6,7 %) o el transport i l'emmagatzematge (6,1 %). En contraposició, el conjunt d'empreses industrials ha experimentat un retrocés de l'1,8 %, xifra que evidencia una tendència negativa generalitzada en aquest àmbit, arrossegada per la disminució d'empreses a la indústria manufacturera (-2 %) i, de manera més acusada, a la

Quadre I-1.5. Evolució del VAB a Preus Corrents en Milers d'Euros a les Illes Balears per Illa. Anys 2014-2024 (Base 2014)												
	Mallorca			Menorca			Pitiüses			Illes Balears		
	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació	Total	% VAB	% variació
2014	19.220.461	78,8%	-	1.983.743	8,1%	-	3.176.055	13,0%	-	24.380.259	100,0%	-
2015	20.261.589	78,8%	5,4	2.083.217	8,1%	5,0	3.352.190	13,0%	5,5	25.696.996	100,0%	5,4
2016	21.374.514	78,9%	5,5	2.183.451	8,1%	4,8	3.543.689	13,1%	5,7	27.101.654	100,0%	5,5
2017	22.441.746	78,8%	5,0	2.289.148	8,0%	4,8	3.738.188	13,1%	5,5	28.469.082	100,0%	5,0
2018	23.392.329	78,8%	4,2	2.365.269	8,0%	3,3	3.922.875	13,2%	4,9	29.680.472	100,0%	4,3
2019	24.043.076	78,6%	2,8	2.447.042	8,0%	3,5	4.088.344	13,4%	4,2	30.578.462	100,0%	3,0
2020	18.771.811	76,9%	-21,9	2.157.703	8,8%	-11,8	3.483.673	14,3%	-14,8	24.413.186	100,0%	-20,2
2021	21.641.663	77,0%	15,3	2.429.781	8,6%	12,6	4.019.555	14,3%	15,4	28.090.999	100,0%	15,1
2022	26.353.117	77,9%	21,8	2.767.768	8,2%	13,9	4.714.248	13,9%	17,3	33.835.133	100,0%	20,4
2023	29.330.981	77,9%	11,3	3.050.836	8,1%	10,2	5.277.499	14,0%	11,9	37.659.316	100,0%	11,3
2024	31.461.378	78,2%	7,3	3.183.998	7,9%	4,4	5.603.466	13,9%	6,2	40.248.842	100,0%	6,9

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Direcció General d'Economia i Estadística.
Valors del 2024 calculats emprant el deflactor d'Espanya.

Quadre I-1.6. Nombre d'unitats empresarials per sector i branca productiva (2024)				
Sector/Branca	Empreses	Var. Interanual (%)	Pes (%)	
Total indústria i energia	4.486	-1,8%	4,77%	
Indústria manufacturera	4.115	-2,0%	4,10%	
Indústries extractives	41	-6,8%	0,04%	
Subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	214	2,4%	0,21%	
Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	116	-0,9%	0,12%	
Total construcció	17.049	4,4%	16,98%	
Sector dels serveis	78.895	2,6%	78,56%	
Activitats administratives i serveis auxiliars	9.311	5,2%	9,27%	
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	3.895	6,7%	3,88%	
Activitats financeres i d'assegurances	1.745	1,2%	1,74%	
Activitats immobiliàries	8.135	4,0%	8,10%	
Activitats professionals, científiques i tècniques	11.629	2,4%	11,58%	
Activitats sanitàries i de serveis socials	4.537	2,9%	4,52%	
Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes	14.312	-0,4%	14,25%	
Educació	2.471	1,9%	2,46%	
Hostaleria	10.116	0,0%	10,07%	
Informació i comunicacions	1.640	4,3%	1,63%	
Altres serveis	6.003	3,8%	5,98%	
Transport i emmagatzematge	5.101	6,1%	5,08%	
Total	100.430	2,7%	100,00%	

Font: Elaboració pròpia a partir del DIRCE.

indústria extractiva (-6,8 %), un sector que ja era dels menys representatius dins el teixit empresarial (vegeu el [quadre I-1.6](#)).

Amb aquesta dinàmica, les Balears lideren la creació de noves empreses, seguides de prop per altres comunitats dinàmiques en termes turístics com la Comunitat Valenciana i les Illes Canàries (2,3 %), així com els grans pols d'activitat de l'Estat com la Comunitat de Madrid (2,1 %) i Catalunya (1,9 %). No debades, aquestes comunitats repeteixen un patró similar en el qual aquests creixements han vingut impulsats per una forta expansió del creixement de les empreses inscrites en el sector dels serveis, que també ha vingut acompanyat d'augmentos notables en la construcció, amb una contracció, alhora, de les empreses dels sectors energètic i industrial. Altres comunitats de la meitat nord d'Espanya menys terciaritzades han presentat menys dinamisme, i fins i tot ha caigut el nombre d'empreses a la Comunitat Foral de Navarra (-0,5 %) i a Astúries (-0,2 %), que han presentat caigudes de les unitats empresarials arreu del mapa sectorial.

1.3.

L'ANÀLISI DE LA DEMANDA DE LES ILLES BALEARS

El darrer informe de Funcas, «El balance económico regional (autonomías y provincias, años 2000 a 2010)», de Pablo Alcaide Guindo, va ser publicat el maig de 2012. Aquest era l'únic informe de referència a Espanya que permetia fer una anàlisi comparativa dels diferents components de la demanda final per comunitats autònomes

i treure els comptes regionalitzats de les capacitats o les necessitats de finançament de les economies regionals. La col·lecció completa de les memòries del CES de les Illes Balears permet fer un seguiment acurat d'aquestes macromagnituds de les Illes Balears en comparació amb la resta de comunitats autònomes en el període 2000-2011 (la darrera memòria que es pot consultar en el web del CES).

Desafortunadament, aquesta anàlisi ja no es pot desenvolupar en el cas de les Illes Balears, en espera que l'Ibestat repregui les dades de la comptabilitat regional emmarcades dins el nou MIO-2014 i es pugui reprendre, així de bell nou, una anàlisi completa dels diferents components de la demanda final².

L'únic component de la demanda final que sí que es pot continuar analitzant és el que fa referència a l'anàlisi sobre el saldo net exterior comercial, a partir de les dades de duanes, que donen informació desglossada per productes de les exportacions i de les importacions. Aquesta anàlisi es pot consultar a totes les memòries del CES des de l'any 2001.

1.3.1 SALDO EXTERIOR

Dins aquest marc de dinamisme econòmic marcat pels fluxos amb l'exterior, la balança comercial de les Illes Balears ha marcat un màxim històric amb un saldo positiu de 1.071,1 milions d'euros, amb

2. Cal recordar que Miquel Alenyà, com a director de l'«Evolució econòmica de les Illes Balears» (sèrie completa que abasta des de l'any 1973 fins al 2000), ja elaborava una anàlisi dels diferents components de la demanda final d'acord amb la metodologia de la comptabilitat regional.

un increment del 56,3 % durant el 2024 que dona continuïtat a la tendència creixent dels anys anteriors. Aquest resultat és el fruit combinat de l'increment de les exportacions, que varen créixer un 8,1 % i es varen enfil·lar fins als 1.779,6 milions d'euros, i el descens de les importacions, que varen retrocedir un 26,3 %, fins als 708,6 milions, que deixa tant del costat exportador com importador unes xifres molt properes als seus respectius màxims i mínims històrics, respectivament.

Això no obstant, cada vegada és més important destriar d'aquestes dades agregades les mercaderies que pertanyen al flux normal d'intercanvi real de les Balears amb l'exterior i allò que anomenam «partides distorsionants», ja que poden alterar —i en aquest cas, alteren— l'anàlisi de la situació del comerç exterior de les Balears amb l'exterior.

Les partides distorsionants són aquells registres dins del comerç exterior d'un país que altera o desvirtua la imatge real dels intercanvis comercials, ja sigui perquè no representen operacions econòmiques habituals o perquè inflen artificialment les xifres d'exportacions o importacions. Sovint inclouen reexportacions, operacions de triangulació comercial, transaccions a través de zones franques o béns d'alt valor i poc volum. Més concretament, a les Illes Balears, aquestes partides històricament sempre han estat lligades als combustibles derivats del petroli, la compravenda de peces d'aeronaus o vaixells, o també de productes minerals.

És per això que, en aquest apartat, una vegada comentats els trets generals de cada subapartat, ens centrarem en les partides

no distorsionants per focalitzar el punt d'atenció en aquella informació més rellevant i connectada a la situació econòmica de les Illes. I és que, per fer-se una magnitud de la distorsió, basta comentar que la pràctica totalitat del perfil exportador de l'economia il·lenca es deu a aquestes partides distorsionants, atès que presenten un saldo positiu de 1.071 milions, mentre que la resta de partides tenen un balanç negatiu de 53 milions. Aquesta divergència, en la qual s'entrarà més en detall en la resta de subapartats, motiva la necessitat d'aïllar els efectes artificials i comptables d'aquestes partides sobre la balança comercial de les Illes Balears.

Per quantificar i desglossar aquest comportament segons les mercaderies, a continuació es detallen les exportacions per capítol i secció aranzelària d'acord amb les dades d'estadística de comerç exterior publicades per l'estat a partir de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària (AEAT).

1.3.2 EXPORTACIONS³

Les exportacions totals a les Illes Balears assoliren durant el 2024 un total de 2.641,4

3. La informació estadística que s'analitza prové del CSC – Agència Tributària corresponent a la classificació «Origen/destí – Fiscal». Això vol dir que s'usa la classificació relativa a la duana des d'on es fa l'operació (aquest és el criteri utilitzat pel Departament de Duanes del Ministeri d'Economia), i si aquesta és desconeguda, s'utilitza la classificació «Fiscal», que fa servir el codi de domicili fiscal de l'empresa per classificar l'operació.

A més, les estadístiques que s'han emprat per a l'any 2023 no són definitives. És a dir, poden experimentar canvis en el futur. La qualificació definitiva és fins a desembre de 2022. Per tant, les conclusions d'aquest capítol requereixen certa prudència per part del lector.

milions d'euros, una xifra que incrementa un 9,9 % el valor de l'any anterior i és la segona més alta de la història per darrere de l'assolida el 2022 (2.683 milions d'euros), tot mantenint una tendència a l'alça des de 2013.

Com hem comentat anteriorment, és especialment rellevant contrastar aquests resultats agregats amb els desglossats per les partides distorsionants i, sobretot, aquelles que no ho són. En aquest sentit, ambdues tendències coincideixen a assenyalar una trajectòria alcista, que en les partides no distorsionants ha estat lleugerament més acusada (13,7 % vs. 8,1 %, no distorsionants), tot i que cal tenir en compte que aquestes mostren un valor reduït (861,8 milions vs. 1.779,7 milions, no distorsionants) del total, amb prop d'un terç del valor de totes les exportacions. Només a tall indicatiu —ja que hem avançat que ens centràrem en l'anàlisi de les partides no distorsionants—, val a dir que l'increment de les partides més volàtils de la balança comercial ha vingut marcat per l'augment dels productes relacionats amb les aeronaus, vaixells i les seves parts, que durant el darrer any varen multiplicar-se quasi per deu (340 milions) després que l'any anterior hagués estat especialment baix (40 milions) i expliquen l'increment d'aquest grup, atès que la resta de partides, com els combustibles minerals, avituallament a tercers, polímers d'etilè i hidrocarburs cíclics, varen tenir retallades en les exportacions del voltant del 10 % (vegeu el **quadre I-1.7**).

Pel que fa a la resta de partides, l'avanç de les exportacions ha vingut protagonitzat per les alces en el material de transport, que ha tornat a ser la partida amb

més pes dins les no distorsionants amb 168 milions d'euros de valor en euros nominals i un increment del 276 % després d'un any molt fluïx. En la mateixa línia, l'exportació de màquines, aparells i material elèctric també ha coadjuvat en aquesta tendència amb un increment del 42,4 % de creixement interanual, tot marcant un màxim històric amb la xifra gens menyspreable de 156,9 milions d'euros. A l'altre costat, ha fet contrapès el descens dels productes d'indústries químiques (olis, sabons, etc.), amb una caiguda del 33,7 %, i l'exportació d'objectes d'art, de col·lecció o d'antiguitat, que després d'un any anòmal amb un màxim exportador de 34 milions d'euros, ha retornat a valors més habituals d'acord amb la sèrie històrica (5,1 milions) i ha anotat un 85 % de caiguda.

La resta de productes o bé no han patit una variació significativa respecte a l'any anterior o bé tenen un pes petit per explicar l'evolució de l'agregat. Per pes i motius històrics, pot ser rellevant assenyalar que la indústria del calçat i complements, amb importants arrels històriques al teixit productiu illenc, va anotar una retallada del 2,1 % en les exportacions, que contrasta amb el context expansiu de l'economia i que dona continuïtat a una tendència baixista encetada ja fa dècades. De fet, els 81 milions exportats durant el 2024 representen gairebé la meitat del que s'exportava a principis de segle en termes corrents, fet que fa una idea de la disminució progressiva del potencial exportador de la indústria.

Des d'un punt de vista geogràfic, gairebé la meitat (48 %) de les exportacions foren vendes a països de la zona euro, en consonància amb els anys anteriors, tot i que

QUADRE I-1.7. COMERÇ EXTERIOR PER SECCIONS ARAVEL·LÀRIES AMB ORIGEN I DESTÍ A LES ILLES BALEARS (EUROS) (2022-2024)									
	Exportacions					Importacions			
	2022	2023	2024	Var 23/24		2022	2023	2024	Var 23/24
Partida distorsionant	1.895.274.181	1.646.332.030	1.779.653.673	8%		1.319.892.013	960.992.235	708.567.660	-26%
Aeronaus, vaixells i les seves parts	177.828.893	40.438.379	340.203.431	741%		752.290.785	335.894.826	173.711.243	-48%
Combustibles minerals: combustibles	350.934.472	768.710.347	664.079.032	-14%		306.045.271	345.963.871	212.139.063	-39%
No classificats: aviatallament a tercers	452.337.396	134.407.493	122.894.232	-9%		4.830.034	6.029.575	5.155.661	-14%
Plàstic i les seves manufactures: polímers d'etilè	749.522.015	546.310.395	513.713.601	-6%		129.717.949	109.518.225	106.220.236	-3%
Productes químics orgànics: hidrocarburs acídics	164.651.405	156.465.416	138.763.377	-11%		127.007.974	163.585.738	211.341.457	29%
Total partida no distorsionant	787.698.069	757.848.114	861.756.698	14%		944.657.817	928.712.776	914.857.490	14%
Aliments	131.032.153	75.661.592	73.305.433	-3%		111.295.750	91.803.681	96.975.191	6%
Armes i munició, les seves parts i accessoris	188.721	107.348	52.388	-51%		15.735	24.101	15.720	-35%
Calçat i complementos (barrets, paraigües, etc.)	79.558.953	82.685.155	80.974.536	-2%		43.256.866	61.012.416	56.320.273	-8%
Fusta, carbó vegetal, suro i les seves manufactures	4.171.447	2.332.666	4.809.886	106%		16.705.424	17.210.131	17.563.834	2%
Manufactures de pedra, ciment, ceràmica i vidre	14.948.508	17.629.159	23.747.397	35%		28.568.438	31.660.425	24.466.645	-23%
Màquines, aparells i material elèctric	89.331.047	110.208.735	156.894.085	42%		226.681.499	169.708.904	175.542.635	3%
Material de transport	149.527.019	44.819.551	168.803.564	277%		49.146.469	41.172.357	36.495.487	-11%
Materials tèxtils i les seves manufactures	19.972.099	39.260.653	38.941.054	-1%		96.236.656	118.643.305	122.744.221	3%
Mercaderies i productes diversos	21.753.924	24.222.853	36.304.679	50%		85.714.074	80.028.123	80.598.240	1%
Metalls comuns i les seves manufactures	19.374.155	24.610.021	29.191.240	19%		35.477.864	32.875.512	33.401.883	2%
Minerals (sal, sofre, terres i pedres, guix, calç i ciments)	1.597.640	1.111.093	953.642	-14%		8.913.399	9.114.009	6.711.076	-26%
Objectes d'art, de col·lecció o d'antiguitat	12.831.278	34.326.276	5.159.036	-85%		14.478.737	14.300.660	16.403.208	15%
Òptica, fotografia i cinema, aparells de precisió	9.728.500	9.453.385	8.283.964	-12%		34.350.575	44.954.995	41.293.121	-8%
Paper i manufactures, arts gràfiques	2.974.421	2.646.039	5.105.195	93%		7.925.417	10.948.582	10.019.005	-8%
Pells, cuir, pel·leteria i les seves manufactures	4.861.995	14.983.552	18.782.007	25%		18.196.775	28.594.044	31.950.1481	12%
Perles fines, pedres, metalls preciosos i bijuteria	8.646.313	7.412.643	6.869.705	-7%		10.356.096	13.268.040	4.814.156	12%
Preparacions d'aliments i begudes	49.955.878	68.684.646	71.805.472	5%		55.320.332	61.596.367	54.678.466	-11%
Productes d'indústries químiques i derivats (olis, sabons, etc.)	162.865.535	193.512.556	128.343.876	-34%		87.573.887	94.109.285	89.234.084	-5%
Productes plàstics (cautxú)	4.378.483	4.180.191	3.429.539	-18%		14.443.824	7.687.839	5.630.097	-27%
Total	2.682.972.250	2.404.180.144	2.641.410.371	10%		2.264.549.830	1.889.705.011	1.623.425.150	-14%

continua

	Saldo comercial			
	2022	2023	2024	Var 23/24
Partida distorsionant	575.382.168	685.339.795	1.071.086.013	-56%
Aeronaus, vaixells i les seves parts	-574.461.892	-295.456.447	166.492.188	-156%
Combustibles minerals: combustibles	44.889.201	422.746.47	451.939.969	7%
No classificats: actualment a tercers	447.507.362	6128.377.918	117.738.571	-8%
Plàstic i les seves manufactures: polímers d'etilè	619.804.066	436.792.170	407.493.365	-7%
Productes químics orgànics: hidrocarburs addïcs	37.643.431	-7.120.322	-72.578.080	919%
Total partida no distorsionant	-156.959.748	-170.864.662	-53.100.792	-69%
Aliments	19.736.403	-16.142.089	-23.669.758	47%
Armes i munició, les seves parts i accessoris	172.986	83.247	36.668	-56%
Calçat i complements (barrets, paraigües, etc.)	36.302.087	21.672.739	24.654.263	14%
Fusta, carbó vegetal, suro i les seves manufactures	-12.533.977	-14.877.465	-12.753.948	-14%
Manufactures de pedra, ciment, ceràmica i vidre	-13.619.930	-14.031.266	-719.248	-95%
Màquines, aparells i material elèctric	-137.350.452	-59.500.169	-18.648.550	-69%
Material de transport	100.380.550	3.647.194	132.308.077	3528%
Materials tèxtils i les seves manufactures	-76.264.557	-79.382.652	-83.803.167	6%
Mercaderies i productes diversos	-63.960.150	-55.805.270	-44.293.561	-21%
Metalls comuns i les seves manufactures	-16.103.709	-8.265.491	-4.210.643	-49%
Minerals (gal, sofre, terres i pedres, guix, calc i ciments)	-7.315.759	-8.002.916	-5.757.434	-28%
Objectes d'art, de col·lecció o d'antiquitat	-1.647.459	20.025.616	-11.244.172	-156%
Òptica, fotografia i cinema, aparells de precisió	-24.622.075	-35.501.610	-33.009.157	-7%
Paper i manufactures, arts gràfiques	-4.950.996	-8.302.543	-4.913.810	-41%
Pells, cuir, pelleteria i les seves manufactures	-13.334.780	-13.610.492	-13.168.141	-3%
Perles fines, pedres, metalls preciosos i bijuteria	-1.709.783	-5.855.397	-7.944.451	36%
Preparacions d'aliments i begudes	-5.364.454	7.088.279	17.127.006	142%
Productes d'indústries químiques i derivats (olis, sabons, etc.)	75.291.648	99.403.271	39.109.792	-61%
Productes plàstics (autxvi)	-10.065.341	-3.507.648	-2.200.558	-37%
Total	418.422.420	514.475.133	1.017.985.221	98%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'bestat (2025), Comerç exterior.

el creixement més rellevant fou el de les exportacions a la resta de països europeus fora de la zona euro, que cresqueren un 141 %, fins als 476 milions d'euros, i assoliren una representativitat del 18 % sobre el total. Fora d'Europa, que aglutina dues terceres parts de totes les exportacions, l'avitallament de combustible, del qual no es pot precisar amb exactitud el país exportador, representa el 22 % i, a molta distància, l'Amèrica Central i el Carib són la regió del món amb més pes del destí de les exportacions de les Balears (6,9 %).

En aquest punt, paga la pena esmentar la recent preocupació sorgida per l'alça d'aranzels plantejada pels Estats Units, i les repercussions que podria tenir per al comerç mundial en general i per a les Illes Balears en particular. I és que el rumor d'una possible pujada dels aranzels podria tenir conseqüències significatives per a les Illes Balears, especialment a través d'efectes indirectes. Tot i que el volum d'exportacions balears als Estats Units és relativament modest, al voltant d'un 0,8 % del total l'any 2024 (21,3 milions d'euros) amb productes com la goma de garrofa, l'oli d'oliva i el vi, l'impacte es pot manifestar en la reducció de la demanda d'aquests productes a causa de l'augment dels preus per als consumidors nord-americans. Aquesta incertesa general, que inclou tant factors econòmics com comercials i institucionals, impacta de ple en la confiança de consumidors i empreses turístiques.

1.3.3 IMPORTACIONS

Les importacions de les Balears, al contrari del que ha succeït amb les vendes a l'exterior, patiren una caiguda durant el 2024 del 14,1 %, la qual cosa marca

un total de compres per valor de 1.623,4 milions d'euros. D'aquesta manera, les Balears anoten el segon any consecutiu de contenció de compres des de l'exterior d'ençà del màxim relatiu assolit el 2022, el segon més elevat de la sèrie històrica per darrere de 2006.

De la mateixa manera que les exportacions, però, cal destriar el gra de la palla diferenciant clarament l'efecte de les partides distorsionants, anteriorment ja definides, que poden alterar l'anàlisi i la relació que sovint feim de la capacitat importadora d'un país amb la seva situació econòmica, i la dependència de l'exterior. En aquest sentit, s'observa com gairebé tot el retrocés que marca l'agregat es deu a partides que solen alterar de manera artificial la balança comercial, atès que les partides no distorsionants gairebé es mantingueren en nivells similars a l'any anterior (-1,5 %) amb 914,6 milions d'euros, mentre que les partides distorsionants caigueren un 26,3 % fins als 708,5 milions d'euros, fonamentalment afectades per la caiguda dràstica en la importació de peces d'aeronaus i vaixells (-48,3 %) i els combustibles minerals (-38,7 %).

Les compres de les partides tradicionals han mantengut un to més estable, amb una tendència alcista en els grups més representatius. Així, les màquines, aparells i material elèctric, els materials i manufactures tèxtils, i els aliments, que representen el 43 % de totes les importacions de les partides més estables, han experimentat increments moderats (3,4 %, 3,5 % i 5,6 %, respectivament). D'aquest trinomi, els materials i les manufactures tèxtils han assolit, amb 122 milions d'euros, el màxim històric de la sèrie, fet que culmina una

tendència creixent des de la Gran Depressió i que havia deixat el darrer màxim el 2008 (121,8 milions), que, mesurat en euros constants, encara representaria un màxim real.

La resta de grups han tengut un comportament més erràtic que, en conjunt, ha compensat l'increment dels grups més importants per valor. Així, en destaca la caiguda del calçat i complements (-7,7 %), la preparació de begudes i aliments (-11,2 %), i la compra de manufactures de pedra, ciment, ceràmica i vidre (-22,7 %), partides que, tot i recular amb intensitat, es mantenen en nivells força per damunt de la mitjana històrica. En la mateixa línia, altres grups amb manco pes com el paper (-8,5 %) i els minerals —sal, sofre, terres i guix, cal i ciment— (26,4 %) han reulat, mentre que d'altres més destinats al client final han presentat una tendència alcista, com les pells i els cuirs (11,7 %), i els objectes d'art, col·lecció o antiguitat (14,7 %).

En la dissecció per regió d'importació, de manera similar a les exportacions, la zona euro acapara més de la meitat de les compres (53,6 %) amb 870,5 milions d'euros, tot i que el 2024 ha deixat una caiguda del 19,4 %, després de tres anys d'alces consecutives després de la covid. Altres regions significatives d'importació han estat els països europeus fora de la zona euro (12,9 %), països de l'est asiàtic (11,5 %) i altres països no identificats (9 %).

1.3.4 SALDO COMERCIAL

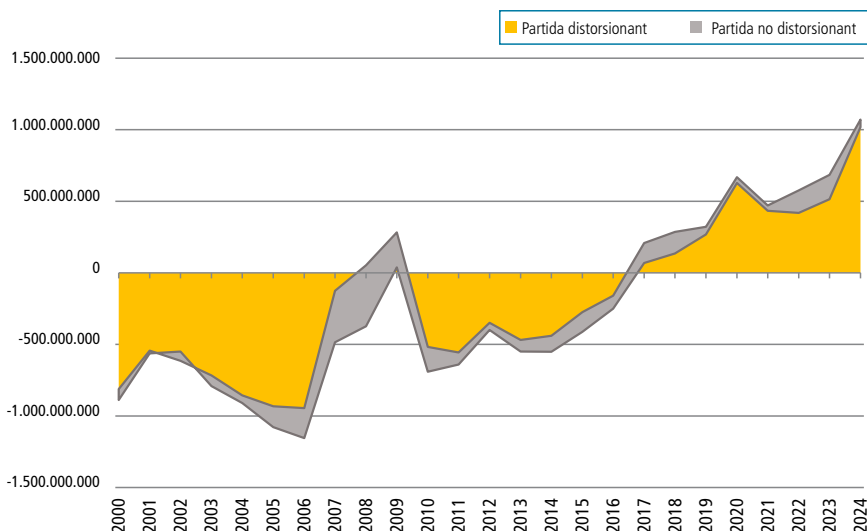
Com a conseqüència de l'increment de les exportacions i la reculada de les importacions, el saldo comercial a les Illes Balears ha assolit un nou rècord destacat

amb 1.018 milions de superàvit, i duplica gairebé el de l'any anterior (514 milions). Cal reiterar, una vegada més, l'afectació de les partides distorsionants, ja que si extreim del còmput aquestes mercaderies, el superàvit es converteix en un dèficit de 53,1 milions d'euros, la qual cosa redueix força el de l'any anterior (-170,9 milions), però que, si fa no fa, es mou en el rang de dèficit crònic de l'economia balear, que es manté en una mitjana dels 100 milions anuals des de fa quinze anys (vegeu el [gràfic I-1.4](#)).

Posant el focus en les partides no distorsionants, quan es desglossa la situació de la balança comercial per grups de mercaderies ens adonem que unes poques partides han presentat un balanç favorable, i en concret destaca el saldo positiu de 132,2 milions d'euros del material de transport, que ha estat, amb escreix, el contrapès més important d'una balança deficitària en línies generals. També han presentat un saldo positiu dos grups que tenen un perfil històric exportador: els productes químics i derivats (olis, sabons, etc.) (39,1 milions), el calçat i complements (24,7 milions), i les preparacions d'aliments i begudes (17,1 milions), que és el segon any consecutiu que queda en positiu després d'un saldo deficitari a tota la sèrie històrica fins que l'any anterior encetà el verd (7,1 milions).

La resta de grups tenen un perfil predominantment importador, amb especial intensitat en els materials tèxtils (-83,8 milions), les mercaderies i productes diversos (-44,2 milions), els aparells d'òptica, fotografia i cinema (-33 milions), i els aliments (-23 milions), partides que, per altra banda, sempre han estat típicament deficitàries en la balança comercial.

Gràfic I-1.4.
Evolució del saldo comercial de les Illes Balears d'acord amb la naturalesa de la partida (2000-2024)



Font: Ibestat (2025), Comerç exterior.

1.4.

LA INVERSIÓ ESTRANGERA

Les dades del registre d'inversions exteriors del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme assenyalen que la inversió bruta estrangera sense entitats de tinença de valors estrangers (ETVE) l'any 2024 a les Illes Balears ha estat de 708,6 milions d'euros, un total que suposa un increment de 223 milions d'euros respecte a l'any anterior i d'un 45,9 % en termes percentuals. Les Balears assoleixen així una de les inversions externes més importants amb un màxim dels darrers onze anys, només superat a la sèrie històrica per l'any 2013, en què la inversió arribà als 792,9 milions d'euros.

Aquest fort increment de la inversió estrangera es produeix en un context favo-

orable per l'entrada de fluxos inversors internacionals al país, ja que l'Estat espanyol en conjunt també ha rebut una de les entrades de capital més gran amb 36.813,3 milions d'euros, i un increment interanual del 18,9 %. La naturalesa volàtil de la inversió estrangera en un any concret fa que la seva dispersió i direcció de l'evolució entre les comunitats autònomes presenti força variabilitat. D'entre totes elles, en destaca la divergència d'aquesta inversió als dos grans pols d'atracció de fons externs al territori nacional, la Comunitat de Madrid i Catalunya, atès que la primera va incrementar un 43 % la inversió fins als 24.704,7 milions d'euros fins a assolir el segon valor més alt de la sèrie històrica, i la segona es va mantenir quasi estable (-1,4 %), amb prop de cinc mil milions. Pel que fa a la resta de comunitats, que tenen

quantitats molt més discretes, destaca el rècord històric d'Aragó amb 912 milions d'euros.

Des d'un punt de vista del destí d'aquestes inversions, les protagonistes han estat les inversions en allotjament, que han assolit els 489,4 milions d'euros i han pres una representativitat molt per damunt del que és habitual. La inversió d'aquests actius ha eclipsat la resta, d'on destaquen la inversió en activitats immobiliàries amb 79,7 milions, molt similar a l'any anterior; les activitats de consultoria amb 56 milions, que confirma el dinamisme els dos darrers anys amb un increment del 27,9 %, i les activitats d'agències de viatges i reserves turístiques, amb prop de 30 milions i que, en aquest cas, és un 31,9 % més baixa que l'any anterior.

1.5.

ELS PREUS

L'any 2024, la dinàmica de preus a les Illes Balears ha estat marcada per una inflació moderada molt similar a la de l'any anterior, amb una taxa del 3,4 % interanual al tancament de l'any. Aquesta xifra representa un lleuger augment respecte a l'any anterior (3,3 %, 2023) i se situa per damunt de la mitjana nacional, que va ser del 2,8 %. Això indica que, tot i la desacceleració general de la inflació a Espanya després dels pics del 2021 i 2022, les Balears han experimentat una pressió inflacionista lleugerament superior, possiblement influïda per factors locals com el turisme, el preu de l'habitatge i la cistella de consum pròpia de la regió.

Durant el transcurs de l'any, les variacions interanuals mensuals han tengut una certa estabilitat, però han mostrat el pic al maig (3,8 %) i el seu punt més baix al setembre (1,7 %), el valor més baix dels darrers tres anys i que confirma una tendència de màxims i mínims decreixents que suggereixen que, molt gradualment, es tendeix a taxes d'inflació més baixes.

En el context europeu, la inflació a les Illes Balears se situa per sobre de la mitjana de la zona euro, que ha estat del 2,4 %, segons les darreres dades disponibles i que, tenint en compte el total de països de la Unió, s'eleva fins al 2,6 %. Tot i la moderació general dels preus després dels pics inflacionaris del 2022, alguns països com Eslovàquia (5,8 %), Croàcia (4,0 %) i Romania (5,9 %) continuen mostrant valors elevats, mentre que altres amb més pes econòmic —França (2,3 %) i Alemanya (2,4 %)— reflecteixen un control més gran sobre la inflació. Aquest control ha permès iniciar la tendència baixista dels tipus d'interès que fixa el Banc Central Europeu de manera periòdica i que va pujar acceleradament a mitjans de 2022 per pressions inflacionistes, tot havent assolit un màxim l'EURIBOR —tipus d'interès de referència per a la majoria d'hipoteques i també per a la inversió empresarial— en el 3,9 % a la primera meitat de 2024.

En el prisma autonòmic, el context regional dels preus indica que, dins una dinàmica força similar, les Balears ha estat la segona regió que ha tengut un avanç dels preus més fort, per darrere del País Basc (3,6 %), i per davant d'Astúries i Aragó (3,1 %, ambdues). A l'altre extrem del rànquing, el mínim de 2024 l'han registrat les Canàries (2,2 %), Castella-la Manxa (2,5

% i la Regió de Múrcia (2,6 %). En qualsevol cas, l'homogeneïtat i la proximitat dels mercats autonòmics fa que les diferències entre territoris no siguin gaire destacables i deixin un balanç agregat dels darrers anys força uniforme.

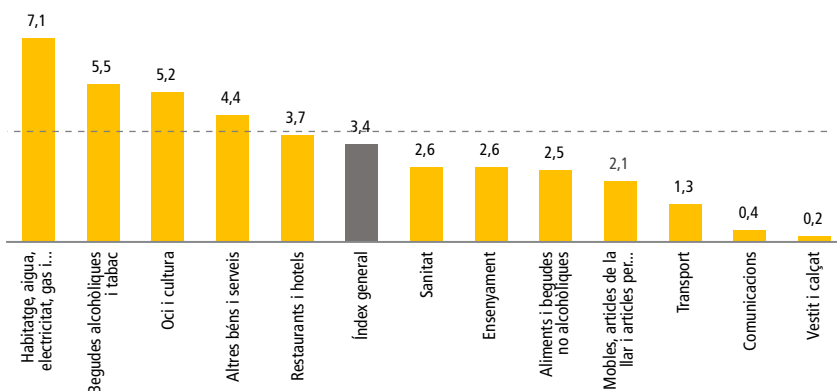
D'acord amb els grups ECOICOP, no és bona notícia el fet que els béns relacionats amb les necessitats bàsiques, com l'habitatge, l'aigua, l'electricitat i altres combustibles, foren els que més cresqueren, amb un acumulat del 7,1 % anual. Els productes de la cistella següents que s'han encarit més han estat les begudes alcohòliques i el tabac (5,5 %), i l'oci i la cultura (5,2 %). En contraposició, el vestit i el calçat (0,2 %) i les comunicacions (0,4 %) són els productes o serveis que més contengueren l'alça de preus, i gairebé es mantingueren estables (vegeu el [gràfic I-1.5](#)).

Si feim la comparativa per grups respecte de l'evolució de la cistella en l'àmbit nacional, trobarem que la majoria dels grups s'han encarit lleugerament de forma relativa, especialment els d'oci i cultura (+2 p.

p.) i els mobles i articles de la llar (+1,7 p. p.). Tres grups surten d'aquesta tònica general: restaurants i hotels (-0,4 p. p.); habitatge, aigua, electricitat, corrent, gas i altres combustibles (-0,3 p. p.), i vestit i calçat (-0,3 p. p.).

Des d'una altra classificació, un grup especial que sovint es monitora per entendre la dinàmica real de l'evolució de preu és aïllar l'índex general dels aliments no elaborats i dels combustibles, atesa la volatilitat que sol afectar aquests béns. Aquesta inflació, anomenada inflació subjacent, és clau per als bancs centrals perquè ajuda a distingir entre xocs temporals i pressions inflacionàries duradores i, per tant, suposa una guia essencial per ajustar la política monetària. En aquest sentit, no s'observen grans divergències entre la inflació subjacent i l'IPC general, ja que la primera va créixer un 3,2 % durant el 2024, només 0,2 punts percentuals per sota de la general, un diferencial que es replica a l'entorn nacional a una escala més baixa (2,6 % vs. 2,8 %, IPC). No obstant això, si exclouem els darrers tres anys, la inflació subjacent

Gràfic I-1.5.
Evolució interanual de la inflació per grups ECOICOP (desembre 2024)



Font: INE (2025), Índex de preus de consum (IPC).

es troba encara en el nivell més alt des de 2002, la qual cosa indica que la convergència cap a uns nivells de preus estables i desitjables a escala macroeconòmica — que se sol situar en el 2 %— encara té camí per davant.

Tot i que l'evolució futura dels preus continua sent incerta —com gairebé qualsevol variable econòmica—, tot apunta que el món ha deixat enrere el màxim històric d'inflació assolit el 2022. Les pressions sobre els preus s'han moderat, incloses aquelles que podrien haver generat efectes de segona ronda. És probable, per tant, que el Banc Central Europeu mantingui la seva política de reducció dels tipus d'interès en consonància amb aquest descens de les tensions inflacionàries i ajusti l'oferta monetària en conseqüència.

Tanmateix, persisteix el dubte sobre si aquesta trajectòria farà que els tipus d'interès tornin a ser gairebé nuls —com els que van predominar durant la dècada posterior a la Gran Recessió i la crisi del deute sobirà—, o bé si el BCE optarà per estabilitzar els tipus en nivells més elevats per preservar un cert marge d'actuació futura i capacitat de resposta expansiva.

1.6.

L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA *PER* CAPITA I LA RENDA FAMILIAR DISPONIBLE PER COMUNITATS AUTÒNOMES

En aquest apartat s'analitza la posició relativa de les Balears en termes de renda *per*

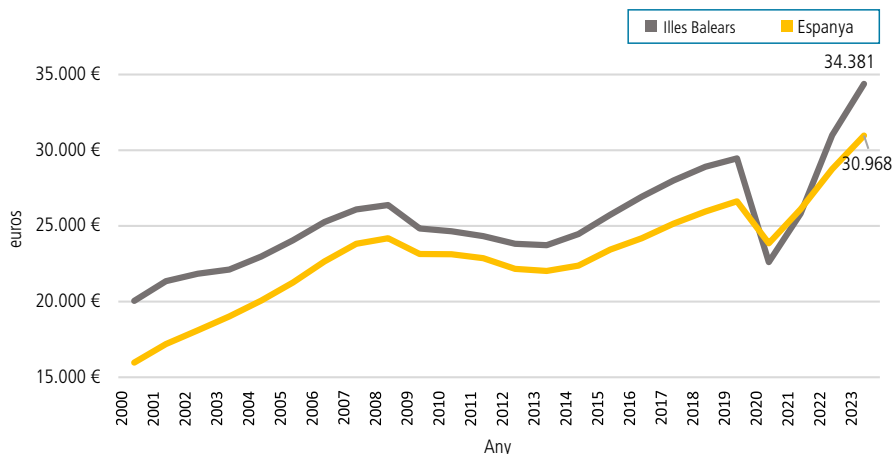
capita i renda familiar disponible respecte a la resta de comunitats autònomes, a partir de la informació de l'INE. A més, s'inclou un requadre que repassa l'evolució de la renda *per capita* amb una perspectiva més àmplia i una anàlisi teòrica dels seus components, en què es desgrana l'evolució de cada un d'ells.

1.6.1. LA POSICIÓ RELATIVA DE LES BALEARS EN TERMES DE RENDA *PER* CAPITA PER COMUNITATS AUTÒNOMES

En aquest apartat s'analitza la posició relativa de les Balears en termes de renda *per capita* i renda familiar disponible respecte a la resta de comunitats autònomes, a partir de la informació de l'INE. Cal assenyalar que enguany tampoc es podrà disposar de les primeres estimacions per al 2024 que elabora Funcas en l'informe de previsions econòmiques per a les comunitats autònomes, per la qual cosa es presenten les dades de la Comptabilitat Regional de l'INE publicades al gener d'aquest any i referides al 2023.

D'acord amb les darreres estimacions de l'INE referides al 2023, la renda *per capita* en termes nominals va assolir a les Illes Balears 34.381 euros, un 10,9 % més que l'any anterior, i es va convertir en la comunitat autònoma que creix més respecte a l'any anterior de tot el mapa estatal. D'aquesta manera, les Illes Balears agafen un marge per sobre de la mitjana espanyola (111, Espanya = 100), que se situa en un dels punts més elevats dels darreres quinze anys, i s'albira com a preludi d'un nou màxim relatiu de la sèrie, en cas que es confirmin les estimacions del primer apartat de les dades actualitzades de 2024 de la Comptabilitat Regional (vegeu el [gràfic I-1.6](#)).

Gràfic I-1.6.
Evolució del PIB per capita nominal de les Illes Balears vs. Espanya (2020-2023)



Font: INE (2025), Comptabilitat Regional d'Espanya.

En termes corrents, les Balears han mantingut amb solvència la sisena plaça que ja havien recuperat el 2022, i segueix de prop Aragó, que encara es troba lleugerament per damunt amb 34.658 euros *per capita*. A escala global, el rànquing continua encapçalat per la Comunitat de Madrid amb 42.198 €, seguit també, com és habitual, pel País Basc (39.547 €) i Navarra (37.088 €), mentre que la part baixa tampoc presenta gaires canvis: Andalusia presenta el PIB *per capita* més baix amb 23.218 €, quasi la meitat que Madrid.

En el context europeu, el manteniment del to de les Balears respecte d'Espanya es produeix en un moment en què les bones xifres macroeconòmiques d'Espanya també fan mantenir el to del conjunt nacional respecte a la mitjana europea. Així, les estimacions més recents per al 2024 indiquen que el producte per capita mesurat

en PPS⁴ (paritat del poder adquisitiu) va augmentar lleugerament la convergència amb la mitjana europea (92 vs. 100, Unió Europea – 27), tot i que l'intens creixement poblacional des de 2019 (3 % vs. 0,5 %, Unió Europea) no ha permès transformar aquest creixement agregat en un gran avanç en termes *per capita*.

1.6.2. L'EVOLUCIÓ DELS FACTORS DETERMINANTS DE L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA REAL PER CAPITA: LA PRODUCTIVITAT I LA TAXA D'ACTIVITAT D'Ocupació

Aquesta edició inclou un requadre temàtic dedicat a l'evolució de la renda *per capita* en què s'analiza el comportament de la riquesa per capita a partir de la contribució

4. Utilitzar les PPA per convertir la despesa expressada en monedes nacionals en una moneda comuna artificial, l'estàndard de poder adquisitiu (EPA), elimina l'efecte de les diferències en els nivells de preus entre països creades per les fluctuacions en els tipus de canvi de les monedes.

de la productivitat i altres factors laborals, com les taxes d'ocupació de la població. Aquesta anàlisi es fa tant des d'una perspectiva temporal, abastant diferents etapes de les darreres dues dècades, com en una comparativa autonòmica amb altres regions de l'Estat. A més, habitualment, fins a l'exercici anterior, es feien servir les previsions de Funcas per actualitzar les tendències dels indicadors, cosa que en guany no és possible.

Per tant, i per evitar una reiteració innecessària, es recomana al lector que consulti el requadre per ampliar la informació que normalment s'inclou en aquest apartat. Així podrà comprendre més bé la lògica dels determinants de l'evolució de la renda *per capita* i el seu comportament durant les darreres dues dècades.

1.7.

LA DISTRIBUCIÓ FUNCIONAL DE LA RENDA

La distribució funcional de la renda a cost dels factors (treball i capital) mesura la part de la renda que s'assigna als salaris, com a contrapartida a la retribució del factor treball, i els excedents bruts d'explotació, com a contrapartida a la retribució del factor capital.

Durant el 2023, la darrera dada disponible de la Comptabilitat Regional de l'INE, el pes de la remuneració als assalariats sobre el VAB, es va estimar en un 47,2 %, una dècima per damunt de l'any anterior (47,1 %). Aquest valor manté el diferencial negatiu de 5,1 punts percentuals respecte

del percentatge registrat al total de l'Estat, un 52,3 %. Aquest comportament confirma que a les Balears es produeix en etapes expansives un pes relatiu de les rendes d'assalariats més baix que a l'Estat, o dit en altres paraules, els salaris capten manco part del valor afegit del que es capta en general a altres comunitats. Cal recordar que la Comptabilitat Regional presenta alguns trets metodològics que exigeixen prendre en cautela els nombres absoluts, com per exemple la imputació de rendes⁵ de les persones amb habitatge en propietat, però que s'han d'assumir per comparar comunitats autònomes amb diferents patrons de règim de tinença.

En un espectre més ampli, les Balears segueix ocupant les posicions més baixes d'una classificació que sempre ha encaçalat Madrid, en què s'estima que durant el 2023 un 58,2 % del seu VAB foren rendes d'assalariats, seguit per Catalunya (53,9 %) i Canàries (52,4 %). La classificació la tanquen Castella-la Manxa (45,4 %), la Rioja (45,7 %) i Castella i Lleó (46,7 %).

Més enllà de les consideracions metodològiques, cal subratllar que aquest indicador presenta un fort component estructural, ja que les diferències entre comunitats autònomes responen, en gran manera, a factors profunds de l'economia regional. Malgrat que el cicle econòmic pot incidir en les posicions relatives, aquestes tendeixen a mostrar una persistència temporal elevada, atesa la influència de la compo-

5. Segons els criteris establerts pel Sistema Europeu de Comptes (SEC 2010), aplicat per l'INE i altres oficines estadístiques oficials, els lloguers imputats dels habitatges en propietat s'inclouen en el VAB i, concretament, entren a l'excedent brut d'explotació.

sió sectorial de l'activitat econòmica, la intensitat necessària en l'ús del factor treball assalariat en la generació del VAB, els diferencials de productivitat laboral i, fonamentalment, els mecanismes institucionals i de mercat que determinen la capacitat relativa dels agents econòmics per apropiar-se de les rendes generades —ja sigui a través del treball (salari) o del capital (excedents d'explotació i rendes mixtes). Aquesta estabilitat estructural reflecteix, en última instància, les asimetries persistents en el desenvolupament econòmic regional i en el poder de negociació dels diferents factors de producció.

La participació dels salaris en la renda també es pot explicar per les diferents velocitats de creixement de la productivitat i els salaris mesurats per hora⁶. D'acord amb les estimacions realitzades a partir de la Comptabilitat Regional, el VAB per hora d'assalariat a les Illes Balears es va situar el 2023 en 52,5 €, per damunt de la mitjana estatal (47,7 €), i, en canvi, els salaris dels assalariats percebuts per hora han presentat el mateix valor (24,8 €). Només aquesta divergència expressada en termes horaris ja dilucida el que comentàvem anteriorment sobre una proporció de rendes d'assalariats més elevada a la resta de l'Estat que a les Balears (vegeu el [quadre I-1.8](#)).

Tanmateix, el que és realment rellevant, més enllà dels valors absoluts, és analitzar l'evolució d'aquestes dues variables al llarg del temps, és a dir, monitorar quin

percentatge del valor afegit generat per l'economia recau en mans dels assalariats. Cal tenir en compte que aquesta categoria exclou els treballadors autònoms sense personal a càrrec, els quals, en molts casos, podrien assimilar-se funcionalment al col·lectiu assalariat, si considerem el perfil socioeconòmic que volem analitzar.

En aquesta evolució, les Illes Balears continuen amb el retrocés més gran, en el període 2012-2023, de la participació dels salaris amb una pèrdua relativa de més de quatre punts percentuals (factor de creixement 0,971), que s'explica pel creixement més lent dels salaris (37,9 %) respecte al VAB generat pel treballador assalariat (42 %). Si agafem un període de referència més recent i prenem de referència el 2019, l'any previ a la pandèmia, observarem que la fotografia no és molt distinta, i les Balears presenten una pèrdua relativa forjada en el darrer lustre principalment amb un factor de creixement del 0,969, amb un creixement del VAB per assalariat que ha superat en quasi quatre punts percentuals les rendes d'assalariats mesurades a nivell horari (24,8 % vs. 20,9 %) (vegeu el [quadre I-1.9](#)).

Les excel·lents xifres macroeconòmiques de les Balears durant la recuperació de la covid han fet que el 2023 doni una treva en aquest procés, ja que el VAB per assalariat va avançar lleugerament per davall (10,6 %) respecte a les rendes d'assalariats per hora (10,7 %), mentre que a la mitjana nacional les dues variables cresqueren gairebé amb la mateixa intensitat (6,9 %). Caldrà veure si aquesta tendència es reverteix en anys successius, atès que, com s'ha mencionat abans, aquesta distribució té un component estructural fort.

6. Vegeu: Navinés, F., Puiggròs, A., Ribas, M. del M. i Franconetti, J. (2015). Crisi econòmica, mercat de treball i benestar social: el cas de les Illes Balears. *Revista Econòmica de Catalunya*, núm. 71, 29-43.

QUADRE I-1.8. MACROMAGNITUDS PRINCIPALS DE LA COMPTABILITAT REGIONAL PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2023)*										
	VAB (milers d'euros)	Ocupació assalariada (milers de persones)	Remuneració d'assalariats (milers d'euros)	Ocupació total (milers de persones)	Hores assalariades (milers d'hores) persones)	Productivitat nominal per assalariat	Productivitat per assalariat i hora	Salari per assalariat i hora	Participació Salari/VAB	
Andalusia	182.270.767	2.709,7	93.586.124	3.245,5	4.251.605,1	67.266,0	42,9	34.537,4	51,3%	
Aragó	42.546.457	542,4	20.805.015	631,9	858.869,5	78.441,1	49,5	38.357,3	48,9%	
Astúries (Princ. d')	25.820.795	337,5	12.868.932	405,1	528.708,5	76.506,1	48,8	38.130,2	49,8%	
04 Balears, Illes	38.362.614	461,0	18.106.676	550,7	730.321,5	83.216,1	52,5	39.277,0	47,2%	
Canàries	51.034.154	771,2	26.735.810	909,5	1.219.886,5	66.175,0	41,8	34.667,8	52,4%	
Canitàbria	15.293.096	199,5	7.417.471	238,0	312.512,4	76.657,1	48,9	37.180,3	48,5%	
Castella i Lleó	64.608.986	849,4	30.145.091	1.028,7	1.333.229,5	76.064,3	48,5	35.489,9	46,7%	
Castella - la Manxa	49.160.358	639,5	22.327.856	776,1	1.021.189,0	76.873,1	48,1	34.914,6	45,4%	
Catalunya	256.922.581	3.290,3	138.401.825	3.805,8	5.198.324,8	78.084,8	49,4	42.063,6	53,9%	
Com. Valenciana	127.091.517	1.821,8	65.876.601	2.155,7	2.867.499,4	69.761,5	44,3	36.160,2	51,8%	
Extremadura	22.670.932	330,2	10.673.319	407,0	512.689,8	68.658,2	44,2	32.323,8	47,1%	
Galícia	70.515.955	926,2	33.648.290	1.133,3	1.459.116,3	76.134,7	48,3	36.329,4	47,7%	
Madrid (Com. de)	267.154.208	3.423,9	155.413.507	3.837,2	5.409.384,8	78.026,3	49,4	45.390,8	58,2%	
Múrcia (Reg. de)	36.814.662	569,0	18.960.201	667,1	913.143,2	64.700,6	40,3	33.322,0	51,5%	
Navarra (Com. Foral de)	22.826.924	280,0	11.624.753	321,2	443.321,2	81.524,7	51,5	41.517,0	50,9%	
Pais Basc	80.088.550	947,5	41.717.608	1.066,4	1.481.345,6	84.526,2	54,1	44.029,1	52,1%	
La Rioja	9.679.139	123,2	4.424.551	146,8	193.910,5	78.564,4	49,9	35.913,6	45,7%	
Espanya	1.367.656.000	18.288,3	715.607.000	21.399,2	28.838.412,8	74.783,1	47,4	39.129,2	52,3%	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (2025), Comptabilitat Regional d'Espanya.

* Les dades són una estimació.

Quadre I-1.9. Factor de creixement de la participació dels salaris en la renda regional per CA i períodes (2012-2023)							
	2012-2019		2019-2023		2012-2023		Variable explicativa (*)
	Factor de creixement	Variable explicativa (*)	Factor de creixement	Variable explicativa (*)	Factor de creixement	Variable explicativa (*)	
Com. Valenciana	1,041	0,0431	1,018	0,0206	1,059	0,0730	
Madrid (Com. de)	0,998	-0,0023	1,051	0,0588	1,049	0,0606	
Catalunya	1,004	0,0042	1,042	0,0487	1,046	0,0580	
Canàries	1,040	0,0416	1,006	0,0069	1,046	0,0561	
Andalusia	1,028	0,0295	1,003	0,0035	1,031	0,0384	
Espanya	1,014	0,0149	1,016	0,0192	1,030	0,0384	
Múrcia (Reg. de	1,028	0,0294	1,001	0,0011	1,028	0,0361	
La Rioja	1,021	0,0227	0,997	-0,0030	1,018	0,0232	
Extremadura	1,018	0,0190	0,995	-0,0052	1,013	0,0165	
Cantàbria	1,031	0,0341	0,982	-0,0209	1,012	0,0161	
Astúries (Princ. d')	1,012	0,0136	0,991	-0,0108	1,003	0,0043	
País Basc	0,997	-0,0039	1,005	0,0056	1,001	0,0017	
Navarra (Com. Foral de)	1,000	-0,0004	0,999	-0,0016	0,998	-0,0023	
Galícia	1,006	0,0069	0,992	-0,0098	0,998	-0,0027	
Castella-la Manxa	1,020	0,0215	0,974	-0,0315	0,993	-0,0093	
Castella i Lleó	1,033	0,0347	0,960	-0,0475	0,992	-0,0107	
Aragó	0,998	-0,0023	0,988	-0,0141	0,986	-0,0179	
Illes Balears	1,001	0,0016	0,969	-0,0381	0,971	-0,0414	

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE (2025), Comptabilitat Regional d'Espanya.
(*) Diferència de creixement entre els salaris, els horaris i la productivitat.

És necessari contextualitzar la pèrdua relativa de la participació dels salaris sobre el total del VAB a les Illes Balears mitjançant la comparació amb la resta de comunitats autònomes, per tal d'entendre el caràcter diferencial de la seva trajectòria. Durant el període analitzat (2012-2023), onze de les disset comunitats autònomes van registrar guanys relatius en la participació de les rendes salarials per hora respecte al VAB per hora. Destaca la Comunitat Valenciana, que lidera aquest augment amb un factor de creixement d'1,059.

En el pol oposat, es troben Aragó, Castella i Lleó, Castella-la Manxa, Galícia i Navarra, tot i que en aquests casos la pèrdua relativa ha estat marginal, amb coeficients per damunt de 0,985. Les Balears, en canvi, presenta amb escreix el comportament comparatiu més desfavorable. L'anàlisi del període 2019-2023 reforça aquesta lectura, en què mostra una continuïtat en la tendència negativa.

Tot això posa el focus no només en la necessitat que el teixit productiu millori la seva capacitat per generar més valor —mitjançant l'augment de la productivitat i una millor qualitat del mercat laboral— amb l'objectiu d'assolir la convergència de la renda per capita, sinó també en la manera com aquesta riquesa es distribueix entre la ciutadania. L'evolució desigual entre la productivitat i els salaris obre una dimensió crítica vinculada al repartiment de la renda, que posa sobre la taula la problemàtica de la concentració de la riquesa i les dificultats per fer-la arribar a tots els estrats socials amb equitat. Es tracta d'un aspecte que cal monitorar de manera contínua, tenint en compte les seves implicacions en termes de cohesió social i de sostenibilitat del creixement econòmic a llarg termini.

2

EL SECTOR PRIMARI

2.1.

LA PRODUCCIÓ DE
L'AGRICULTURA, LA RAMADERIA I
LA PESCA

La producció del sector agrari i pesquer suposa un total de 263.654.058 euros, en què l'agricultura representa un 53,5%; la ramaderia, un 32,1%; la pesca, un 7,8%, i l'aqüicultura, un 6,5% (vegeu el quadre I-2.1).

Des del punt de vista climatològic, el 2024 ve marcat per una sequera important, reforçada per la seva recurrència els darrers anys (2022 i 2023), en què també hi ha hagut manca de pluges, que ha afectat a tot el sector. A més, la sequera ha vingut acompanyada de temperatures relativament altes a l'hivern, la qual cosa ha anat en detriment de l'aprofitament de les poques pluges que s'han donat i alguns cultius llenyosos han mancat d'hores de fred.

Els cultius més afectats han estat els herbacis extensius: cereals i farratges, la vinya i el cultiu de l'olivera. En ramaderia, el més destacat ha estat la baixada de producció de mel, molt lligada a la sequera, i la manca d'aliment per al ramat degut a la davallada de rendiment dels cultius herbacis extensius.

Per altra banda, cultius importants com l'ametlla i la garrova, que en els anys anteriors havien viscut moments d'incertesa tant en els preus com en les produccions, s'han estabilitzat i mostren bons resultats durant el 2024.

La ramaderia mostra bons resultats en general, amb un creixement del 2,4 % respecte de l'any anterior. La producció càrnia, tot i una lleugera davallada de les produccions, ha mantengut bons preus durant tot l'any. Altres productes, com la llet i els ous, han augmentat les seves produccions, mentre que la producció de

QUADRE I-2.1. VALOR DE LA PRODUCCIÓ DEL SECTOR PRIMARI (2024)						
	2020	2021	2022	2023	2024	Var. 23/24
Producció agrícola	143.649.346	143.810.246	176.059.060	154.168.772	141.169.012	-8,4%
Producció ramadera	60.074.2662	56.780.838	66.499.312	82.729.802	84.699.686	2,4%
Producció agrària	03.723.612	200.591.084	242.558.372	236.898.573	225.868.698	-4,7%
Producció pesquera	17.863.535	18.507.844	19.340.865	18.696.855	20.665.742	10,5%
Producció aqüícola	16.530.934	14.841.709	15.292.829	16.739.4333	17.119.618	2,3%
Producció pesquera i aqüícola	34.394.469	33.349.554	34.633.693	5.436.288	37.785.360	6,6%
Producció total	238.118.081	233.940.638	277.192.065	272.334.862	263.654.058	-3,2%

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.
(*) Estimació a partir de dades estructurals.

mel, com ja s'ha comentat, baixa a causa de la sequera recurrent que està afectant les Illes Balears aquests darrers anys.

Per al sector pesquer, ha estat un any força equilibrat. Per una banda, s'ha vist afectat per les noves mesures de reducció de l'esforç pesquer que la Comissió Europea està posant en marxa i que seguiran en augment durant el 2025. Per altra banda, la regulació està ajudant a aconseguir un millor preu de primera venda i una millor gestió dels recursos pesquers i dels seus hàbitats. En qualsevol cas, ha estat un any de bons resultats per al sector.

Pel que fa a l'aqüicultura, segueix amb el seu creixement de manera lineal, tant en nombre de juvenils com en termes econòmics. Aquest creixement tan sols s'ha vist interromput el 2021 en els moments posteriors a la pandèmia (vegeu el [gràfic I-2.1](#)).

En termes generals, ha estat un bon any per a la major part dels sectors agraris i pesquers, excepte per al sector dels cultius herbacis extensius i, sobretot, per al sector

de l'oli d'oliva i la mel, amb davallades de produccions molt elevades lligades a la sequera i a les altes temperatures hivernals.

2.2.

AGRICULTURA

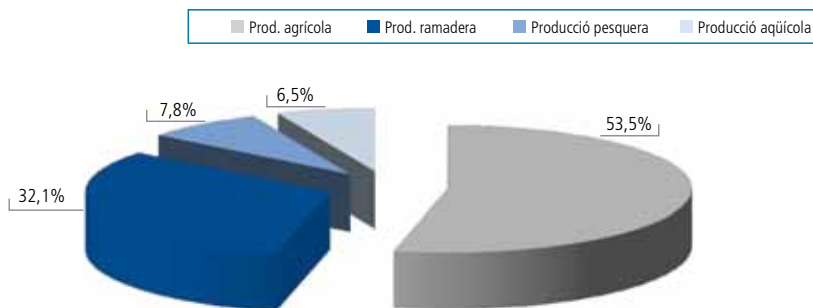
La producció agrícola durant el 2024 va ser de 141.169.012 euros, un 8,4% inferior a la de l'any anterior (vegeu el [quadre I-2.2](#)) i se situa en uns valors semblants a 2020 i 2021 (vegeu el [quadre I-2.3](#)).

El fet més important de l'agricultura durant el 2024 ha estat la sequera i les altes temperatures durant l'hivern que han afectat de forma generalitzada gairebé tots els cultius.

La sequera hivernal ha donat lloc a baixades importants en els rendiments de cereals i farratges entre els cultius herbacis, i en la vinya i l'olivera pel que fa a cultius llenyosos. Les baixades de producció més

Gràfic I-2.1.

Composició de la producció final del sector primari de les Illes Balears (2024)



Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

Quadre I-2.2. PRODUCCIÓ AGRÍCOLA A LES ILLES BALEARS (2024)			
	Superfície en producció (ha)	Producció (t)	Producció final (€)
Cereals	31.616	42.717	10.006.310
Llegums	3.364	2.026	662.133
Farratges	11.137	76.693	4.685.474
Tubercles	985	38.185	22.328.170
Cultius industrials	92	213	672.995
Flors	7		3.550.080
Hortalisses	1.764	31.292	39.001.875
Cítrics	1.328	7.523	3.400.240
Fruiters no cítrics	10.225	3.223	3.247.270
Olives	5.971	2.111	6.000
Oli d'oliva		268	2.328.403
Raïm	2.321	9.033	197.115
Altres cultius	12.194	15.029	7.999.697
		hl	€
Vi		59.932	43.083.251
Total de la producció agrícola			141.169.012

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

importants, emperò, s’han donat sobretot en les espècies farratgeres, amb una davallada del 50 %, i el cultiu de l’olivera, amb una davallada de les produccions que, segons el lloc, ha oscil·lat entre el 50 % i el 80 % respecte de l’any anterior.

Per altra banda, cultius com la patata s’han vist afavorits per l’hivern amb altes temperatures, sense gelades ni fenòmens meteorològics adversos, amb un increment de la producció entorn del 10 %. Cultius tradicionals com l’ametller, inclòs en l’epígraf «fruiters no cítrics», i el garrover presenten bones produccions durant el 2024 (vegeu el quadre I-2.4 i el gràfic I-2.2).

Pel que fa a les diferents illes, Mallorca abasta el 92,9 % de la producció agrícola de les Illes Balears; Menorca, el 2,8 %; Eivissa, el 3,9 %, i Formentera, el 0,4 %. Fora de l’illa de Mallorca tan sols desta-

quen les produccions de farratges a Menorca, molt lligades al sector lleter, i els cítrics i els productes hortícoles a Eivissa (vegeu el quadre I-2.5 i el gràfic I-2.3).

2.3.

RAMADERIA

La producció ramadera total el 2024 arriba als 84.699.686 euros, un 2,4 % més que l’any anterior. Un dels factors importants en l’increment del valor de la producció és el fet que els preus de la carn i els ous s’han mantingut moderadament alts per segon any consecutiu.

En qualsevol cas, la producció de llet i ous puja, mentre que la producció de carn i de mel davalla.

QUADRE I-2.3. EVOLUCIÓ DEL VALOR (EUROS) DE LA PRODUCCIÓ AGRÍCOLA (2020-2024)						
Productes (euros)	2020	2021	2022	2023	2024	Var. 23/24
Cereals	9.869.928 €	11.268.119 €	17.451.307 €	12.885.895 €	10.006.310 €	-22,3%
Llegums	573.976 €	669.291 €	630.403 €	551.889 €	662.133 €	20,0%
Farratges	15.158.180 €	3.357.001 €	8.098.666 €	10.089.094 €	4.685.474 €	-53,6%
Tubercles	19.181.247 €	13.936.020 €	17.366.757 €	18.209.527 €	22.328.170 €	22,6%
Cultius industrials	121.182 €	107.159 €	89.792 €	744.835 €	672.995 €	-9,6%
Flors	5.756.696 €	7.622.673 €	5.998.994 €	4.560.713 €	3.550.080 €	-22,2%
Hortalisses	38.991.237 €	34.748.505 €	41.846.684 €	38.704.749 €	39.001.875 €	0,8%
Cítrics	5.141.967 €	4.714.591 €	4.255.905 €	5.990.117 €	3.400.240 €	-43,2%
Fruïters no cítrics	4.155.972 €	3.483.946 €	3.732.146 €	2.835.062 €	3.247.270 €	14,5%
Olives	87.400 €	114.538 €	102.000 €	168.000 €	6.000 €	-96,4%
Oli d'oliva	2.291.040 €	3.303.604 €	4.654.927 €	9.258.929 €	2.328.403 €	-74,9%
Raïm	260.696 €	144.175 €	127.147 €	349.228 €	197.115 €	-43,6%
Vi	24.851.052 €	36.833.530 €	42.090.163 €	43.219.311 €	43.083.251 €	-0,3%
Altres cultius	17.206.582 €	23.506.016 €	29.614.168 €	6.601.424 €	7.999.697 €	21,2%
Total de la producció agrícola	143.647.156 €	143.809.166 €	176.059.060 €	154.168.772 €	141.169.012 €	-8,4%

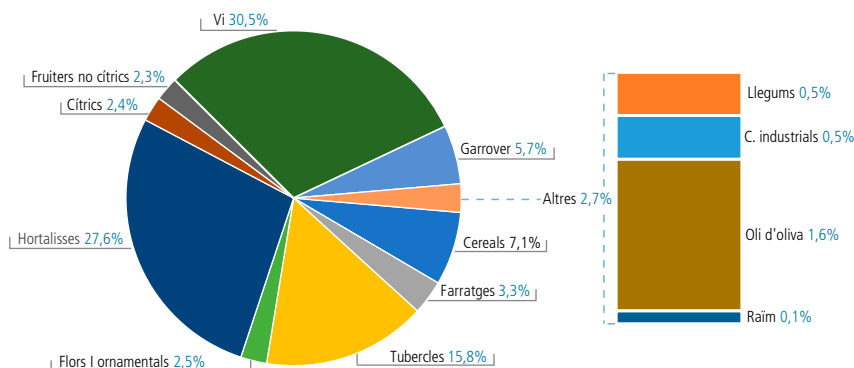
QUADRE I-2.4. EVOLUCIÓ DEL VOLUM DE LA PRODUCCIÓ (TONES) AGRÍCOLA (2020-2024)						
Productes (t)	2020	2021	2022	2023	2024	Var. 23/24
Cereals	48.937	47.147	47.244	54.119	42.717	-21,1%
Llegums	2.057	2.270	1.408	1.840	2.026	10,1%
Farratges*	567.452	62.771	95.208	158.227	76.693	-51,5%
Tubercles	50.858	49.630	40.551	34.808	38.185	9,7%
Cultius industrials	157	243	163	202	213	5,5%
Hortalisses	38.060	38.408	38.492	33.803	31.292	-7,4%
Cítrics	8.860	9.609	8.865	9.617	7.523	-21,8%
Fruiters no cítrics	5.223	3.766	4.175	2.966	3.223	8,6%
Olives	4.782	5.202	4.557	9.028	2.111	-76,6%
Oli d'oliva	653	690	619	1.239	268	-78,4%
Raïm	6.535	9.999	10.495	11.336	9.033	-20,3%
Vi (hl)	45.400	57.291	66.030	71.047	59.932	-15,6%
Altres cultius	20.358	17.859	15.240	14.984	15.029	0,3%
Total de la producció agrícola**	753.932	247.594	267.017	332.168	228.312	-31,3%

* La producció de 2020 fa referència a la producció total, mentre que la producció de 2021 en endavant, degut a canvis metodològics, fa referència a la part de farratges que es recullen i no té en compte la fracció producció farratgera que es pastura.

** No comptabilitza els hectolitres de vi.

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

Gràfic I-2.2.

Composició del valor (euros) de la producció agrícola de les Illes Balears (2024)

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP

La important davallada de la producció de mel va lligada a la sequera i a la manca d'aliment per la disminució de la floració en els entorns rurals. La situació del sector apícola és greu degut a la recurrència d'anys secs (2022 i 2023 ja ho foren) i a problemes en la renovació dels eixams per aquesta manca d'aliment, fins al punt que s'han hagut d'alimentar supletòriament els eixams per evitar-ne la desaparició (vegeu el [quadre I-2.6](#), el [quadre I-2.7](#) i el [quadre I-2.8](#)).

Per altra banda, la lleugera davallada de la producció de carn està relacionada amb temes estructurals que afecten el sector i que s'arrossegueu des de fa més d'una dècada, com l'increment de les despeses de producció, la competència d'altres usos en l'entorn rural i la manca de relleu generacional (vegeu el [gràfic I-2.4](#)).

Per illes, Mallorca representa el 55,5 % del valor de la producció; Menorca, el 42,9 %; Eivissa, l'1,6 %, i Formentera, el 0,1 %.

Mallorca i Menorca són clarament les illes on el sector ramader és més important, sobretot Menorca, amb el sector lleter com a absolut dominador de la ramaderia menorquina. Per altra banda, les dades demostren que a Eivissa i Formentera el pes de la ramaderia dins del sector primari és pràcticament testimonial (vegeu el [quadre I-2.9](#) i el [gràfic I-2.5](#)).

2.4.

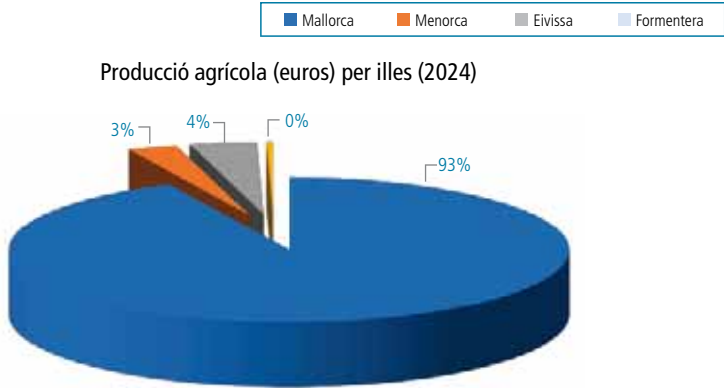
PESCA I AQÜICULTURA

El valor de la producció de la pesca i l'aqüicultura a les Illes Balears el 2024 va ser de 37.785.360 euros, un 6,6 % superior al de l'any anterior (vegeu el [quadre I-2.10](#)). Respecte de 2023 hi ha un augment important de la facturació en els grups de crustacis i mol·luscs. L'aqüicultura marina també mostra un augment del 2,3 % respecte de l'any anterior.

Quadre I-2.5. LA PRODUCCIÓ AGRÍCOLA DE LES ILLES BALEARS PER ILLES (2024)						
Productes (t)	Volum	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Var. 23/24
Cereals	tones	41.730	553	283	151	42.717
Llegums	tones	2.011	12	2	1	2.026
Farratges	tones	61.916	13.771	843	163	76.693
Tubercles	tones	36.983	139	931	132	38.185
Cultius industrials	tones	201	6	4	2	213
Flors	dotzenes	819.400	0	0	0	819.400
Plantes ornamentals	unitats	340.707	0	0	0	340.707
Hortalisses	tones	28.996	547	1.657	91	31.292
Cítrics	tones	7.129	21	373	0	7.523
Fruiters no cítrics	tones	2.929	130	163	0	3.223
Olives	tones	2.022	35	53	2	2.111
Oli d'oliva	tones	256	4	7	1	268
Raim	tones	8.533	157	320	23	9.033
Vi	hl	56.631	2.041	1.116	144	59.932
Altres cultius	tones	14.370	2	656	0	15.029
Productes	Valor	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Var. 23/24
Cereals	€	9.790.316	118.634	62.832	34.529	10.006.310
Llegums	€	657.517	3.659	685	272	662.133
Farratges	€	3.820.021	803.974	51.878	9.602	4.685.474
Tubercles	€	20.943.234	77.539	1.144.646	162.752	22.328.170
Cultius industrials	€	606.960	33.017	22.011	11.006	672.995
Flors i ornamentals	€	3.550.080	0	0	0	3.550.080
Hortalisses	€	36.122.481	620.985	2.145.687	112.721	39.001.875
Cítrics	€	3.054.286	10.044	335.910	0	3.400.240
Fruiters no cítrics	€	2.928.395	132.172	185.372	1.330	3.247.270
Olives	€	6.000	0	0	0	6.000
Oli d'oliva	€	2.220.403	36.000	63.000	9.000	2.328.403
Raim	€	197.115	0	0	0	197.115
Vi	€	39.641.700	2.134.886	1.105.065	201.600	43.083.251
Altres cultius	€	7.649.281	1.312	349.104	0	7.999.697
Total de la producció agrícola		131.187.789	3.972.222	5.466.190	542.812	141.169.012

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

Gràfic I-2.3.
Producció agrícola de les Illes Balears per illes (en €, 2024)



Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

QUADRE I-2.6. PRODUCCIÓ RAMADERA A LES ILLES BALEARS (2024)			
Carn	Espècies	t/canal	€
	Boví	1.717,9	7.635.169
	Oví	1.322,72	9.799.558
	Caprí	9,6	187.898
	Porcí	2.687,9	9.621.873
	Aviram	289,5	576.215
	Conills	3,2	15.450
	Total de carn	6.050,8	27.836.162
Vendes de ramat fora de les Illes Balears	Espècies	Unitats	€
	Boví		1.883.472
	Oví		329.660
	Porcí		2.187.310
	Aviram		13.738
	Total de vendes		4.414.180
Llet	Producte	Litres	€
	De vaca	59.078.695	30.032.342
	D'ovella	98.642	151.563
	De cabra	463.921	556.705
	Total de llet	59.641.258	30.740.611
Ous	Tipus	Dotzenes	€
	Total d'ous	7.817.438	20.959.874
Mel i cera	Producte	kg	€
	Mel	40.479	748.859
	Cera	0	0
	Total de mel i cera		748.859
Total de la producció agrícola			84.699.686

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

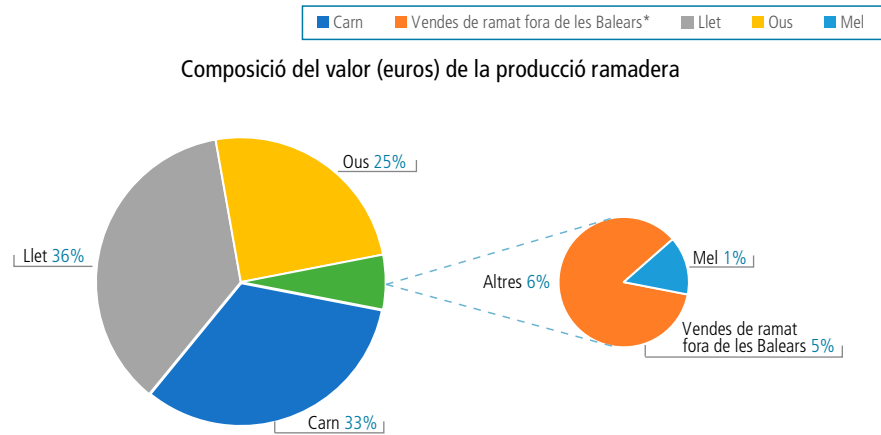
QUADRE I-2.7. EVOLUCIÓ DEL VOLUM (TONES) DE LA PRODUCCIÓ RAMADERA A LES ILLES BALEARS (2020-2024)						
Productes (tones)	2020	2021	2022	2023	2024	Var. 23/24
Carn (t/canal)	6.962	7.250	6.954	6.340	6.051	-4,6%
Vendes ramat fora de les Balears (unitats)*	61.407	49.936	33.995	34.854	40.555	16,4%
Llet (litres)	67.083.175	61.924.470	58.439.799	58.945.880	59.641.258	1,2%
Ous (dotzenes)	7.393.550	5.876.125	5.750.854	7.763.086	7.817.438	0,7%
Mel (kg)	144.820	72.382	59.433	69.173	40.479	-41,5%

*Oví, boví i porcí
Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

QUADRE I-2.8. EVOLUCIÓ DEL VALOR (EUROS) DE LA PRODUCCIÓ RAMADERA A LES ILLES BALEARS (2020-2024)						
Productes (euros)	2020	2021	2022	2023	2024	Var. 23/24
Carn	23.690.138 €	23.858.998 €	26.929.712 €	28.777.635 €	27.836.162 €	-3,3%
Vendes de ramat fora de les Balears	3.039.141 €	2.799.330 €	2.635.697 €	3.009.436 €	4.414.180 €	46,7%
Llet	24.607.265 €	23.114.344 €	25.409.734 €	1.259.695 €	30.740.611 €	-1,7%
Ous	6.978.786 €	6.043.197 €	10.634.712 €	18.604.631 €	20.959.874 €	12,7%
Mel	1.758.937 €	964.969 €	889.456 €	1.078.405 €	748.859 €	-30,6%
Total de la producció ramadera	60.074.266 €	56.780.838 €	66.499.312 €	82.729.802 €	84.699.686 €	2,4%

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

Gràfic I-2.4.
Composició del valor (euros) de la producció ramadera de les Illes Balears (2024)

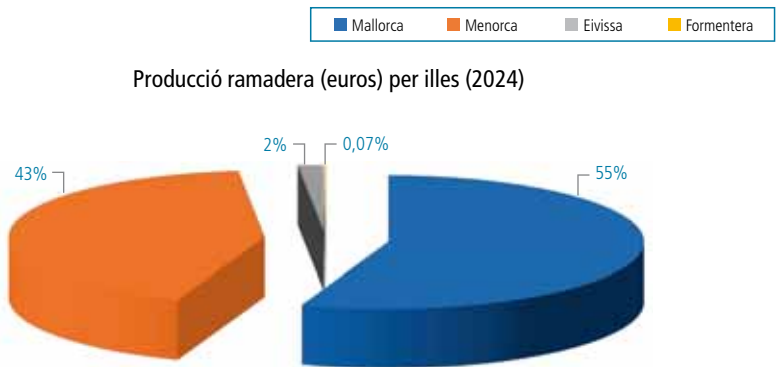


Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

QUADRE I-2.9. LA PRODUCCIÓ RAMADERA A LES ILLES BALEARS PER ILLES						
Productes	Volum	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Carn	t/cana	4.052	1.765	224	10	6.051
Vendes de ramat fora de les Balears*	lunitats	33.149	7.607	0	0	40.756
Llet	litres	8.471.813	50.901.683	267.762	0	59.641.258
Ous	dotzenes	7.485.018	239.834	92.585	0	7.817.438
Mel	kg	21.674	10.790	7.745	270	40.479
Productes	Valor	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Carn	€	19.957.609 €	7.256.936 €	568.357 €	53.260 €	27.836.162 €
Vendes de ramat fora de les Balears	€	2.526.640 €	1.887.540 €	0 €	0 €	4.414.180 €
Llet	€	4.159.328 €	26.374.515 €	206.768 €	0 €	30.740.611 €
Ous	€	19.989.476 €	654.256 €	316.142 €	0 €	20.959.874 €
Mel	€	375.985 €	127.892 €	239.583 €	5.400 €	748.859 €
Total de la producció ramadera	€	47.009.039 €	36.301.139 €	1.330.849 €	58.660 €	84.699.686 €

*Oví, boví i porcí
Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

Gràfic I-2.5.
Producció ramadera de les Illes Balears per illes (en €, 2024)



Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

QUADRE I-2.10. PRODUCCIÓ PESQUERA A LES ILLES BALEARS (2024)				
Espècies pescades	Grups de productes		t/canal	€
	Crustacis		302.212	7.896.541
	Mol·luscs		339.334	3.263.282
	Peixos		1.491.440	9.500.666
	Altres espècies		255	5.254
	Total d'espècies pescades		2.133.240	20.665.742
Espècies criades en aqüicultura	Tipologia	Juvenils (unitats)	Kg	€
	Aqüicultura marina (juvenils)	48.746.882		16.908.323
	Aqüicultura marina (mol·luscs)		78.739	205.575
	Aqüicultura continental	900		5.720
	Total d'espècies criades en aqüicultura	48.747.782	78.739	17.119.618
Total de la producció agrícola				37.785.360

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP. Elaboració pròpia amb dades de la Direcció General de Pesca i Medi Marí.

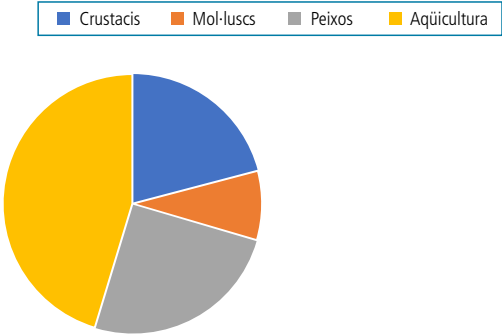
QUADRE I-2.11. EVOLUCIÓ DEL VOLUM DE LA PRODUCCIÓ PESQUERA (2020-2024)						
Grups de productes	2020	2021	2022	2023	2024	Var. 23/24
Total crustacis (kg)	254.173	259.229	316.460	281.745	302.212	7,3%
Total mol·luscs (kg)	350.526	292.963	201.818	185.030	339.334	83,4%
Total peixos (kg)	1.828.42	1.629.037	1.385.556	1.372.612	1.491.440	8,7%
Total altres (kg)	23	533	547	620	255	-58,9%
Total d'espècies pescades (kg)	2.433.144	2.181.763	1.904.381	1.840.007	2.133.240	15,9%
Aqüicultura marina (unitats)	42.319.137	39.704.836	39.745.013	47.267.643	48.746.882	3,1%
Aqüicultura marina (kg)	48.310	111.756	104.225	80.818	78.739	-2,6%
Aqüicultura continental (unitats)	395	250	900	900	900	0,0%
Total d'espècies criades en aqüicultura (kg)	48.310	111.756	104.225	80.818	78.739	-2,6%
Total d'espècies criades en aqüicultura (u.)	42.319.532	39.705.086	39.745.913	47.268.543	48.747.782	3,1%

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP. Elaboració pròpia amb dades de la Direcció General de Pesca.

QUADRE I-2.12. EVOLUCIÓ DEL VALOR DE LA PRODUCCIÓ PESQUERA I AQUÍCOLA (2020-2024)						
Grups de productes	2020	2021	2022	2023	2024	Var. 23/24
Crustacis	5.485.655 €	6.223.004 €	7.890.316 €	7.180.412 €	7.896.541 €	10,0%
Mol·luscs	2.795.946 €	2.653.974 €	2.385.912 €	2.255.807 €	3.263.282 €	44,7%
Peixos	9.580.668 €	9.614.011 €	9.042.683 €	9.244.096 €	9.500.666 €	2,8%
Altres	1.267 €	16.855 €	21.954 €	16.540 €	5.254 €	-68,2%
Total d'espècies pescades	17.863.535 €	18.507.844 €	19.340.865 €	18.696.855 €	20.665.742 €	10,5%
Aquíc. marina	16.529.490 €	14.840.884 €	15.287.109 €	16.733.713 €	17.113.898 €	2,3%
Aquíc. continental	1.444 €	825 €	5.720 €	5.720 €	5.720 €	0,0%
Total d'aqüicultura	16.530.934 €	14.841.709 €	15.292.829 €	16.739.433 €	17.119.618 €	2,3%
Total de la producció pesquera	34.394.469 €	33.349.554 €	34.633.693 €	35.436.288 €	37.785.360 €	6,6%

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP. Elaboració pròpia amb dades de la Direcció General de Pesca.

Gràfic I-2.6.
Composició del valor de la producció pesquera i aquícola de les Illes Balears (en €; 2024)



Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP. Elaboració pròpia amb dades de la Direcció General de Pesca i Medi Marí.

Els darrers anys del sector pesquer venen marcats per les polítiques de la Unió Europea en relació amb la reducció de l'esforç pesquer i la regulació del sector, que afecten sobretot les barques d'arrossegament (barques del bou), que són les que contribueixen més tant en volum com en valor a la producció pesquera.

Aquesta regulació ha tingut com a resultat manco dies de pesca de la flota, fet que a *priori* suposa una reducció de les captures i un millor repartiment de dies, i això ha permès defensar millor el preu. Tot i aquest nou marc normatiu de regulacions europees, les produccions pesqueres pugen respecte de l'any anterior (vegeu el quadre I-2.11 i el quadre I-2.12).

En qualsevol cas, l'evolució que sofreixi el sector els propers anys permetrà valorar millor l'impacte d'aquestes regulacions (vegeu el gràfic I-2.6).

Pel que fa a la pesca per illes, Mallorca representa el 63,1 % de la facturació total; Menorca, el 17,3 %; Eivissa, el 12,0 %, i Formentera, el 7,7 % (vegeu el quadre I-2.13 i el gràfic I-2.7).

Respecte a l'aqüicultura, com ja hem comentat en anys anteriors, la producció a les Illes Balears va lligada, quasi completament, a una empresa determinada de producció d'alevins que proveeixen la resta d'instal·lacions a diferents llocs del litoral espanyol. Les variacions en la producció responen a la demanda interna de les altres instal·lacions d'engreix de l'empresa. En qualsevol cas, any rere any es consolida l'illa de Mallorca com a centre de producció d'alevins, sobretot de llobarro i orada, gràcies a les condicions sanitàries i de qualitat de l'aigua marina de la mar Balear.

2.5.

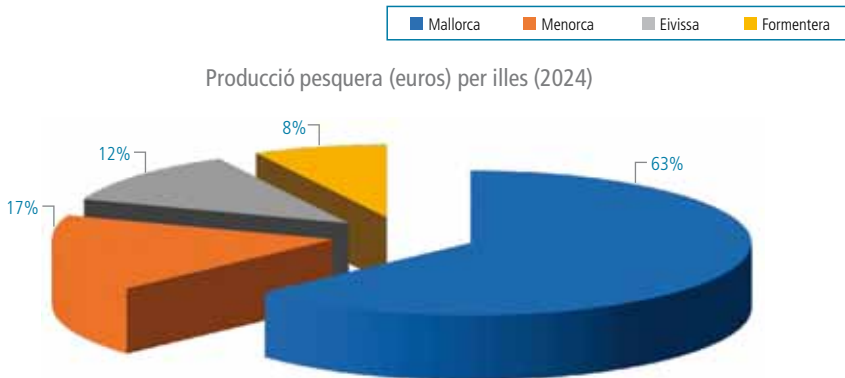
PRODUCTES DE QUALITAT

Els vins amb marca de qualitat mostren per al 2024 un creixement global del 4 % respecte del 2023 pel que fa al volum comercialitzat, mentre que el volum produït

QUADRE I-2.13. GRUPS D'ESPÈCIES PESCADES A LES BALEARS PER ILLES (2024)					
Illà	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Producte	kg	kg	kg	kg	kg
Crustacis	160.995	103.029	32.264	5.924	302.212
Mol·luscs	205.632	30.790	49.260	53.652	339.334
Peixos	1.149.856	126.970	108.197	106.417	1.491.440
Altres	248	6	0	0	255
Total	1.516.731	260.795	189.721	165.994	2.133.240
Producte	€	€	€	€	€
Crustacis	4.212.568	2.534.604	881.098	268.271	7.896.541
Mol·luscs	2.088.582	252.323	456.187	466.190	3.263.282
Peixos	6.733.527	780.705	1.134.366	852.067	9.500.666
Altres	4.983	271	0	0	5.254
Total	13.039.661	3.567.904	2.471.651	1.586.527	20.665.742

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP. Elaboració pròpia amb dades de la Direcció General de Pesca i Medi Mari.

Gràfic I-2.7.

Producció pesquera de les Illes Balears per illes (en €, 2024)

Font: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

(vegeu el [quadre I-2.14](#)), com ja hem comentat en l'apartat de la producció agrícola, davalla un 22,2 %, producte d'un mal any degut a la sequera. El valor del vi comercialitzat ha pujat un 3 % respecte del 2023 i arriba als 43.666.194 €, la millor xifra registrada pels vins amb marca de qualitat que, un cop superada la crisi provocada per la pandèmia el 2020, han continuat amb un creixement sostingut fins al 2024.

Per altra banda, mentre les DO Binissalem i Pla i Llevant disminueixen un 3,7 % el seu volum comercialitzat, la resta de marques de vins de qualitat compensen aquesta davallada amb una pujada del 7,6 %.

Les begudes espirituoses davallen en valor comercialitzat un 3,9 % respecte del 2023. L'única marca de qualitat que mostra valors positius és la DG Gin de Maó, amb un creixement de l'11,3 %.

Pel que fa als aliments amb marca de qualitat, el comportament és molt desigual segons de quin producte parlem. També s'ha de tenir en compte que, d'alguns d'ells, les dades són encara de 2023 i no podem veure com els ha afectat la sequera en les seves produccions, sobretot en el cas de les marques de qualitat d'oli, que ben segur davallaran durant el 2024 el seu volum produït i les seves vendes durant el 2024 i el 2025.

Els productes que mostren millors resultats respecte de l'any anterior són la marca de garantia Tomàtiga de ramallet, la DOP Pebre Bord de Mallorca i la IGP Sobrassada de Mallorca. Mentre que la mel, Mel d'Eivissa i Ésmel, i la IGP Ensaimada de Mallorca davallen respecte del valor comercial de l'any 2023.

Quadre I-2.14. Denominacions de productes de qualitat a les Illes Balears (2024)							
Denominació de vins	Volum produït 2023 (hl)	Volum produït 2024 (hl)	Volum comercialitzat 2023 (hl)	Volum comercialitzat 2024 (hl)	Var. del volum produït 23-24/2024 (hl)	Var. del volum comercialitzat 23-24	
DO Binissalem	8.747	6.323	6.421	5.969	-27,7%	-7,0%	
DO Pla i Llevant	13.742	10.256	9.469	9.340	-25,4%	-1,4%	
Total de vins amb DO	22.489	16.579	15.890	15.309	-26,3%	-3,7%	
Vi de la Terra Illes Balears	4.620	2.639	2.732	3.228	-42,9%	18,2%	
Vi de la Terra Serra de Tramuntana	107	70	125	184	-34,6%	47,2%	
Vi de la Terra Mallorca	37.684	30.921	29.155	30.817	-17,9%	5,7%	
Vi de la Terra Eivissa	1.324	1.029	981	1.100	-22,3%	12,1%	
Vi de la Terra Illa de Menorca	1.982	1.882	1.350	1.660	-5,0%	23,0%	
Vi de la Terra Formentera	234	133	181	151	-43,2%	-16,6%	
Total de vins de la terra	45.951	36.674	34.524	37.140	-20,2%	7,6%	
Total de vi	68.440	53.253	50.414	52.449	-22,2%	4,0%	

Vins de qualitat (DO i VT)	Volum comercialitzat (€) 2020	Volum comercialitzat (€) 2021	Volum comercialitzat (€) 2022	Volum comercialitzat (€) 2023	Volum comercialitzat (€) 2024	Var. del volum comercialitzat 23-24	
	24.630.343	36.426.501	41.283.924	42.411.358	43.666.194	3,0%	

Begudes espirituoses	Volum produït 2023 (mil L)	Volum produït 2023 (mil L)	Volum comercialitzat 2023 (mil L)	Volum comercialitzat 2023 (mil euros)	Var. del valor comercial 23-24	
DG Herbes de Mallorca	1.027	892	1.023	9.712	8.686	-10,6%
DG Herbes Eivissenques	446	447	440	3.140	3.110	-1,0%
DG Palo de Mallorca	36	27	30	280	244	-12,9%
DG Gin de Maó	380	370	336	3.799	4.230	11,3%
Total de begudes espirituoses	1.889	1.736	1.829	16.931	16.270	-3,90%

continua

Aliments	Volum produït 2023 (mil kg o mil L)	Volum produït 2024 (mil kg o mil L)	Volum comercialitzat 2023 (mil kg o mil L)	Volum comercialitzat 2024 (mil kg o mil L)	Valor comercial 2023 (mil euros)	Valor comercial 2024 (mil euros)	Var. del valor comercial 23-24
DO Mac-Menorca*	3.428,00	3.703,00	2.516,00	2.560,00	23.906	24.325	1,8%
DO Oli de Mallorca*	481,00	915,00	316,00	374,00	4.392	5.716	30,1%
DOP Oliva de Mallorca*	8,00	59,00	6,00	20,00	97	183	88,7%
DOP Pebre Bord de Mallorca	14,63	13,23	7,32	8,80	246	303	23,3%
IGP Sobrassada de Mallorca	2.174,00	2.180,00	2.103,00	2.107,00	14.586	16.011	9,8%
IGP Ensaimada de Mallorca	33,00	31,00	33,00	31,00	568	520	-8,5%
IGP Ametlla de Mallorca*	890,00	987,00	41,00	62,00	344	1.063	209,4%
IGP Oli d'Eivissa	46,35	5,28	9,65	9,97	145	192	32,3%
Mel d'Eivissa	110,00	106,00	105,00	51,00	4.620	2.652	-42,6%
ÈsMel	1,40	0,98	1,40	0,98	34	24	-29,8%
Tomàtiga de ramellet	918,31	1.091,32	879,08	1.027,20	1.666	2.018	21,2%
Total d'aliments			6.017,44	6.251,96	50.602	53.007	4,75%

* Dades de 2022 i 2023
Font: Institut de Qualitat Agroalimentària (QUA). Elaboració: Estadístiques agràries i pesqueres, IRFAP.

3

INDÚSTRIA I ENERGIA

3.1.

PANORAMA GENERAL DE LA INDÚSTRIA, L'ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (IPI) I L'ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS (IPRI)

En aquest apartat s'analitza l'evolució de la producció del sector industrial. Aquesta informació es desglossa i s'amplia per estructures d'empreses i per les principals branques productives del sector industrial a les Illes Balears, a partir de dades de l'Ibestat i relatives a l'enquesta industrial. També s'analitzen l'índex de producció industrial (IPI), l'índex de preus industrials (IPRI) i altres indicadors conjunturals del sector industrial.

La contribució del VAB industrial al total de l'economia balear oscil·la entre el 5 i el 7 % al llarg del període 2018-2023 (5,5 % el 2023). Aquesta proporció, que és relativament modesta si la comparem amb altres comunitats autònomes o amb la mitjana estatal, evidencia la debilitat estructural del sector industrial a les Illes Balears. Si el 2005 la indústria balear representava el 7 % del conjunt de l'economia balear (la indústria manufacturera, un 4,5 %), el 2023, descendia fins a un 5,5 % (2,4 % en el cas de la indústria manufacturera).

Malgrat l'increment puntual del VAB industrial el 2022, l'any 2023 es constata

una nova reducció, fet que consolida una tendència decreixent des de la pandèmia. El 2020 la covid va facilitar un augment del pes sectorial de la indústria balear en el conjunt de l'economia de l'arxipèlag, gràcies a la caiguda del sector de serveis pel confinament.

L'índex de volums encadenats (base 2020: 100) ens anticipa un comportament del VAB industrial de 2021 inferior al de l'any 2020, en plena pandèmia. A més, el 2023 no es van superar els nivells previs a la covid.

Traspassat aquest comportament al VAB en termes constants a preus de 2020, la producció de 2021 va esser inferior a la de 2020, i el 2023 el VAB no va recuperar el nivell previ a la pandèmia.

Atesa la incoherència del comportament de l'agregat, realitzam la consulta a l'INE, que va contestar que el motiu principal d'aquest comportament advers l'any 2021 s'explica, en part, per l'evolució de la branca CNAE-D (subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat).

Concretament, l'increment dels preus en aquesta activitat fou molt superior a l'augment del VAB en termes nominals, cosa que, en ajustar-se per preus, dona lloc a un índex de volums inferior a 100. Això implica que el VAB real de la branca energètica fou menor que el del 2020,

cosa que va arrossegar el conjunt del VAB industrial, a causa de l'enorme pes de l'energia en la indústria balear. Aquesta situació ha estat confirmada pel mateix INE en resposta a la consulta amb referència 230907 (vegeu el **gràfic I-3.1**). Així, el sector manufacturer, que acull el nombre més gran d'empreses i persones ocupades de la indústria balear, presenta un creixement de la xifra de negocis del 8 % el 2022 respecte a l'exercici anterior; els salaris, un 11,8 %, i la inversió, un 57,9 %.

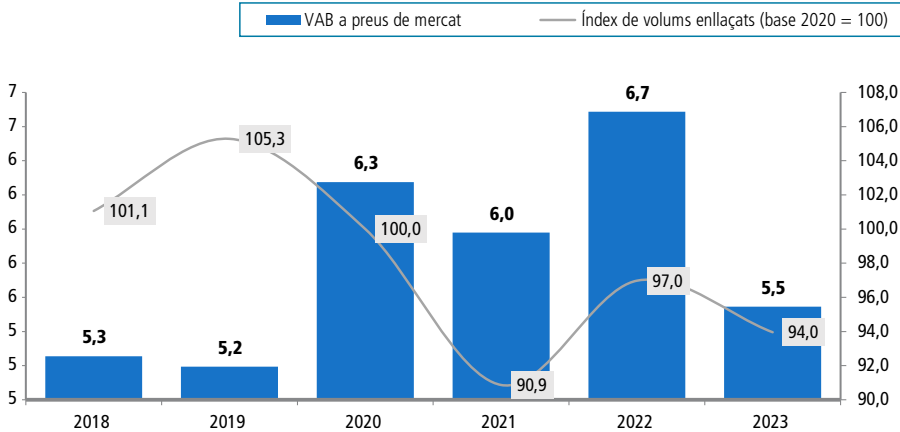
L'evolució de l'IPI confirma la pèrdua de pes relatiu del sector industrial balear, sobretot en el període de 2005 a 2020. Tot i que les Illes Balears presenten valors superiors als estatals en determinats exercicis, com és el cas previ a 2020 i del 2022 al 2024, la tendència general des del 2005 mostra un deteriorament progressiu, un

intent de remuntada el 2021, però que no acaba d'agafar força.

Aquesta trajectòria descendent és indicativa d'una especialització sectorial amb poca intensitat industrial, condicionada per la dimensió reduïda de les empreses. Segons dades de l'Ibestat (2024), el nombre mitjà de persones ocupades per establiment industrial a les Illes Balears és de 9,7, molt per sota de la mitjana espanyola, de 13,1, segons les dades del Directori Central d'Empreses de l'INE de 2023. Aquesta microdimensió dificulta l'aprofitament d'economies d'escala, la internacionalització i la incorporació de processos d'innovació tecnològica.

També destaca la dependència energètica externa i la manca d'inversió en actius fixos i innovació. Així mateix, la presència

Gràfic I-3.1.
Pes del VAB a la indústria en relació amb el total de les Illes Balears (2018-2023)



Font: Ibestat (2024). Comptabilitat regional anual.

limitada de sectors d'alta tecnologia o alt contingut en coneixement redueix el potencial de creixement a mitjà i llarg termini.

L'anàlisi comparada de l'índex de preus industrials (IPRI) entre les Illes Balears i el conjunt d'Espanya per al període 2005-2024 mostra un comportament lleugerament més estable i sostingut en l'àmbit balear, amb valors històricament lleugerament superiors durant la major part del període analitzat. En els primers anys (2005-2015), les Illes Balears presenten un nivell de preus industrials per damunt del conjunt estatal, situació que es manté de manera consistent fins al 2020.

A partir del 2021, amb la crisi energètica i la reactivació postpandèmica, es produeix un augment brusc dels preus industrials en ambdós territoris. No obstant això, Espanya registra un increment més accentuat, i assolix un pic màxim el 2022 (prop de 160 punts), mentre que a les Illes Balears l'IPRI arriba a un màxim inferior (140 punts), la qual cosa reflecteix menys exposició o trasllat dels costos industrials en l'àmbit insular. Aquesta diferència pot estar vinculada a la composició del teixit industrial balear, amb menys presència de subsectors altament intensius en energia i amb menys pes del sector extractiu o de transformació pesada.

Els anys 2023 i 2024 mostren una certa moderació dels preus industrials, amb una davallada tant en l'àmbit estatal com autonòmic. Tot i això, les Illes Balears mantenen un nivell lleugerament superior als valors espanyols, cosa que podria atribuir-se a les rigideses logístiques o als costos estructurals més elevats derivats de la insularitat.

En conjunt, aquesta evolució de l'IPRI indica que, malgrat l'encariment generalitzat dels costos de producció, l'impacte ha estat relativament més moderat a les Illes Balears en els anys més tensos, de manera que s'ha mantengut un diferencial de preus estable respecte a la mitjana estatal, sense ometre l'elevat comportament observat després de la pandèmia, tant a escala estatal com autonòmica (vegeu els gràfics I-3.2 i I-3.3).

3.2.

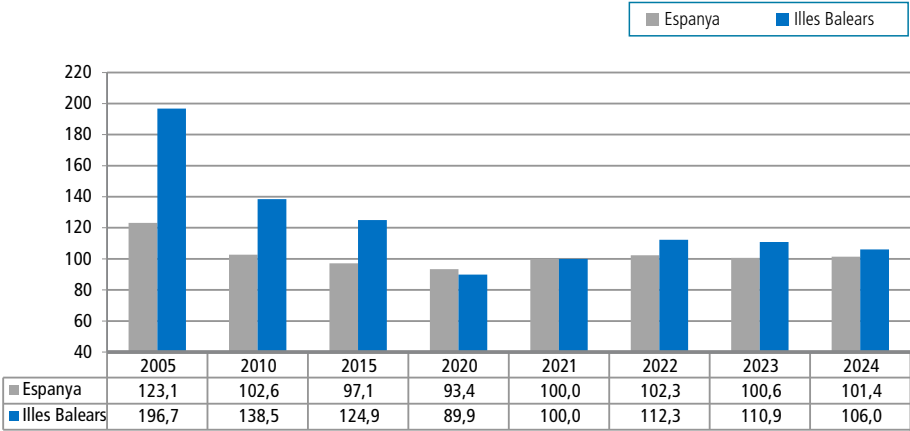
EVOLUCIÓ DE LES EMPRESES INDUSTRIALS

Quant a la producció pròpia per branques industrials, es posa de manifest una estructura fortament concentrada i amb patrons d'evolució desigual entre els diferents subsectors. L'any 2023, el valor total de la producció industrial a les Illes Balears fou de 2.961,6 milions d'euros, lleugerament inferior als 3.055,2 milions de l'any anterior, fet que representa una caiguda del -3,1 %.

Aquest descens es deu principalment a la forta contracció experimentada pel subministrament d'energia elèctrica, gas i vapor, que redueix el seu volum de producció en més de 400 milions d'euros, i passa de representar el 33,5 % de la producció total el 2022 al 20,6 % el 2023. Aquest fet reflecteix tant la volatilitat dels mercats energètics com la forta influència que aquest subsector exerceix sobre el conjunt de l'activitat industrial a l'arxipèlag, donat el seu elevat pes relatiu i caràcter intensiu en capital.

Gràfic I-3.2.

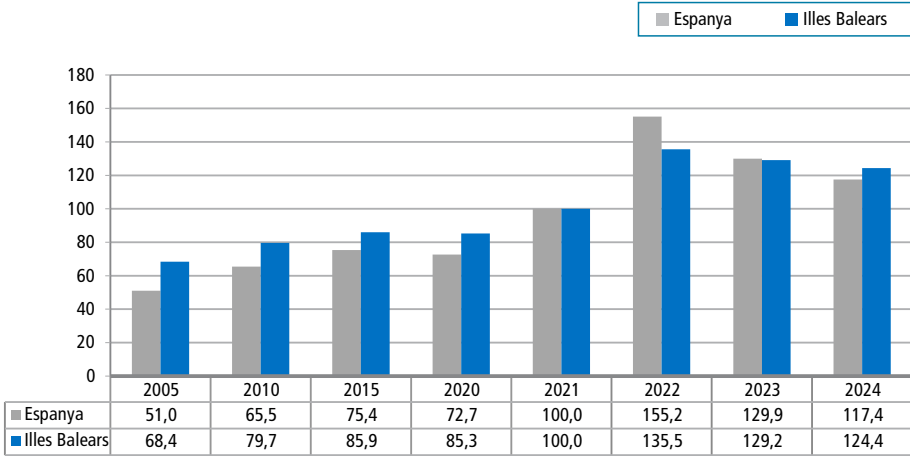
Índex de producció industrial (IPI) a les Illes Balears i Espanya (base 2021)
(2005-2024)



Font: Ibestat (2024). Índex de producció industrial.

Gràfic I-3.3.

Evolució de l'índex de preus industrials (IPRI) a Espanya i a les Illes Balears
(base 2021) (2005-2024)



Font: INE (2024). Índex de preus industrials.

D'altra banda, la indústria alimentària continua essent el nucli principal del sector manufacturer balear, amb un pes del 18,7 % sobre el total i una producció de 553,2 milions d'euros. També destaca l'ascens notable de la fabricació de begudes, que pràcticament duplica la seva producció (de 58,9 a 120,9 milions), i la fabricació de mobles, que gairebé triplica el seu valor (de 79,7 a 239,1 milions). D'aquesta manera, es reforça la importància dels subsectors lligats a la demanda local i turística.

La reparació i instal·lació de maquinària i equip assoleix una producció pròpia de 555 milions d'euros, i iguala la indústria alimentària en pes relatiu (18,7 %) i es consolida com un dels pilars industrials de les Illes Balears.

També cal destacar els bons resultats en la fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics (9,3 %) i en la fabricació de productes metàl·lics (6,8 %), tot i que aquest darrer subsector pateix una caiguda significativa respecte al 2022. En canvi, es mantenen en nivells molt baixos o inexistents branques com la indústria del tabac, les coqueries, la fabricació d'informàtica o la indústria farmacèutica, fet que evidencia els límits de l'especialització actual (vegeu el [quadre I-3.1](#)).

Per altre costat, el total d'establiments industrials se situa en 5.917, amb una presència majoritària de la indústria manufacturera (5.248 establiments), mentre que les indústries extractives i les activitats de subministrament d'energia i d'aigua presenten un pes molt més residual en termes de nombre d'unitats econòmiques.

Pel que fa a la xifra de negocis, el sector industrial assoleix un volum de 6.295 milions

d'euros, distribuïts de manera gairebé equitativa entre la indústria manufacturera (2.786 M€) i el subministrament d'energia (2.802 M€), fet que denota l'elevada concentració, de mà d'obra (manufactures) en branques intensives i de valor afegit en branques altament capitalitzades i sensibles als preus de l'energia. En canvi, el subministrament d'aigua i residus representa una proporció més baixa (620 M€), tot i la seva funció essencial dins l'economia circular i la gestió mediambiental.

Pel que fa a la remuneració del treball, els sous i salaris del sector arriben als 737,4 milions d'euros. La indústria manufacturera concentra prop del 69 % d'aquest total, la qual cosa reflecteix la seva capacitat de generar ocupació directa. El subministrament d'aigua hi aporta un 21,8 %, amb una plantilla mitjana de 4.703 persones. En canvi, la branca energètica, tot i el seu pes en facturació, només concentra el 7,5 % dels salaris, fet que indica una forta intensitat de capital i baixa intensitat laboral.

La inversió en immobilitzat material experimenta un creixement del 39,2 % respecte de l'any anterior, amb una aportació destacada del subministrament d'energia (+47,8 %) i, especialment, de la indústria manufacturera (+57,9 %), fet que podria indicar processos de renovació tecnològica o d'adaptació a nous requisits ambientals i normatius.

En termes d'evolució, destaca el creixement del nombre d'establiments en totes les branques, especialment en la d'energia (+28,3 %), possiblement relacionat amb l'entrada de nous operadors o projectes vinculats a la transició energètica. Tanmateix, la xifra de negocis total cau un 11,6 %, a causa de la forta contracció en

QUADRE I-3.1. PRODUCCIÓ PRÒPIA PER ACTIVITAT INDUSTRIAL (A 2 DÍGITS CNAE-09), ILLES BALEARS PER ANYS

	Percentatge sobre el total			
	2023	2022	2023	2022
Total	2.961.628	3.055.178	100,0	100,0
Indústria alimentària	553.217	519.673	18,7	17,0
Fabricació de begudes	120.918	58.882	4,1	1,9
Indústria del tabac	0	0	0,0	0,0
Indústria tèxtil	18.674	16.809	0,6	0,6
Confecció de peces de vestir	11.018	9.777	0,4	0,3
Indústria del cuir i del calçat	77.244	78.417	2,6	2,6
Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles, cistelleria i esparteria	71.874	58.964	2,4	1,9
Indústria del paper	19.124	16.921	0,7	0,6
Arts gràfiques i reproducció de suports gravats	35.815	32.825	1,2	1,1
Coqueries i refinació de petroli	0	0	0,0	0,0
Indústria química	27.149	15.834	0,9	0,5
Fabricació de productes farmacèutics	11.237		0,4	
Fabricació de productes de cautxú i plàstics	24.111	26.394	0,8	0,9
Fabricació d'altres productes minerals no-metàl·lics	274.193	246.540	9,3	8,1
Metal·lúrgia: fabricació de productes de ferro, acer i ferroaliatges				
Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	200.483	309.244	6,8	10,1
Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	0		0,0	0,0
Fabricació de material i equip elèctric	8.368	1.993	0,3	0,1
Fabricació de maquinària i equip n. d. a.				
Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	2.408		0,1	
Fabricació d'altre material de transport	13.632		0,5	
Fabricació de mobles	239.138	79.735	8,1	2,6
Altres indústries manufactureres	61.469	58.570	2,1	1,9
Reparació i instal·lació de maquinària i equip	555.078	443.511	18,7	14,5
Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	609.638	1.024.626	20,6	33,5

Font: Ibestat (2024). Enquesta industrial de productes.

la branca d'energia (−26,5 %), molt probablement com a resultat de l'ajust dels preus de l'electricitat després del pic de 2022.

Finalment, l'ocupació mitjana mostra una lleugera davallada global (−1,0 %), amb una caiguda més acusada dins la indústria manufacturera (−1,3 %), en contrast amb el repunt en el subministrament d'energia (+8,7 %). Aquest contrast evidencia la transformació del perfil de l'ocupació industrial, amb una tendència cap a activitats més automatitzades i amb menys densitat de mà d'obra (vegeu el [quadre I-3.2](#)).

3.2.1 ENERGIA I PRODUCTES PETROLÍFERS

L'estructura territorial de la producció i el consum d'energia elèctrica a les Illes Balears evidencia un patró de forta concentració i desequilibri insular. L'any 2024, la producció total d'electricitat a l'arxipèlag va ser de 6.033 GW h, mentre que la demanda agregada també va ascendir a 6.033 GW h, fet que va donar lloc a un balanç net pràcticament equilibrat a escala autonòmica. No obstant això, l'anàlisi desagregada per illes mostra una situació molt més asimètrica.

Mallorca, amb una producció de 5.285 GW h, cobreix gairebé el 88 % del total generat i presenta un superàvit de 761 GW h, que equival a un 14,4 % per sobre de la seva pròpia demanda. Aquesta situació contrasta amb la resta d'illes, que presenten balances clarament deficitàries. Eivissa, amb una demanda que triplica la seva capacitat productiva (960 GW h de demanda davant només 334 GW h de ge-

neració), presenta un dèficit estructural de 626 GW h, i Formentera i Menorca registren també dèficits rellevants de 67 GW h cadascuna.

L'evolució interanual mostra canvis desiguals: mentre que Mallorca incrementa lleugerament la seva producció (+0,4 %), Eivissa i Formentera pateixen retrocessos significatius (−1,7 % i −22,9 %, respectivament). Aquesta caiguda en la generació local, especialment marcada a Formentera, agreuja la dependència energètica de les illes menors, tot i que la seva demanda creix moderadament (+2,7 %).

En una perspectiva més àmplia, les dades comparades amb l'any 2018 reflecteixen una dinàmica preocupant. En cinc anys, la producció elèctrica ha crescut només un 0,23 % a escala autonòmica, mentre que la demanda ha crescut gairebé en la mateixa proporció. Però aquesta estabilitat agregada oculta grans desequilibris: Mallorca ha incrementat la producció en un 14,3 %, mentre que Eivissa (−62,7 %) i Formentera (−79,3 %) han experimentat caigudes dràstiques. Aquestes xifres es tradueixen en taxes mitjanes anuals negatives molt elevades en les Pitiüses, que arriben al −15,2 % a Eivissa i al −23,1 % a Formentera, en contrast amb el creixement sostingut de +2,3 % a Mallorca (vegeu el [quadre I-3.3](#)).

L'anàlisi de la facturació elèctrica per activitats industrials a les Illes Balears revela una caiguda generalitzada del consum elèctric entre els anys 2019 i 2020, en la majoria dels sectors productius. El consum total baixa de 150,7 a 130,5 milions de kW h, un descens del 13,4 %, fortament associat

Quadre I-3.2. Magnituds principals per secció d'activitat i any (2023)					
	Total del sector industrial	B. Indústries extractives	C. Indústria manufacturera	D. Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	E. Subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació
Nombre d'establiments	5.917	60	5.248	295	314
Xifra de negocis (milers d'euros)	6.295.286	86.4651	2.786.293	2.802.097	620.431
Sous i salaris (milers d'euros)	737.424	2.604	508.480	55.302	161.038
Adquisició d'immobilitzat material (milers d'euros)	274.321	3.344	98.378	130.591	42.009
Personal ocupat mitjà	27.414	448	21.373	890	4.703
Variacions percentuals respecte a l'any anterior (%)					
Nombre d'establiments	2,9	15,41	1,6	28,3	4,3
Xifra de negocis	-11,6	5,0	8,0	-26,5	-4,6
Sous i salaris	9,5	-1,1	11,8	9,7	3,6
Adquisició d'immobilitzat material	39,2	-16,7	57,9	47,8	-1,0
Personal ocupat mitjà	-1,0	0,2	-1,3	8,7	-1,3

Font: Ibestat (2024). Enquesta industrial de productes.

Quadre I-3.3. Producció i demanda elèctrica a les Balears per illes (MW h) (2024)			
	Producció	Demanda	Diferència
Mallorca	5.285.438	4.524.349	761.089
Menorca	410.605	478.375	-67.770
Eivissa	333.821	959.983	-626.162
Formentera	3.180	70.264	-67.084

Variació respecte al 2023 (%)

	Producció	Demanda	Diferència prod.-dem.
Mallorca	0,4	0,6	-0,1
Menorca	3,5	-0,1	3,6
Eivissa	-1,7	0,4	-2,0
Formentera	-22,9	2,7	-25,6

Font: Ibestat (2024). Producció i demanda d'energia elèctrica (REE).

als efectes de la crisi de la covid-19 sobre l'activitat industrial.

El sector d'alimentació, begudes i tabac és el principal consumidor, amb gairebé 59 milions de kW h el 2020, tot i experimentar una reducció del 12,2 % respecte a l'any anterior. Altres branques amb consums destacats són la construcció d'automòbils i bicicletes (11,8 MW h), les arts gràfiques i edició (5,3 MW h) i la indústria del cautxú, plàstic i altres (6 MW h), totes elles amb disminucions significatives.

Per illes, Mallorca concentra el 74,4 % del consum total, mentre que Menorca (16,5 %), Eivissa (8,3 %) i Formentera (0,8 %) presenten nivells molt inferiors. Tanmateix, Eivissa mostra més diversificació en sectors com l'alimentació, el tèxtil i la construcció naval. Formentera, en canvi, manté una estructura molt reduïda i dependent del consum elèctric dels serveis essencials i petites activitats industrials.

Destaquen també algunes branques amb increments puntuals, com la refinació de petroli a Mallorca (que passa de 508

a 45.517 kW h) o la construcció i la reparació naval a Eivissa i Formentera, que mantenen nivells estables (vegeu el **quadre I-3.4**)¹.

L'evolució del consum de productes petroílífers a les Illes Balears entre 2010 i 2024 mostra una clara tendència de recuperació després de la caiguda observada l'any 2020 a conseqüència de la crisi sanitària. En el darrer exercici (2024), el consum total de gasolines (95 IO i 98 IO) s'ha situat en 6,5 milions de tones, amb un augment del 7,5 % respecte de 2023. Aquest increment ve motivat per la recuperació de la mobilitat i l'activitat turística, especialment pel que fa al transport privat.

En paral·lel, quant al consum de gasoil A (destinat principalment al transport per carretera) el 2024 manté una estabilitat relativa en valors propers als 21,7 milions de tones respecte del 2023, mentre que el gasoil B (ús agrícola i industrial) registra

1. Quadre que no ha estat actualitzat respecte de l'Anuari del CES 2023 per ser les darreres dades disponibles en la data actual (abril 2025).

QUADRE I-3.4.- FACTURACIÓ D'ENERGIA ELÈCTRICA (KW·H) PER PERÍODE, ILLA I MUNICIPI SECTOR ECONÒMIC (DES DE 2019)									
	Illes Balears			Mallorca			Menorca		
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2019
Extracció i aglomeració de carbó	102.549,5	88.765,3	102.549,5	88.765,3			0,0	0,0	0,0
Extracció de petroli i gas	21.512,9	24.649,3	19.991,8	22.064,8			0,0	0,0	0,0
Combustible nuclear i altres energies	165.765,4	264.513,2	165.765,4	264.513,2			0,0	0,0	0,0
Coqueries	2.750,6	2.560,1	0,0	0,0			0,0	0,0	0,0
Refineries de petroli	45.517,1	508,1	45.517,1	508,1			0,0	0,0	0,0
Producció i distribució d'energia elèctrica	3.031.897,7	2.778.671,5	2.636.546,1	2.382.588,7			175.568,4	163.472,0	
Fabricació i distribució de gas	367.808,4	286.001,2	341.089,9	256.538,0			26.493,5	28.911,2	
Mines i pedreres (no energètiques)	7.077.088,2	7.355.323,2	5.538.036,9	5.628.955,8			848.491,5	1.009.467,7	
Siderúrgia i fosa	5.960.873,7	7.272.996,7	4.547.627,2	5.611.057,8			703.292,6	834.952,0	
Metal·lúrgia no fèrria	34.503,7	37.262,6	34.503,7	37.262,6			0,0	0,0	
Indústria del vidre	2.136.015,0	2.424.998,4	2.016.459,9	2.282.702,0			43.651,4	49.037,7	
Ciments, calcs i guixos	2.216.439,2	2.786.829,8	1.851.020,0	2.415.717,4			105.571,8	98.113,6	
Altres materials de construcció	9.359.261,2	10.166.569,5	7.062.830,6	7.548.022,6			637.162,3	665.798,8	
Química i petroquímica	3.416.339,7	4.359.988,0	3.209.970,7	4.166.399,4			92.893,4	109.559,9	
Màquines i transformacions metàl·liques	2.283.203,2	2.364.832,6	1.745.044,4	1.703.581,8			368.457,3	467.097,2	
Construcció i reparació naval	3.864.425,8	4.135.292,6	3.583.544,5	3.815.388,3			172.309,4	188.407,7	
Construcció d'automòbils i bicicletes	11.863.641,7	13.470.579,2	9.353.955,9	10.691.787,5			1.078.173,4	1.208.761,8	
Alimentació, begudes i tabac	58.948.541,0	67.139.019,6	39.819.461,0	46.319.467,8			13.758.665,2	14.271.344,9	
Indústria tèxtil, confecció de cuir i calçat	6.326.904,8	8.064.352,0	4.036.489,5	5.136.798,5			2.043.519,1	2.651.454,6	
Indústria de fusta, suro (no fabricació de mobles)	852.375,2	960.133,1	732.485,0	828.074,5			90.162,3	115.968,6	
Pastes papereres, paper, cartó	1.065.284,0	1.364.997,9	1.035.447,9	1.322.865,1			29.836,1	42.132,8	
Arts gràfiques i edició	5.299.712,2	6.680.846,6	4.517.578,9	5.792.535,3			128.052,4	152.140,0	
Indústria del cautxú, plàstic i altres indústries	6.064.504,7	8.702.443,7	4.634.661,2	6.815.637,6			1.297.933,2	1.709.012,9	
TOTAL	130.506.914,9	150.732.134,2	97.030.577,1	113.131.232,1			21.600.233,3	23.765.633,4	

continua

	Eivissa		Formentera	
	2020	2019	2020	2019
Extracció i aglomeració de carbó	0,0	0,0	0,0	0,0
Extracció de petroli i gas	1.521,1	2.584,4	0,0	0,0
Combustible nuclear i altres energies	0,0	0,0	0,0	0,0
Coqueries	2.750,6	2.560,1	0,0	0,0
Refineries de petroli	0,0	0,0	0,0	0,0
Producció i distribució d'energia elèctrica	202.974,2	197.143,8	16.809,0	35.467,0
Fabricació i distribució de gas	225,0	552,0	0,0	0,0
Mines i pedreres (no energètiques)	681.089,0	706.384,2	9.470,8	10.515,5
Siderúrgia i fosa	700.587,2	816.732,4	9.366,7	10.254,5
Metal·lúrgia no fèrria	0,0	0,0	0,0	0,0
Indústria del vidre	75.903,8	93.258,7	0,0	0,0
Ciments, calçs i guixos	254.037,0	267.596,0	5.810,4	5.402,8
Altres materials de construcció	1.217.774,3	1.458.359,6	441.494,0	494.388,5
Química i petroquímica	113.475,7	84.028,7	0,0	0,0
Màquines i transformacions metal·liques	139.957,0	166.975,5	29.744,6	27.178,0
Construcció i reparació naval	104.817,1	127.544,7	3.754,7	3.952,0
Construcció d'automòbils i bicicletes	1.300.755,9	1.433.523,7	130.756,5	136.506,2
Alimentació, begudes i tabac	5.087.650,8	6.194.901,9	282.764,0	353.305,1
Indústria tèxtil, confecció de cuir i calçat	210.014,5	234.564,6	36.881,7	41.534,3
Indústria de fusta, suro (no fabricació de mobles)	20.698,9	14.699,0	9.029,0	1.391,0
Pastes papereres, paper, cartó	0,0	0,0	0,0	0,0
Arts gràfiques i edició	653.486,8	735.788,3	594,0	383,0
Indústria del cautxú, plàstic i altres indústries	125.026,4	170.277,5	6.883,9	7.515,8
TOTAL	10.892.745,3	12.707.475,1	983.359,3	1.127.793,7

Font: lbestat (2024). Facturació d'energia elèctrica (GESA).

un lleuger repunt (+3,5 %). Per contra, el gasoil C (ús domèstic i calefacció) pateix una lleu reducció en termes comparatius amb els anys previs, tot i mantenir-se per damunt del nivell del 2021.

Quant a la incorporació de biocombustibles, el percentatge de bio en les gasolines es manté estable entorn del 3,5 %, mentre que en els gasoils la proporció de bio ha passat d'un 5,7 % l'any 2010 a un màxim del 8,9 % el 2023, i se situa en el 6,7 % l'any 2024. Aquesta dada posa de manifest un progrés moderat en la descarbonització parcial del consum petrolífer, encara insuficient per assolir els objectius europeus de transició energètica.

Finalment, destaca el fort augment del consum de fuel BIA (per a ús industrial o de grans instal·lacions), que gairebé es duplica en dos anys i assoleix 2,73 milions de tones el 2024. Aquest increment podria estar vinculat a l'activitat portuària i a la demanda concentrada en determinades centrals energètiques o indústries pesants (vegeu el [quadre I-3.5](#)).

3.3.

EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ

L'evolució del personal ocupat mitjà al sector industrial de les Illes Balears entre 2018 i 2023 mostra una tendència de creixement moderat, amb oscil·lacions lleus però amb una consolidació clara dels nivells previs a la pandèmia. El total d'ocupació en el sector industrial passa de 26.468 persones el 2018 a 27.414 el 2023, la qual cosa representa un increment acumulat del 3,6 %.

La indústria manufacturera concentra la gran majoria de llocs de feina, amb el 78 % del total el 2023 (21.373 treballadors), i manté una quota molt estable durant tot el període. Aquesta estabilitat indica el pes estructural d'aquest subsector dins de la indústria balear, tot i les dificultats derivades de la crisi sanitària i les tensions en les cadenes de subministrament globals.

Els sectors de subministrament d'aigua i gestió de residus representen un percentatge relativament alt d'ocupació (17,2 % el 2023), amb més de 4.700 llocs de feina, amb una petita caiguda respecte a l'any anterior. Aquestes activitats presenten un creixement sostingut en l'ocupació, fet que reflecteix la consolidació com a servei públic essencial i el seu paper creixent en l'economia verda i circular.

Pel que fa al subministrament d'energia elèctrica, gas i vapor, l'ocupació ha augmentat lleugerament en els darrers anys, i ha passat de 862 persones el 2018 a 890 el 2023. Aquest increment és coherent amb els projectes d'adaptació i modernització del sistema energètic insular i la progressiva implantació de renovables, encara que el seu pes relatiu dins el sector industrial (3,2 %) roman estable.

Finalment, les indústries extractives mantenen un volum d'ocupació molt reduït, amb menys de 450 llocs de feina i un pes relatiu que no supera l'1,6 % en cap dels anys analitzats. Aquesta dada confirma la seva escassa rellevància dins el teixit productiu balear i la seva dependència de determinades activitats puntuals o geogràficament localitzades (vegeu el [quadre I-3.6](#)).

El [gràfic I-3.4](#) mostra l'evolució conjunta del valor afegit brut (VAB) a preus bàsics i de l'ocupació mitjana a la indústria de

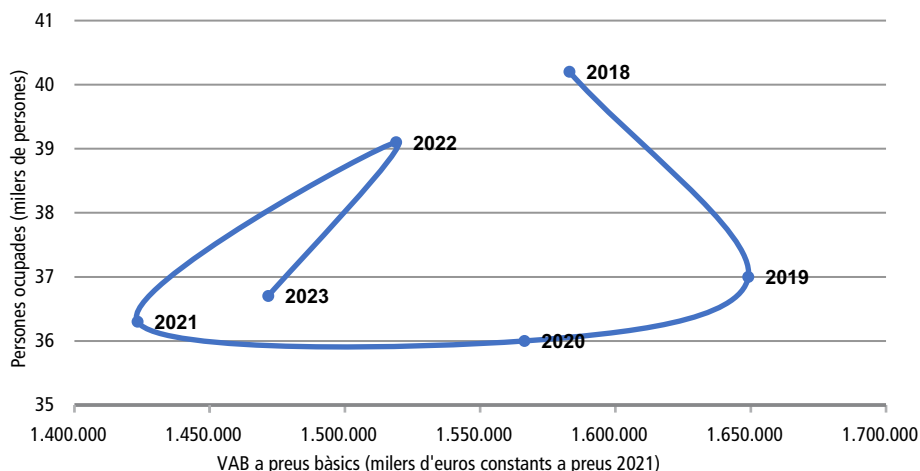
QUADRE I-3.5. CONSUM DE PRODUCTES PETROLIFERS A LES BALEARS (2010-2024) (TONES)							
	Gasolina 95 IO	Gasolina 98 IO	% de bio en gasolines	Gasoil A	Gasoil B	Gasoil C	Fuel B/A
2010	5.101.257,6	566.359,4	6,4%	23.292.185,3	5.582.905,4	2.575.543,3	3.099.199,1
2020	3.918.948,9	329.799,6	3,2%	19.492.552,5	4.470.303,6	1.119.016,5	1.436.078,3
2021	4.870.139,7	373.005,4	3,5%	21.820.983,9	4.577.173,5	1.120.109,9	1.344.334,5
2022	5.442.132,8	308.480,3	2,8%	22.156.355,6	4.611.450,7	752.689,4	1.421.134,7
2023	5.744.556,7	319.241,4	4,0%	21.665.965,2	3.625.183,2	1.162.571,8	2.093.928,3
2024	6.172.916,3	344.615,9	3,5%	21.758.090,9	3.752.574,3	1.215.997,4	2.732.979,6

Font: CORES (2024). Estadístiques.

QUADRE I-3.6. MAGNITUDS PRINCIPALS PER SECCIÓ D'ACTIVITAT I ANY PERSONAL OCUPAT MITJA				
	Total del sector industrial	B. Indústries extractives	C. Indústria manufacturera	D. Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat
2018	26.468,0	393,0	20.901,0	862,0
2019	26.878,0	438,0	21.154,0	869,0
2020	25.759,0	389,0	20.093,0	871,0
2021	26.533,0	371,0	20.843,0	815,0
2022	27.690,0	447,0	21.660,0	819,0
2023	27.414,0	448,0	21.373,0	890,0
Percentatge sobre el total extractives				
2018	100,0	1,5	79,0	3,3
2019	100,0	1,6	78,7	3,2
2020	100,0	1,5	78,0	3,4
2021	100,0	1,4	78,6	3,1
2022	100,0	1,6	78,2	3,0
2023	100,0	1,6	78,0	3,2

Font: lbestat (2024). Enquesta industrial d'empreses.

Gràfic I-3.4.

Ocupació mitjana i VAB a preus bàsics a la indústria a les Illes Balears (2018-2023)

Font: Ibestat (2024). Enquesta industrial d'empreses.

les Illes Balears entre 2018 i 2023. L'anàlisi revela una correlació no lineal entre ambdues variables, amb períodes de desconexió evidents entre l'activitat productiva i l'ocupació.

Els anys 2018 i 2019 presenten els valors més elevats de VAB, superiors a 1.600 milions d'euros (en termes constants de 2021), però amb una diferència significativa en l'ocupació: mentre que el 2018 s'assoleix el màxim de 40.500 persones ocupades, el 2019 es registra un descens notable fins a 37.500, tot i un lleu increment del VAB. Aquest comportament podria indicar una millora d'eficiència productiva o una reducció de la intensitat laboral.

L'any 2020, amb l'impacte de la pandèmia, s'observa una caiguda simultània del

VAB i l'ocupació, que continuaria l'any següent amb un mínim d'ocupació el 2021 (36.000 persones). No obstant això, el 2022 es produeix una recuperació important del VAB, acompanyada d'un repunt en l'ocupació fins a gairebé 39.000 persones, fet que suggereix una reactivació temporal del sector.

Finalment, el 2023 reflecteix un descens conjunt tant del VAB com de l'ocupació, fet que posa de manifest la dificultat del sector per consolidar una trajectòria de creixement sostingut. L'asimetria d'aquesta corba evidencia la volatilitat de la productivitat industrial, afectada per factors com la intensitat tecnològica, la demanda turística, les tensions energètiques o els canvis en els costos laborals.

3.4.

SECTOR EXTERIOR A LA INDÚSTRIA

L'evolució del comerç exterior industrial a les Illes Balears entre 2018 i 2024 posa de manifest una millora progressiva en la capacitat exportadora del teixit productiu balear, fins a assolir un saldo comercial positiu de 897,8 milions d'euros el 2024. Aquest resultat és fruit d'un increment sostingut de les exportacions industrials, que passen de 1.556 milions d'euros el 2018 a 2.475 milions el 2024, la xifra més elevada del període analitzat.

Paral·lelament, les importacions mostren una evolució més irregular. Després d'un màxim de 2.208 milions d'euros el 2022, el valor importat es redueix fins als 1.577 milions d'euros el 2024. Aquesta reducció pot estar vinculada a un aprofitament més elevat de la producció local, a la contenció de la demanda interior o a processos de substitució d'importacions en determinats segments.

Els anys 2020 i 2021 constitueixen punts d'inflexió rellevants. El 2020, en plena crisi sanitària, tant les exportacions com les importacions es redueixen notablement, però el saldo comercial millora i arriba a valors positius per primera vegada en la sèrie. Aquesta tendència es consolida els anys següents, que culmina l'any 2024, quan les exportacions superen àmpliament les importacions.

Aquest resultat reforça la idea d'una millora relativa en la competitivitat internacional de la indústria balear, si bé el valor absolut del saldo comercial continua

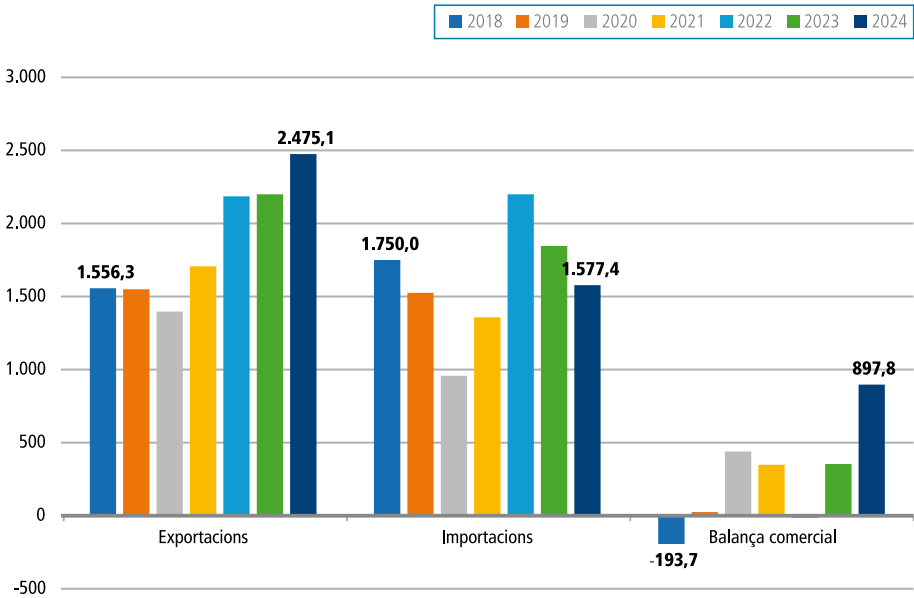
sent moderat. La consolidació d'aquesta tendència dependrà, en gran manera, de l'aposta per la diversificació de mercats, la incorporació de valor afegit als productes exportats i l'enfortiment de les cadenes de valor locals (vegeu el [gràfic I-3.5](#)).

L'estudi de la inversió bruta vinculada al sector industrial balear entre els anys 2018 i 2024 revela una dinàmica clarament asimètrica entre les entrades i sortides de capital. La inversió estrangera a les Illes Balears es multiplica per gairebé tres, i passa de 5,3 milions d'euros el 2018 a 14 milions el 2024, amb un creixement acumulat del 163 %. Per contra, la inversió de les Illes Balears a l'estranger s'extingeix completament, i passa de 58.000 euros a zero.

Aquest creixement de la inversió rebuda es concentra en sectors puntuals: destaca especialment la fabricació de begudes, amb una aportació de 8,4 milions d'euros, així com la indústria química, amb 5,5 milions, que no havia registrat inversions estrangeres el 2018. Això podria indicar un interès renovat per part d'inversors internacionals en àmbits específics relacionats amb el turisme, l'alimentació o la sostenibilitat.

Altres activitats que reben inversió estrangera el 2024 són la captació i depuració d'aigua, les arts gràfiques i certes indústries manufactureres diverses, encara que amb quantitats molt modestes. Alhora, sectors que havien estat receptors d'inversió estrangera el 2018, com la indústria alimentària, productes electrònics, material de transport o la reparació de maquinària, deixen de rebre'n, fet que podria reflectir canvis en les prioritats dels fluxos de capital internacional.

Gràfic I-3.5.
Valor de les exportacions/importacions i saldo comercial a la indústria de les Illes Balears (2018-2024) (milions d'euros)



Font: Ibestat (2024). Estadística de comerç exterior.

En conjunt, les dades mostren un augment selectiu de la inversió estrangera cap endins, però cap senyal de projecció exterior de la indústria balear (vegeu el [quadre I-3.7](#)).

3.5.

SECTOR TECNOLÒGIC I INNOVACIÓ

Quant als indicadors de recerca i desenvolupament (R+D) a les empreses de les Illes Balears, evidencia un creixement significatiu del teixit vinculat als sectors d'alta tecnologia entre 2018 i 2023. El nombre total

d'empreses que duen a terme activitats internes d'R+D augmenta de 39 a 62, amb una despesa agregada que pràcticament es triplica, i passa de 17,6 milions d'euros a 58,1 milions. Paral·lelament, el personal dedicat a activitats equivalents a jornada completa (EJC) augmenta en més de 350 persones, fins a arribar a 778,5.

Aquest dinamisme es concentra especialment en els serveis d'alta tecnologia, que representen el gruix de l'estructura innovadora balear. El nombre d'empreses en aquest subsector passa de 35 a 56, mentre que la despesa s'incrementa més de tres vegades (de 16,7 M€ a 56,4 M€). També el personal en R+D augmenta de forma notable, i assolix els 753,3 EJC el 2023,

Quadre I-3.7. Inversió bruta a les Illes Balears, en milers d'euros (2018 i 2024) (milers d'euros)						
	Estrangera a les Illes Balears			De les Illes Balears a l'estranger		
	2018	2024	Var. (%)	2018	2024	Var. (%)
10. Indústria alimentària	3.751	0	-100	57	0	-100
11. Fabricació de begudes	1	8.445	767.591	0	0	
13. Indústria tèxtil	2	0	-100	0	0	
14. Confecció de peces de vestir	2	0	-100	0	0	
18. Arts gràfiques i reproducció de suports gravats	0	3		0	0	
20. Indústria química	0	5.500		1	0	-100
26. Fabricació de productes informàtics i electrònics	1.518	0	-100	0	0	
30. Fabricació d'altre material de transport	3	0	-100	0	0	
32. Altres indústries manufactureres	0	5		0	0	
33. Reparació i instal·lació de maquinària i equip	45	3	-93	0	0	
35. Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire	15	6	-60	0	0	
36. Captació, depuració i distribució d'aigua	0	50		0	0	
TOTAL	5.336	14.012	163	58	0	-100

Font: Ibestat (2024). Inversions exteriors.

fet que consolida el lideratge d'aquest subsector en termes d'activitat i ocupació científica i tècnica.

En canvi, el subsector manufacturer d'alta i mitjana-alta tecnologia manté un pes molt més reduït. Tot i duplicar el nombre d'empreses (de 3 a 6), la despesa continua sent molt limitada (1,7 M€ el 2023) i només s'hi ocupen 25,3 persones en R+D, dada que posa de manifest la baixa intensitat tecnològica del teixit industrial balear en sentit estricte (vegeu el [quadre I-3.8](#)).

En la mateixa base de dades hi ha informació sobre l'evolució de variables d'ús de TIC a les empreses, en què destaquen els resultats següents. Les dades referents a l'ús de tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) a les empreses de les Illes Balears mostren un progrés notable en la digitalització bàsica durant el període 2018-2024. El percentatge d'empreses amb connexió

a internet ha arribat a pràcticament la totalitat (97,9 % el 2023-2024), fet que consolida una infraestructura tecnològica fonamental. També creix de forma significativa el nombre d'empreses amb pàgina web pròpia, especialment entre les petites (de 10 a 49 treballadors), que passen del 56,8 % al 78,9 %.

A més, augmenta el percentatge de personal que utilitza ordinadors amb finalitats empresarials, que supera el 48 % en empreses mitjanes i el 55 % en empreses grans. Cal destacar també la forta penetració de programari de codi obert (81,9 %) i de xarxes socials (56,5 % del total d'empreses), així com un ús cada cop més estès de serveis d'informàtica al núvol, que ha crescut del 17,5 % al 27,2 % entre 2018 i 2024.

No obstant això, la formació en TIC continua sent molt baixa: només el 8,8 % de

les empreses ofereixen formació als seus treballadors i treballadores, una xifra que baixa fins al 4,1 % en les pimes. En canvi, gairebé la meitat de les empreses grans (47,6 %) sí que inverteixen en aquest àmbit, fet que assenyala una bretxa digital interna segons la mida de l'empresa.

Pel que fa a la inversió en innovació, les dades mostren una forta expansió el 2019 (+56,9 % respecte al 2018), impulsada tant per empreses petites com grans. No obstant això, els anys posteriors mostren una caiguda rellevant (-17 % el 2020)

i una estabilització entre 2020 i 2022 (+0,2 %).

En termes de composició, es constata més concentració de la despesa en empreses grans: el seu pes sobre el total passa del 46 % el 2018 al 58,7 % el 2022. Això implica que les empreses de menys de 250 treballadors han perdut protagonisme relatiu, tot i mantenir una inversió estable (entorn dels 74 milions d'euros), fet que podria indicar limitacions d'escala, capacitat tecnològica o accés al finançament.

QUADRE I-3.8. INDICADORS PRINCIPALS D'R+D EN EMPRESES PER ANY I TIPUS D'EMPRESA. ILLES BALEARS (2018 I 2023) (CNAE-2009)						
	2023			2018		
	Nombre d'empreses	Despesa en R+D interna (*)	Personal en EJC (**)	Nombre d'empreses	Despesa en R+D interna (*)	Personal en EJC (**)
Total dels sectors d'alta tecnologia	62	58.091,0	778,5	39	17.589,8	421,4
Manufactureres d'alta i mitjana-alta tecnologia	6	1.664,5	25,3	3	899,4	20,2
Serveis d'alta tecnologia	56	56.426,5	753,3	35	16.690,4	401,1

(*) Milers d'euros
(**) Equivalència a jornada completa
Font: Ibestat (2024). Estadística sobre activitats en R+D.

4

CONSTRUCCIÓ

4.1.

INTRODUCCIÓ

El sector ha tengut un comportament positiu en tots els seus vessants, i a això ha contribuït la baixada de l'Euríbor el 2024, que ha minvat els costos dels préstecs tant per a consumidors com per a empreses, i ha generat més capacitat d'inversió i consum. D'altra banda, pel que fa als costos de les matèries primeres, han continuat augmentant, però no en els mateixos termes que en anys anteriors; l'impuls s'ha degut a la demanda sostinguda, a les fluctuacions del preu de l'energia i a les interrupcions en la cadena de subministraments.

El 2024, el sector de la construcció a les Illes Balears ha experimentat un creixement notable, amb variables positives que reflecteixen una recuperació sòlida. El consum aparent de ciment ha augmentat un 2 %, la qual cosa indica una activitat més intensa en la construcció. A més, els habitatges iniciats han registrat un increment del 13,8 % i els acabats han crescut un 10,1 %, fet que reflecteix una millora en la producció i l'entrega de nous habitatges. La construcció pública també ha experimentat un augment, amb un creixement del 62,3 %, degut a un increment en les inversions públiques en infraestructures i equipaments. Aquest conjunt de dades indica que el sector de la construcció a les Illes Balears viu una etapa de dinamisme

i creixement sostingut, impulsat tant per la demanda privada com per les inversions públiques.

Els indicadors avançats de l'activitat de la construcció mostren una tendència positiva per al 2024. Les obres visades han experimentat un increment del 0,9 %, la qual cosa indica que el nombre de projectes aprovats continua creixent, i això és un senyal de confiança en el sector. A més, els habitatges visats han augmentat un 11,1 %, cosa que reflecteix un creixement substancial en els projectes d'habitatge en procés. Finalment, l'indicador global ha crescut un 2 %, fet que subratlla una millora general en les perspectives de l'activitat constructiva, i apunta a un desenvolupament continuat de l'activitat al llarg de l'any.

Concretament, pel que fa a l'indicador global d'activitat (IGA), que mesura l'evolució futura del sector a través del comportament de les vendes de ciment i dels afiliats a la Seguretat Social del sector, va ser positiu. L'indicador va augmentar a una taxa del 2 %. És a dir, aquest indicador preveu més activitat constructora per al 2025 respecte al 2024 (vegeu el [gràfic I-4.1](#)).

De fet, la Comptabilitat Regional d'Espanya (CRE) de l'INE, que publica el producte interior brut (PIB) del sector, va estimar un primer avanç per al 2023. Amb totes les reserves de la primera estimació, es va publicar que el PIB (a preus de mer-

cat) va augmentar un 12,6 % respecte al 2022 (13,0 %), amb la qual cosa mostrava el bon comportament del sector. Va generar un total de 3.223,5 milions d’euros. D’altra banda, per al conjunt de les Illes Balears, el PIB va augmentar un 13,2 %, i ascendia a 42.083,9 milions. En aquest sentit, el final de l’efecte de la pandèmia ha accelerat l’activitat turística, fet que ha reduït el pes relatiu del sector de la construcció i ha fet més terciària l’economia balear: s’ha passat d’un 9,5 % el 2020 a un 7,7 % el 2023.

Una altra manera d’aproximar-se al comportament del sector és mitjançant l’anàlisi de l’evolució dels indicadors d’activitat dels factors que intervenen de manera més destacada en la producció. A continuació es comenten de manera detallada els diferents indicadors d’activitat.

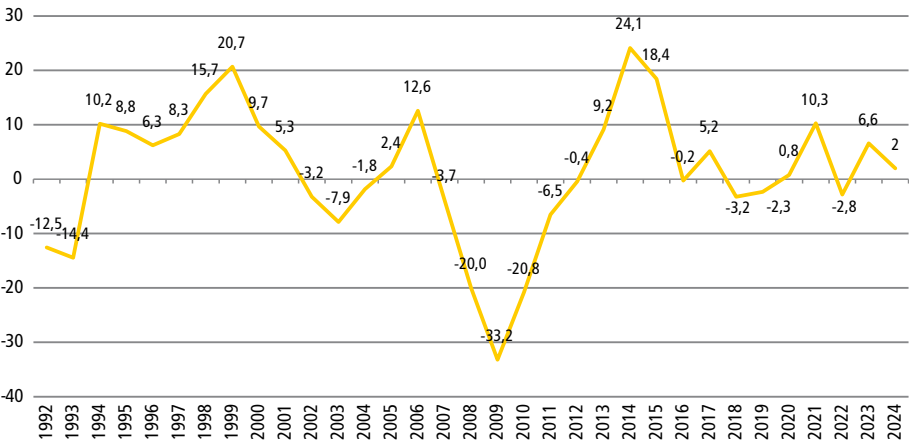
4.2.

FACTORS DE PRODUCCIÓ

4.2.1. MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ: CIMENT

El ciment constitueix una de les variables explicatives més importants de l’activitat present de construcció, ja que és un material clau que s’utilitza en la primera fase dels projectes de construcció i reflecteix els moviments del sector. A continuació, es presenten les dades relatives a les entrades i sortides de ciment a través dels cinc ports de les Illes Balears, publicades per l’Autoritat Portuària de Balears, ja que des del 2019 constitueixen l’única forma d’aprovisionament autonòmic (vegeu el quadre I-4.1).

Gràfic I-4.1.
Percentatge de variació de l'indicador global d'activitat en el sector de la construcció (1992-2024)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de vendes de ciment i persones afiliades al sector de la construcció.

L'aprovisionament exterior net de ciment, que es calcula a partir de la quantitat de material que prové de l'exterior per via marítima un cop descomptades les sortides, va assolir un volum de 446,8 milers de tones, amb la qual cosa creix un 2,0 % respecte al 2023.

Per ports, Palma va ser el que més trànsit va concentrar, i Alcúdia, el que pitjor es va comportar. Pel port de la capital varen entrar nets 238,7 milers de tones de ciment, cosa que va suposar el 53 % del flux total balear. El seu aprovisionament net gairebé va coincidir amb el moviment total perquè tot el que va entrar es va destinar a consum local. Es va augmentar un 4,3 % respecte a l'any anterior. En segon lloc, es van

posicionar els ports de les Pitiüses, amb el 22 % de l'aprovisionament. En tercer lloc, el trànsit del port d'Alcúdia ha augmentat un 2,2 %, fet que ha suposat un total net de 90,1 tones. I, finalment, Menorca, amb un trànsit de 19,9 mil tones, ha patit una reducció del 23,1 % i ha aglutinat un 4 % del trànsit de ciment balear.

Pel que fa al consum aparent de ciment, només es computen les tones aprovisionades netes de fora. Es van consumir 446,8 mil tones enfront de les 438,2 mil tones de l'any anterior. Aquestes xifres són inferiors a les de fa una dècada, quan el 2008 es van consumir 638,5 milers de tones. Com que no es disposa de les vendes de ciment, es va utilitzar la hipòtesi que el 2024 no

QUADRE I-4.1. CONSUM APARENT DE CIMENT (TONES) (2018-2024)				
	2018	2019	2020	2021
Producció interior (1)	317.605	0	0	0
Port de Palma				
Entrades	106.496	299.009	257.929	198.314
Sortides	97.110	284	179	195
Net	9.386	298.725	257.750	198.119
Port d'Alcúdia				
Entrades	4.139	19.390	73.854	85.718
Sortides	1.863	1.144	106	765
Net	2.276	18.246	73.748	84.953
Menorca				
Entrades	24.897	33.156	26.316	21.509
Sortides	0	0	0	0
Net	24.897	33.156	26.316	21.509
Pitiüses				
Entrades	106.735	118.688	105.733	86.435
Sortides	5.126	4.142	3.877	4.025
Net	101.609	114.546	101.856	82.410
Proveïment net exterior (2)	138.168	464.673	459.670	386.991
Consum aparent a les Balears	455.773	464.673	459.670	460.538
Vendes (3)	455.773	464.673	386.123	460.538
Variació aparent d'estocs	0	0	73.547	0

continua

	2022	2023	2024	%24/23
Producció interior (1)	0	0	0	-
Port de Palma				
Entrades	200.341	229.288	240.042	4,7%
Sortides	141	490	1.305	166,3%
Net	200.200	228.798	238.737	4,3%
Port d'Alcúdia				
Entrades	105.199	89.068	90.513	1,6%
Sortides	813	937	418	-55,4%
Net	104.386	88.131	90.095	2,2%
Menorca				
Entrades	23.688	25.845	20.867	-19,3%
Sortides	0	0	986	-
Net	23.688	25.845	19.881	-23,1%
Pitiüses				
Entrades	91.605	99.629	102.898	3,3%
Sortides	4.706	4.194	4.780	14,0%
Net	86.899	95.435	98.118	2,8%
Proveïment net exterior (2)	415.173	438.209	446.831	2,0%
Consum aparent a les Balears	415.173	438.209	446.831	2,0%
Vendes (3)	415.173	438.209	446.831	2,0%
Variació aparent d'estocs	0	0	0	-

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de CEMEX, Autoritat Portuària de Balears i Servei de Ports.

(1) La producció interior de les Balears procedeix de la font oficial CEMEX.

(2) L'aprovisionament net exterior procedeix de l'Autoritat Portuària de Balears.

(3) Seguint les estimacions del sector, les vendes de ciment són les mateixes que el consum aparent de ciment, excepte el 2020 per la situació puntual provocada per la crisi de la pandèmia.

hi va haver estoc de ciment. Per tant, es va vendre tant ciment com es va consumir.

4.2.2. MERCAT LABORAL

El 2024 s'ha incrementat el nombre de persones afiliades al sector de la construcció, segons dades de la Seguretat Social, i s'ha reduït el nombre de demandants d'ocupació al sector, segons les dades consultades al SOIB.

Respecte a l'ocupació, segons les dades facilitades per la Seguretat Social, les per-

sones afiliades al sector van augmentar un 2,0 %, amb la qual cosa es va aconseguir, de mitjana, la xifra de 61.484, la més alta dels darrers anys. Per illes, Mallorca, que concentra tres de cada quatre afiliats, va créixer un 1,1 %; Eivissa, un 3,8 %; Formentera, un 19,0 %, i Menorca, un 3,8 %. Aquesta variable indica el bon comportament de l'activitat del sector en assolir el seu màxim. També s'observa, en l'Enquesta de població activa (EPA), un increment de persones ocupades del 13,8 %, fins a assolir un total de 63.600. La lec-

tura d'aquestes variables denota un bon dinamisme dels ocupats en el sector i un bon ritme d'activitat.

També va millorar el comportament de la població aturada. Segons les xifres del SOIB, l'atur es va reduir un 3,6 % respecte al 2023. En valors absoluts, va registrar 3.685 aturats, la xifra més baixa registrada els darrers anys, per davall dels nivells de 2007 (4.215), 2017 (4.480) o 2022 (4.824), anys d'intensa activitat constructora.

4.3.

LA PRODUCCIÓ CONSTRUCTORA

4.3.1. INVERSIÓ PÚBLICA

La inversió pública de 2024, analitzada a partir de les dades de l'Associació d'Empreses Constructores i Concessionàries d'Infraestructures (SEOPAN), ha experimentat un fort creixement respecte a les dades de 2023. El grau de descentralització de les licitacions promogudes per l'Administració autonòmica i local respecte al total ha tornat a ser superior al de 2022, tal com va succeir també el 2023. En altres paraules, tres de cada quatre projectes d'iniciativa pública van ser finançats per l'Administració autonòmica i local. El percentatge de descentralització de la licitació d'obra pública és del 79 %, per sobre de la mitjana espanyola, per darrere només del País Basc (90 %), Navarra (86 %), Madrid (83 %), Catalunya (80 %) i Canàries (79 %).

Durant l'any 2024, es van licitar 709.95 milions d'euros, una xifra inferior a la del 2022, concretament un 9,12 %, però con-

siderablement superior al 2024, ja que supera els 437.380 milions d'euros del 2023 i suposa un 62,3 % més. Aquest increment es desglossa en un fort increment respecte a l'Administració d'ens territorials, que ha crescut un 70,7 %, i un altre del 37,2 % respecte a l'Administració de l'Estat (vegeu el [quadre I-4.2](#)).

Pel que fa al tipus d'activitat, tant l'edificació (obra residencial i equipament social) com l'enginyeria civil (carreteres, ferrocarrils, ponts, preses, ports, aeroports, etc.) van experimentar un increment. Específicament, ha estat considerable en edificació, que ha arribat a un 36,0 %, mentre que en enginyeria civil, ha més que doblat el seu increment i l'ha deixat en un 103,7 % més que el 2023.

4.3.2. INVERSIÓ PRIVADA

El 2024 el sector de la construcció a les Illes Balears ha tengut un comportament positiu en comparació amb el 2023, amb alguns indicadors que apunten a una evolució favorable. Els habitatges acabats el 2024 han superat en un 10,1 % els registrats el 2023, un augment moderat que reflecteix una activitat estable en el sector. La construcció residencial continua sent predominant, i ocupa un 73 % de la superfície total construïda. A més, el visat d'habitatges ha experimentat un increment de l'11,1 %, la qual cosa indica un notable dinamisme en la sol·licitud de nous projectes. Per altra banda, la reforma continua mantenint-se per sobre de l'obra nova, una tendència que reflecteix la preferència per la rehabilitació d'immobles. En conjunt, aquestes dades apunten a una recuperació i estabilització del sector de la construcció a les Illes Balears durant aquest any.

Quadre I-4.2. Licitació oficial (milers d'euros) (2011-2024)						
	Total d'edificació	Total d'enginyeria civil	Total	Administració de l'Estat	Administració d'ens territorials	Total
2011	83.862	80.090	163.952	51.446	112.506	163.952
2012	22.405	103.886	126.291	23.128	103.163	126.291
2013	41.900	154.775	196.675	31.955	164.720	196.675
2014	47.770	130.206	177.976	47.321	130.655	177.976
2015	70.191	193.028	263.219	180.622	82.597	263.219
2016	66.132	267.685	333.817	156.754	177.063	333.817
2017	140.500	226.050	366.550	110.180	256.370	366.550
2018	153.660	251.900	405.550	113.420	292.140	405.550
2019	533.210	186.880	720.100	497.770	222.330	720.100
2020	260.034	176.245	436.279	90.645	345.634	436.279
2021	255.150	316.330	571.480	110.580	460.900	571.480
2022	341.140	440.020	781.160	247.60	533.560	781.160
2023	267.420	169.9603	437.380	109.130	328.250	437.380
2024	363.750	46.200	709.950	149.700	560.250	709.950
Variació 24/23	36,0%	103,7%	62,3%	37,2%	70,7%	62,3%

Font: SEOPAN.

Segons el Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible, que quantifica els habitatges iniciats en funció de la sol·licitud de qualificació o declaració provisional per a l'obra, es van sol·licitar 3.352 permisos per a habitatges lliures, un 20,5 % més que l'any anterior. Aquesta xifra se situa un 123 % per sobre de la mitjana dels últims deu anys (al voltant de 2.700 per any), uns nivells lleugerament superiors als del 2019, i també molt propera al màxim de la sèrie, que es va produir el 2021, amb un total de 3.411 habitatges iniciats. Aquest indicador sol considerar-se una variable avançada, ja que poden passar entre 18 i 24 mesos des de la sol·licitud de qualificació provisional fins que es construeix l'obra i s'atorga la qualificació definitiva.

D'altra banda, els habitatges acabats, que són aquells que obtenen la qualificació o declaració definitiva i que també publica el Ministeri de Transports i Mobilitat

Sostenible, representen un indicador actual de l'empenta constructiva. El 2024, l'activitat va continuar sent dinàmica, amb un registre de 2.787 certificats definitius d'habitatges, un 124 % per sobre de la mitjana dels últims deu anys. Tot i això, les xifres del 2023 i 2024 es mouen per sota del màxim registrat el 2022, amb un total de 3.184 habitatges acabats.

El comportament d'habitatges protegits iniciats registrats el 2024 ha estat d'un total de 13 unitats, la qual cosa suposa una caiguda del 92,6 % respecte al 2023, que representa només un 8 % per sobre de la mitjana dels últims deu anys.

Pel que fa als habitatges protegits acabats, la dada registrada és molt similar a la xifra de 2023 (234 habitatges), se n'han registrat 236 el 2024, per la qual cosa es manté en la mateixa línia respecte als últims tres anys (vegeu el [quadre I-4.3](#)).

Quadre I-4.3. Habitatges començats i habitatges acabats (2011-2024)															
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% variació 24/23
Total començats	2.108	1.052	989	896	1.636	2.091	1.791	3.075	3.497	3.249	3.670	3.518	2.958	3.365	13,8%
Habitatges protegits	528	118	0	0	0	114	0	2	385	273	259	436	176	13	-92,6%
% d'habitatges protegits	25,0%	11,2%	0,0%	0,0%	0,0%	5,5%	0,0%	0,1%	11,0%	8,4%	7,1%	12,4%	5,9%	0,4%	-93,5%
Habitatges lliures	1.580	934	989	896	1.636	1.977	1.791	3.073	3.112	2.976	3.411	3.082	2.782	3.352	20,5%
% d'habitatges lliures	75,0%	88,8%	100,0%	100,0%	100,0%	94,5%	100,0%	99,9%	89,0%	91,6%	92,9%	87,6%	94,1%	99,6%	5,9%
% de var. sobre l'any anterior	-27,4%	-50,1%	-6,0%	-9,4%	82,6%	27,8%	-9,41 %	71,69%	13,72%	-7,09%	12,96%	-4,14%	-15,92%	13,76%	-186,4%
Total acabats	3.652	2.628	1.394	1.218	1.426	1.023	1.743	1.699	2.162	3.152	2.864	3.414	2.746	3.023	10,1%
Habitatges protegits	288	69	168	32	0	14	0	0	18	9	0	230	234	236	0,9%
% d'habitatges protegits	7,9%	2,6%	12,1%	2,6%	0,0%	1,4%	0,0%	0,0%	0,8%	0,3%	0,0%	6,7%	8,5%	7,8%	-8,4%
Habitatges lliures	3.364	2.559	1.226	1.186	1.426	1.009	1.743	1.699	2.144	3.143	2.864	3.184	2.512	2.787	10,9%
% d'habitatges lliures	92,1%	97,4%	87,9%	97,4%	100,0%	98,6%	100,0%	100,0%	99,2%	99,7%	100,0%	93,3%	91,5%	92,2%	0,8%
% de var. sobre l'any anterior	-34,3%	-28,0%	-47,0%	-12,6%	17,1%	-28,3%	70,4%	-2,5%	27,3%	45,8%	-9,1%	19,2%	-19,6%	10,1%	-151,6%
Hab. començats - hab. acabats	0,58	0,40	0,71	0,74	1,15	2,04	1,03	1,81	1,62	1,03	1,28	1,03	1,08	1,11	3,3%

Font: Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible, i elaboració pròpia.

Un altre indicador que es considera és la relació entre l'habitatge iniciat i acabat, la qual resumeix l'impuls futur de l'activitat del sector de la construcció residencial. Una relació superior a 1 indica que l'activitat per al 2025 encara serà expansiva. Amb les dades del 2024 (1,11), s'estima que el parc d'obra nova residencial mantindrà un ritme actiu molt semblant al de 2023 (1,08).

Pel que fa als indicadors avançats d'activitat relatius a projectes visats, variables que facilita el Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears¹, el nombre d'obres (exclosos els expedients per a l'elaboració d'informes, valoracions, urbanisme, peritatges i altres similars) és semblant al de 2023, tot i que ha experimentat un lleu ascens, concretament 75 obres més que el 2023, la qual cosa ha suposat un increment del 0,9 %. Pel que fa als habitatges visats, van tenir un creixement de l'11,1 % el 2024, la qual cosa els situa per sobre de la mitjana d'aquests últims set anys, concretament un 2,1 % per sobre de la mitjana. Del total d'obres visades, un 57,6 % ha estat degut a ampliacions i reformes d'habitatges.

En termes absoluts, a les Illes Balears es van concedir 5.823 llicències d'obra. A Mallorca (4.585 llicències), aquesta xifra suposa un màxim des de 2018. A Menorca (587 llicències), es va registrar una disminució del 9,1 %, mentre que a les Pitiüses (651 llicències) van disminuir un 4,0 % respecte al 2023 (vegeu el [quadre I-4.4](#)).

En quantitat d'habitatges, es van concedir 3.658 llicències, amb un increment de l'11,1 % respecte a l'any anterior. Les demarcacions de Mallorca i Menorca han incrementat les seves llicències un 16,1 %

i un 63,6 % respectivament, mentre que la demarcació de les Pitiüses ha sofert una caiguda del 14,2 % respecte a les mateixes dades de 2023.

La grandària mitjana de les promocions d'habitatges col·lectius (incloent-hi obra nova i reformes) per obra va continuar sent inferior a 1, concretament de 0,63, la qual cosa indica que la major part de les llicències d'habitatges van correspondre a habitatges unifamiliars. Aquesta dada contrasta amb les ràtios anteriors a la crisi immobiliària, quan superaven la unitat (com el 2007, amb una ràtio de 2,36 habitatges per obra). Els resultats per illes reflecteixen un patró diferent a les Pitiüses, on va predominar l'activitat plurifamiliar, mentre que a Mallorca i Menorca, la ràtio va seguir per sota de la unitat, fet que assenyalava un predomini de l'activitat unifamiliar. Les taxes de variació en el cas de Mallorca i Menorca han estat positives, mentre que en el cas de les Pitiüses han estat negatives (vegeu el [quadre I-4.5](#)).

La reforma, tot i que el 2024 ha baixat respecte al 2023, continua incrementant la seva rellevància respecte a l'obra nova. Gairebé dues tercers parts de les llicències concedides van correspondre a projectes de reforma o ampliació en àmbits residencials, industrials i turístics. D'aquestes, la gran majoria van ser actuacions en habitatges (3.820 llicències concedides). Aquest comportament era habitual en èpoques recessives, ja que mentre la construcció nova perdia pes, la reforma es consolidava. En el panorama actual, la reforma s'ha consolidat com una modali-

1. COAIB (2024). *Estadístiques*. Disponible a: <https://www.coaib.org/ca/coaib/informacio-general/estadistiques.aspx>. Recuperat 1 d'abril de 2025.

Quadre I-4.4. Projectes visitats pel COAIB a les Balears per illes (2018-2024)									
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% variació 24/23
Obres visades	Mallorca	4.311	4.334	4.092	4.459	4.455	4.446	4.585	3,1%
	Menorca	645	678	595	679	698	646	587	-9,1%
	Pitiüses	569	532	536	857	595	678	651	-4,0%
	Illes Balears	5.525	5.544	5.223	5.995	5.748	5.770	5.823	0,9%
Habitatges visats	Mallorca	2.656	2.920	2.778	2.734	2.447	2.332	2.708	16,1%
	Menorca	161	261	125	200	288	162	265	63,6%
	Pitiüses	588	650	681	813	825	798	685	-14,2%
	Illes Balears	3.405	3.831	3.584	3.747	3.560	3.292	3.658	11,1%

Font: COAIB.
Nota: N'estan exclosos els expedients d'informes, valoracions, urbanismes, peritatges i similars.

Quadre I-4.5. Projectes visitats pel COAIB: relació habitatge/obra (2018-2024)									
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% variació 24/23
Mallorca		0,62	0,67	0,68	0,61	0,55	0,52	0,59	12,6%
	Menorca	0,25	0,38	0,21	0,29	0,41	0,25	0,45	80,0%
	Pitiüses	1,03	1,22	1,27	0,95	1,39	1,18	1,05	-10,6%
	Illes Balears	0,62	0,69	0,69	0,63	0,62	0,57	0,63	10,1%

Font: COAIB i elaboració pròpia.

tat protagonista tan important o més que la construcció nova, especialment afectada per l'escassetat de terreny disponible i l'augment del cost (increment del preu dels terrenys, les matèries primeres i els tipus d'interès), fet que la converteix en una opció més sol·licitada.

Encara que el 2024 les ampliacions i reformes respecte al total d'obres no han estat superiors a les de 2023, continua mantenint-se la seva preponderància, tot i haver experimentat una baixada percentual del 2,4 %. Es van concedir 3.820 llicències per a reformes, un 1,5 % menys que fa un any, amb 3.356 corresponents a habitatges reformats, la qual cosa suposa una disminució del 0,6 %. Les 464 llicències restants van ser per a reformes industrials i turístiques, també amb una baixada del 7,6 % respecte a l'any anterior. Per illes, el pes de la reforma ha disminuït a Mallorca i Menorca, però s'ha incrementat a les Pitiüses (vegeu el [quadre I-4.6](#)).

La distribució per tipus d'edificació de la superfície visada proporciona una des-

cripció aproximada dels segments de la demanda privada del sector. El 2024 es van concedir llicències per 1,88 milions de metres quadrats, la qual cosa representa un augment del 2,0 % respecte a l'any anterior (vegeu el [quadre I-4.7](#)).

Pel que fa a la tipologia, el pes del sector residencial ha augmentat durant l'últim any, amb el 73 % dels projectes visats corresponents a edificis residencials, prop del màxim de l'any 2020 amb un 73,3 %.

El 2024, es van visar 1,4 milions de metres quadrats per a edificis i habitatges residencials, i es va consolidar com el principal segment del sector. Pel que fa a les altres tipologies, la superfície dels projectes turístics i d'entreteniment va ocupar el segon lloc, amb 316,6 mil metres quadrats (representa el 16,8 % del total visat), tot i que va experimentar una reducció de l'1,2 % respecte al 2023. A molta més distància, es van situar en tercer lloc els projectes d'oficines i comerços (64,7 mil metres quadrats) i, en quart lloc, els projectes industrials (52,7 mil metres quadrats).

Quadre I-4.6. AMPLIACIONS I REFORMES (2018-2024)									
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% variació 24/23	
Mallorca	Ampliacions i reformes d'habitatges								
	Indústria i turisme de rehabilitació	1.857	1.965	1.888	1.995	2.603	2.644	2.657	0,5%
		358	347	278	287	346	359	355	-1,1%
	Total de reformes	2.215	2.312	2.166	2.282	2.949	3.003	3.012	0,3%
	Total d'obres visades	4.311	4.334	4.092	4.459	4.455	4.446	4.585	3,1%
Menorca	% d'ampliacions i reformes sobre el total								
	Ampliacions i reformes d'habitatges	358	377	367	407	450	433	395	-8,8%
	Indústria i turisme de rehabilitació	77	64	58	55	55	77	41	-46,8%
	Total de reformes	435	441	425	462	505	510	436	-14,5%
	Total d'obres visades	645	678	595	679	698	646	587	-9,1%
Pitiüses	% d'ampliacions i reformes sobre el total								
	Ampliacions i reformes d'habitatges	67,4%	65,0%	71,4%	68,0%	72,3%	78,9%	74,3%	-5,9%
	Ampliacions i reformes d'habitatges	221	208	201	200	249	300	304	1,3%
	Indústria i turisme de rehabilitació	53	42	47	50	69	66	68	3,0%
	Total de reformes	274	250	248	250	318	366	372	1,6%
Illes Balears	Total d'obres visades								
	% d'ampliacions i reformes sobre el total	569	532	536	857	595	678	651	-4,0%
	Ampliacions i reformes d'habitatges	48,2%	47,0%	46,3%	29,2%	53,4%	54,0%	57,1%	5,9%
	Ampliacions i reformes d'habitatges	2.436	2.550	2.456	2.602	3.302	3.377	3.356	-0,6%
	Indústria i turisme de rehabilitació	488	453	383	392	470	502	464	-7,6%
Illes Balears	Total de reformes								
	Total d'obres visades	2.924	3.003	2.839	2.994	3.772	3.879	3.820	-1,5%
	% d'ampliacions i reformes sobre el total	5.525	5.544	5.223	5.995	5.748	5.770	5.823	0,9%
	% d'ampliacions i reformes sobre el total								
	52,9%	54,2%	54,4%	49,9%	65,6%	67,2%	65,6%	-2,4%	

Font: COAIB.

QUADRE I-4.7. PROJECTES VISATS PER IL·LES I TIPOLOGIES (%) (2018-2024)															
	2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		% variació 23/22
	m²	%	m²	%	m²	%	m²	%	m²	%	m²	%	m²	%	
Mallorca	1.569.890	100,0	1.514.835	100,0	1.255.063	100,0	1.521.161	100,0	1.399.140	100,0	1.356.184	100,0	1.394.521	102,8	2,8%
Edificis residencials	978.448	62,3	1.052.715	69,5	944.176	75,2	1.032.835	67,9	946.029	67,6	959.954	70,8	1.059.808	76,0	10,4%
Industrials	27.763	1,8	29.391	1,9	42.169	3,4	35.627	2,3	36.341	2,6	45.987	3,4	45.222	3,2	-1,7%
Oficines i comerç	66.360	4,2	142.833	9,4	51.920	4,1	72.500	4,8	61.129	4,4	56.930	4,2	53.430	3,8	-6,1%
Esportius	49.086	3,1	51.738	3,4	30.731	2,4	12.542	0,8	31.315	2,2	10.373	0,8	16.128	1,2	55,5%
Turisme i espectacles	397.728	25,3	204.470	13,5	162.578	13,0	230.166	15,1	273.565	19,6	253.141	18,7	177.368	12,7	-29,9%
Sanitaris i benèfics	27.488	1,8	8.465	0,6	2.848	0,2	110.299	7,3	1.190	0,1	7.452	0,5	15.393	1,1	106,6%
Culturals i religiosos	12.902	0,8	22.046	1,5	16.908	1,3	19.025	1,3	44.941	3,2	11.751	0,9	22.141	1,6	88,4%
Altres projectes	10.115	0,6	3.178	0,2	3.733	0,3	8.168	0,5	4.630	0,3	10.596	0,8	5.031	0,4	-52,5%
Menorca	121.855	100,0	172.064	100,0	115.834	100,0	114.062	100,0	161.492	100,0	121.957	100,0	128.740	105,6	5,6%
Edificis residencials	78.923	64,8	96.982	56,4	65.489	56,5	86.358	75,7	121.116	75,0	87.393	71,7	89.003,0	69,1	1,8%
Industrials	3.813	3,1	3.195	1,9	5.118	4,4	2.215	1,9	3.391	2,1	3.542	2,9	3.236,0	2,5	-8,6%
Oficines i comerç	3.286	2,7	545	0,3	1.243	1,1	2.835	2,5	5.501	3,4	5.820	4,8	2.271,0	1,8	-61,0%
Esportius	265	0,2	5.117	3,0	166	0,1	3.338	2,9	1.818	1,1	1.185	1,0	2.940,0	2,3	148,1%
Turisme i espectacles	30.568	25,1	55.968	32,5	30.824	26,6	9.765	8,6	25.570	15,8	17.047	14,0	28.373,0	22,0	66,4%
Sanitaris i benèfics	477	0,4	7.392	4,3	11.480	9,9	9.207	8,1	826	0,5	4.628	3,8	591,0	0,5	-87,2%
Culturals i religiosos	3.477	2,9	1.784	1,0	640	0,6	30	0,0	2.316	1,4	540	0,4	469,0	,4	-13,1%
Altres projectes	1.047	0,9	1.082	0,6	873	0,8	315	0,3	954	0,6	1.802	1,5	1.857,0	1,4	3,1%

continua

	2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		% variació 23/22
	m²	%	m²	%	m²	%	m²	%	m²	%	m²	%	m²	%	
Pitiüses	298.661	100,0	327.536	100,0	289.928	100,0	430.846	100,0	407.832	100,0	368.029	100,0	360.419	97,9	-2,1%
Edificis residencials	187.566	62,8	215.512	65,8	207.984	71,7	286.78	66,6	280.940	68,9	257.106	69,9	225.790,0	62,6	-12,2%
Industrials	4.130	1,4	895	0,3	1.048	0,4	13.019	3,0	2.560	0,6	9.933	2,7	4.201,2	1,2	-57,7%
Oficines i comerç	3.317	1,1	3.864	1,2	7.296	2,5	12.995	3,0	2.026	0,5	3.939	1,1	9.040,6	2,5	129,5%
Esportius	4.664	1,6	0	0,0	140	0,0	63	0,0	150	0,0	6.409	1,7	2.732,7	0,8	-57,4%
Turisme i espectacles	92.694	31,0	105.648	32,3	71.040	24,5	109.017	25,3	80.405	19,7	50.178	13,6	110.890,0	30,8	121,0%
Sanitaris i benèfics	0	0,0	0	0,0	104	0,0	274	0,1	33.777	8,3	2.750	0,7	1.382,8	0,4	-49,7%
Culturals i religiosos	5.971	2,0	1.507	0,5	2.133	0,7	5.774	1,3	7.975	2,0	30.539	8,3	3.552,0	1,0	-88,4%
Altres projectes	318	0,1	110	0,0	183	0,1	2.918	0,7	0	0,0	7.177	2,0	2.830,0	0,8	-60,6%
Illes Balears	1.990.406	100,0	2.014.435	100,0	1.660.825	100,0	2.066.069	100,0	1.968.464	100,0	1.846.171	100,0	1.883.680	100,0	2,0%
Edificis residencials	1.244.936	62,5	1.365.209	67,8	1.217.648	73,3	1.405.978	68,1	1.348.085	68,5	1.304.453	70,7	1.374.601	73,0	5,4%
Industrials	35.706	1,8	33.481	1,7	48.33	2,9	50.861	2,5	42.292	2,1	59.462	3,2	52.659	2,8	-11,4%
Oficines i comerç	72.963	3,7	147.242	7,3	60.459	3,6	88.330	4,3	68.656	3,5	66.689	3,6	64.742	3,4	-2,9%
Esportius	54.015	2,7	56.854	2,8	31.037	1,9	15.944	0,8	33.283	1,7	17.967	1,0	21.801	1,2	21,3%
Turisme i espectacles	520.990	26,2	366.086	18,2	264.443	15,9	348.948	16,9	379.540	19,3	320.366	17,4	316.631	16,8	-1,2%
Sanitaris i benèfics	27.965	1,4	15.857	0,8	14.433	0,9	119.780	5,8	35.793	1,8	14.829	0,8	17.366	0,9	17,1%
Culturals i religioso	22.350	1,1	25.337	1,3	19.681	1,2	24.829	1,2	55.231	2,8	42.829	2,3	26.162	1,4	-38,9%
Altres projectes	11.480	0,6	4.369	0,2	4.789	0,3	11.401	0,6	5.584	0,3	19.575	1,1	9.718	0,5	-50,4%

Font: COAIB.

5

El sector de serveis

5.1.

INTRODUCCIÓ

La Memòria del CES 2024 manté els canvis estructurals introduïts en l'edició de l'any anterior, en què es consolida l'anàlisi dels serveis no turístics en un capítol comú. Aquesta reorganització ha estat concebuda per millorar la claredat expositiva i evitar la fragmentació de la informació, sense renunciar a l'anàlisi detallada de cadascun dels subsectors.

El sector de serveis és l'eix central del sistema econòmic de les Illes Balears. El seu pes dins el VAB regional —que s'ha fet més preminent, si cal, durant els darrers anys— i la seva capacitat de generació d'ocupació el converteixen en un agent determinant, fins al punt que l'evolució de l'activitat econòmica agregada està estretament vinculada al seu comportament. Aquesta relació estructural fa que qualsevol variació en el seu rendiment tenguin un impacte directe sobre l'economia insular en conjunt.

L'any 2024 ha estat marcat per la consolidació del creixement en totes les branques que componen el sector de serveis. La majoria de les branques, d'una manera o una altra, han exhibit comportaments positius, en un context de recuperació sostinguda i estabilització de les magnituds econòmiques principals. Aquesta convergència de

tendències favorables ha reforçat la contribució del sector al dinamisme global de l'economia balear.

En els apartats següents s'analitzarà de manera desagregada l'evolució dels tres grans blocs en què s'estructura aquest capítol: el sector de serveis en conjunt, el comerç i els transports. Aquesta divisió respon tant a criteris analítics com a la voluntat de presentar una visió sistemàtica i clara del funcionament d'aquest sector estratègic.

5.2

EL SECTOR DE SERVEIS EN CONJUNT

L'any 2024 ha fet palesa la consolidació del sector de serveis com a eix catalitzador de l'economia balear. Aquesta dinàmica —lluny de ser una sorpresa— reitera una pauta recurrent en la conjuntura regional recent. El sector ha tornat a demostrar una notable capacitat d'adaptació i resiliència, alimentada principalment pels fluxos turístics i per la seva habilitat per captar excedents a través de l'increment de la despesa, tant en les activitats tradicionals com en nous nínxols de mercat. La terciarització de l'economia s'ha intensificat, i els serveis —especialment aquells vinculats al turisme, la restauració, el comerç i

les activitats lúdiques— n’han reforçat el protagonisme. Ara bé, aquest lideratge es desenvolupa en un context de cruïlla: mentre impulsa el creixement econòmic, el sector afronta el repte inajornable de transformar-se per garantir més sostenibilitat, estabilitat i equilibri social.

Tot i que aquest capítol se centra en el sector de serveis en conjunt —i que la memòria dedica un apartat específic al turisme—, val la pena fer un breu apunt sobre les dades d’arribada de turistes del 2024. Aquestes xifres, lluny de ser merament contextuals, tenen una incidència directa en el conjunt de l’economia terciària de les Illes, atesa la seva repercussió en l’activitat comercial i en els serveis complementaris. L’any 2024, les Illes Balears varen rebre un total de 18,7 milions de turistes, la xifra més alta mai registrada. Aquesta dada suposa un increment del 4,9 % respecte al 2023 i un 13,7 % per sobre dels nivells prepanidemics del 2019. Aquest creixement ha estat un dels motors principals d’activitat econòmica, amb un impacte clar sobre l’ocupació: el sector de serveis ha registrat un augment d’afiliació del 3,8 %, el doble que la indústria i la construcció. D’aquesta manera, el sector es reafirma com el nucli central de la creació d’ocupació a les illes, tant en termes absoluts com pel seu potencial de creixement.

Així les coses, el valor afegit brut (VAB) del sector de serveis a les Illes Balears va mantenir el to més dinàmic de tots els sectors, amb un creixement real del 4,3 %, molt proper a l’estimació de l’any anterior (4,4 %). Aquest augment situa el VAB dels serveis en un nou màxim històric, amb un pes del 87,3 % sobre el total. Per quart any consecutiu, el sector de serveis registra un

diferencial positiu respecte del creixement econòmic global de les Illes (4 %). Cal no perdre de vista, però, que amb aquest pes tan dominant, l’evolució del sector de serveis és gairebé un mirall de l’economia agregada —o viceversa—, fins al punt que el destí de l’un condiona de manera indefugible el destí de l’altre.

El creixement del sector de serveis no ha afectat exclusivament la branca turística en primer terme. L’anàlisi de les afiliacions per branca econòmica mostra un increment de l’ocupació en gairebé totes les categories, amb l’excepció del personal domèstic o activitats de la llar, que ha registrat una davallada del 4,4 %. L’increment de l’afiliació ha estat especialment destacat en l’àmbit educatiu, amb un augment del 7,5 %, el més elevat de tots. També s’han observat creixements significatius en els sectors de transport i emmagatzematge (6,6 %), informació i comunicacions, activitats recreatives (ambdós amb un 5,5 %) i en els serveis d’allotjament i hostaleria (4,5 %), i aquest darrer ha estat el més nombrós de tots. Tot i que amb menys intensitat, també han crescut altres activitats rellevants com els serveis sanitaris i socials (3,8 %), les activitats administratives (3,8 %) i, encara menys, el comerç i la reparació de vehicles (2,2 %).

Un dels indicadors que sintetitza a la perfecció l’ebullició del sector de serveis a les Balears és l’índex de la xifra de negocis del sector (IASS), que el 2024 va perllongar una trajectòria ascendent que destaca per damunt de la mitjana nacional. Així, aquest índex (base 100 = 2021) va créixer un 6,9 % durant el 2024 fins a assolir els 147,9 punts, un creixement superior al sobre del creixement conjunt de l’Estat. Aquest

bon comportament relatiu dels serveis de l'economia illenca s'ha intensificat durant els darrers dos anys, però és una tònica habitual durant la darrera dècada, amb un creixement acumulat de l'índex molt per damunt del nacional (105,8 % vs. 64,2 %, Espanya), amb l'única excepció de la pandèmia, que va causar estralls de manera especial al sector terciari (vegeu el [gràfic I-5.1](#)).

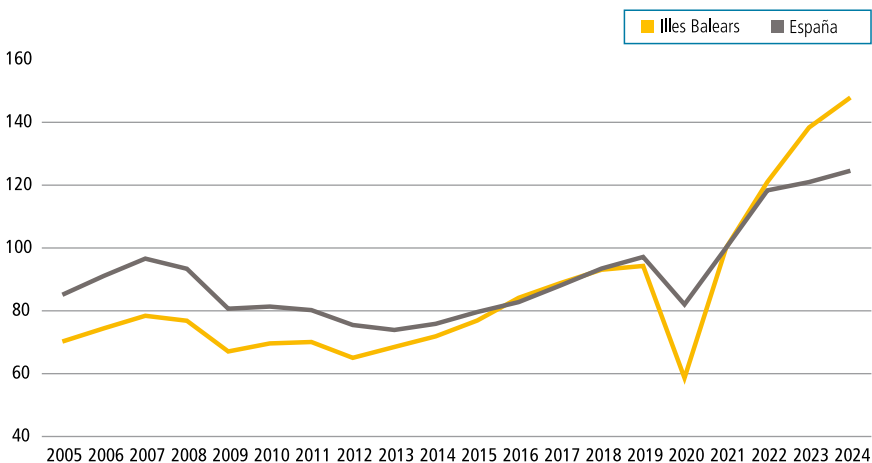
En plana regional, el creixement de l'índex del volum de negocis del sector de serveis de les Balears només ha estat superat pel de La Rioja (9,6 %) i es troba àmpliament per damunt de les comunitats següents: Canàries (5,4 %), Cantàbria i Navarra (5,3 %). Tot i que totes les comunitats s'han mantingut en positiu — fet que posa de manifest el to generalitzat del bon estat dels serveis en plana nacional—, tres d'elles han aconseguit avanços molt min-

sos: el País Basc i Madrid (0,7 %) i l'Aragó (0,2 %).

Dins d'aquesta evolució agregada, no totes les branques han mantingut el mateix ritme. En destaca, com a protagonista, el sector de l'hostaleria, que recull tant establiments d'alimentació i begudes com d'allotjament, que ha experimentat un creixement del 14,4 % esperonat per l'impuls del turisme i també el consum intern, seguit de les activitats administratives (10,8 %) i la informació i la comunicació (10,6 %). L'únic que queda força despenjat d'aquesta tendència és el comerç i la reparació de vehicles (1,3 %), que té un apartat dedicat en aquest capítol, que amb prou feines ha romàs en positiu (vegeu el [quadre I-5.1](#)).

L'índex d'ocupació del sector de serveis també reflecteix que el 2024 ha estat un

Gràfic I-5.1.
Evolució de la mitjana anual de l'índex de volum de negocis (IASS) a les Balears vs. Espanya (2005-2024)



Font: Ibestat, a partir de l'INE (2025). Indicadors d'activitat del sector de serveis (IASS)

QUADRE I-5.1. ÍNDEX DE VOLUM DE NEGOCIS A LES BALEARS PER BRANCA PRODUCTIVA DEL SECTOR DE SERVEIS (2019-2024)

Any	Activitats administratives i serveis auxiliars	Activitats professionals, científiques i tècniques	Altres serveis (seccions H, I, J, M i N)	Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motociclete
2019	159,45	116,41	110,59	110,63
2020	70,82	97,05	51,16	87,50
2021	100,00	100,00	100,00	100,00
2022	183,80	123,98	132,18	119,58
2023	215,51	126,56	152,79	133,95
2024	238,67	134,93	169,84	135,70
Variació 23/24	10,7%	6,6%	11,2%	1,3%

continua

Any	Hosteleria	Informació i comunicacions	Sector serveis (seccions G, H, I, J, M i N)	Transport i emmagatzematge
2019	147,67	111,69	94,21	175,59
2020	43,17	96,44	58,63	82,75
2021	100,00	100,00	100,00	100,00
2022	159,50	117,87	121,04	157,39
2023	191,36	125,81	138,27	186,05
2024	218,94	139,15	147,87	200,16
Variació 23/24	14,4%	10,6%	6,9%	7,6%

Font: Ibestat, a partir de l'INE (2025). Indicadors d'activitat del sector de serveis (IASS).

any favorable per al sector, tot i que amb un optimisme menor que el que apunten les dades d'afiliació. En concret, aquest indicador va créixer un 1,8 % l'any passat, exactament la mateixa taxa que la registrada al conjunt de l'Estat, després que l'any anterior hagués augmentat més de tres vegades el creixement nacional (7,4 % vs. 2,1 % a Espanya). El fet que el volum de negoci dels serveis hagi augmentat molt per sobre de l'índex d'ocupació suggereix, de manera preliminar, que la productivitat per treballador del sector continua a l'alça,

d'acord amb el que ja es va constatar en el requadre¹ de l'any anterior de la Memòria dedicat a aquesta qüestió.

Aquesta situació que presenta el 2024 no és nova per al sector, ja que les estimacions de les dades avançades de la Comptabilitat

1. Vegeu Salvà, M. (2024). *Els factors del (de)creixement de la renda per càpita a les Illes Balears: qüestió només de productivitat?* A Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears 2023, pàg. 36–47.

regional d'Espanya (CRE) per a l'any 2023, publicades per l'INE, posaven de manifest el lideratge del sector terciari a les Balears un cop recuperada la crisi. Aquestes dades van situar el creixement en termes bruts del sector en un 15 % i van elevar el valor del seu VAB nominal fins als 32.842,8 milions d'euros. L'índex de volum encadenat, que ens permet captar l'avanç real un cop descomptat l'efecte dels preus sobre el valor dels béns i serveis, mostra clarament que el motiu d'aquesta evolució positiva es troba en la branca més vinculada al turisme, com l'hostaleria —que inclou els serveis d'allotjament—, el transport i l'emmagatzematge i el comerç, que va créixer un 12,4 %, aproximadament el doble que altres branques com les activitats recreatives i d'entreteniment (7,1 %) i la informació i comunicacions (5,3 %). La informació més actualitzada dels indicadors per branques d'activitat indica que aquest comportament s'ha equilibrat durant el 2024. Tot i això, l'activitat turística i les activitats associades continuen tenint un pes molt rellevant, no tant en termes absoluts, com és lògic, sinó des d'una perspectiva comparada.

La fortalesa del sector de serveis a les Illes Balears s'ha consolidat al llarg del darrer exercici, gràcies a una combinació de factors que inclouen la demanda turística sostinguda, la recuperació de l'activitat comercial i l'impuls de serveis professionals i tecnològics. Aquesta bona salut del sector es reflecteix tant en l'evolució del valor afegit brut com en la millora de la productivitat, fet que repercuteix positivament en les empreses, que operen amb més estabilitat i capacitat d'inversió. L'estabilització dels fluxos de consum, juntament amb una millora de l'eficiència operativa, permet

al teixit empresarial afrontar nous reptes amb una base més sòlida. Així, el dinamisme del sector de serveis no només actua com a motor de l'economia balear, sinó que contribueix a reforçar la competitivitat de les empreses i a consolidar l'ocupació en àmbits clau.

Així ho confirmen les darreres dades de l'Estadística estructural d'empreses (EEE) del sector de serveis, corresponents a l'any 2023, que proporcionen informació detallada sobre un gran nombre de variables i permeten fer un seguiment acurat de les principals constants del sector. Aquestes dades, de les quals s'exclou el comerç —tractat en l'apartat següent—, destaquen per mantenir la dinàmica positiva iniciada amb la recuperació post-COVID, amb un denominador comú: en totes les variables analitzades, les Illes Balears registren un creixement superior a la mitjana nacional. Durant aquest exercici, la xifra de negocis estimada va repuntar un 12,1 % (vs. 8 % a Espanya), fins a assolir els 31,4 milions d'euros. Aquest creixement va anar acompanyat d'un increment significatiu en la inversió, tant en l'obertura de nous establiments (7 % vs. 0,9 % a Espanya), amb un total de 78.943 locals, com en la inversió en actius materials (8,1 % vs. 4,2 %). L'enquesta, basada en les respostes d'un grup representatiu d'empreses de cada sector, també posa de manifest un impacte positiu sobre el mercat laboral, tot i que amb un diferencial més moderat respecte a la mitjana estatal. Així, es recull un augment del personal ocupat del 2,4 % (vs. 1,7 % a Espanya) i un increment dels sous i salaris pagats del 12,1 % (vs. 10,5 %). Aquestes dades globals combinen tant l'augment de la retribució mitjana com el creixement de l'ocupació agregada, tot re-

cordant que es tracta d'una estimació basada en una enquesta estadística (vegeu el [quadre I-5.2](#)).

Dins de les seccions, des d'una perspectiva general, podem dir que les més beneficiades varen ser el transport i l'emmagatzematge i l'hostaleria, ja que presenten un creixement generalitzat dels indicadors. Així, aquestes dues branques foren les que més cresqueren en personal ocupat (7,8 % i 6 %, respectivament), amb un bon nivell d'impuls dels salaris i sous pagats (15,3 % i 12 %, respectivament), en un entorn de creixement de la xifra de negocis amb valors de dos dígits (12,5 % i 11,3 %, respectivament). Les activitats administratives, que concentren més d'un quart de la xifra de negocis del sector de serveis a les Balears, també destaquen per l'impuls de la xifra de negocis durant el 2023, un 20 %, tot i que arrossegaren un creixement manco intens en termes d'ocupació (4,7 %) (vegeu el [quadre I-5.3](#)).

Les dades de l'INE permeten contrastar aquest creixement amb el de les altres comunitats, i emfatitzen el comportament destacat del sector a escala regional. Basti citar que les Balears varen tenir el creixement més alt de la xifra de negocis (12,1 %), per damunt de les Canàries (11,8 %), i foren la tercera comunitat amb més creixement del personal ocupat (2,4 %), només per darrere de Castella-la Manxa (2,8 %) i Andalusia (2,5 %). En termes de locals oberts, també se situaren en posicions capdavanteres (7 %), per darrere de La Rioja (26 %).

A través de l'acord marc mitjançant el qual l'Ibestat elabora les estimacions de l'EEE per a l'àmbit territorial de la comunitat autònoma de les Illes Balears, podem conèixer un seguit d'indicadors que

amplien la informació i la granularitat de les estadístiques analitzades. Així, la productivitat per ocupat del sector de serveis —sempre excloent-hi el comerç— va repuntar el 2023 fins als 51,8 mil euros, un 10,2 % més que l'any anterior (47 mil), en un context en què els costos laborals i el salari mitjà per persona treballadora varen registrar un creixement més moderat (9,5 % i 7 %, respectivament), fins als 28,8 mil euros i els 27,4 mil euros. Altres indicadors, com la taxa de valor afegit (53,5 % vs. 52,9 %, 2022), també han tengut un comportament a l'alça, així com la taxa de remunerats en 30/09 (72,3 % vs. 71,1 %, 2022), incloent-hi la femenina (37,6 % vs. 37,2 %, 2022).

Per branques, les darreres dades de l'Estadística estructural d'empreses (EEE) mostren una clara heterogeneïtat interna dins el sector de serveis de les Illes Balears, tant pel que fa a la productivitat com als salaris i l'estructura laboral. La productivitat per ocupat se situa en 51,8 mil euros de mitjana, però amb diferències marcadament entre branques: informació i comunicacions (81 mil €), activitats immobiliàries (69,3 mil €) i educació (62,8 mil €) se situen al capdavant, mentre que hostaleria (50,5 mil €), activitats sanitàries i socials (43,9 mil €) i altres serveis (39,7 mil €) mostren rendiments més modestos. El cost laboral unitari també reflecteix aquesta dualitat, amb valors més elevats i eficients en les activitats intensives en coneixement, com ara la informació i comunicacions (45,8) o el transport i emmagatzematge (39,4), en contrast amb les branques de menys intensitat com altres serveis (14,1) (vegeu el [quadre I-5.4](#)).

Pel que fa als salaris, la mitjana del sector és de 27,4 mil euros anuals, però destaca l'elevada remuneració a informació i

Quadre I-5.2. MACROMAGNITUDS PRINCIPALS DEL SECTOR DE SERVEIS A LES ILLES BALEARS VS. ESPANYA (2023)			
Magnitud	Període	Illes Balears	Espanya
Xifra de negocis	2023	31.359.245	774.738.984
	2022	27.969.838	717.332.551
	Var. 22-23 (%)	12,1%	8,0%
Inversió en actius materials	2023	2.145.251	47.743.369
	2022	1.985.146	45.798.792
	Var. 22-23 (%)	8,1%	4,2%
Nombre de locals	2023	78.943	2.365.647
	2022	73.798	2.344.572
	Var. 22-23 (%)	7,0%	0,9%
Personal ocupat	2023	269.445	8.487.277
	2022	263.007	8.344.263
	Var. 22-23 (%)	2,4%	1,7%
Sous i salaris	2023	6.053.024	181.331.438
	2022	5.397.348	164.161.001
	Var. 22-23 (%)	12,1%	10,5%

Font: INE (2024). Enquesta estructural d'empreses. Sector de serveis.

comunicacions (41,5 mil €) i activitats professionals (35,5 mil €), mentre que hostaleria (26,3 mil €), activitats socials (23,4 mil €) i altres serveis (19,8 mil €) se situen per sota. En matèria d'estabilitat laboral, mesurada a través de la taxa de remunerats en data 30 de setembre (72,3 % de mitjana), tornen a destacar informació i comunicacions (88,3 %) i educació (81 %), enfront de l'hostaleria (71,5 %) i altres serveis (55 %). Finalment, la taxa de valor afegit, indicador clau d'eficiència productiva, és especialment elevada en activitats professionals (62,3 %), immobiliàries (69 %) i educació (64 %), la qual cosa reforça la idea que les branques de serveis amb més valor tecnològic o formatiu ofereixen millors condicions econòmiques i laborals. Aquesta diversitat estructural dins el sector de serveis subratlla la necessitat d'estratègies diferenciades per millorar la qualitat de l'ocupació i l'eficiència econòmica.

Quant als resultats d'explotació, l'evolució del sector de serveis a les Illes Balears du-

rant el 2023 mostra un comportament clarament expansiu, amb un increment dels ingressos d'explotació de l'11,7 %, fins als 32.590,3 milions d'euros, impulsat principalment pel fort augment del volum de negocis, que creix un 12,0 % (fins als 31.268,3 M€). També hi contribueixen els altres ingressos d'explotació, amb un augment més moderat del 4,8 % (1.322 M€). Aquesta trajectòria reforça la recuperació iniciada després de la pandèmia i reflecteix un entorn de demanda activa i consolidació empresarial (%) (vegeu el quadre I-5.5).

Paral·lelament, les despeses d'explotació es mantenen pràcticament al mateix nivell que l'any anterior, amb un total de 28.205,6 milions d'euros i una variació interanual idèntica als ingressos d'explotació (11,7 %). Dins d'aquests, els aprovisionaments augmenten un 13,6 % (fins als 10.819,4 M€), i les despeses de personal creixen un 12,5 % (fins als 7.766 M€), dades que apunten a una intensificació de l'activitat i a més pressió en costos labo-

Quadre I-5.3. Taxa de variació de les macromagnituds principals del sector de serveis a les Illes Balears per secció (2022 vs. 2023)						
Magnitud	Territori	H. Transport i emmagatzematge	Al. Hostaleria	J. Informació i comunicacions	L. Activitats immobiliàries	M. Activitats professionals, científiques i tècniques
Xifra de negocis	Illes Balears	15,2%	11,3%	14,0%	-0,3%	-5,2%
	Espanya	2,5%	13,1%	9,9%	7,9%	7,5%
Inversió en actius materials	Illes Balears	55,2%	-5,9%	-20,3%	62,3%	10,5%
	Espanya	17,2%	4,1%	0,9%	-7,8%	-18,1%
Nombre de locals	Illes Balears	28,6%	3,7%	-11,7%	29,5%	1,9%
	Espanya	-1,4%	-1,3%	9,1%	-1,5%	0,4%
Personal ocupat	Illes Balears	7,8%	6,0%	3,3%	-21,3%	-0,4%
	Espanya	3,4%	2,9%	5,8%	-3,7%	2,3%
Sous i salaris	Illes Balears	15,3%	12,0%	19,3%	5,2%	0,4%
	Espanya	8,3%	12,5%	19,5%	0,8%	11,6%

continua

Magnitud	Territori	N. Activitats administratives i serveis auxiliars	P. Educació	Q. Activitats sanitàries i de serveis socials	R. Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	S. Altres serveis
Xifra de negocis	Illes Balears	20,0%	9,2%	9,2%	12,3%	10,3%
	Espanya	10,7%	2,0%	6,2%	8,4%	0,4%
Inversió en actius materials	Illes Balears	-13,3%	-4,4%	-33,8%	18,9%	-6,3%
	Espanya	22,6%	-3,8%	-14,9%	5,0%	20,3%
Nombre de locals	Illes Balears	9,6%	-8,8%	-7,5%	5,7%	-2,5%
	Espanya	4,7%	-3,1%	-3,2%	5,4%	-6,3%
Personal ocupat	Illes Balears	4,7%	-1,2%	2,1%	5,4%	-6,5%
	Espanya	2,4%	-1,6%	1,9%	2,2%	-3,2%
Sous i salaris	Illes Balears	8,5%	-5,1%	7,5%	10,5%	-1,0%
	Espanya	6,7%	-5,1%	-7,9%	9,2%	5,0%

Font: INE (2024). Enquesta estructural d'empreses. Sector de serveis.

QUADRE I-5.4. TAXA DE VARIACIÓ DELS INDICADORS PRINCIPALS DEL SECTOR DE SERVEIS A LES ILLES BALEARS PER SECCIÓ (2022 vs. 2023)							
Indicador	Any	Total del sector de serveis	(H) Transport i emmagatzematge	(I) Hostaleria	(J) Informació i comunicacions	(L) Activitats immobiliàries	(M) Activitats professionals, científiques i tècniques
Cost laboral unitari	2023	28,8	39,4	31,0	45,8	21,6	25,6
	2022	26,3	37,2	29,2	37,8	15,8	23,3
	2021	22,3	32,1	21,8	37,9	14,4	21,4
Ocupats per empresa	2023	4	5	9	4	1	2
	2022	4	6	9	4	1	2
	2021	3	4	7	5	1	2
Ocupats per establiment	2023	3	4	8	4	1	2
	2022	4	5	7	3	1	2
	2021	3	4	5	5	1	2
Productivitat per ocupat	2023	51,8	71,2	50,5	95,0	92,1	50,4
	2022	47,0	64,4	47,1	81,0	71,2	49,4
	2021	36,1	46,5	30,9	79,6	69,3	35,5
Salari mitjà	2023	27,4	35,4	26,3	41,5	32,1	32,0
	2022	25,6	32,5	24,8	34,1	34,1	31,3
	2021	22,1	30,1	19,6	34,7	26,7	28,2
Taxa de despeses de personal	2023	55,7	55,3	61,5	48,2	23,5	50,7
	2022	55,8	57,7	61,9	46,7	22,2	47,3
	2021	61,7	69,0	70,7	47,7	20,8	60,2
Taxa de remunerats a 30/09	2023	72,3	78,2	71,5	88,3	55,0	63,6
	2022	71,1	82,1	70,8	88,0	38,4	58,4
	2021	67,2	74,8	61,9	89,5	42,7	60,3
Taxa de remunerats femenina a 30/09	2023	37,6	21,5	37,0	31,3	32,2	40,6
	2022	37,2	21,2	36,7	29,8	24,3	37,1
	2021	35,0	20,1	31,2	29,1	24,9	38,3
Taxa de remunerats mitjana	2023	81,9	85,1	91,6	88,6	55,1	63,3
	2022	80,2	86,6	91,8	87,9	38,6	58,7
	2021	79,2	80,7	89,2	87,8	44,3	59,9
Taxa de valor afegit	2023	53,5	48,2	52,3	54,9	62,8	61,0
	2022	52,9	46,8	51,6	51,8	64,1	57,3
	2021	51,7	47,8	47,4	57,0	54,2	55,3

continua

Indicador	Any	(N) Activitats administratives i serveis auxiliars	(P) Educació	(O) Activitats sanitàries i de serveis socials	(R) Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	(S) Altres serveis
Cost laboral unitari	2023	25,1	18,9	26,0	25,3	14,
	2022	23,9	18,3	22,3	23,1	11,7
	2021	21,7	21,9	21,2	17,9	10,3
Ocupats per empresa	2023	4	5	4	3	2
	2022	4	5	3	3	2
	2021	4	5	3	3	2
Ocupats per establiment	2023	3	5	3	3	2
	2022	3	4	3	3	2
	2021	3	4	3	3	2
Productivitat per ocupat	2023	43,9	23,4	38,6	53,9	26,1
	2022	39,7	20,2	34,8	49,8	20,3
	2021	31,6	22,8	40,0	31,9	17,1
Salari mitjà	2023	23,6	19,8	25,9	26,1	19,9
	2022	22,6	18,8	23,3	23,8	16,7
	2021	19,9	20,1	21,3	18,6	15,6
Taxa de despeses de personal	2023	57,2	80,7	67,4	47,0	54,0
	2022	60,2	90,6	64,0	46,4	57,8
	2021	68,7	96,0	53,1	56,2	59,9
Taxa de remunerats a 30/09	2023	78,7	79,3	76,4	69,5	52,0
	2022	79,1	81,0	75,3	72,3	52,6
	2021	78,9	87,7	77,8	69,9	46,6
Taxa de remunerats femenina a 30/09	2023	40,4	56,2	60,3	30,1	31,0
	2022	42,1	56,7	58,0	29,9	34,7
	2021	41,4	63,8	60,9	29,9	31,6
Taxa de remunerats mitjana	2023	82,5	74,0	77,4	79,0	55,4
	2022	82,7	77,0	74,1	78,7	54,9
	2021	84,2	84,9	78,4	77,8	51,9
Taxa de valor afegit	2023	47,1	69,1	65,1	57,0	59,8
	2022	48,4	70,7	66,6	55,8	56,6
	2021	50,0	73,7	66,4	48,6	55,0

Font: INE (2024). Enquesta estructural d'empreses. Sector de serveis.

rals. També destaquen les altres despeses d'explotació, que ascendeixen a 8.267 milions d'euros (8,8 %), mentre que les partides de despeses no recurrents (com deterioraments o resultats excepcionals) experimenten canvis menys significatius, però positius en termes de millora de la rendibilitat.

Un altre punt rellevant és l'increment en l'adquisició d'immobilitzat material, que cresqué un 8,1 % interanual fins a 2.145,3 milions d'euros. Aquest creixement s'explica sobretot per l'augment de les inversions en actius materials (20,6 %), fins als 1.790,4 M€, ja que les vendes d'immobilitzat caigueren un 29,0 % (354,9 M€), un comportament que reforça el missatge d'una estratègia de creixement net per part de les empreses. En conjunt, les dades de 2023 posen de manifest un escenari de consolidació econòmica amb una millora clara de l'activitat i un esforç inversor notable, especialment rellevant en un context d'adaptació i transformació del teixit productiu.

5.3

COMERÇ

Les Illes Balears, al llarg del 2024, han continuat mostrant una activitat econòmica sostinguda impulsada per la demanda interna i el turisme, però el comerç ha exhibit una dinàmica més continguda en comparació amb altres activitats com la informació i comunicacions, les activitats professionals o l'hoteleria. Tot i això, les dades inferides de les fonts estadístiques estructurals i conjunturals apunten que el comerç s'ha be-

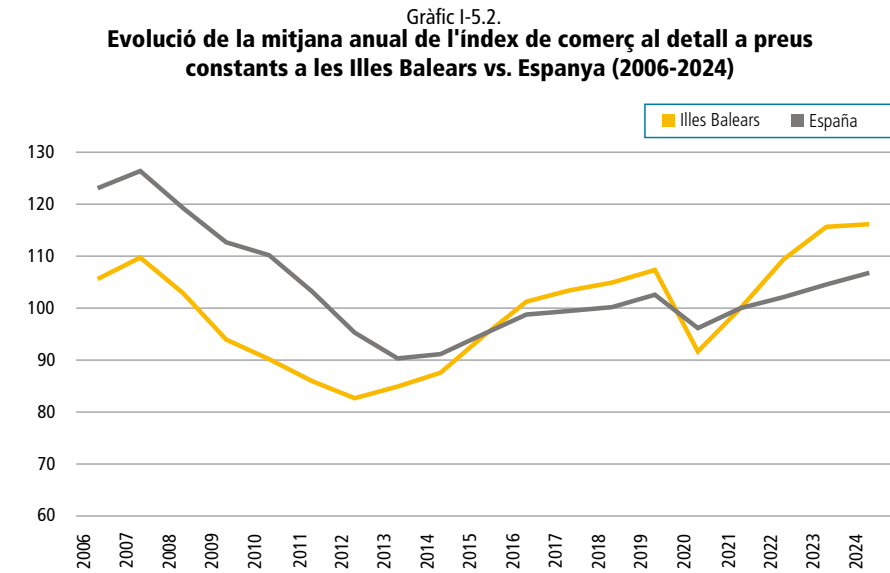
neficiat parcialment del bon comportament general del sector de serveis, però menys que altres branques, tant pel que fa a la productivitat com a la inversió i als resultats econòmics globals. Aquest apartat se centra exclusivament en el sector del comerç, i es diferencia de l'anàlisi més àmplia de les branques del sector de serveis exposada en l'apartat anterior.

Així doncs, l'evolució de l'índex de comerç al detall (ICD) a preus constants a les Illes Balears manté una tendència a l'alça l'any 2024, amb un creixement interanual del 0,4 %, que situa l'índex en 116,2 punts. Tot i ser el valor més elevat des del 2008, aquest augment suposa una desacceleració significativa respecte al fort avanç registrat el 2023 (+5,8 %). El creixement balear és força més modest que la mitjana estatal, que va assolir un increment del 2,2 % fins als 106,8 punts, dues xifres que reflecteixen, d'una banda, el millor comportament relatiu de les Illes en anys anteriors i, de l'altra, una certa contenció del creixement més recent (vegeu el [gràfic I-5.2](#)).

Si analitzem la resta de comunitats autònomes, veiem que les regions amb més bon comportament són les Canàries, amb un augment notable del 5,2 %, que assoleix un ICD de 119,9, i Andalusia i Cantàbria (3,6 %), que també recuperen impuls. La Comunitat Valenciana (3,0 %), Navarra i el País Basc (2,8 %) i Catalunya (2,3 %) també destaquen per tenir un creixement per sobre de la mitjana estatal. Per contra, la comunitat amb un comportament més feble és Madrid (-0,2 %), que trenca la seva tendència ascendent. De fet, Madrid ha estat l'única comunitat autònoma en què l'índex ha reculat i també l'única que se situa per darrere les Balears en el rànquing autonòmic.

QUADRE I-5.5. RESULTATS PRINCIPALS D'EXPLOTACIÓ DELS SERVEIS PRIVATS A LES BALEARS (2022-2023)			
Compte	2023	2022	Var. 22/23
INGRESSOS D'EXPLOTACIÓ	32.590.347,8 €	29.170.453,8 €	11,7%
Volum de negocis	31.268.326,9 €	27.908.891,2 €	12,0%
Altres ingressos d'explotació	1.322.020,9 €	1.261.562,6 €	4,8%
DESPESES D'EXPLOTACIÓ	28.205.626,2 €	25.255.626,1 €	11,7%
Aprovisionaments	10.819.372,9 €	9.523.679,7 €	13,6%
Despeses de personal	7.766.086,6 €	6.904.987,8 €	12,5%
Altres despeses d'explotació	8.266.973,5 €	7.601.721,8 €	8,8%
Amortització de l'immobilitzat	1.529.786,2 €	1.450.873,7 €	5,4%
Deteriorament i resultat per alienacions de l'immobilitzat	-167.571,9 €	-193.604,6 €	-13,4%
Altres resultats excepcionals	-9.021,2 €	-32.032,4 €	-71,8%
INVERSIONS EN ACTIUS MATERIALS	1.790.336,1 €	1.485.013,3 €	20,6%
Adquisició d'immobilitzat material	2.145.250,1 €	1.985.143,6 €	8,1%
Vendes d'immobilitzat material	354.914,0 €	500.130,3 €	-29,0%

Font: INE (2024). Enquesta estructural d'empreses. Sector de serveis.



Font: Ibestat (2025), a partir de dades de l'INE. Índex de comerç al detall.

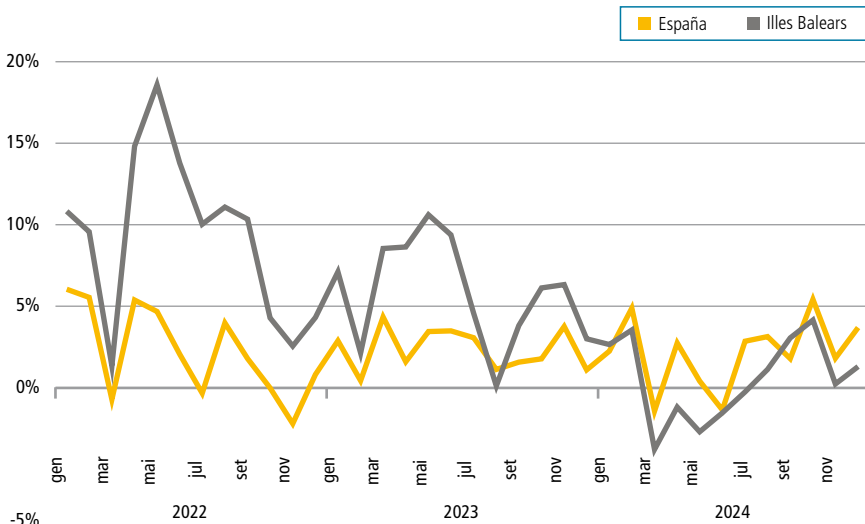
L'anàlisi mensual de l'índex de comerç al detall (ICD) permet identificar que les majors dificultats per al comerç al detall es concentraren entre els mesos de març i juliol, període durant el qual l'indicador va registrar variacions negatives de manera sostinguda amb un mínim registrat el març amb una caiguda del 3,8 %. En canvi, la segona meitat de l'any va resultar més favorable, la qual cosa ha permès tancar l'exercici amb un balanç positiu. Aquesta evolució segueix una tendència similar a la registrada a escala estatal, tot i que amb un ritme de recuperació més moderat a les Illes Balears (vegeu el [gràfic I-5.3](#)).

Les dades de l'IASS mostren que, des d'una perspectiva ampliada de la branca del comerç —que inclou tant la venda a l'engròs com la reparació de vehicles—, la xifra de negocis ha crescut amb dificultats

i ha registrat un augment modest de l'1,3 %. Aquest és el ritme més baix entre totes les branques del sector de serveis, molt per sota del creixement mitjà del conjunt (6,9 %), tot i situar-se en consonància amb l'afebliment general observat a escala estatal (1,4 %). Pel que fa a l'ocupació, la branca ha mostrat més dinamisme, amb un increment de l'índex del 3,4 %, per sobre de la mitjana del sector (1,8 %). Aquesta desconexió entre la moderació de les vendes i el creixement de les plantilles apunta a un procés d'ajust complex en l'organització del treball dins del sector.

Posant el focus sobre l'Enquesta estructural d'empreses del sector de serveis, i aquesta vegada amb especial atenció a aquest sector, s'observa que l'any anterior —recordem que les darreres dades a la data d'entrega de la memòria són de

Gràfic I-5.3.
Evolució de la taxa de variació interanual mensual de l'índex de comerç al detall a preus constants a les Illes Balears vs. Espanya (2022-2024)



Font: Ibestat (2025), a partir de dades de l'INE. Índex de comerç al detall.

2023— el sector de serveis ja tenia una posició endarrerida respecte a la resta de branques, un fet que les dades de 2024 han acabat de confirmar.

Així, el valor afegit brut (VAB) del sector del comerç, a preus de mercat, se situa en 3.738,7 milions d'euros l'any 2023, amb un increment del 7,6 %, clarament per sota de l'11,7 % assolit pel conjunt del sector de serveis. Aquest creixement, tot i ser positiu, reflecteix una dinàmica més moderada i consolida la percepció que el comerç és una de les branques que troba més dificultats per mantenir el ritme expansiu del conjunt del sector. En la mateixa línia, el valor de la producció s'incrementa un 8,3 %, també per sota de l'11,0 % dels serveis, i manté una pauta de creixement més contingut que es repeteix en altres magnituds i que evidencia una certa des-acceleració de l'activitat comercial en el context actual (vegeu el [quadre I-5.6](#)).

La xifra de negocis del sector del comerç es va situar en 19.546,8 milions d'euros, amb un creixement interanual del 7,0 %. Tot i que aquesta xifra és positiva, queda per sota del creixement del conjunt del sector de serveis i del comerç, que va experimentar un augment del 10,1 %. Això reflecteix una certa moderació en l'evolució de les vendes dins del comerç, d'acord amb un context de consum intern més contingut o amb una demanda menys dinàmica respecte a altres branques com l'hostaleria, el transport o els serveis personals. Pel que fa als consums intermedis, el sector del comerç presenta un volum de 2.379 milions d'euros, amb un increment anual del 9,5 %, de nou per sota del creixement del 10,3 % registrat al total del sector de serveis.

Aquestes dades relativament més modestes afectaren el resultat empresarial, atès que l'excedent brut d'explotació va augmentar un 3,6 %, molt per sota de l'11,2 % del conjunt del sector. Aquesta dada indica que, malgrat l'increment moderat de la facturació i els consums, el marge brut no ha crescut amb la mateixa intensitat, cosa que pot apuntar a una compressió dels marges o una capacitat més baixa de traslladar els increments de costos als preus finals en un context de competència elevada. De fet, les despeses de personal del comerç van créixer un 9,5 %, fins als 2.025 milions d'euros, lleugerament per sota de l'11,8 % experimentat pel conjunt de serveis.

Potser on s'evidencien més les dificultats del comerç és en la minva del nombre d'empreses, que es va reduir un 6,1 %, en contrast amb el lleu augment de l'1,6 % del total de serveis. Anàlogament, el nombre d'establiments va disminuir un 3,8 %, també en contraposició amb l'increment del 4,5 % en el conjunt sectorial.

Quant a l'ocupació, el sector del comerç mostra resultats més sòlids. El personal ocupat en data 30/09 creix un 1,5 %, mentre que la mitjana anual d'ocupació puja un 0,7 %. Aquestes taxes, tot i ser inferiors a les del conjunt de serveis (2,6 % i 2,1 %, respectivament), indiquen una certa estabilitat en el mercat de treball del comerç.

L'EEE ofereix, a més a més, una sèrie d'indicadors del comerç balear el 2023 que mostren una lectura mixta, manco optimista novament que el sentiment general del sector terciari. D'una banda, creix en ocupació per unitat i en salaris, però

Quadre I-5.6. MACROMAGNITUDS PRINCIPALS DEL SECTOR DEL COMERÇ A LES ILLES BALEARS PER SECCIÓ (2022 vs. 2023)						
Magnitud	Període	Total de serveis i comerç	Total del sector del comerç	(47) Comerç al detall	(46) Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç	(45) Venda de vehicles de motor
Xifra de negocis	2023	50.905.998,6	19.546.754,8	10.413.877,8	6.980.743,1	2.152.133,8
	2022	46.239.217,4	18.269.383,1	9.770.927,7	6.539.337,2	1.959.118,2
	Var. 22/23 (%)	10,1%	7,0%	6,6%	6,8%	9,9%
Consums intermedis	2023	14.515.708,5	2.379.058,2	1.152.832,4	792.510,7	433.715,0
	2022	13.165.684,9	2.172.399,5	1.105.902,5	682.233,5	384.263,6
	Var. 22/23 (%)	10,3%	9,5%	4,2%	16,2%	12,9%
Excedent brut d'exploració	2023	7.543.561,5	1.457.374,6	798.016,1	504.535,8	154.822,7
	2022	6.785.907,2	1.407.354,0	734.890,1	476.659,2	195.804,7
	Var. 22/23 (%)	11,2%	3,6%	8,6%	5,8%	-20,9%
Despeses de personal	2023	9.791.413,0	2.025.326,3	1.082.230,9	714.807,3	228.288,0
	2022	8.755.330,3	1.850.342,5	1.010.198,5	640.243,7	199.900,3
	Var. 22/23 (%)	11,8%	9,5%	7,1%	11,6%	14,2%
Nombre d'empreses	2023	86.219,0	16.504,0	10.847,0	3.868,0	1.789,0
	2022	84.857,0	17.571,0	11.647,0	4.206,0	1.718,0
	Var. 22/23 (%)	1,6%	-6,1%	-6,9%	-8,0%	4,1%
Nombre d'establiments	2023	100.011,0	21.069,0	14.252,0	4.812,0	2.005,0
	2022	95.702,0	21.903,0	14.927,0	5.040,0	1.936,0
	Var. 22/23 (%)	4,5%	-3,8%	-4,5%	-4,5%	3,6%
Personal ocupat a 30/09	2023	382.728,0	77.671,0	47.682,0	21.880,0	8.109,0
	2022	372.947,0	76.538,0	47.135,0	21.971,0	7.432,0
	Var. 22/23 (%)	2,6%	1,5%	1,2%	-0,4%	9,1%
Personal ocupat mitjà	2023	345.295,0	75.851,0	46.377,0	21.555,0	7.918,0
	2022	338.296,0	75.290,0	46.506,0	21.412,0	7.372,0
	Var. 22/23 (%)	2,1%	0,7%	-0,3%	0,7%	7,4%
VAB a preus de mercat	2023	17.689.200,3	3.738.746,8	2.096.566,2	1.248.768,6	393.412,0
	2022	15.840.235,3	3.474.686,2	1.922.647,7	1.145.858,0	406.180,5
	Var. 22/23 (%)	11,7%	7,6%	9,0%	9,0%	-3,1%
Valor de la producció	2023	32.204.908,8	6.117.805,0	3.249.398,6	2.041.279,4	827.127,1
	2022	29.005.920,2	5.647.085,7	3.028.550,2	1.828.091,4	790.444,1
	Var. 22/23 (%)	11,0%	8,3%	7,3%	11,7%	4,6%

Font: INE (2024). Enquesta estructural d'empreses. Sector de serveis.

amb una productivitat i un valor afegit més continguts. L'augment del pes dels costos laborals i la caiguda relativa en el valor afegit apunten a una lleugera pèrdua d'eficiència operativa que, si es manté, podria limitar la competitivitat del sector en un entorn inflacionari.

El cost laboral unitari del sector del comerç es va situar en 26,7 milers d'euros, amb un augment interanual del 8,5 %, lleugerament per sota del 9,7 % registrat pel total del sector de serveis i del comerç. Aquesta diferència suggereix un increment dels costos laborals moderat dins del comerç, fet que pot reflectir tant un control dels salaris com una millora parcial en eficiències operatives. Pel que fa als ocupats per empresa, el sector del comerç presenta un valor de cinc treballadors de mitjana, per damunt del total sectorial, que es manté estable (0,0 %). Això reforça la hipòtesi d'una racionalització del teixit comercial, amb menys establiments però més intensius en ocupació (vegeu el [quadre I-5.7](#)).

La productivitat per ocupat assoleix els 49,3 milers d'euros al comerç, amb un creixement del 6,7 %, inferior al 9,4 % observat al sector global, i el salari mitjà al sector del comerç se situa en 24,6 milers d'euros, per sota del global (26,8 milers), però creix un 6,5 %, pràcticament en consonància amb el 7,2 % del conjunt de serveis. Aquest creixement moderat reflecteix una certa pressió a l'alça dels salaris en un context de tensions inflacionàries, però encara manté el comerç com un sector amb remuneracions relativament baixes dins l'àmbit terciari.

Ahora, l'EEE també ofereix informació sobre la taxa de remunerats amb data

30 de setembre, que arriba al 82,82 % al comerç, amb una pujada de l'1,5 %, lleugerament inferior a l'1,6 % del global. En canvi, la taxa de remunerades femenines amb data 30 de setembre cau un 1,6 % al comerç, en contrast amb un augment del 0,5 % en el total. La taxa mitjana de remunerats se situa en el 84,81 % al comerç, amb un augment del 2,2 %, igual que el conjunt de serveis, la qual cosa indica una homogeneïtat general en la forma de contractació i assalariament.

Finalment, la taxa de valor afegit del comerç és del 61,11 %, amb una lleugera caiguda interanual del -0,7 %, mentre que el conjunt del sector presenta un augment del 0,6 %, un fet que posa de manifest un empitjorament relatiu en la capacitat del comerç per generar valor respecte als inputs utilitzats, cosa que reflecteix possibles tensions en els marges o una escassa eficiència estructural.

Per acabar, seguint amb les dades de l'EEE, en el seu apartat de resultats d'explotació, el sector del comerç a les Illes Balears va registrar un creixement dels ingressos d'explotació del 6,8 %, fins als 19.813 milions d'euros, però amb un augment de les despeses lleugerament superior (+7,1 %). Malgrat això, la inversió en immobilitzat material va pujar un 11,3 %, fet que evidenciava una voluntat d'enfortir estructures o modernitzar l'activitat. Aquesta tendència agregada, però, amaga dinàmiques diferenciades entre subsectors (vegeu el [quadre I-5.8](#)).

La venda de vehicles va ser el segment més dinàmic, amb un increment dels ingressos del 9,9 % i una forta inversió (+43 %), tot i que també amb un fort repunt dels cos-

Quadre I-5.7. Indicadors principals del sector del comerç a les Illes Balears per secció (2022 vs. 2023)						
Indicador	Període	Total de serveis i comerç	Total del sector del comerç	(47) Comerç al detall	(46) Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç	(45) Venda de vehicles de motor
Cost laboral unitari	2023	28,4	26,7	23,3	33,2	28,8
	2022	25,9	24,6	21,7	29,9	27,1
	Var. 22/23 (%)	9,7%	8,5%	7,4%	11,0%	6,3%
Ocupats per empresa	2023	4,0	5,0	4,0	6,0	4,0
	2022	4,0	4,0	4,0	5,0	4,0
	Var. 22/23 (%)	0,0%	25,0%	0,0%	20,0%	0,0%
Ocupats per establiment	2023	3,0	4,0	3,0	4,0	4,0
	2022	4,0	3,0	3,0	4,0	4,0
	Var. 22/23 (%)	-25,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Productivitat per ocupat	2023	51,2	49,3	45,2	57,9	49,7
	2022	46,8	46,2	41,3	53,5	55,1
	Var. 22/23 (%)	9,4%	6,7%	9,4%	8,2%	-9,8%
Salari mitjà	2023	26,8	24,6	21,9	28,9	27,6
	2022	25,0	23,1	20,6	27,1	26,9
	Var. 22/23 (%)	7,2%	6,5%	6,3%	6,6%	2,6%
Taxa de despeses de personal	2023	55,4	54,2	51,6	57,2	58,0
	2022	55,3	53,3	52,5	55,9	49,2
	Var. 22/23 (%)	0,1%	1,7%	-1,8%	2,5%	17,9%
Taxa de remunerats a 30/9	2023	74,5	82,8	80,8	88,5	79,2
	2022	73,3	81,6	80,5	85,0	78,5
	Var. 22/23 (%)	1,6%	1,5%	0,3%	4,1%	0,8%
Taxa de remuneració femenina a 30/9	2023	38,5	42,0	53,8	26,1	15,1
	2022	38,3	42,7	54,4	26,5	15,6
	Var. 22/23 (%)	0,5%	-1,6%	-1,1%	-1,7%	-3,5%
Taxa de remuneració mitjana	2023	82,5	84,8	83,1	89,9	81,1
	2022	80,8	83,0	81,6	87,3	79,2
	Var. 22/23 (%)	2,2%	2,2%	1,8%	3,0%	2,4%
Taxa de valor afegit	2023	54,9	61,1	64,5	61,2	47,6
	2022	54,6	61,5	63,5	62,7	51,4
	Var. 22/23 (%)	0,6%	-0,7%	1,6%	-2,4%	-7,5%

Font: INE (2024). Enquesta estructural d'empreses. Sector de serveis.

tos. El comerç a l'engròs va mostrar estabilitat, amb ingressos i despeses creixent gairebé en paral·lel i una inversió rellevant (+20,3 %). En canvi, el comerç al detall, tot i créixer un 6,2 % en ingressos, es manté estable pel que fa a la inversió (0 %), fet que suggereix un model més conservador o madur. En conjunt, el sector evoluciona de manera positiva, però amb comportaments interns desiguals que poden marcar diferències competitives de cara al futur.

5.3.1 EL COMERÇ ELECTRÒNIC

El comerç electrònic continua mostrant una tendència consolidada de creixement, tot i alguns matisos posteriors a la pandèmia. L'ús de canals digitals per vendre béns i serveis s'ha estès com una estratègia habitual entre les empreses, especialment entre les més grans, com mostren les dades de l'Enquesta sobre l'ús de TIC i del comerç electrònic de l'INE. Tot i que el nombre d'empreses que venen per via electrònica es manté estable o, fins i tot, presenta un lleuger descens en alguns casos, el valor global de les vendes electròniques augmenta, fet que suggereix més concentració de l'activitat en empreses més grans o més especialitzades. També s'observa un trasllat progressiu cap a canals més orientats al consumidor final, com les pàgines web o aplicacions mòbils, en detriment dels sistemes EDI, més típics de les relacions B2B. Aquesta evolució confirma que la digitalització comercial ja no és només una resposta d'urgència derivada de la covid-19, sinó que s'ha integrat en l'estratègia estructural de moltes empreses. Ara bé, també es detecta una certa normalització en el pes relatiu del comerç electrònic dins el conjunt de les vendes, en part pel retorn de la presencialitat. En con-

junt, el comerç electrònic manté una trajectòria de creixement sòlid, però entra en una fase de maduresa i ajustos, especialment pel que fa a la tipologia d'empreses, els sectors i els canals utilitzats.

Així, per conèixer l'evolució del comerç electrònic podem consultar l'Enquesta sobre l'ús de TIC i del comerç electrònic a les empreses, una operació estadística realitzada per l'Institut Nacional d'Estadística (INE) a Espanya, l'objectiu de la qual és mesurar l'ús de les tecnologies de la informació i les comunicacions (TIC) i el comerç electrònic a les empreses, seguint les recomanacions metodològiques d'Eurostat. Segons aquesta font, durant el 2023 les vendes del comerç electrònic de les empreses de més de 10 treballadors de les Illes Balears ascendiren a 10.955,9 milions d'euros, un 13,1 % més que l'any anterior (9.686,6 milions), una tendència sòlida a l'alça que s'alinea amb el dinamisme del sector i l'impuls d'aquesta branca a la sortida de la pandèmia (vegeu el [quadre I-5.9](#)).

Dins d'aquest total de vendes, 6.981.385,7 euros es van realitzar a través de pàgines web o aplicacions mòbils, amb un increment anual del 30,1 %, mentre que les vendes per missatges tipus EDI van sumar 3.974.522,5 euros, amb un descens del 8 %. Això reflecteix una tendència clara cap a la digitalització directa de la venda orientada al consumidor (via web o app), mentre que els sistemes EDI, més habituals en entorns B2B, mostren un cert retrocés. El percentatge de vendes mitjançant el comerç electrònic sobre el total de vendes fou del 29,8 %, 7,2 punts percentuals manco que l'any anterior (37 %). Aquesta retallada pot estar lligada a la normalització després de la pandèmia, un fet que ha augmentat el pes de la compra presencial.

QUADRE I-5.8. COMPTES PRINCIPALS DELS RESULTATS D'EXPLOTACIÓ DE L'EEE DEL SECTOR DEL COMERÇ PER SECCIONS (2022-2023)				
Branca	Període	Ingressos d'explotació	Despeses d'explotació	Inversions en actius materials
Total del sector del comerç	2023	19.813.257,8	18.504.442,4	273.563,2
	2022	18.556.935,0	17.283.147,1	271.599,5
	Variació 22-23 (%)	6,8%	7,1%	0,7%
Total del sector del comerç	2023	2.218.733,0	2.120.955,1	24.794,0
	2022	2.019.376,3	1.870.590,1	21.493,0
	Variació 22-23 (%)	9,9%	13,4%	15,4%
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç	2023	7.044.416,6	6.621.598,1	114.074,2
	2022	6.602.587,2	6.192.977,7	95.991,3
	Variació 22-23 (%)	6,7%	6,9%	18,8%
Comerç al detall	2023	10.550.108,2	9.761.889,1	134.695,0
	2022	9.934.971,5	9.219.579,3	154.115,2
	Variació 22-23 (%)	6,2%	5,9%	-12,6%

Font: INE (2024). Enquesta estructural d'empreses. Sector de serveis.

Pel que fa a la proporció d'empreses que han venut per canals electrònics, va ser del 35 %, un increment de tres punts percentuals respecte de l'any anterior (32 %), de manera que consolida la tendència a l'alça dels negocis que incorporen el seu estoc per via electrònica per accedir de manera més còmoda a un ventall més ampli d'usuaris.

Finalment, tant les empreses manco enfocades al comerç electrònic —les que tenen almanco un 10 % de vendes a través d'aquest canal— com les més especialitzades —amb un 50 % de vendes—, varen incrementar el pes durant el 2023. Així, el primer grup va passar de representar un 22,9 % a un 24,6 %, mentre que el grup més especialitzat tingué un avanç també fins al 10,7 % (vs. 10,2 %, 2022), tot i que més moderat.

Per sectors, destaca el sector de serveis, que aglutina el volum de vendes electròniques més elevat (10.810,1 milers d'euros)

i registra un creixement notable del 14 %. Dins dels serveis, els hotels i càmpings també mostren una gran rellevància, amb un augment del 44,8 % en vendes electròniques totals. Aquesta branca destaca, a més, pel percentatge més alt d'empreses amb vendes per comerç electrònic ≥50 % (51,6 %), que té una forta dependència del canal digital, tot i que ha descendit lleugerament respecte de l'any anterior (53,2 %).

Per contra, el sector industrial mostra un descens significatiu en el total de vendes (-32,8 %) i també en l'ús d'EDI, fet que podria reflectir canvis en els canals logístics o en l'estructura de les relacions B2B que s'establiren d'urgència per la pandèmia i que s'estan readaptant als canals habituals. A la construcció succeeix un fenomen similar, amb una caiguda de les vendes pel comerç electrònic del 10,1 % i una caiguda important del percentatge d'empreses que han realitzat vendes per comerç electrònic fins al 5,9 % (vs. 9,9 %, 2022).

QUADRE I-5.9. VENDES A TRAVÉS DEL COMERÇ ELECTRÒNIC PER SECTOR D'ACTIVITAT (EMPRESSES DE 10 OCUPATS O MÉS) (2022-2023)							
Indicador	Període	Total d'empreses	Indústria	Construcció	Serveis	Comerç al detall i a l'engròs. Reparació de vehicles	Hotels i càmpings
Vendes mitjançant comerç electrònic (milers d'euros)	2023	10.955.908,2	124.998,6	20.780,8	10.810.128,7	608.192,0	4.321.633,4
	2022	9.686.575,4	185.948,1	23.102,7	9.477.524,6	549.521,4	2.988.481,6
	Var. 22-23	13,1%	-32,8%	-10,1%	14,1%	10,7%	44,6%
Vendes mitjançant pàgines web o apps (milers d'euros)	2023	6.981.385,7	61.992,1	20.780,8	6.898.612,9	328.843,5	3.052.223,2
	2022	5.366.938,5	32.323,8	23.102,7	5.311.512,0	372.480,8	1.935.502,1
	Var. 22-23	30,1%	91,8%	-10,1%	29,9%	-11,7%	57,7%
Vendes mitjançant missatges tipus EDI (milers d'euros)	2023	3.974.522,5	63.006,6	n.a.	3.911.515,9	279.348,5	1.269.410,2
	2022	4.319.636,9	153.624,3	n.a.	4.166.012,6	177.040,6	1.052.979,5
	Var. 22-23	-8,0%	-59,0%		-6,1%	57,8%	20,6%
% de vendes mitjançant comerç electrònic sobre el total de vendes	2023	29,8	5,0	0,4	37,7	7,0	56,1
	2022	37,0	9,5	0,9	44,0	9,8	60,7
	Var. 22-23	-7,2	-4,5	-0,5	-6,3	-2,8	-4,6
% d'empreses que han realitzat vendes per comerç electrònic	2023	35,0	31,6	5,9	48,0	1,6	96,3
	2022	32,0	28,2	9,9	42,7	37,0	91,8
	Var. 22-23	3,0	3,4	-4,1	5,4	4,6	4,5
% d'empreses les vendes de les quals per comerç electrònic són ≥ 10% del total de vendes	2023	24,6	16,3	5,9	34,4	15,0	94,4
	2022	22,9	17,1	4,4	32,5	20,6	87,2
	Var. 22-23	1,7	-0,8	1,4	2,0	-5,7	7,2
% d'empreses les vendes de les quals per comerç electrònic són ≥ 50% del total de vendes	2023	10,7	0,5	n.a.	17,5	4,4	51,6
	2022	10,2	6,3	n.a.	15,7	5,2	53,2
	Var. 22-23	0,4	-5,8		1,8	-0,8	-1,6

Font: Ibestat, a partir de les dades de l'INE (2025). Enquesta d'ús de TIC i del comerç electrònic a les empreses 2022-2023.

A la microempresa —empreses de menys de deu treballadors—, la implantació del comerç electrònic és més lenta, ateses les barreres d'entrada i tecnològiques que suposen el desenvolupament i l'adquisició d'una plataforma per oferir els serveis en línia. A més, comporta una despesa menys rendible per a empreses amb xifres de negoci petites i amb més dificultats per fer-se un nom a la xarxa, en comparació amb les grans empreses ja consolidades. Tot i així, durant el 2023 les vendes mitjançant comerç electrònic suposaren 3.063.178 euros, un 31,7 % més que l'any anterior, i les vendes per via electrònica ja representen un 16,3 % (vs. 13,4 %, 2022), tot i que, com passa al grup d'empreses de més de deu treballadors, se certifica una caiguda del percentatge d'empreses que han venut mitjançant webs o aplicacions mòbils (11,3 % vs. 15,4 %, 2022), a causa de la normalització dels hàbits de comerç després que durant la pandèmia s'haguessin d'implementar de forma quasi forçosa alternatives a les transaccions presencials.

5.4

TRANSPORTS

L'activitat econòmica basada en els serveis, i especialment el turisme, ha transformat profundament els patrons de mobilitat, la qual cosa genera una necessitat creixent de desplaçaments. Aquesta realitat configura una relació de dependència mútua: el dinamisme del sector terciari alimenta la demanda de transport, mentre que la capacitat de moviment, tant de persones com de mercaderies, esdevé un requisit

imprescindible per mantenir l'activitat. En aquest context, la mobilitat ja no és només un recurs logístic, sinó una peça estratègica en el funcionament del model econòmic.

Paral·lelament, la intensificació del trànsit, tant de turistes com de mercaderies, exerceix una pressió considerable sobre les infraestructures disponibles. Aquesta tensió no només es reflecteix en problemes d'eficiència, sinó també en qüestions ambientals i de qualitat de vida per a la població local. Per això, es fa necessari repensar el model de mobilitat amb una mirada més sostenible, i apostar per alternatives de baix impacte, i una millor coordinació entre sistemes i estratègies que evitin la saturació, especialment en períodes de màxima afluència.

A les Balears, l'aïllament geogràfic accentua la complexitat del sistema de transport. La condició insular obliga a articular la connectivitat mitjançant rutes aèries i marítimes, que sovint estan condicionades per la temporalitat, els costos elevats i la fragilitat davant fluctuacions sobtades. Aquesta estructura genera desequilibris que tenen un impacte directe en la competitivitat econòmica i en la cohesió territorial.

Aquest apartat examina de manera crítica l'estat actual del transport en una illa, i posa el focus en les modalitats aèria, marítima i terrestre per oferir una lectura transversal de les dades disponibles. L'objectiu és identificar línies d'actuació que permetin optimitzar la xarxa de mobilitat en clau de futur, per garantir tant l'eficiència del sistema com la seva sostenibilitat ambiental i social.

5.4.1 EL TRANSPORT AERI I MARÍTIM DE PERSONES

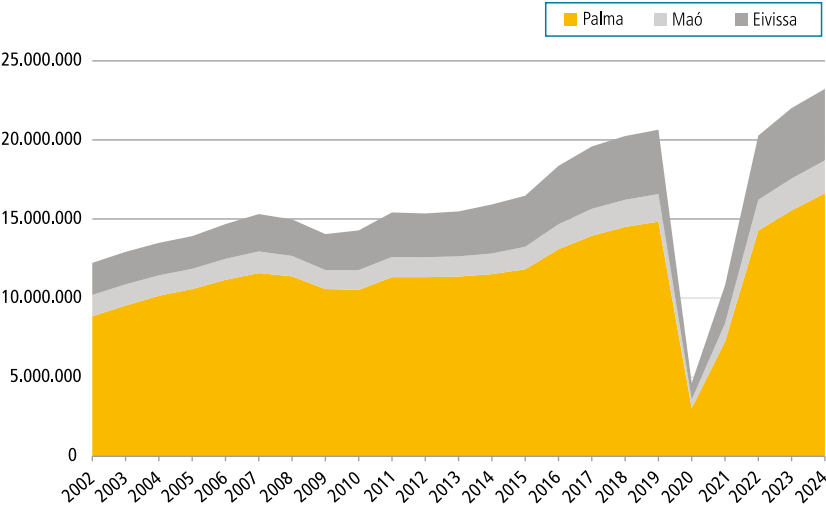
El fet de tractar-se d'un territori insular facilita la regulació dels fluxos de persones, ja que el seu aïllament natural permet controlar de manera més centralitzada els accessos. Amb uns punts d'entrada reduïts i clarament identificables —com els ports i aeroports—, es poden implementar sistemes de supervisió més eficients. Aquesta capacitat de control adquireix una importància especial en entorns amb una capacitat de càrrega limitada, com és el cas de les illes, on els efectes d'un excés de visitants es fan sentir amb més intensitat. Per tant, gestionar adequadament aquests fluxos esdevé essencial per garantir un desenvolupament turístic compatible amb

la qualitat de vida local i la conservació del territori.

Segons dades d'AENA, el 2024 ha tornat a batre rècords respecte als anys anteriors, amb un total de 23,2 milions de persones arribades als tres aeroports de l'arxipèlag, cosa que suposa un increment interanual del 5,5 %. Aquest augment evidencia la capacitat de les Balears per generar fluxos d'entrada, tant turístics com migratoris, en un context en què la viabilitat d'un model basat en l'arribada constant de nous visitants i residents és més qüestionada que mai (vegeu el [gràfic I-5.4](#)).

Tots els aeroports de les illes han vist incrementades les xifres de passatgers arribats, però a un ritme força heterogeni. L'aeroport amb un increment més elevat en el flux de passatgers arribats és el de

Gràfic I-5.4.
Evolució anual de passatgers i passatgeres per via aèria a les Balears (2000-2024) arribats a les Illes



Font: Ibestat (2025), a partir de les dades d'AENA.

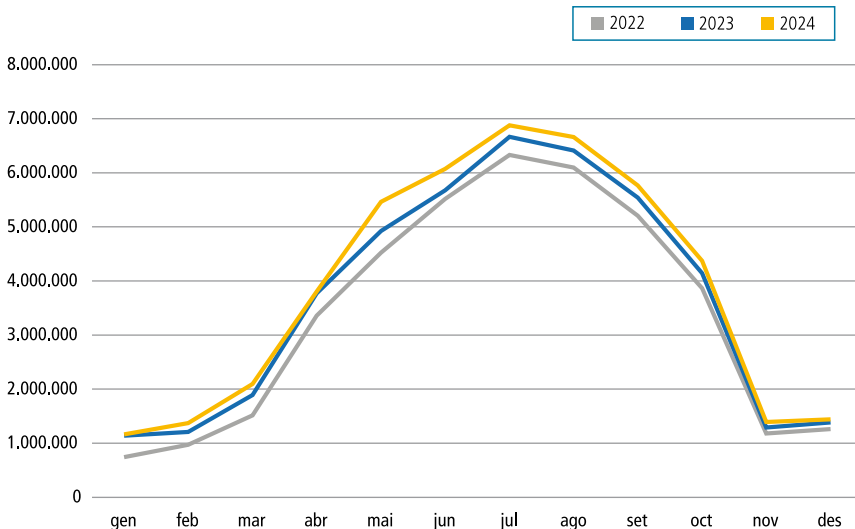
Son Sant Joan (Palma), amb un augment gens menyspreable del 7 %, fins als 16,6 milions de passatgers anuals. Maó i Eivissa també incrementaren en el còmput interanual el nombre de passatgers arribats, però en un grau més baix, un 3,2 % i un 1,5 %, respectivament (2,1 i 4,5 milions, per aquest ordre) i completen així el dotzè any consecutiu de creixement de nombre de passatgers a totes les illes, excepte l'any 2020, en què la pandèmia feu els seus estralls.

Des d'un punt de vista mensual, les Balears assoliren un nou pic màxim d'arribades el mes de juliol amb un total de 3.437.738 passatgers aterrats, que superen la barrera de l'any anterior en un 3,2 %. De totes maneres, l'increment interanual va ser més acusat el primer semestre (7,4 % vs.

4,2 %, segon trimestre), i territorialment més dinàmic i estable a Palma, on tots els mesos registraren un increment interanual sense excepció, ja que Maó i Eivissa presenten alguns mesos amb retrocessos puntuals (vegeu el [gràfic I-5.5](#)).

El trànsit de passatgers per via marítima, en canvi, sí que s'ha frenat després de dotze anys en què només havia registrat un retrocés interanual (l'any de la pandèmia) i s'anaven batent rècords any rere any. Així, l'arribada de passatgers als ports de les Balears va recular un 0,7 %, amb un total de 4.027.487 passatgers arribats. El cert és que la caiguda posa de manifest una certa preferència pel transport aeri, ja que les tres illes que tenen aeroport (Mallorca, Menorca i Eivissa) —i que han continuat presentant un trànsit de passatgers

Gràfic I-5.5.
Evolució anual del nombre de passatgers i passatgeres per via aèria a les Balears arribats a les Illes (2000-2024)



Font: Ibestat (2025), a partir de les dades d'AENA.

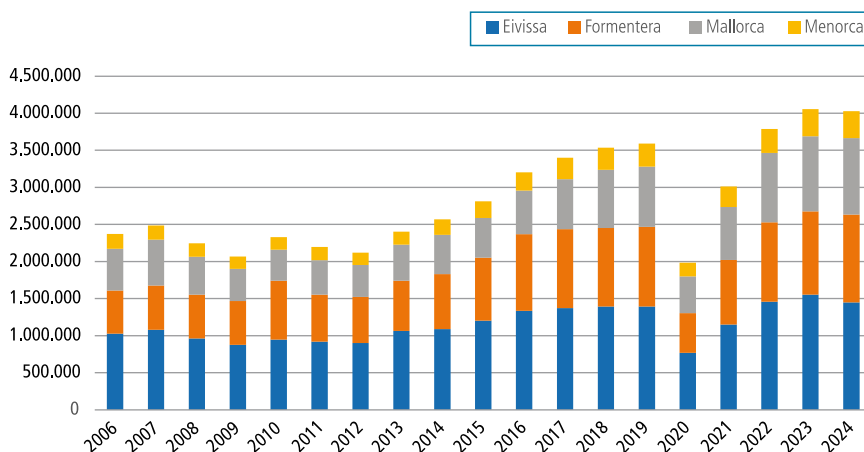
a l'alça— han patit un descens agregat del 3,1 %, mentre que Formentera ha tornat a incrementar el nombre de passatgers arribats (5,4 %) gairebé al mateix ritme que l'any anterior (5,4 %) (vegeu el **gràfic I-5.6**).

Concretament, el port d'Eivissa fou el que registrà una davallada més significativa en el nombre de passatgers durant el 2024, amb una reculada del 6,6 %, motivada principalment per un estiu en què es registraren caigudes amb taxes de dos dígit. En canvi, el port de Menorca tampoc no aconseguí superar la xifra de passatgers de l'any anterior, però la caiguda fou molt més moderada, del 0,9 %. Per la seva banda, Mallorca sí que incrementà el nombre de passatgers arribats per via marítima, amb un augment de l'1,6 %, per la qual cosa assolí un nou rècord en la sèrie històrica. Tanmateix, aquest creixement es produí en un dels ritmes més baixos de la

darrera dècada, cosa que evidencia una certa fatiga en la seva evolució.

En el vessant marítim que afecta els creuers, les dades reflecteixen també una certa desacceleració. Així, els ports principals de les Balears registraren un total d'1.720.115 creueristes, un 0,6 % menys que l'any anterior, malgrat l'increment del nombre de bucs atracats, que augmentà un 3,2 % fins a arribar als 617. Aquesta tendència es va veure especialment condicionada pel port de Palma, on es feu evident la discrepància entre l'augment dels bucs (4,6 %, 338 vaixells) i la disminució de passatgers (-4,5 %, 1.060.631 creueristes). A un altre nivell, Eivissa va mostrar una evolució oposada: tot i el lleuger descens en el nombre de bucs (190 enfront dels 194 de 2023), es registrà un increment del 5,2 % en el nombre de passatgers. Finalment, Maó, que habitualment presenta el trànsit més modest, va expe-

Gràfic I-5.6.
Evolució anual del nombre de passatgers i passatgeres per via marítima a les Illes Balears arribats als ports per illes (2006-2024)



Font: Ibestat (2025), a partir de dades de l'Autoritat Portuària.

rimentar una millora significativa, amb un augment del 9,9 % en el nombre de bucs (fins a 89) i un creixement notable del 15,1 % en el nombre de creueristes.

5.4.2 EL TRANSPORT DE MERCADERIES

D'acord amb les dades de l'Autoritat Portuària de les Illes Balears, l'any 2024 ha tancat amb un augment del 4,9 % en el trànsit total de mercaderies als ports de les Illes Balears, tot reflectint el dinamisme de l'activitat econòmica i el consum de l'economia il·lenca, tot i els comportaments desiguals entre ports i tipus de càrrega. El port de Palma (7,3 %) ha liderat aquest creixement, mentre que Alcúdia ha caigut fortament (-11,8 %) i la resta de ports han registrat variacions moderades positives entre el 3 i el 5 %.

Per tipus de mercaderies, les mercaderies generals², que conformen el 90 % del total, varen créixer un 5,2 % fins a fregar els 15 milions de tones. L'arribada d'aquestes mercaderies ha crescut especialment a Maó (10,7 %) i Palma (7,5 %), i ha descendit al port d'Alcúdia (12,8 %). Val a dir que del tonatge total esmentat en l'àmbit global, el 97 % de les mercaderies vengueren amb transport rodat (tràilers, camions i altres vehicles dedicats al transport de mercaderies), de les quals la meitat es considera tara, o pes del vehicle buit, per la qual cosa la mercaderia neta transportada ascendeix a 7,1 milions de tones, que,

si fa no fa, també ha crescut en consonància amb el pes total, amb un increment del 4,3 %.

A més, també hi han contribuït els grànells líquids (5,2 %), que varen assolir els 1,5 milions de tones, gràcies a l'increment del transport d'aquesta tipologia al port de Palma (8,3 %) i Eivissa (6 %); en aquest cas, Maó ha presentat un retrocés (-8,8 %). Finalment, els grànells sòlids, que ocupen una proporció molt reduïda del total (prop d'un 2 %), varen anar en contra de la tendència general, amb una davallada del 7,4 % gairebé a tots els ports, excepte a Eivissa, on es va registrar un increment del 15,4 %.

5.4.3 ÚS DE LES CARRETERES

L'any 2024 ha suposat un punt d'inflexió en la consolidació del transport públic a les Illes Balears, amb un augment sostingut de l'ús dels serveis col·lectius en comparació amb el 2023, especialment en el transport interurbà, que ha experimentat un creixement molt més accentuat que l'any anterior. Aquest impuls s'ha vist reforçat per la continuïtat de mesures de gratuïtat, l'ampliació de serveis i la resposta institucional davant l'increment de la demanda. A diferència del 2023, quan els indicadors apuntaven a una recuperació progressiva, enguany s'ha constatat una estabilització en altres àmbits, com la mobilitat marítima i el volum de vehicles privats, que no han experimentat canvis substancials. Això ha posat de manifest la necessitat d'anar més enllà de les polítiques de foment i avançar cap a una planificació integrada i estructural de la mobilitat sostenible, capaç de consolidar els avanços assolits i afrontar els reptes persistents del model territorial i turístic de les Illes.

2. D'acord amb l'estadística oficial, les mercaderies generals inclouen les convencionals, les transportades en contenidors i les ro-ro (de l'anglès, *roll-on roll-off*); és a dir, aquelles que es transporten en vehicles amb rodes que poden pujar i baixar del vaixell pel seu propi mitjà, com si entressin en un aparcament flotant

Així, pel que fa a la xarxa d'autobusos i metro de Mallorca, les dades del Consorci de Transports de Mallorca indiquen que l'any 2024 ha suposat un salt qualitatiu en l'ús del transport públic a les Illes Balears, amb un increment del 20 % en els viatges amb autobús interurbà de la xarxa TIB respecte de l'any anterior, i s'ha arribat als 28,3 milions de trajectes. En total, sumant tren i metro, s'han registrat 39,3 milions de desplaçaments, un 18 % més que el 2023. Aquest creixement consolida la tendència a l'alça iniciada els darrers anys, especialment des de la implementació de la gratuïtat, i ha estat possible gràcies a la reestructuració de les concessions i la millora del servei: s'han incorporat 27 autobusos nous, s'han ampliat rutes, s'han reforçat freqüències i s'han mantingut les línies Aerotib durant tot l'any. Això ha permès oferir una xarxa més àgil, funcional i adaptada a la demanda creixent, i situar la mobilitat col·lectiva com una alternativa real al vehicle privat a Mallorca. Per la seva part, gràcies a la cessió de les dades del Consell Insular de Menorca, sabem que els viatgers de la xarxa d'autobusos de l'illa augmentaren durant el 2024 un 12 %, fins a un total de 3,7 milions, que també suposa una nova cota històrica.

De manera similar, les dades de l'INE indiquen un fort increment en el nombre de viatgers de les línies d'autobús i de metro a Palma. El nombre de trajectes en autobusos urbans a la capital ha superat els 60 milions, una xifra que polvoritza el rècord de l'any anterior, amb un augment del 15,1 % en el nombre de passatgers de les línies regulars. Pel que fa al metro de Palma, el nombre d'usuaris també ha crescut a un ritme de dos dígits, i ha assolit un nou màxim històric amb més de dos milions de

passatgers. Aquesta xifra es preveu que augmenti notablement en els propers anys amb la posada en funcionament de l'ampliació del metro fins al Parc Bit, prevista per a l'any 2025. Aquesta nova connexió permetrà unir el centre de la ciutat amb el Parc Bit (Parc Balear d'Innovació Tecnològica, un parc empresarial dedicat a la recerca, el desenvolupament i la innovació en l'àmbit tecnològic) en menys de vint minuts.

Sense sortir de Palma, la xarxa de bicicletes públiques Bicipalma continua creixent i preveu incorporar 25 estacions noves durant el proper any, per assolir un total de 125 punts de servei. Aquestes estacions les podran fer servir els gairebé catorze mil usuaris registrats amb algun abonament o subscripció activa, una xifra que representa un increment espectacular respecte als anys anteriors. A finals del 2024, el servei disposava de 1.080 bicicletes (660 mecàniques i 420 elèctriques), i igual que les estacions, està previst que aquest nombre s'incrementi, especialment amb més bicicletes elèctriques.

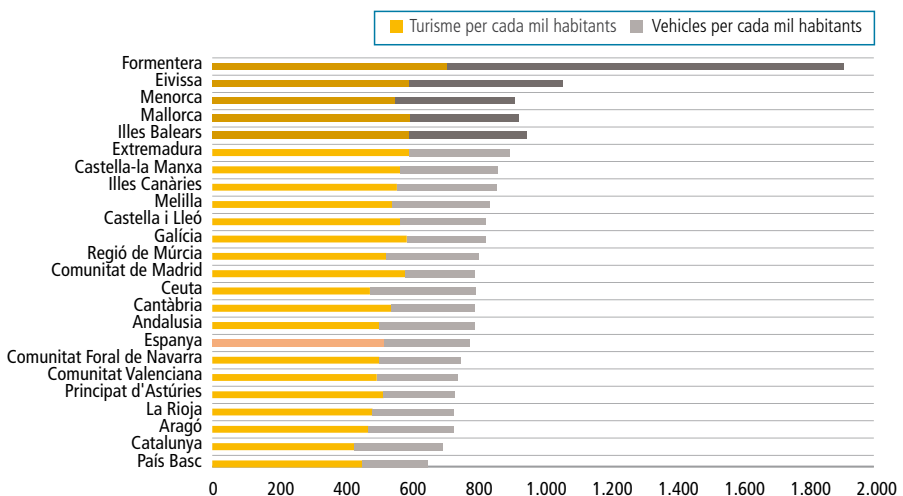
L'impuls de les infraestructures del transport públic i la necessitat d'engrescar el ciutadà a fer-ne ús es fan encara més evidents si es tenen en compte les xifres de l'estoc de vehicles privats que hi ha a les Balears, que tensionen les xarxes viàries, creen més contaminació atmosfèrica i acústica per habitant i, en conseqüència, augmenten la sensació d'hostilitat dins l'espai públic. I és que, d'acord amb les darreres dades de la DGT, l'arxipèlag ha continuat durant el 2024 com la comunitat autònoma amb el parc de vehicles per habitant més elevat d'Espanya, amb 953,5 vehicles per cada mil habitants, molt per damunt la mitjana estatal (778,8). De fet,

l'anàlisi per illes posa de manifest que totes les illes presenten un nivell de saturació alt, ja que l'illa amb un parc per habitant més baix, Menorca (913,8), ja presenta unes dades més elevades que qualsevol altra comunitat (vegeu el [gràfic I-5.7](#)).

Pel que fa a la resta d'illes, Mallorca presenta un parc de 927,9 vehicles per cada mil habitants; Eivissa, 1.061,9, i Formentera desborda l'estadística amb 1.909,5. Aquesta dada, entre altres coses, ha propiciat la implementació de la restricció per normativa de l'entrada de vehicles a l'illa, tret de condicions excepcionals i justificades. En el cas de Formentera, cal destacar el pes elevat de ciclomotors, ja que influeix en aquestes dades. Si tenim en compte només els turismes, la dada segueix sent la més elevada de totes les illes (709,6), però amb manco diferència sobre Mallorca (600,7), Eivissa (597,2) i Menorca (552,8).

Malgrat l'augment sostingut de l'ús del transport públic, el parc de vehicles manté una dimensió considerable i l'ús del vehicle particular continua fortament arrelat en els hàbits de mobilitat de la població. Aquesta combinació ha provocat que el trànsit a la xarxa viària hagi continuat sent elevat al llarg del període analitzat, i ha superat en general els nivells de l'any anterior, tot i que en determinades vies s'han registrat davallades puntuals. Així, segons les dades del Consell Insular d'Eivissa, aquesta illa ha estat on la intensitat mitjana diària (IMD) a les carreteres de l'illa gran s'ha intensificat amb més força, amb una mitjana global d'11.498, un 8,6 % més que l'any anterior, tot superant qualsevol marca anterior. El percentatge de vehicles pesants fou del 4,2 %, un valor molt més elevat que l'any anterior (3,7 %) i que, tot i no ser el més alt de la sèrie històrica, representa el màxim dels darrers tres anys, amb una mobilitat

Gràfic I-5.7.
Parc de vehicles (i turismes) per cada mil habitants per comunitats autònomes i illes de les Balears (2024)



Font: Dirección General de Tránsito (DGT).

total —vehicles per quilòmetre i any— de 783 milions. A Mallorca, enguany no ha estat possible rebre les dades actualitzades del Consell Insular per a l'any 2024 sobre la càrrega de vehicles a les carreteres. Tanmateix, cal recordar que fins a l'any 2023 mantenia una tendència creixent, que va assolir els 13.769 vehicles, un 4,7 % més que l'any anterior, amb un percentatge de vehicles pesants del 7,28 %.

Finalment, les dades de la càrrega que suporta la xarxa viària a Menorca també indiquen una certa estabilització o consolidació del trànsit de vehicles dels anys precedents. En aquest cas, d'acord amb les dades per carreteres que publica a la web el Consell Insular de Menorca³, l'eix viari que uneix Maó i Ciutadella (Me-01) ha presentat un increment de l'1,6 % en els punts quilomètrics més propers a les ciutats, amb una intensitat mitjana que ronda els 13.700 vehicles i que també suposa un rècord per a aquests punts. Per la seva part, la Ronda de Maó va presentar, com és habitual, la IMD més elevada de les illes, amb més de 19.000 vehicles,

tot i que va descendir un 2 % respecte de l'any anterior, fruit d'una tendència baixista que arrossega des de 2019 i que crida l'atenció, els motius de la qual podrien ser la instal·lació de controls de velocitat i l'habilitació de carrils bici en paral·lel que han tingut un efecte dissuasiu.

En definitiva, abaratir el transport públic pot ser un bon punt de partida, però no n'hi ha prou per provocar un canvi d'hàbits generalitzat; cal una estratègia més àmplia que inclogui millores en la qualitat del servei, la puntualitat, la cobertura territorial i la interconnexió entre modes de transport. A més, és essencial disposar d'infraestructures accessibles, segures i còmodes, així com integrar la mobilitat amb una planificació urbana que prioritzi els desplaçaments a peu, en bicicleta o en transport col·lectiu. Tot això ha d'anar acompanyat de campanyes de sensibilització i d'una visió inclusiva que garanteixi que tothom, visqui on visqui i tingui els recursos que tingui, pugui accedir a una mobilitat eficient, neta i justa.

3. <https://www.cime.es/OrgansGovern/Departament.aspx?ID=60&PESTA=5>. En aquest cas, ha estat impossible per segon any consecutiu obtenir un càlcul agregat per la IMD de l'illa.

6

Turisme

6.1.

INTRODUCCIÓ

L'any 2024 ha consolidat la tendència de recuperació i creixement del sector turístic a les Illes Balears, i s'han superat els nivells històrics assolits el 2023. La majoria dels indicadors turístics han experimentat increments significatius, especialment els mesos de temporada baixa, fet que reafirma la fortalesa del sector a les Illes Balears i s'alinea amb l'evolució turística de la resta de destinacions competidores.

Aquest capítol de la memòria del CES proporciona una anàlisi detallada de l'activitat turística a les Balears durant el 2024, comparada amb les dades del 2023. Com a novetat respecte d'edicions anteriors, s'ha eliminat la comparativa detallada amb l'any 2019 que es feia en alguns casos i s'ha substituït per una visió més àmplia en forma de gràfics d'evolució de les magnituds turístiques principals. A part d'aportar visibilitat a l'anàlisi, els gràfics ofereixen una panoràmica temporal més àmplia. Malgrat això, quan l'efecte d'escala no fa possible la presentació de les sèries en nivells, s'ha optat per transformar les dades en nombres índex sobre la base de l'any 2019.

S'ha continuat desagregant les dades d'Eivissa i Formentera sempre que ha estat possible, i s'ha mantengut la denomina-

ció Pitiüses per a la suma d'ambdues illes quan la desagregació no ha estat viable. En aquesta edició destaca la incorporació de les dades d'ocupació hotelera per separat per a Eivissa i Formentera, gràcies a l'esforç de l'Ibstat per aprofundir en la granulació de la informació. Amb l'ànim de detallar la informació sempre que sigui possible, s'ofereixen dos mapes en l'àmbit municipal.

Les dades provenen de fonts oficials com l'Ibstat i l'INE, amb data d'extracció del 24 de març de 2025. Les dades que es refereixen a l'any 2023 i anys anteriors ja estan revisades i actualitzades i són definitives, i les del 2024 encara són provisionals i seran definitives a l'edició de la memòria del CES del 2025. Tot i l'avançament de la data d'extracció de les dades al març, s'ha pogut obtenir la xifra global del 2024 a la majoria dels casos. No obstant això, el nombre d'establiments i de places fan referència a l'any 2023, atès que en la data de tancament no es disposava de les dades de l'any 2024. Les xifres que s'han tret del Directori d'Empreses de l'INE (DIRCE) estan referides a l'1 de gener de cada any. Com a darrer apunt metodològic, cal mencionar que l'anàlisi de l'estacionalitat segueix considerant la temporada mitjana alta de maig a octubre, i la temporada mitjana baixa de novembre a abril. A fi que l'acumulat anual coincideixi amb la suma de les dues temporades, s'ha considerat que la temporada baixa és discontinua.

L'estructura del capítol es divideix en dos blocs principals: el primer se centra en la demanda turística, en què s'analitza el nombre de turistes, pernoctacions, estada mitjana i despesa realitzada. El segon bloc examina l'oferta turística, i s'hi inclouen dades sobre planta oberta, nombre de places i empreses del sector.

6.2.

L'EVOLUCIÓ DE LES BALEARS EN RELACIÓ AMB LES COMUNITATS AUTÒNOMES COMPETIDORES EN EL SEGMENT DE SOL I PLATJA EN TURISME INTERNACIONAL

Aquest apartat tracta de l'evolució del nombre de turistes internacionals a les comunitats autònomes que l'informe sobre la competitivitat del sector turístic del CES ha definit com a principals comunitats autònomes competidores de les Balears¹, que són Catalunya, les Canàries, Andalusia i la Comunitat Valenciana. Aquestes dades s'han obtingut a partir de l'Enquesta de moviments turístics en frontera (FRONTUR) per als turistes estrangers.

El 2024 ha estat un any excepcional per al turisme internacional a les Illes Balears, en què s'ha consolidat i superat la recuperació iniciada el 2023. Les Balears han acollit 15,3 milions de turistes internacio-

nals, un increment del 6,1 % respecte al 2023, la qual cosa estableix un nou rècord històric. Aquest creixement s'emmarca en un context de fort dinamisme del turisme internacional a Espanya, que ha rebut 93,8 milions de turistes, un 10,1 % més que l'any anterior. Malgrat aquest augment generalitzat, les Balears han mantingut la seva posició com a segona destinació més popular, i representa el 16,3 % del total dels turistes internacionals a Espanya. Catalunya ha liderat el rànquing amb 19,9 milions de turistes, un increment del 9,7 % respecte al 2023. Les Canàries han experimentat un creixement del 9,1 %, i han arribat als 15,2 milions de turistes. Andalusia i la Comunitat Valenciana també han registrat augments significatius, de l'11,5 % i 13,9 % respectivament (vegeu el **quadre I-6.1**).

El **gràfic I-6.1** ofereix una perspectiva sobre les tendències del turisme internacional a les principals destinacions espanyoles de sol i platja durant l'última dècada. En primer lloc, es constata la recuperació postpandèmica a totes les comunitats autònomes, amb una clara recuperació després de la caiguda dràstica del 2020 deguda a la pandèmia de la COVID-19. El 2024 no sols marca la superació dels nivells prepandèmics del 2019, sinó l'assoliment del nombre més alt de turistes de la sèrie en els quatre casos. Catalunya manté la seva posició com a líder en nombre de turistes internacionals al llarg de tot el període, tot i experimentar fluctuacions més pronunciades que altres regions, especialment durant la pandèmia. Les Balears presenten un creixement sostingut i una trajectòria de creixement més estable en comparació amb altres regions. Quant a l'altre arxipèlag espanyol, les Illes Canàries de-

1. Vegeu: CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL DE LES ILLES BALEARS (2005). *Informe sobre la competitivitat del sector turístic de les Illes Balears*. Disponible a: <https://www.caib.es/sacmicrofront/archivo-pub.do?ctrl=NTCS0146Z1373&id=373>.

QUADRE I-6.1. TURISTES DE LES ILLES BALEARS EN RELACIÓ AMB LES COMUNITATS AUTÒNOMES D'ESPANYA COMPETIDORES EN TURISME INTERNACIONAL (2023-2024)

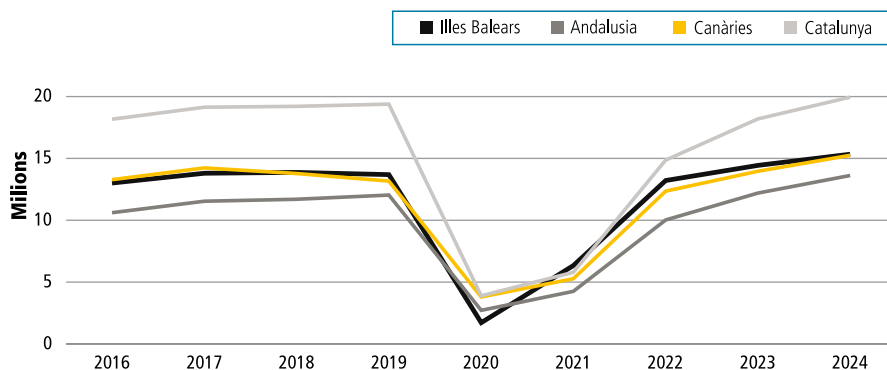
	2023							
	Total		Temporada mitjana alta			Temporada mitjana baixa		
	Total turistes	% sobre el total	Total turistes	% sobre Espanya	% sobre CA	Total turistes	% sobre Espanya	% sobre CA
Espanya	85.169.048	100%	53.893.370	100%	63%	31.275.678	100%	37%
Illes Balears	14.424.512	17%	12.191.976	23%	85%	2.232.536	7%	15%
Andalusia	12.190.566	14%	7.716.019	14%	63%	4.474.547	14%	37%
Canàries	13.950.687	16%	6.346.156	2%	45%	7.604.531	24%	55%
Catalunya	18.182.612	21%	11.695.673	22%	64%	6.486.939	21%	36%
Com. Valenciana	10.474.166	12%	6.618.787	12%	63%	3.855.379	12%	37%
La resta de CA	15.946.505	19%	9.324.759	17%	58%	6.621.746	21%	42%

continua

	2024										% de variació 2024-2023		
	Total		Temporada mitjana alta			Temporada mitjana baixa			Total		Temporada mitjana alta		Temporada mitjana baixa
	Total turistes	% sobre el total	Total turistes	% sobre Espanya	% sobre CA	Total turistes	% sobre Espanya	% sobre CA	Total turistes		Total turistes		
Espanya	93.799.505	100%	58.912.264	100%	63%	34.887.241	100%	37%	10.1		9.3		11,5
Illes Balears	15.311.570	16%	12.930.942	22%	84%	2.380.628	7%	16%	6,1		6,1		6,6
Andalusia	13.597.785	14%	8.583.082	15%	63%	5.014.703	14%	37%	11,5		11,2		12,1
Canàries	15.226.886	16%	6.875.452	12%	45%	8.351.434	24%	55%	9,1		8,3		9,8
Catalunya	19.939.896	21%	12.585.476	21%	63%	7.354.420	21%	37%	9,7		7,6		13,4
Com. Valenciana	11.938.667	13%	7.552.460	13%	63%	4.386.207	13%	37%	14,0		14,1		13,8
La resta de CA	17.784.701	19%	10.384.852	18%	58%	7.399.849	21%	42%	11,5		11,4		11,8

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Íbestat (2025). FRONTUR.

Gràfic I-6.1.
Evolució del nombre de turistes internacionals (2016-2024)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Íbstat (2025). FRONTUR.

mostren una notable resiliència, amb una caiguda menys pronunciada durant la pandèmia i una recuperació ràpida. Això pot atribuir-se a la seva menor estacionalitat i al seu atractiu com a destinació els mesos d'hivern. La Comunitat Valenciana confirma la millora en competitivitat i atractiu com a destinació turística amb la taxa de creixement més pronunciada en els últims anys. Finalment, Andalusia, tot i mostrar una tendència general de creixement, sembla tenir una recuperació postpandèmica més gradual en comparació amb les altres regions. Amb tot, s'observa una convergència en les tendències de creixement. Les Balears, en particular, demostren una posició sòlida i una capacitat de recuperació notable, tot i que s'enfronten a una competència creixent, especialment de la Comunitat Valenciana i les Canàries.

Quant a l'estacionalitat, les Illes Balears continuen presentant el nivell d'estacionalitat més elevat d'Espanya, amb un 84,5 % dels turistes concentrats en temporada mitjana alta (maig-octubre) i només un 15,5 % en temporada baixa. Aquesta distribució re-

flecteix la dependència del turisme de sol i platja durant els mesos d'estiu. Tot i així, s'observa una lleugera millora respecte al 2023, amb un increment de 0,2 punts percentuals en el pes de la temporada baixa. Aquest avenç és impulsat principalment pel turisme nacional, que ha augmentat la seva presència en temporada baixa en 3,4 punts percentuals, mentre que el turisme internacional només ha crescut 1,1 punts en aquest període. Catalunya mostra una distribució més equilibrada entre les dues temporades, gràcies a l'atractiu del turisme urbà i cultural durant tot l'any, especialment a Barcelona. El 2024 ha consolidat aquesta tendència amb un increment d'1,1 punts percentuals en el pes de la temporada baixa. Les Canàries mantenen un balanç més anivellat entre la temporada mitjana baixa (concentra el 54,5 % dels turistes) i la mitjana alta (el restant 45,5 %). Aquest patró invers es deu a la seva condició de destinació hivernal per als mercats nord-europeus. El 2024 ha reforçat aquesta característica amb un increment de la temporada baixa més intens que l'alta.

6.3.

LA DEMANDA TURÍSTICA A LES ILLES BALEARS

6.3.1 ESTADES

El 2024, les Illes Balears han assolit un nou rècord històric amb 120,0 milions d'estades turístiques, i han superat el màxim anterior de 116,5 milions registrat el 2017. Aquest resultat representa un increment del 4,4 % respecte al 2023 i consolida la recuperació postpandèmica del sector turístic balear. Les estades de visitants estrangers, que constitueixen el 82,5 % del total, han augmentat un 5,7 % fins als 99,0 milions, i s'acosten a la barrera dels 100 milions. En contrast, les estades de turistes espanyols han experimentat una lleugera disminució del -1,4 %, per situar-se en 21,0 milions. Així, s'observa que el sector ha superat amb escreix els nivells pre pandèmics. Comparant amb el 2019, l'últim any abans de la COVID-19, el total d'estades ha crescut un 9,6 %. Aquest creixement ha estat liderat pel turisme internacional, que ha augmentat un 8,1 % respecte al 2019, mentre que les estades nacionals han crescut un 17,2 % en el mateix període. Això suggereix un canvi en les preferències dels turistes espanyols, que continuen optant per les Balears com a destinació (vegeu el [quadre I-6.2](#)).

Aquestes dades confirmen la robustesa i la capacitat de recuperació del sector turístic balear, que no només ha superat els efectes de la pandèmia, sinó que ha aconseguit establir nous rècords d'activitat. La combinació d'un fort creixement en el turisme internacional i el manteniment de nivells elevats de turisme nacional posiciona les

Illes Balears en una situació favorable per a futurs desenvolupaments del sector.

Mallorca ha consolidat la seva posició com a principal destinació turística de les Illes Balears, i concentra el 71,2 % del total d'estades a l'arxipèlag, amb un total de 85,4 milions d'estades el 2024, un increment del 5,0 % respecte al 2023. Aquest creixement s'ha produït en el turisme internacional (5,8 %), atès que el nacional cedeix unes dècimes en comparació a l'any anterior (-0,3 %). Les estades dels turistes estrangers han representat el 86,9 % del total, amb 74,4 milions, mentre que les dels visitants espanyols han sumat 11,0 milions, de manera que mantenen una presència significativa. En termes històrics, Mallorca ha superat per primera vegada els nivells del 2017 (quan s'arribà als 84,6 milions d'estades turístiques). Mallorca es manté com l'illa amb més presència internacional i amb una oferta turística diversificada que ha atret tant mercats tradicionals com nous segments de visitants. L'augment de connectivitat aèria i les inversions han estat factors clau per impulsar aquest creixement.

Menorca ha registrat un total d'11,4 milions d'estades el 2024, una lleugera disminució del -1,4 % respecte al 2023. Tot i aquest descens interanual, les estades han superat els nivells del 2019 (10,9 milions), però no el nombre dels anys 2022 i 2023, que en ambdós casos superen els 11,5 milions. Les estades dels turistes espanyols han sumat 4,3 milions, cosa que representen el 37,5 % del total i mostren una disminució del -6,8 % respecte a l'any anterior. Per contra, les estades internacionals han crescut un 2,3 %, fins a arribar als 7,1 milions, equivalent al 62,5 % del

QUADRE I-6.2. ESTADES DELS TURISTES AMB DESTINACIÓ PRINCIPAL A LES BALEARS PER ILLES I PAIS DE RESIDÈNCIA (2023-2024)

	2023				
	Total	% per illa	Temporada mitjana alta	% Temp. mitjana alta	Temporada mitjana baixa
Illes Balears	114.961.644	100%	93.554.516	81%	21.407.128
Espanya (altres CA)	21.294.845	19%	15.934.056	75%	5.360.789
Estranger	93.666.798	81%	77.620.460	83%	16.046.338
Mallorca	81.315.734	100%	63.913.706	79%	17.402.028
Espanya (altres CA)	11.008.333	14%	7.515.692	68%	3.492.641
Estranger	70.307.403	86%	56.398.015	80%	13.909.388
Menorca	11.561.344	100%	10.570.102	91%	991.242
Espanya (altres CA)	4.596.118	40%	3.916.190	85%	679.928
Estranger	6.965.225	60%	6.653.912	96%	311.313
Pitiüses	22.084.565	100%	19.070.706	86%	3.013.859
Espanya (altres CA)	5.690.397	26%	4.502.175	79%	1.188.222
Estranger	16.394.170	74%	14.568.532	89%	1.825.638
Eivissa	20.170.617	100%			
Espanya (altres CA)	5.071.913	25%			
Estranger	15.098.704	75%			
Formentera	1.913.948	100%			
Espanya (altres CA)	618.485	32%			
Estranger	1.295.463	68%			

continua

	2024						% de variació 2024-2023		
	Total	% per illa	Temporada mitjana alta	% Temp. mitjana alta	Temporada mitjana baixa	% Temp. mitjana baixa	Total	Temporada mitjana alta	Temporada mitjana baixa
Illes Balears	119.982.802	100%	96.991.686	81%	22.991.116	19%	4,4	3,7	7,4
Espanya (altres CA)	20.990.909	17%	14.929.425	71%	6.061.484	29%	-1,4	-6,3	13,1
Estranger	98.991.891	83%	82.062.260	83%	16.929.631	17%	5,7	5,7	5,5
Mallorca	85.391.283	100%	66.542.898	78%	18.848.385	22%	5,0	4,1	8,3
Espanya (altres CA)	10.975.577	13%	6.891.715	63%	4.083.862	37%	-0,3	-8,3	16,9
Estranger	74.415.706	87%	59.651.183	80%	14.764.523	20%	5,8	5,8	6,1
Menorca	11.404.544	100%	10.337.199	91%	1.067.345	9%	-1,4	-2,2	7,7
Espanya (altres CA)	4.282.140	38%	3.613.929	84%	668.211	16%	-6,8	-7,7	-1,7
Estranger	7.122.401	62%	6.723.270	94%	399.131	6%	2,3	1,0	28,2
Pitiüses	23.186.974	100%	20.111.589	87%	3.075.385	13%	5,0	5,5	2,0
Espanya (altres CA)	5.733.194	25%	4.423.783	77%	1.309.411	23%	0,8	-1,7	10,2
Estranger	17.453.783	75%	15.687.806	90%	1.765.977	10%	6,5	7,7	-3,3
Eivissa	21.185.764	100%					5,0		
Espanya (altres CA)	5.101.800	24%					0,6		
Estranger	16.083.964	76%					6,5		
Formentera	2.001.208	100%					4,6		
Espanya (altres CA)	631.391	32%					2,1		
Estranger	1.369.817	68%					5,7		

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ibestat (2025), EGATUR.

total. Menorca es manté com l'illa amb més presència relativa de turisme nacional dins les Balears i destaca per oferir una experiència més tranquil·la i familiar.

Les Pitiüses han marcat un nou rècord històric amb 23,2 milions d'estades el 2024 (un 5,0 % més en termes interanuals), i s'han consolidat com la segona destinació més important de les Illes Balears. Eivissa ha liderat aquest creixement amb més de 21 milions d'estades, tot i que Formentera també ha experimentat un augment respecte al 2023 (4,6 %). Les estades internacionals han augmentat un notable 6,5 %, i han arribat als 17,5 milions, mentre que les dels turistes espanyols han crescut un modest 0,8 %, i sumen 5,7 milions. Cal comentar que les Pitiüses és l'única regió que assoleix la xifra rècord el 2024 tant pel que fa a les estades internacionals com a les nacionals. No debades, es manté com una destinació preferent per al turisme internacional. A més, destaca el fet que tant Eivissa com Formentera presenten taxes de creixement positives en ambdues tipologies de residència, fet que no succeeix a Mallorca ni Menorca, on el nombre d'estades dels turistes nacionals retrocedeix interanualment.

6.3.2 ESTADA MITJANA

El 2024 ha consolidat una tendència a l'estabilització de l'estada mitjana a les Illes Balears, que es manté en 6,4 dies, i iguala la xifra del 2023. Aquesta aparent estabilitat oculta, però, un descens acumulat del 3,0 % respecte als nivells prepandèmics del 2019, de manera que reflecteix un canvi estructural en els hàbits turístics. Els turistes nacionals han reduït la seva estada mitjana a 6,1 dies (-1,2 % interanual), mentre que els internacionals han registrat

una davallada més lleugera, fins a situar-la a 6,5 dies (-0,4 %) (vegeu el [quadre I-6.3](#)).

La perspectiva històrica revela un patró clar: després d'un pic artificial el 2020 (7,6 dies), provocat per les restriccions pandèmiques i els confinaments, l'estada mitjana ha retornat progressivament a nivells inferiors als observats abans de la crisi sanitària. Comparant amb el 2016, la reducció acumulada arriba al -11 % per als turistes estrangers i al -10 % per als nacionals, tendència que s'explica per factors com l'augment dels viatges curts i la pressió inflacionària en els costos d'allotjament.

Mallorca, com a principal destinació, exemplifica aquesta dinàmica. La seva estada mitjana es manté estable en 6,4 dies, però amb diferències notables entre turistes. Els nacionals presenten una de les estades mitjanes més curta de la dècada (5,9 dies, -4,1 % interanual), juntament amb la de l'any 2017 (5,8 dies). Els turistes internacionals mostren també una disminució, si bé resulta menys negativa (6,5 dies, -1,9 %). Aquesta divergència s'atribueix a una presència més elevada de mercats com Alemanya i els països nòrdics, que tradicionalment realitzen estades més llargues. No obstant això, des del 2016, Mallorca ha perdut un 13,5 % de durada mitjana en les estades, fet que reflecteix un moviment de canvi en els hàbits de consum turístic.

Menorca es manté com a destinació amb l'estada mitjana més llarga (6,8 dies), tot i que pateix una disminució del -2,4 % respecte al 2023. La seva estabilitat en el turisme nacional (6,8 dies, igual que l'any anterior) contrasta amb la caiguda entre els estrangers (6,8 dies, -4,8 %), a causa de la pèrdua de pes dels mercats britànic i alemany, tradicionalment associats a es-

Quadre I-6.3. Estades mitjanes dels turistes amb destinació principal a les Balears per illes i país de residència (2023-2024)									
	2023			2024			% de variació 2024-2023		
	Total	Temporada mitjana alta	Temporada mitjana baixa	Total	Temporada mitjana alta	Temporada mitjana baixa	Total	Temporada mitjana alta	Temporada mitjana baixa
Illes Balears	6,4	6,4	6,8	6,4	6,3	6,8	-0,5	-0,5	-0,9
Espanya (altres CA)	6,2	6,3	5,9	6,1	6,2	5,9	-1,2	-1,5	0,3
Estranger	6,5	6,4	7,2	6,5	6,3	7,1	-0,4	-0,3	-1,1
Mallorca	6,5	6,4	6,8	6,4	6,3	6,7	-2,1	-2,2	-2,2
Espanya (altres CA)	6,2	6,3	5,9	5,9	6,0	5,9	-4,1	-5,9	0,0
Estranger	6,6	6,5	7,1	6,5	6,3	6,9	-1,9	-1,7	-2,5
Menorca	7,0	7,0	6,6	6,8	6,8	6,8	-2,4	-3,0	3,8
Espanya (altres CA)	6,8	6,8	6,4	6,8	6,9	6,3	1,2	1,8	-1,4
Estranger	7,1	7,1	7,0	6,8	6,7	7,9	-4,8	-5,7	13,2
Pitiüses	5,9	5,8	6,9	6,3	6,2	7,3	6,4	6,6	6,0
Espanya (altres CA)	5,9	5,9	5,8	6,1	6,1	6,0	3,1	3,4	2,5
Estranger	6,0	5,8	7,8	6,4	6,2	8,7	7,6	7,5	11,9
Eivissa	6,0	-	-	6,5	-	-	8,6	-	-
Espanya (altres CA)	6,1	-	-	6,4	-	-	5,4	-	-
Estranger	5,9	-	-	6,5	-	-	9,6	-	-
Formentera	5,8	-	-	5,1	-	-	-11,4	-	-
Espanya (altres CA)	4,8	-	-	4,4	-	-	-8,8	-	-
Estranger	6,4	-	-	5,5	-	-	-13,2	-	-

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Íbestat (2025). EGATUR.

tades prolongades. Des del 2016, l'illa ha experimentat una reducció acumulada del 17 % en la durada de les estades.

Les Pitiüses ofereixen un escenari dual. D'una banda, Eivissa registra una recuperació significativa (6,5 dies, un 8,6 % més), impulsada pel turisme internacional, el qual allarga l'estada mitjana un 9,6 %. Per altra banda, Formentera experimenta un descens notable (5,1 dies, -11,4 %), vinculat a la disminució tant del turisme nacional com de l'estranger. Globalment, l'arxipèlag pitiús mostra una estabilitat relativa des del 2016, amb oscil·lacions entre 5,9 i 6,5 dies, però amb una tendència creixent en la temporada alta.

Aquests escurçaments s'expliquen per múltiples factors. D'una banda, l'auge dels *city breaks* i les escapades curtes expliquen un increment en el nombre de visitants relativament més elevat al d'estades, especialment entre els turistes nacionals. D'altra banda, la pressió inflacionària en allotjaments i serveis ha reduït la capacitat dels visitants per allargar les seves estades. A més, la tipologia d'allotjament té un rol clau: els hotels i apartaments turístics, predominants a les Balears, presenten estades més curtes (5,1 i 4,9 dies, respectivament), tot i que l'allotjament rural, encara minoritari, s'associa a estances encara més breus (3,1 dies), orientades a caps de setmana.

La temporada també marca diferències. Durant la temporada alta, l'estada mitjana és més curta (6,3 dies), mentre que a la temporada baixa s'allarga fins a 6,8 dies. Aquest fet es pot explicar gràcies als visitants que aprofiten els preus més competitius als allotjaments.

6.3.3 NOMBRE DE TURISTES

El 2024, les Illes Balears han rebut un total de 18,7 milions de turistes, un increment del 4,9 % respecte al 2023 i un 13,7 % superior als nivells pre-pandèmics del 2019. Aquest creixement consolida la posició de l'arxipèlag com una de les destinacions turístiques més importants d'Europa. Els turistes internacionals han liderat aquest augment, amb 15,3 milions de visitants (augment del 6,1 % interanual), mentre que els turistes espanyols han registrat un lleuger descens del -0,2 %, per situar-se en 3,4 milions.

Pel que fa a l'origen dels visitants, el mercat alemany es manté com el principal emissor internacional per a les Illes Balears, amb 5,0 milions de turistes el 2024. Aquesta xifra representa un increment del 9,1 % respecte al 2023 i consolida el seu pes en el 26,7 % del total de turistes. Llevat dels anys 2020 i 2021, l'evolució històrica mostra una trajectòria ascendent des del 2016, quan el nombre de visitants alemanys era de 4,6 milions. El mercat britànic ocupa la segona posició, amb 3,6 milions de visitants, tot i experimentar una disminució del 3,2 % respecte al 2023. Aquesta tendència contrasta amb l'estabilitat històrica d'aquest mercat, que des del 2016 ha oscil·lat entre els 3,6 i 3,7 milions de turistes, amb una recuperació moderada després de la pandèmia. Actualment, els britànics representen el 19,1 % del total de visitants a les Balears. El mercat francès ha mostrat un creixement destacat el 2024, i ha arribat als 1,1 milions de turistes, un increment del 14 % respecte al 2023. Aquesta evolució positiva situa França com el tercer emissor més important per a les

Balears, amb un pes del 6 % en el total de visitants. Aquest mercat pràcticament ha doblat els nivells del 2016 (634.141 turistes) i s'ha consolidat com un mercat clau en la diversificació geogràfica de l'arxipèlag. Itàlia també ha registrat un increment del 2,3 % el 2024, i ha assolit els 806.213 turistes, per la qual cosa manté una tendència estable en els darrers anys. Els països nòrdics han mostrat una recuperació notable amb 651.099 visitants, un augment del 12,2 % respecte al 2023, tot i que encara no han recuperat els nivells pre pandèmics. Finalment, altres mercats europeus com Bèlgica, Luxemburg i els Països Baixos han aportat 1,05 milions de turistes (-1,6 %), mentre que els de la resta de països o territoris del món han crescut fins als 3,07 milions, i han marcat un augment significatiu del 13,5 % respecte al 2023. Els principals mercats emissors reflecteixen una evolució robusta i destaca la diversificació geogràfica progressiva de les Illes Balears com a destinació turística internacional. Tot i això, persisteixen reptes en alguns mercats tradicionals com el britànic o els nòrdics per recuperar plenament els nivells pre pandèmics (vegeu el [quadre I-6.4](#)).

L'estacionalitat turística a les Illes Balears es redueix a poc a poc, tot i persistir una forta concentració en la temporada alta. El 2024, el 81,8 % dels turistes es van concentrar en aquests mesos, una lleugera millora respecte al 82,4 % del 2023 i el 86 % del 2019. Aquesta tendència reflecteix un increment progressiu del pes de la temporada baixa, que el 2024 va representar el 18,2 % del total de turistes (+0,6 punts respecte al 2023), amb un creixement interanual del 8,4 % en visitants. El turisme nacional ha estat clau en aquesta desestacionalització,

amb un augment del 12,8 % en temporada baixa, mentre que l'internacional va créixer un 6,6 %. Aquestes dades estan en consonància amb les comentades a l'apartat d'estades turístiques.

El [gràfic I-6.2](#) mostra l'evolució del nombre de turistes a les Illes Balears des del 2016 fins al 2024, prenent com a base l'any 2019 (índex 100). Aquesta representació en format d'índex permet identificar les dinàmiques específiques de cada illa. Mallorca ha experimentat una recuperació sòlida, i ha superat els nivells pre pandèmics amb un índex de 115 el 2024. Això representa un increment del 15 % respecte al 2019, impulsat principalment pel creixement del turisme internacional. Menorca presenta una recuperació més moderada, amb un índex de 112, que reflecteix un augment del 12 % respecte al 2019. El creixement dels turistes espanyols ha estat clau per mantenir aquesta tendència positiva, mentre que el turisme internacional ha registrat increments més modestos. Les Pitiüses mostren una evolució desigual. Eivissa mostra una recuperació sòlida, però amb una lleugera moderació recent. El 2024 presenta un índex de 108,1, que tot i ser un 8,1 % superior al de 2019, i representa una petita disminució respecte al pic de 111,8 assolit el 2023. Aquesta evolució suggereix una possible estabilització o ajust del mercat després d'un fort creixement postpandèmic. Formentera destaca com l'illa amb la recuperació més pronunciada, amb un índex de 131,8 el 2024. Això representa un increment del 31,8 % respecte als nivells del 2019, el més alt de totes les illes. És particularment notable que Formentera va mantenir un índex relativament alt durant la pandèmia (49,0 el 2020) i ha experimentat un creixement accelerat des de

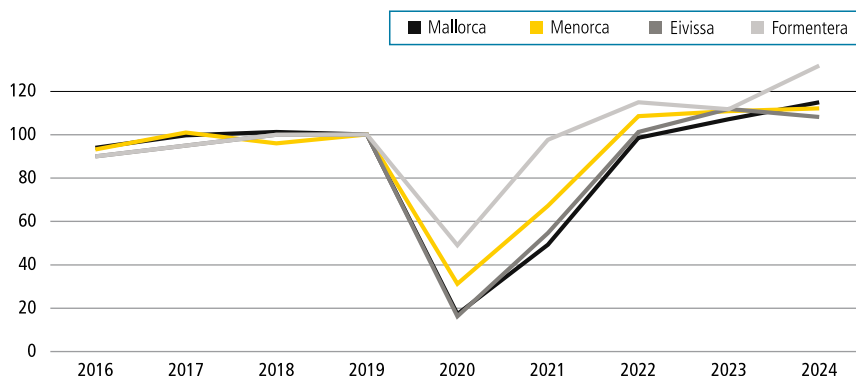
QUADRE I-6.4. TURISTES AMB DESTINACIÓ PRINCIPAL A LES BALEARS PER ILLES I PAÍS DE RESIDÈNCIA (2023-2024)						
	2023					
	Total	% per illa	Temporada mitjana alta	% Temp mitjana alta	Temporada mitjana baixa	% Temp mitjana baixa
Illes Balears	17.854.981	100%	14.717.014	82%	3.137.967	18%
Espanya (altres CA)	3.430.469	19%	2.525.039	74%	905.430	26%
Estranger	14.424.512	81%	12.191.976	85%	2.232.536	15%
Mallorca	12.477.497	100%	9.929.874	80%	2.547.623	20%
Espanya (altres CA)	1.782.987	14%	1.188.278	67%	594.709	33%
Estranger	10.694.510	86%	8.741.595	82%	1.952.915	18%
Menorca	1.659.860	100%	1.508.725	91%	151.135	9%
Espanya (altres CA)	681.194	41%	574.768	84%	106.426	16%
Estranger	978.667	59%	933.958	95%	44.709	5%
Eivissa	3.385.609	100%	2.959.636	87%	425.973	13%
Espanya (altres CA)	837.129	25%	639.086	76%	198.043	24%
Estranger	2.548.480	75%	2.320.550	91%	227.930	9%
Formentera	332.014	100%	318.780	96%	13.234	4%
Espanya (altres CA)	129.158	39%	122.907	95%	6.251	5%
Estranger	202.856	61%	195.873	97%	6.983	3%

continua

	2024					% de variació 2024-2023		
	Total	% per illa	Temporada mitjana alta	% Temp mitjana alta	Temporada mitjana baixa	% Temp mitjana baixa	Total	% Temp mitjana alta
Illes Balears	18.735.673	100%	15.334.021	82%	3.401.652	18%	4,9	4,2
Espanya (altres CA)	3.424.106	18%	2.403.080	70%	1.021.026	30%	-0,2	-4,8
Estranger	15.311.570	82%	12.930.942	84%	2.380.628	16%	6,1	6,1
Mallorca	13.389.923	100%	10.567.835	79%	2.822.088	21%	7,3	6,4
Espanya (altres CA)	1.853.283	14%	1.158.041	62%	695.242	38%	3,9	-2,5
Estranger	11.536.639	86%	9.409.793	82%	2.126.846	18%	7,9	7,6
Menorca	1.678.432	100%	1.521.714	91%	156.718	9%	1,1	0,9
Espanya (altres CA)	626.953	37%	520.871	83%	106.082	17%	-8,0	-9,4
Estranger	1.051.481	63%	1.000.844	95%	50.637	5%	7,4	7,2
Eivissa	3.275.578	100%	2.871.965	88%	403.613	12%	-3,2	-3,0
Espanya (altres CA)	799.227	24%	591.468	74%	207.759	26%	-4,5	-7,5
Estranger	2.476.352	76%	2.280.497	92%	195.855	8%	-2,8	-1,7
Formentera	391.741	100%	372.508	95%	19.233	5%	18,0	16,9
Espanya (altres CA)	144.643	37%	132.700	92%	11.943	8%	12,0	8,0
Estranger	247.097	63%	239.808	97%	7.289	3%	21,8	22,4

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Íbestat (2025). EGATUR.

Gràfic I-6.2.
Índex del nombre de turistes per illes. Base 2019 = 100 (2016-2024)



*De 2016 a 2019, l'índex per Eivissa i per Formentera és l'agregat de les Pitiüses.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ibestat (2025). FRONTUR.

llavors, amb un salt significatiu entre 2023 (111,7) i 2024 (131,8).

En conclusió, el 2024 ha estat un any excepcional per al sector turístic balear pel que fa al nombre de visitants. Tot i els reptes persistents en la desestacionalització i la distribució territorial, les dades confirmen la robustesa i l'atractiu continuat de les Balears com a destinació turística.

6.3.3.1 Nombre de turistes a Mallorca

El 2024, Mallorca ha rebut un total de 13,4 milions de turistes, un increment del 7,3 % respecte al 2023 i un 15 % superior als nivells pre pandèmics del 2019. D'aquests visitants, el 86,2 % són internacionals (11,5 milions), mentre que el 13,8 % restant correspon a turistes espanyols (1,9 milions). El mercat alemany es manté com el principal emissor internacional amb 4,7 milions de turistes, un augment del 10,2 % respecte al 2023 i un pes del 35 % sobre el total de visitants internacionals.

En segon lloc, es troben els britànics, amb 2,3 milions, tot i experimentar una lleugera disminució del -1,2 % interanual. Altres mercats destacats inclouen França (668.181 turistes, +13,6 %) i els països nòrdics (622.032 turistes, +11,6 %), que mostren un creixement significatiu.

Pel que fa al tipus d'allotjament, els establiments reglats han acollit el 83 % dels turistes, amb una clara preferència pels hotels i similars (9,8 milions de visitants, +12 %). Els allotjaments de lloguer han registrat una disminució fins als 992.524 turistes, un descens del -12,2 % respecte al 2023. Els allotjaments no reglats han rebut prop de 2,3 milions de visitants, i es mantenen estables respecte a l'any anterior.

Pel que fa a la contractació de paquets turístics, Mallorca ha experimentat un creixement sostingut en els darrers anys. El 2024, 5,07 milions de turistes van optar per un paquet turístic, que representen el 37,9 % del total de visitants. Aquesta xifra

suposa un increment del 6,5 % respecte al 2023 i un 6,9 % per sobre dels nivells pre-pandèmics del 2019. D'altra banda, 8,32 milions de turistes van organitzar el seu viatge de manera independent, un 7,8 % més que l'any anterior. Aquesta tendència reflecteix una recuperació equilibrada entre ambdues modalitats de viatge, tot i que el creixement dels viatges independents ha estat lleugerament superior en els darrers anys.

6.3.3.2 Nombre de turistes a Menorca

Menorca ha rebut un total d'1,68 milions de turistes el 2024, un increment de l'1,1 % respecte al 2023 i un 12 % superior als nivells del 2019. El 62,6 % dels visitants són internacionals (1,05 milions), mentre que el 37,4 % restant són espanyols (626.951 turistes). El mercat britànic es manté com el principal emissor internacional amb 455.859 visitants, tot i experimentar una caiguda del -4,7 % respecte al 2023. França destaca com el segon mercat més important amb 232.413 turistes, i marca un fort creixement del 23,3 %, mentre que Alemanya aporta només 69.534 visitants, amb una recuperació superior al 10 %.

En relació amb el tipus d'allotjament, els establiments reglats han acollit el 80 % dels turistes, amb una clara preferència pels hotels (1,12 milions de visitants, un 15 % més). Destaca el cas dels allotjaments de lloguer, que han experimentat una caiguda significativa fins als 197.930 turistes, un descens del -41,9 % respecte al 2023.

Quant a la contractació de paquets turístics, Menorca ha mostrat una evolució interessant. El 2024, 608.111 turistes van arribar amb paquet turístic, fet que representen el 36,2 % del total i marquen un

increment significatiu del 15,4 % respecte al 2023. Aquest creixement contrasta amb la lleugera disminució del 5,5 % en els turistes que viatgen de forma independent, que van sumar 1,07 milions. Aquesta tendència suggereix una recuperació més ràpida del turisme organitzat a l'illa, possiblement impulsada per les estratègies de comercialització dels operadors turístics i la percepció de seguretat que ofereixen els paquets.

6.3.3.3 Nombre de turistes a Eivissa

Eivissa ha rebut un total de 3,28 milions de turistes el 2024, i marca una lleugera disminució del -3,2 % respecte al 2023, però es manté per sobre dels nivells pre-pandèmics (+8 % respecte al 2019, tal com s'ha comentat anteriorment). Els visitants internacionals representen tres quarts parts del total, amb 2,47 milions de turistes, mentre que els espanyols sumen el restant 25 %, equivalent a 799.227 visitants (-4,5 %). El mercat francès és un dels que augmenta la seva presència a l'illa, fins a superar els 200.000 turistes, tot i que no arriba a superar Itàlia (281.872) ni Alemanya (266.018 turistes, -5 %) com a països emissors.

Els hotels continuen sent la principal opció d'allotjament a Eivissa amb més de 2,18 milions de visitants, i representen el 67 % del total d'allotjaments reglats, mentre que els allotjaments de lloguer han rebut uns 365.885 turistes, cosa que mostra una disminució significativa (-28 %).

Pel que fa a la contractació de paquets turístics, Eivissa ha experimentat una evolució fluctuant en els darrers anys. El 2024, 669.631 turistes van arribar amb paquet turístic, fet que representa el 20,4 % del total de visitants. Aquesta xifra suposa una disminució del 12,1 % respecte al 2023,

però encara es manté un 8,1 % per sobre dels nivells pre pandèmics del 2019. D'altra banda, 2,61 milions de turistes van organitzar el seu viatge de manera independent, un lleuger descens del 0,7 % respecte a l'any anterior. Aquesta tendència reflecteix una preferència creixent per la flexibilitat en l'organització dels viatges, possiblement influenciada per l'oferta diversificada d'allotjaments i activitats que caracteritza l'illa.

6.3.3.4 Nombre de turistes i excursionistes a Formentera

Formentera ha rebut un total de 391.741 turistes el 2024 (+18 %), de manera que supera els nivells pre pandèmics en un destacat +31 %. Els visitants internacionals representen el gruix dels turistes amb un total de 247.097 persones (63 %), mentre que els espanyols sumen els restants 144.644 (37 %) (+12 %). Itàlia destaca com el principal emissor internacional amb més de la meitat dels visitants estrangers (142.183 persones), seguit per França (18.943) i Alemanya (29.840 persones, tot i que cau un -16 %).

Pel que fa al tipus d'allotjament triat pels visitants a Formentera, els hotels continuen sent la principal opció amb més de la meitat dels visitants que escullen aquesta modalitat (227.219 persones), tot i una disminució interanual de -8 %. Els allotjaments de lloguer han experimentat un fort creixement fins als 110.800 visitants (+35 %), i es consoliden com la segona opció preferida.

Quant a la contractació de paquets turístics, Formentera presenta una dinàmica diferent de la resta de les Illes Balears. El 2024, només 24.299 turistes van arribar amb paquet turístic, fet que representen

un 6,2 % del total. Aquesta xifra suposa una disminució significativa del 18 % respecte al 2023 i un 51 % menys que el 2019. En contrast, 367.442 turistes van optar per organitzar el seu viatge de forma independent, un augment del 21,5 % respecte al 2023. Aquesta tendència marca una clara preferència dels visitants de Formentera per la planificació autònoma dels seus viatges, possiblement atrets per l'ambient més exclusiu i la possibilitat de personalitzar l'experiència en aquesta illa.

A més dels visitants pernoctadors, Formentera ha rebut també un total de 373.505 excursionistes, xifra que representa una disminució del -21 %. La majoria d'aquests provenen d'Espanya (28 %) o Itàlia (17 %), fet que reflecteix la importància del mercat domèstic en aquest segment específic.

6.3.4. ANÀLISI DE L'ESTACIONALITAT DE LA DEMANDA

L'estacionalitat continua sent un dels principals reptes estructurals per al sector turístic de les Illes Balears. La forta dependència del model de sol i platja condiona tant el comportament dels mercats emissors com l'organització de l'oferta local. En aquest apartat, es presenta una anàlisi detallada de l'estacionalitat de la demanda turística, en què se centra en dos aspectes clau: l'evolució del pes de la temporada mitjana baixa (novembre-abril) sobre el total anual i l'anàlisi dels índexs d'estacionalitat, que permeten avaluar les diferències temporals entre illes i nacionalitats.

6.3.4.1. Evolució del pes de la temporada mitjana baixa sobre el total anual

La temporada mitjana baixa (novembre-abril) del 2024 ha representat el 19,2 %

de les estades turístiques totals anuals a les Illes Balears, un increment de 0,6 punts percentuals respecte al 2023 (18,6 %). Aquesta millora, encara que modesta, confirma una tendència gradual cap a la desestacionalització, tot i que la concentració estival continua dominant amb més del 80 % de les estades. La divergència entre turisme nacional i internacional s'ha accentuat: els visitants espanyols han contribuït significativament a la desestacionalització, amb un 28,9 % de les seves estades en temporada baixa (3,7 punts més respecte al 2023), mentre que els estrangers només hi han dedicat el 17,1 %, i mantenen la mateixa ràtio que un any ençà.

Mallorca destaca com a motor de la desestacionalització, amb un 22 % d'estades en temporada baixa (+0,7 punts). Aquest creixement s'explica principalment pel turisme nacional, que ha incrementat les estades hivernals 5,5 punts. En contraposició, el turisme internacional a l'illa només ha augmentat una dècima en aquest període, fet que reflecteix la seva major vinculació als mesos estivals. Menorca presenta la concentració d'estades a l'estiu més alta, amb només un 8,6 % d'estades en temporada baixa (0,8 punts interanuals per damunt del 2023). No obstant això, el 2024 tant els turistes espanyols (0,8 punts més de pes de la temporada baixa) com els estrangers (un punt percentual més) han reduït la seva presència hivernal. Aquesta illa roman com l'únic territori balear on el pes de la temporada baixa és inferior al 10 %, la qual cosa evidencia una limitada oferta d'activitats fora de l'estiu i menys connectivitat aèria. Les Pitiüses mostren una evolució desigual depenent de la nacionalitat del visitant. Globalment, han assolit un 13,3 % d'estades en temporada baixa (-0,4 punts). Ara bé, els internacionals tenen més presència els

mesos d'estiu (un 90 %, un punt més que el 2023), mentre que pràcticament una quarta part dels nacionals es concentra en la temporada baixa.

Quant a l'estacionalitat segons el nombre de turistes, el pes de la temporada mitjana baixa sobre el total anual a les Illes Balears ha experimentat una lleugera millora el 2024, i se situa en el 18,2 %, un increment de 0,6 punts percentuals respecte al 2023 (17,6 %). Tot i aquest avenç, la concentració en temporada alta continua dominant amb el 81,8 % dels turistes anuals.

A Mallorca, el pes de la temporada baixa ha augmentat fins al 21 %, amb un increment de 0,7 punts percentuals respecte al 2023. Aquest creixement ha estat impulsat, per una part, pel turisme internacional, que ha incrementat lleugerament el seu pes en temporada baixa fins al 18 % i, per una altra, pel turisme nacional, el qual ha experimentat una pujada fins al 38 %, un augment de 4,2 punts percentuals respecte a l'any anterior. En el cas de Menorca, el pes de la temporada baixa s'ha mantingut pràcticament estable en el 9,3 %, amb una variació mínima de 0,2 punts percentuals respecte al 2023. Els turistes espanyols han augmentat el pes fins al 17 % en temporada baixa (1,3 punts), mentre que els internacionals han experimentat un pes més modest (0,2 punts). Les Pitiüses mostren una evolució més heterogènia. A Eivissa, el pes de la temporada baixa ha caigut fins al 12 %, amb un decrement de 0,3 punts percentuals respecte al 2023. Aquest retrocés ha estat causat pel turisme internacional (-1 punt) i compensat en part pel turisme nacional (2,3 punts més en el pes de la temporada baixa). Per contra, a Formentera, el pes de la temporada baixa ha augmentat fins al 5

%, una pujada de gairebé un punt percentual respecte a l'any anterior. Això s'explica per l'evolució del turisme nacional, que ha reduït la seva presència en temporada alta més de tres punts, mentre que el turisme internacional ha augmentat mig punt.

En termes generals, el turisme nacional continua sent clau per a la desestacionalització a les Illes Balears. Els turistes internacionals mantenen un comportament més estable, tot i que destaca l'augment del pes de la temporada baixa dels francesos i alemanys.

6.3.4.2. Índex de Gini de les estades i del nombre de turistes

L'índex de Gini és un coeficient que mesura la concentració d'un conjunt de dades. Pot prendre qualsevol valor entre 0 i 1 i augmenta a mesura que s'incrementa la concentració. Per tant, l'índex de Gini serà igual a zero quan la magnitud de referència es reparteixi per igual a totes les observacions (en el cas, per exemple, del nombre de turistes segons els mesos de l'any, significaria l'absència d'estacionalitat). L'altre extrem, si l'índex de Gini pren el valor 1, implica la màxima concentració (tots els turistes es trobarien concentrats en un sol mes i, per tant, l'estacionalitat seria màxima).

Ateses les estades dels turistes, l'arxipèlag balear mostra una tendència a la desestacionalització gradual, així que l'índex de Gini passa de 0,43 el 2016 a 0,38 el 2024 (-12,2 %). La pandèmia va actuar com un cicló temporal, atès que el 2020 va registrar el valor màxim de la dècada (0,57), i els estrangers es van concentrar més que els nacionals (0,60 vs. 0,56). La recuperació postpandèmica ha estat progressiva, amb una reducció del 33 % en-

tre 2020 i 2024. La fractura entre mercats s'ha ampliat des d'aleshores. Els estrangers presenten un índex de Gini de les estades un 24,1 % superior al dels nacionals (0,40 vs. 0,32 el 2024), cosa que indica que la internacionalització del turisme no ha anat acompanyada d'una millor distribució temporal (vegeu el [quadre I-6.5](#)).

Mallorca destaca per tenir els índexs més baixos d'estacionalitat dins l'arxipèlag. L'índex global ha passat de 0,40 el 2016 a 0,35 el 2024 (-14 %), la qual cosa indica una distribució més equilibrada de les estades al llarg de l'any. L'any 2020 també va marcar un pic amb un valor de 0,53 (+38 % respecte a 2019), però la recuperació posterior ha estat notable. El turisme nacional mallorquí presenta precisament el mínim històric d'estacionalitat el 2024 (0,22), i es consolida com el segment més estable. En canvi, el turisme estranger manté una concentració temporal més elevada (0,37 el 2024), amb una diferència del 70 % respecte als nacionals.

Menorca és l'illa amb més estacionalitat persistent. L'índex global ha disminuït lleugerament entre 2016 (0,57) i 2024 (0,53), però encara es manté molt per sobre dels nivells del conjunt balear. Novament, l'any 2020 va registrar valors excepcionals i els estrangers van assolir un índex de Gini de 0,73, mentre que els nacionals van arribar a un valor de 0,65 (+23 %). Paradoxalment, Menorca és l'única illa on els nacionals presenten una estacionalitat superior als estrangers en diversos anys de la darrera dècada. Malgrat els esforços per reduir la concentració temporal de les estades turístiques, Menorca continua sent un territori altament estacional.

QUADRE I-6.5. ÍNDEX DE GINI DE LES ESTADES I ELS TURISTES (2023-2024)						
	2023		2024		% de variació 2024-2023	
	Estades	Turistes	Estades	Turistes	Estades	Turistes
Illes Balears	0,40	0,40	0,38	0,39	-4,0	-3,2
Espanya (altres CA)	0,37	0,34	0,32	0,29	-14,0	-14,1
Estranger	0,41	0,42	0,40	0,41	-2,0	-1,5
Mallorca	0,37	0,37	0,35	0,35	-5,0	-4,0
Espanya (altres CA)	0,30	0,25	0,22	0,20	-26,9	-22,0
Estranger	0,38	0,39	0,37	0,38	-2,3	-2,1
Menorca	0,54	0,52	0,53	0,51	-1,9	-2,7
Espanya (altres CA)	0,54	0,50	0,51	0,48	-4,1	-4,5
Estranger	0,55	0,54	0,54	0,53	-1,0	-2,2
Pitiüses	0,45	0,47	0,44	0,47	-0,7	-0,3
Espanya (altres CA)	0,39	0,40	0,38	0,37	-3,2	-8,7
Estranger	0,47	0,49	0,47	0,50	0,5	1,9

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'ibestat (2025). FRONTUR.
Nota: Com més alt és l'índex de Gini, més elevada és l'estacionalitat.

Les Pitiüses mostren una trajectòria més erràtica en termes d'estacionalitat. L'índex global ha passat de 0,49 el 2016 a 0,44 el 2024 (un descens del -9 %), però amb fluctuacions significatives al llarg dels anys. El turisme estranger manté nivells d'estacionalitat elevats (0,47 el 2024), amb una reducció moderada respecte al pic pandèmic (-10%), però encara supera els nivells prepanidemics (+9 %). La diferència entre nacionals i estrangers s'ha reduït progressivament (-44 % des de 2016), tot i que persisteix una bretxa significativa.

La progressió de l'estacionalitat del nombre de turistes és similar a la que s'ha comentat sobre el pes de la temporada baixa i coincideix amb el de les estades. En termes globals, s'ha atenuat l'estacionalitat respecte de 2023 (-3,2 %), tant en el cas dels turistes espanyols (-14,1 %) com en el dels estrangers (-1,25 %). En termes generals, ha millorat l'estacionalitat a totes les illes, malgrat que a les Pitiüses l'avanç

és de sols tres dècimes, especialment llasstrat a causa del turisme estranger (1,9 %). Cal destacar la millora de l'estacionalitat a Mallorca en el cas del turisme espanyol, ja que l'índex de Gini ha passat d'un valor de 0,25 el 2023 a 0,20 el 2024.

6.4.

ALTRES PERSPECTIVES DE LA DEMANDA: VIATGERS I PASSATGERS

6.4.1. Pernoctacions, estada mitjana i viatgers en hotels per país de residència i per illes

6.4.1.1. Pernoctacions en hotels

El total de pernoctacions als hotels de les Illes Balears durant el 2024 ha arribat a 63,14 milions, un increment del 6,9 % respecte al 2023. Tot i això, l'estada mitjana

ha disminuït lleugerament, un -2,8 %, que se situa en 4,97 nits. Els viatgers espanyols representen una part minoritària del total, amb una quota del 12,8 % i presenten un lleuger increment del nombre de viatgers (0,9 %), tot i que les seves pernoctacions han disminuït un 2,9 %. L'estada mitjana dels espanyols s'ha situat en 3,35 nits, lleugerament inferior a les 3,49 nits del 2023. En canvi, els turistes estrangers han estat els principals responsables de l'increment global, amb un augment del 9,1 % en les pernoctacions i una estada mitjana de 5,32 nits.

Pel que fa a la distribució per comunitats autònomes de residència, destaca la contribució dels residents a les Illes Balears, que han generat el 34 % de les pernoctacions espanyoles (1,81 milions), amb una estada mitjana de 3,28 nits. També són rellevants els viatgers procedents de Catalunya i la Comunitat Valenciana, que han sumat un total d'1,09 milions de pernoctacions (20 % del total espanyol), tot i experimentar una lleugera caiguda del 3,8 %. Els madrilenys han aportat 928.142 pernoctacions (17 %), amb una estada mitjana de 3,19 nits. En canvi, les comunitats del nord d'Espanya (Galícia, Astúries i Cantàbria) han incrementat les seves pernoctacions un 8 %, i han arribat a les 316.053. En conjunt, aquestes dades reflecteixen una certa estabilització en el mercat domèstic després de la pandèmia, amb algunes zones que recuperen terreny, mentre d'altres mostren lleugeres contraccions (vegeu el [quadre I-6.6](#)).

Pel que fa als mercats emissors internacionals, Alemanya lidera amb 19,15 milions de pernoctacions (10,3 %) i una estada mitjana de 5,69 nits. El Regne Unit ocupa el segon lloc amb 15,27 milions de pernoctacions,

tot i que cau un -2,5 % respecte del 2023. No obstant això, registra una lleugera millora en l'estada mitjana (5,67 nits). Altres mercats com França (31,5 %) i els Països Baixos (18,4 %) han mostrat increments destacats en el nombre de nits.

Mallorca

El total de pernoctacions als hotels ha estat de 49,5 milions (el 78,4 % del total regional), amb un creixement del 8,1 % respecte al 2023. Les pernoctacions dels espanyols han augmentat un 1,2 %, i se situen en 3,37 milions, la qual cosa representen el 6,8 % del total de l'illa. Per comunitats autònomes, destaca la caiguda de pernoctacions de turistes de Castella i Lleó, Extremadura i Castella-la Manxa (-30,6 %) i de la Comunitat de Madrid (-9,0 %). En canvi, els visitants procedents de Galícia, Astúries i Cantàbria han augmentat un 23,5 %. Les pernoctacions dels estrangers han crescut un 8,6 %, i han arribat a 46,2 milions, amb increments destacats entre els alemanys (10,1 %) i francesos (39,4 %). Els britànics han experimentat una disminució del -5,2 %, mentre que altres nacionalitats com els Països Baixos han augmentat un 16,7 %.

Menorca

El total de pernoctacions als hotels ha estat de 4,49 milions (el 7,1 % del total regional), amb una lleugera disminució del -0,3 % respecte al 2023. Les pernoctacions dels espanyols han caigut significativament un -21,5 %, i se situen en 821.358, especialment pels descensos dels turistes de Madrid (-33,6 %) i Catalunya (-17 %). En canvi, els visitants procedents de les dues Castelles i d'Extremadura han augmentat un notable 28,4 %. Les per-

QUADRE I-6.6. VIATGERS, PERNOCTACIONS I ESTADA MITJANA A LES BALEARS PER ILLES I TIPUS D'ALLOTJAMENTS (2023-2024)																
	2023						2024						2% de variació 2024-2023			
	Viatgers			Pernoctacions			Viatgers			Pernoctacions						
	Total	% per illa	% sobre el total de les IB	Total	% per illa	% sobre el total de les IB	Total	% per illa	% sobre el total de les IB	Total	% per illa	% sobre el total de les IB				
Illes Balears	13.410.701	100%	100%	68.654.433	100%	100%	14.783.120	100%	100%	73.539.993	100%	100%	5,0	10,2	7,1	-2,8
Total hotels	11.537.228	86%	100%	59.042.373	86%	100%	12.461.827	84%	100%	63.135.090	86%	100%	5,1	8,0	6,9	-1,0
Total estrelles d'or	11.032.639	82%	100%	57.435.910	84%	100%	11.927.596	81%	100%	61.341.083	83%	100%	5,1	8,1	6,8	-1,2
Cinc estrelles d'or	814.264	6%	100%	3.517.993	5%	100%	983.811	7%	100%	4.163.080	6%	100%	4,2	20,8	18,3	-2,1
Quatre estrelles d'or	5.591.397	42%	100%	30.395.318	44%	100%	6.056.883	41%	100%	32.946.488	45%	100%	5,4	8,3	8,4	0,1
Tres estrelles d'or	3.956.837	30%	100%	20.714.641	30%	100%	4.139.903	28%	100%	21.217.171	29%	100%	5,1	4,6	2,4	-2,1
Dues i una estrelles d'or	670.141	5%	100%	2.807.957	4%	100%	746.999	5%	100%	3.014.344	4%	100%	4,0	11,5	7,4	-3,7
Total estrelles de plata	504.589	4%	100%	1.606.463	2%	100%	534.231	4%	100%	1.794.006	2%	100%	3,4	5,9	11,7	5,5
Apartaments turístics	1.372.072	10%	100%	7.806.982	11%	100%	1.730.643	12%	100%	8.460.919	12%	100%	4,9	26,1	8,4	-14,1
Al·lotjaments de turisme rural	454.311	3%	100%	1.546.137	2%	100%	542.964	4%	100%	1.683.798	2%	100%	3,1	19,5	8,9	-8,9
Acampaments turístics	47.090	0%	100%	258.941	0%	100%	47.686	0%	100%	260.186	0%	100%	5,5	1,3	0,5	-0,8
Mallorca	9.686.124	100%	72%	51.057.895	100%	74%	10.674.749	100%	72%	55.179.936	100%	75%	5,2	10,2	8,1	-1,9
Total hotels	8.697.647	90%	75%	45.806.846	90%	78%	9.490.406	89%	76%	49.518.187	90%	78%	5,2	9,1	8,1	-0,9
Total estrelles d'or	8.470.159	87%	77%	45.028.881	88%	78%	9.229.732	86%	77%	48.630.808	88%	79%	5,3	9,0	8,0	-0,9
Cinc estrelles d'or	519.834	5%	64%	2.393.477	5%	68%	586.649	5%	60%	2.679.450	5%	64%	4,6	12,9	11,9	-0,8
Quatre estrelles d'or	4.456.007	46%	80%	24.671.441	48%	81%	4.913.334	46%	81%	27.062.415	49%	82%	5,5	10,3	9,7	-0,5
Tres estrelles d'or	3.108.165	32%	79%	16.348.204	32%	79%	3.329.286	31%	80%	17.104.480	31%	81%	5,1	7,1	4,6	-2,3
Dues i una estrelles d'or	386.154	4%	58%	1.615.759	3%	58%	400.463	4%	54%	1.784.463	3%	59%	4,5	3,7	10,4	6,5
Total estrelles de plata	227.488	2%	45%	777.965	2%	48%	260.673	2%	49%	887.379	2%	49%	3,4	14,6	14,1	-0,5
Apartaments turístics	619.762	6%	45%	3.964.678	8%	51%	767.262	7%	44%	4.341.670	8%	51%	5,7	23,8	9,5	-11,5
Al·lotjaments de turisme rural	368.715	4%	81%	1.286.371	3%	83%	417.081	4%	77%	1.320.079	2%	78%	3,2	13,1	2,6	-9,3

continua

	2023						2024						2% de variació 2024-2023	
	Viatgers			Pernoctacions			Viatgers			Pernoctacions			Viatgers	Pernoctacions
	Total	% per illa	% sobre el total de les IB	Total	% per illa	% sobre el total de les IB	Total	% per illa	% sobre el total de les IB	Total	% per illa	% sobre el total de les IB		
Menorca	1.078.028	100%	8%	6.061.698	100%	9%	1.158.723	100%	8%	6.258.568	100%	9%	7,5	3,2
Total hotels	795.035	4%	7%	4.498.467	74%	8%	786.322	68%	6%	4.486.319	72%	7%	-1,1	-0,3
Total estrelles d'or	754.551	70%	74%	4.399.879	73%	8%	747.519	65%	6%	4.385.228	70%	7%	-0,9	-0,3
Cinc estrelles d'or	34.277	3%	4%	251.208	4%	7%	53.444	5%	5%	351.498	6%	8%	55,9	39,9
Quatre estrelles d'or	461.611	43%	8%	2.563.653	42%	8%	465.907	40%	8%	2.673.898	43%	8%	0,9	4,3
Tres estrelles d'or	227.578	21%	6%	1.420.205	23%	7%	199.102	17%	5%	1.218.342	19%	6%	-12,5	-14,2
Dues i una estrelles d'or	31.086	3%	5%	164.813	3%	6%	29.066	3%	4%	141.490	2%	5%	-6,5	-14,2
Total estrelles de plata	40.484	4%	8%	98.588	2%	6%	38.803	3%	7%	101.091	2%	6%	-4,2	2,5
Apartaments turístics	282.993	26%	21%	1.563.231	26%	20%	372.401	32%	22%	1.772.249	28%	21%	31,6	13,4
Al·lotjaments de turisme rural	61.892	6%	14%	177.846	3%	12%	..	..	..	..	..	..	..	..
Pitiüses	2.513.863	100%	19%	11.016.132	100%	16%	2.776.078	100%	19%	11.477.583	100%	16%	10,4	4,2
Total hotels	2.044.546	81%	18%	8.737.059	79%	15%	2.185.099	79%	18%	9.130.584	80%	14%	6,9	4,5
Total estrelles d'or	1.807.929	72%	16%	8.007.150	73%	14%	1.950.345	70%	16%	8.325.048	73%	14%	7,9	4,0
Cinc estrelles d'or	260.153	10%	32%	873.308	8%	25%	343.718	12%	35%	1.132.132	10%	27%	32,1	29,6
Quatre estrelles d'or	673.779	27%	12%	3.160.224	29%	10%	677.642	24%	11%	3.210.175	28%	10%	0,6	1,6
Tres estrelles d'or	621.094	25%	16%	2.946.232	27%	14%	611.515	22%	15%	2.894.349	25%	14%	-1,5	-1,8
Dues i una estrelles d'or	252.902	10%	38%	1.027.385	9%	37%	317.471	11%	42%	1.088.392	9%	36%	25,5	5,9
Total estrelles de plata	236.617	9%	47%	729.910	7%	45%	234.754	8%	44%	805.536	7%	45%	-0,8	10,4
Apartaments turístics	469.317	19%	34%	2.279.073	21%	29%	590.979	21%	34%	2.346.999	20%	28%	25,9	3,0
Al·lotjaments de turisme rural	23.704	1%	5%	81.920	1%	5%	..	..	..	..	..	..	..	..

continua

	2023						2024						2% de variació 2024-2023	
	Viatgers			Pernotacions			Viatgers			Pernotacions			Viatgers	Pernotacions
	Total	% per illa	% sobre el total de les IB	Total	% per illa	% sobre el total de les IB	Total	% per illa	% sobre el total de les IB	Total	% per illa	% sobre el total de les IB		
Eivissa	1.895.579	100%	14%	8.036.767	100%	12%	2.037.368	100%	14%	8.423.879	100%	11%	7,5	4,8
Total hotels	1.895.579	100%	16%	8.036.767	100%	14%	2.037.368	100%	16%	8.423.879	100%	13%	7,5	4,8
Cinc estrelles d'or	255.210	13%	31%	854.684	11%	24%	339.492	17%	35%	1.115.572	13%	27%	33,0	30,5
Quatre estrelles d'or	623.120	33%	11%	2.889.930	36%	10%	626.349	31%	10%	2.932.675	35%	9%	0,5	1,5
Tres estrelles d'or	593.24	31%	15%	2.789.272	35%	13%	585.805	29%	14%	2.736.677	32%	13%	-1,3	-1,9
Dues estrelles d'or	..	..	..	..	..	..	256.331	13%	..	897.505	11%	..	..	..
Una estrella d'or	39.644	2%	..	113.426	1%	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Dues i tres estrelles de plata	..	..	..	..	..	..	77.998	4%	..	298.205	4%	..	..	..
Una estrella de plata	110.191	6%	..	261.936	3%	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Formentera	148.967	100%	1%	700.293	100%	1%	148.202	100%	1%	707.137	100%	1%	-0,5	1,0
Total hotels	148.967	100%	1%	700.293	100%	1%	148.202	100%	1%	707.137	100%	1%	-0,5	1,0
Cinc estrelles d'or	4.943	3%	1%	18.624	3%	1%	4.226	3%	0%	16.560	2%	0%	-14,5	-11,1
Quatre estrelles d'or	50.659	34%	1%	270.294	39%	1%	51.293	35%	1%	277.500	39%	1%	1,3	2,7
Tres estrelles d'or	27.847	19%	1%	156.960	22%	1%	25.958	18%	1%	157.672	22%	1%	-6,8	0,5
Dues estrelles d'or	..	..	..	..	..	..	4.404	3%	..	14.858	2%	..	..	..
Una estrella d'or	8.219	6%	..	41.657	6%	..	8.477	6%	..	42.019	6%	..	3,1	0,9
Dues i tres estrelles de plata	..	..	..	..	..	..	26.476	18%	..	103.808	15%	..	..	..
Una estrella de plata	30.720	21%	..	104.578	15%	..	27.368	18%	..	94.720	13%	..	-10,9	-9,4

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ibestat (2025). Ocupació de l'oferta turística.
(*) Dades d'acampaments turístics no desagregades per illes.
Dades desagregades per Eivissa i Formentera únicament d'hotels.

noctacions dels estrangers han crescut un 6,2 %, i han assolit els 3,66 milions, amb increments destacats entre els britànics (18,6 %) i francesos (11,1 %). Les pernoctacions dels alemanys han disminuït un -6,7 %, i se situen en 321.264.

Eivissa

El total de pernoctacions als hotels d'Eivissa ha estat de 8,42 milions, amb un increment del 4,8 % respecte al 2023. Les pernoctacions dels espanyols han augmentat lleugerament fins als 970.818, un 1,5 % més que l'any anterior. Entre els espanyols, destaca el creixement dels viatgers procedents de les Illes Balears (un 34,5 % més), mentre que les pernoctacions dels residents a la resta d'Espanya han disminuït un -8,0 %. Pel que fa als estrangers, que representen el gruix del mercat amb 7,45 milions de pernoctacions (+5,3 %), s'observa una diversitat de comportaments. Els alemanys han incrementat les seves estades un 21,5 %, fins a arribar a 908.052 pernoctacions. Els britànics continuen liderant amb 2,84 milions de pernoctacions, tot i una caiguda del -3,7 %. Altres nacionalitats com els francesos (+18,3 %) i els Països Baixos (+24,3 %) han registrat increments significatius fins a situar-se al mig milió de pernoctacions en el primer cas i en les 730 mil al segon. Al costat negatiu, països com Dinamarca (-27,9 %) i Finlàndia (-24,1 %) han experimentat caigudes destacables, malgrat que tenen un pes reduït al total.

Formentera

El total de pernoctacions als hotels de Formentera ha estat de 707.137, amb un increment de l'1,0 % respecte al 2023. Les

pernoctacions dels espanyols representen una quarta part i, dintre d'aquests, un 23,5 % prové de les Illes Balears. Entre les nacionalitats internacionals, destaca el creixement dels alemanys amb 149.109 pernoctacions (+9,3 %). Els italians continuen sent la nacionalitat dominant, amb 232.093 pernoctacions, tot i registrar una disminució del -7,1 %. Altres nacionalitats com els Països Baixos han experimentat un augment notable en les seves estades (+26,2 %) fins a les 5.148 pernoctacions, mentre que els polonesos han reduït les seves estades un significatiu -24,6 %, amb només 2.519 pernoctacions.

6.4.1.2. Estada mitjana als establiments hotelers

La durada de l'estada mitjana als hotels de les Illes Balears ha disminuït lleugerament fins als 5,07 dies, un 1,0 % més curta que la de 2023. Aquesta xifra és consistent amb una tendència generalitzada cap a estades més curtes. Els residents a Espanya han registrat una estada mitjana de 3,35 dies, un descens del -3,8 % respecte al 2023. Aquesta disminució es distribueix desigualment entre les comunitats autònomes. Els turistes procedents de les Illes Balears han mantengut una estada mitjana similar, que se situa en 3,28 dies, mentre que els visitants de Galícia, Astúries i Cantàbria han incrementat la seva durada fins als 4,02 dies, un augment destacable del +3,1 %. Per contra, les estades dels turistes procedents de Castella i Lleó, Extremadura i Castella-la Manxa s'han reduït fins als 3,95 dies, amb una caiguda del -6 %. La Comunitat de Madrid també ha experimentat un descens significatiu en la durada mitjana, que se situa en 3,19 dies (-9,7 %). Els viatgers internacionals

han fet una estada mitjana de 5,32 dies, amb una lleugera disminució del -1,1 % respecte al 2023. Entre les nacionalitats principals, els alemanys han incrementat la seva durada fins als 5,69 dies, un augment del +1,4 %, de manera que es consoliden com els turistes amb estades més llargues. Els britànics han reduït la seva durada fins als 5,67 dies, un descens del -3,5 %. Els francesos han allargat les seves estades fins als 4,99 dies, amb un increment destacable del +4,4 %. Altres nacionalitats com els Països Baixos han registrat una lleugera reducció en la durada mitjana (5,62 dies, un -1,4 %).

Mallorca

L'estada mitjana als hotels de Mallorca s'ha situat en 5,22 dies, amb una lleugera disminució del -0,9 % respecte al 2023. Els espanyols han fet una estada mitjana de 3,38 dies, un descens del -2,3 % respecte al 2023. Per comunitats autònomes, els turistes procedents de Madrid han reduït la seva estada fins als 3,13 dies (-10,4 %) i els de Castella i Lleó, Castella-la Manxa i Extremadura, fins als 3,95 dies (-14,2 %). En canvi, els visitants de Galícia, Astúries i Cantàbria han incrementat lleugerament la seva durada fins als 3,96 dies (+2,4 %). Els estrangers han fet una estada mitjana de 5,43 dies, amb una disminució del -1,1 % respecte al 2023. Entre les nacionalitats principals, els alemanys han incrementat lleugerament la seva estada fins als 5,67 dies (1,8 %), mentre que els britànics han reduït la seva durada a 5,78 dies (-3,6 %).

Menorca

L'estada mitjana als hotels de Menorca s'ha situat en 5,71 dies, amb un lleuger increment del 0,8 % respecte al 2023. Els

espanyols han fet una estada mitjana de 3,88 dies, amb una disminució significativa del -4,6 % respecte al 2023. Per comunitats autònomes, destaca la caiguda entre els visitants procedents de les Illes Balears (-11,2 %) i Madrid (-13,0 %), mentre que els turistes de les dues Castelles i Extremadura han augmentat la seva durada fins als 5,11 dies, un increment del +15,8 %. Els estrangers han fet una estada mitjana de 6,38 dies, amb una lleugera disminució del -0,6 % respecte al 2023. Entre les nacionalitats principals, els britànics lideren amb una estada mitjana de 6,99 dies, similar a un any ençà (un increment del 0,2 %), mentre que els alemanys han allargat la seva durada fins als 7,59 dies, un augment del +1,6 %.

Eivissa

L'estada mitjana als hotels d'Eivissa ha estat de 4,13 dies, amb una disminució del -2,5 % respecte al 2023. Les estades dels espanyols s'han escurçat fins als 2,97 dies, un descens del -5,7 %, mentre que les dels estrangers s'han mantingut més estables amb una mitjana de 4,36 dies, una reducció del -2 %. Entre les nacionalitats principals, els alemanys han fet una estada mitjana de 5,2 dies, amb una caiguda del -2,6 %, mentre que els britànics han registrat una durada de 4,76 dies, amb una disminució del -6,8 %. Altres nacionalitats com els francesos han incrementat lleugerament la seva estada fins als 4,05 dies (un 4,7 % més), mentre que els italians han escurçat la seva durada fins als 3,73 dies (-1,3 %). Les estades més llargues continuen sent les dels suïssos (5,09 dies) i luxemburguesos (5,14 dies), amb increments significatius respecte a l'any anterior.

Formentera

L'estada mitjana als hotels de Formentera ha estat de 4,77 dies, amb un increment del +1,5 % respecte al 2023. La ràtio entre les pernoctacions dels espanyols i el nombre de viatgers queda al voltant dels 3,2 dies, un 1,8 % més que l'any anterior. Entre les nacionalitats estrangeres, destaca el creixement dels alemanys amb una estada mitjana de 7,95 dies, un augment del +1,9 %, i es consoliden com la durada més llarga entre les nacionalitats principals. Els italians han registrat una estada mitjana de 5,6 dies, amb un increment de l'1,6 %, però destaquen entre les nacionalitats els Països Baixos, que han incrementat lleugerament la seva durada fins als 5,64 dies quan el 2023 no arribaven als 4. Per contra, països com Noruega o Suïssa han experimentat caigudes significatives en la durada de les seves estades.

6.4.1.3. Viatgers en hotels

El total de viatgers als hotels de les Illes Balears ha estat de 12,46 milions, amb un creixement del 8,0 % respecte a l'any anterior. Els espanyols representen el 12,8 % del total de viatgers als hotels, amb 1,59 milions, i han experimentat un lleuger increment del 0,9 % respecte al 2023. Aquest col·lectiu ha perdut pes relatiu en el conjunt de viatgers (el 2023 representaven el 13,7 %) a causa d'un augment més moderat que el mercat internacional. Entre els residents a Espanya, destaca el descens dels viatgers procedents de Castella i Lleó, Extremadura i Castella-la Manxa (-13,2 %) i de la Comunitat de Madrid (-4,5 %). En canvi, els visitants provinents de Galícia, Astúries i Cantàbria han augmentat un notable 4,9 %. En comparació amb 2019, totes les regions espanyoles han incremen-

tat el nombre de viatgers.

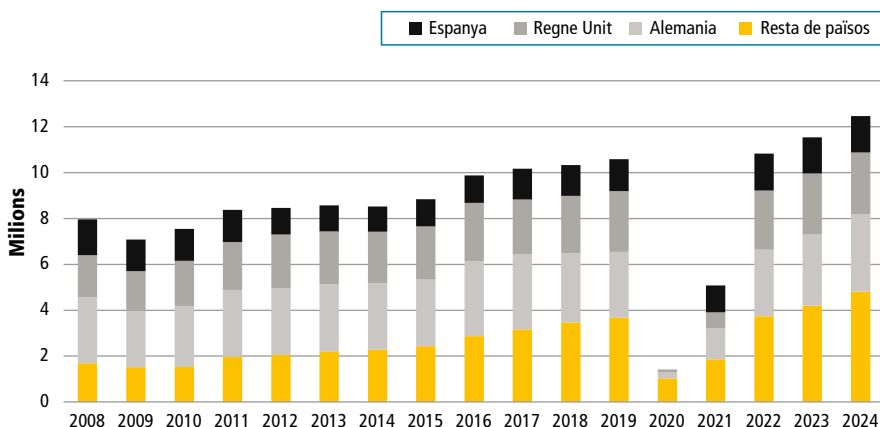
Els estrangers han assolit gairebé 10,87 milions, la qual cosa representen el 87,2 % del total i presenten un creixement destacable del 9,1 % respecte a l'any anterior. Entre aquests, els alemanys lideren amb 3,37 milions, de manera que representen el 27 % del total i experimenten un increment del 8,7 %. Els britànics ocupen la segona posició amb 2,69 milions, el 21,6 % del total, i un creixement moderat d'un punt. Ambdues nacionalitats sumen prop del 49 % dels viatgers internacionals allotjats als hotels balears. Altres nacionalitats també han mostrat increments significatius. Els francesos han crescut un notable 26 %, i s'acosten als 800.000 viatgers, mentre que els Països Baixos han registrat un augment del 20 %, per arribar als 457.000 visitants. Per contra, els russos continuen per sota dels nivells pre pandèmics i només han assolit una cinquena part dels viatgers registrats el 2019 (vegeu el [gràfic I-6.3](#)).

Mallorca

El total de viatgers als hotels de Mallorca ha estat de 9,49 milions, amb un creixement del 9,1 % respecte a l'any anterior. Els espanyols representen el 10,5 % del total de viatgers a hotels de l'illa, amb 996.538 viatgers, i han experimentat un increment del 3,6 %. Per comunitats autònomes, destaca la disminució dels viatgers procedents de Castella i Lleó, Extremadura i Castella-la Manxa (-19,1 %) i el País Basc, Navarra, La Rioja i Aragó (-11,4 %), mentre que els visitants de Galícia, Astúries i Cantàbria han augmentat un 20,6 %. Els estrangers, amb 8,49 milions, representen el 89,5 % restant i han crescut un 9,8 %. Entre aquests, els alemanys lideren amb

Gràfic I-6.3.

Nombre de viatgers allotjats a hotels per país de residència (2008-2024)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ibestat (2025). Ocupació de l'oferta turística.

3,13 milions, la qual cosa representen el 33 % del total i presenten un creixement del 8,2 %, seguits pels britànics, amb 1,83 milions (un pes del 19 % insular) i una lleugera disminució del -1,7 %. Altres nacionalitats com els francesos han crescut un destacable 34 %, i superen els 569.425 viatgers.

Menorca

El total de viatgers als hotels de Menorca ha estat de 786.322, amb una lleugera disminució del -1,1 % respecte al 2023. Els espanyols representen el 26,9 % del total de viatgers a hotels de l'illa, amb 211.694 viatgers, i han experimentat una caiguda significativa del -17,7 %. Aquesta reducció es deu al descens dels viatgers de totes les regions espanyoles, però principalment de les Illes Balears (-19,9 %), Catalunya i la Comunitat Valenciana (-14,8 %). Els estrangers han assolit els 574.628 viatgers, i representen el 73,1 % restant, amb un increment del 6,8 %, el qual ha compen-

sat la caiguda del mercat espanyol. Entre les nacionalitats més dinàmiques, destaquen els britànics amb 260.855 viatgers, un augment destacable del 18,3 %. Per contra, els alemanys han disminuït fins als 42.342 viatgers, un descens del -8,2 %.

Eivissa

El total de viatgers als hotels d'Eivissa ha estat de 2.037.368, amb un increment del 7,5 % respecte a l'any anterior. Els espanyols representen el 16 % del total, amb 326.402 viatgers, i mostren un creixement del 7,4 %. Dins aquest grup, destaca l'augment significatiu dels visitants procedents de les Illes Balears (+63,8 %), mentre que els residents a la resta d'Espanya han disminuït un -4,6 %. Els estrangers, amb 1.710.966 viatgers, representen el 84 % restant i han crescut un 7,5 % respecte al 2023. Entre les nacionalitats principals, els alemanys han registrat un increment destacable del 24,8 %, i han arribat als 174.692 viatgers, mentre que els britànics

continuen liderant amb gairebé 600.000 viatgers, tot i que només han crescut un 3,4 %. Altres nacionalitats com els francesos (+12,9 %) i els neerlandesos (+21,7 %) també han mostrat increments significatius.

Formentera

El total de viatgers als hotels de Formentera ha estat de 148.202, amb un decreixement de mig punt respecte al 2023. Els espanyols representen el 38,8 % del total, amb 57.534 viatgers, i han augmentat un notable 5,7 %, gràcies principalment a l'increment dels visitants procedents de les Illes Balears (+16,0 %). Els estrangers sumen 90.668 viatgers, de manera que representen el 61,2 % restant i mostren un decreixement del -4,1 %. Entre les nacionalitats internacionals, destaca l'augment dels alemanys (7,2 %) fins als 18.757 viatgers, així com dels portuguesos (+4,8 %) i els britànics (+24,1 %). Per contra, els italians continuen sent la nacionalitat predominant amb 41.589 viatgers, però han experimentat una lleugera disminució del -8,6 %.

6.4.2. PERNOTACIONS, ESTADA MITJANA I VIATGERS EN APARTAMENTS TURÍSTICS

El 2024, els apartaments turístics de les Illes Balears han registrat un total de 8,46 milions de pernoctacions, que representen l'11,5 % del total de les Illes Balears en establiments reglats. Aquesta xifra suposa un increment del 8,4 % respecte a l'any anterior. L'estada mitjana en aquest tipus d'allotjament s'ha reduït fins als 4,89 dies, amb una caiguda del 14,1 % en termes interanuals. Pel que fa al nombre de viatgers que han optat per aquest tipus

d'allotjament, s'ha registrat un augment notable del 26,1 %, i s'ha assolit un total d'1.730.643 viatgers.

A Mallorca, els apartaments turístics han generat 4,34 milions de pernoctacions, que representa un increment del 9,5 % respecte a l'any anterior. L'estada mitjana en aquesta illa ha estat de 5,66 dies, una disminució significativa de l'11,5 % interanual. Aquest descens es deu sobretot al nombre de viatgers, el qual ha augmentat un 23,8 %, amb un total de 767.262 persones. A Menorca, s'han comptabilitzat 1,77 milions de pernoctacions, amb un creixement interanual del 13,4 %. L'estada mitjana ha estat de 4,76 dies i també presenta una forta reducció respecte al 2023, del 13,8 %. El nombre total de viatgers ha augmentat un 31,6 %, fins a arribar a les 372.401 persones. Als apartaments turístics de les Pitiüses s'han registrat 2,35 milions de pernoctacions, amb un increment modest del 3,0 % respecte a l'any anterior. L'estada mitjana ha caigut fins als 3,97 dies, amb una disminució notable del 18,2 % interanual. Pel que fa als viatgers, s'ha observat un augment del 25,9 %, amb un total de 590.979 persones.

Aquestes dades reflecteixen una recuperació significativa en el nombre de viatgers i pernoctacions en apartaments turístics durant el 2024 a les Illes Balears, tot i que l'estada mitjana s'ha escurçat considerablement a totes les illes.

6.4.3. PERNOTACIONS, ESTADA MITJANA I VIATGERS EN ALLOTJAMENTS DE TURISME RURAL

Els establiments de turisme rural a les Illes Balears han registrat un total de 542.964

viatgers i 1.683.798 pernoctacions durant el 2024, i representen aproximadament el 3,7 % del total d'establiments reglats. Aquestes xifres suposen un increment del 19,5 % en el nombre de viatgers i un augment del 8,9 % en les pernoctacions respecte a l'any anterior. Fruit d'aquest desequilibri, l'estada mitjana s'ha reduït fins als 3,1 dies, amb una caiguda del -8,9 % interanual.

A Mallorca, els allotjaments de turisme rural han comptabilitzat 417.081 viatgers i 1.320.079 pernoctacions, i mantenen un pes significatiu dins aquesta modalitat d'allotjament. En comparació amb el 2023, el nombre de viatgers ha crescut un 13,1 %, mentre que les pernoctacions han augmentat un 2,6 %. L'estada mitjana ha experimentat una disminució notable del 9,3 %, que se situa en 3,2 dies.

Per a la present edició de la memòria i en la data de l'extracció de les dades, no hi havia informació sobre turisme rural per a Menorca ni per a les Pitiüses.

6.4.4. PASSATGERS EN CREUERS

El total de passatgers en creuers, tant en trànsit com de base, ha estat de 2,5 milions el 2024, pràcticament el mateix respecte de 2023 (una variació del -0,7 %). El fet que aquesta variació interanual sigui inexistent indica que el sector dels creuers es troba a prop de la total recuperació postpandèmica. De fet, el nombre de creueristes del 2024 és el tercer més elevat de la sèrie històrica iniciada el 2006. Únicament les campanyes del 2019 i del 2023 presenten un nombre superior.

De l'1,8 milions de creueristes que visitaren el port de Palma el 2023, tres quarts ho feren a la temporada alta. El còmput de tot l'any indica un descens del -3,0 % en termes interanuals. Contràriament, el port de Maó presenta la variació més positiva, del 15,0 %, en comparació amb el 2023, i supera la xifra dels 80.000 creueristes. El port d'Eivissa, amb un increment del 5,2 % respecte del 2023, assoleix el màxim de tota la sèrie, amb 580.000 creueristes. L'activitat de creuers al port de la Savina de Formentera i al d'Alcúdia ha continuat sent nul·la el 2024 (vegeu el [quadre I-6.7](#)).

Per primera vegada, lbestat ha publicat dades sobre la despesa turística realitzada pels creueristes. Entre els anys 2022 i 2023, la despesa turística dels creueristes a les Illes Balears va experimentar un augment significatiu, i va passar dels 48,01 milions d'euros el 2022 als 76,81 milions el 2023. Aquest increment està totalment alineat amb l'evolució del nombre de creueristes que es donà entre aquests anys. Quant al comportament per illes, es concentra especialment a Mallorca, que va registrar un creixement de 36,89 a 57,7 milions d'euros. A Eivissa, la despesa també va créixer de manera destacada, i va passar de 9,78 a 17,32 milions d'euros, mentre que Menorca va mostrar un increment més modest (d'1,34 a 1,79 milions d'euros). Pel que fa a la despesa mitjana per persona, també es va observar una millora generalitzada: a les Illes Balears va augmentar de 40,35 euros el 2022 a 45,65 euros el 2023, amb increments notables a Eivissa (de 39,94 a 43,03 euros) i Mallorca (de 41,07 a 47,39 euros), mentre que Menorca es va mantenir pràcticament estable en uns 28 euros per persona. Cal

QUADRE I-6.7. TRÀNSIT MARÍTIM DE PASSATGERS DE CREUERS A LES ILLES BALEARS PER PORT (2023-2024)						
	2023					
	Total	% sobre el total	Temporada mitjana alta	% Temp mitjana alta	Temporada mitjana baixa	% Temp mitjana baixa
Total	2.517.348	100 %	2.032.171	100 %	485.177	100 %
Palma	1.895.302	75 %	1.447.547	71 %	447.755	92 %
Alcúdia	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Maó	69.692	3 %	62.057	3 %	7.635	2 %
Eivissa	552.354	22 %	522.567	26 %	29.787	6 %
La Savina	0	0 %	0	0 %	0	0 %

continua

	2024						% de variació 2024-2023		
	Total	% sobre el total	Temporada mitjana alta	% Temp mitjana alta	Temporada mitjana baixa	% Temp mitjana baixa	Total	Temporada mitjana alta	Temporada mitjana baixa
Total	2.499.105	100%	1.981.216	100%	517.889	100%	-0,7	-2,5	6,7
Palma	1.838.123	74%	1.365.630	69%	472.493	91%	-3,0	-5,7	5,5
Alcúdia	0	0%	0	0%	0	0%			
Maó	80.158	3%	71.493	4%	8.665	2%	15,0	15,2	13,5
Eivissa	580.824	23%	544.093	27%	36.731	7%	5,2	4,1	23,3
La Savina	0	0%	0	0%	0	0%			

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Autoritat Portuària de les Illes Balears de l'Ibestat (2025). Transport. (...) Dada no disponible.

comentar que aquesta despesa és la que van fer els visitants (excursionistes i turistes) arribats en creuers turístics, que no està inclosa en el paquet turístic i està realitzada a terra ferma.

6.5.

DESPESA TURÍSTICA TOTAL

6.5.1. PER ILLES I TEMPORADA

La despesa turística a les Illes Balears durant l'any 2024 ha assolit els 22.380,58 milions d'euros, amb un increment del 12,23 % respecte a l'any anterior. Aquesta evolució positiva es distribueix de la

manera següent: Mallorca concentra el 72 % de la despesa total (16.098,27 milions d'euros), amb un creixement del 15,83 %; les Pitiüses representen el 19,7 % (4.416,41 milions d'euros), amb un augment més moderat del 3,36 %, i Menorca aporta el 8,3 % (1.865,90 milions d'euros), amb un increment del 5,45 % (vegeu el quadre I-6.8).

La despesa mitjana per persona s'ha situat en 1.194,54 euros, un augment del 6,96 %. Eivissa continua tenint la despesa mitjana més elevada (1.204,26 euros), mentre que Menorca presenta la més baixa (1.111,69 euros). Pel que fa a la despesa per persona i dia, aquesta ha estat de 186,53 euros (+7,54 %), i Mallorca destaca amb el creixement més significatiu (+10,30 %).

Quadre I-6.8. Despesa dels turistes amb destinació principal a les Balears per illes (2023-2024)										
	2023			2024			% de variació 2024-2023			
	Total	Temporada mitjana alta	Temporada mitjana baixa	Total	Temporada mitjana alta	Temporada mitjana baixa	Total	Temporada mitjana alta	Temporada mitjana baixa	
Illes Balears	Total (milions d'euros)	19.941	16.898	3.052	22.381	18.897	3.484	12,2	11,9	14,1
	Per persona (euros)	11.117	1.148	973	1.195	1.232	1.024	7,0	7,4	5,3
	Per persona i dia (euros)	173	181	143	187	195	152	7,5	7,9	6,3
Mallorca	Total (milions d'euros)	13.899	11.356	2.542	16.098	13.122	2.976	15,8	15,6	17,1
	Per persona (euros)	1.114	1.144	998	1.202	1.242	1.055	7,9	8,6	5,7
	Per persona i dia (euros)	171	178	146	189	197	158	10,3	11,0	8,1
Menorca	Total (milions d'euros)	1.770	1.659	111	1.866	1.735	131	5,4	4,6	18,5
	Per persona (euros)	1.066	1.099	732	1.112	1.140	837	4,3	3,7	14,3
	Per persona i dia (euros)	153	157	112	164	168	123	6,9	6,9	10,0
Pitiüses	Total (milions d'euros)	4.273	3.874	399	4.416	4.040	376	3,4	4,3	-5,6
	Per persona (euros)	1.149	1.182	908	1.204	1.245	890	4,8	5,4	-2,0
	Per persona i dia (euros)	193	203	132	190	201	122	-1,6	-1,1	-7,5
Eivissa	Total (milions d'euros)	3.908	...	...	3.964	...	...	1,4	...	...
	Per persona (euros)	1.154	...	...	1.210	...	...	4,8	...	...
	Per persona i dia (euros)	194	...	...	187	...	...	-3,3	...	...
Formentera	Total (milions d'euros)	364	...	...	452	...	...	24,2	...	...
	Per persona (euros)	1.097	...	...	1.155	...	...	5,2	...	...
	Per persona i dia (euros)	190	...	...	222	...	...	16,4	...	...

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Íbestat (2025). EGATUR.
(...) Data no disponible.

En relació amb les temporades turístiques, la temporada mitjana baixa ha representat el 15,6 % de la despesa total (3.483,71 milions d'euros), amb un augment del 14,14 %. Mallorca lidera aquest segment amb un pes del 18,5 %, mentre que a les Pitiüses i Menorca aquest percentatge evidencia una estacionalitat més marcada (8,5 % i 7 %, respectivament).

Aquestes dades mostren una millora generalitzada en els indicadors de despesa turística a les Illes Balears durant el 2024, gràcies a l'increment de la despesa mitjana per persona i dia i a l'augment de l'activitat durant la temporada mitjana baixa.

6.5.2. PER PAÍS DE RESIDÈNCIA I PER ILLES

6.5.2.1. Illes Balears

Com s'ha comentat en l'apartat anterior, la despesa turística a les Illes Balears el 2024 s'ha incrementat un 12,2 % respecte al 2023. Els turistes estrangers han estat els responsables principals d'aquest creixement, amb una despesa total de 20.051,93 milions d'euros (un 13,3 % més), mentre que la despesa dels espanyols ha arribat als 2.328,65 milions d'euros (un 3,6 % superior a la del 2023). Els alemanys han estat el mercat emissor més destacat amb una despesa total de 6.029,81 milions d'euros, un increment del 16,6 %, i una despesa diària de 181,69 euros (+8,2 %). Els britànics han gastat 4.375,05 milions d'euros (+3,1 %), amb una despesa diària de 193,63 euros (+7,7 %). Els turistes procedents de la resta del món han registrat la despesa diària més alta (223,27 euros) i un augment del 16,6 % en la despesa total (vegeu el [quadre I-6.9](#)).

6.5.2.2. Mallorca

Mallorca ha concentrat el gruix de la despesa turística amb 16.098,27 milions d'euros, un augment del 15,8 % respecte al 2023. La despesa mitjana per persona ha estat de 1.202,27 euros (+7,9 %) i la despesa diària ha arribat als 188,52 euros (+10,3 %). Els turistes alemanys han liderat la contribució econòmica amb una despesa total de 5.588,61 milions d'euros, un increment del 18,5 %, i una despesa diària de 182,16 euros. Els britànics han gastat 2.793,4 milions d'euros, un augment del 5,7 %, amb una despesa diària de 191,47 euros. Finalment, els turistes procedents de la resta del món han destacat amb una despesa diària de 225,04 euros, un increment del 10,9 %.

6.5.2.3. Menorca

A Menorca s'ha registrat una despesa total de 1.865,9 milions d'euros, un increment moderat del 5,4 % respecte al 2023. La despesa mitjana per persona s'ha situat en 1.111,69 euros (+4,3 %), i la despesa diària, en 163,61 euros (+6,9 %). Els turistes espanyols han reduït lleugerament la seva contribució fins als 471,9 milions d'euros (-7,8 %), mentre que els estrangers han augmentat fins als 1.394 milions d'euros (+10,8 %). Per nacionalitats estrangeres, destaca l'increment dels turistes procedents de la resta del món amb una despesa total de 716 milions d'euros, un augment notable del 23 %. Els britànics també han tingut una presència significativa, amb una despesa total de 584 milions d'euros, tot i que això representa un lleuger descens (-1,8 %).

6.5.2.4. Eivissa

La despesa turística a Eivissa el 2024 ha estat de 3.964,03 milions d'euros, un increment de l'1,42 % respecte al 2023. La

Quadre I-6.9. Despesa dels turistes amb destinació principal a les Illes Balears per país de residència (2023-2024)									
	2023			2024			% de variació 2024-2023		
	Despesa total (milions d'euros)	Despesa per persona (euros)	Despesa per persona i dia (euros)	Despesa total (milions d'euros)	Despesa per persona (euros)	Despesa per persona i dia (euros)	Despesa total (milions d'euros)	Despesa per persona (euros)	Despesa per persona i dia (euros)
Total	19.941	1.117	173	22.381	1.195	187	12,2	7,0	7,5
Espanya (altres CA)	2.249	656	106	2.329	680	111	3,6	3,7	5,1
Estranger	17.692	1.227	189	20.052	1.310	203	13,3	6,8	7,2
França	1.039	1.063	174	1.207	1.075	188	16,1	1,2	7,8
Itàlia	782	992	163	970	1.203	154	24,0	21,2	-5,5
Regne Unit	4.242	1.149	180	4.375	1.224	194	3,1	6,5	7,7
Alemanya	5.173	1.123	168	6.030	1.199	182	16,6	6,8	8,2
Suïssa	616	1.213	197	608	1.325	216	-1,3	9,3	10,1
Bèlgica, Luxemburg i Països Baixos	1.421	1.301	213	1.439	1.390	229	1,3	6,8	7,1
Països nòrdics	792	1.364	200	941	1.445	200	18,8	5,9	0,0
La resta del món	3.628	1.666	246	4.483	1.703	268	23,6	2,2	9,2

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ibestat (2025). EGATUR.
En els països nòrdics, s'hi inclou Dinamarca, Finlàndia, Noruega i Suècia.

despesa mitjana per persona s'ha situat en 1.210,18 euros, amb un augment del 4,83 %, mentre que la despesa diària ha disminuït lleugerament fins als 187,47 euros (-3,25 %). Els turistes espanyols han aportat 553,01 milions d'euros, amb una despesa mitjana de 691,82 euros per persona i una despesa diària de 109,16 euros, que representa una disminució del 4,09 % en la despesa total. Pel que fa als estrangers, han contribuït amb 3.411,01 milions d'euros, un augment del 2,37 %, en què destaquen els turistes italians amb un increment notable del 43,77 % en la despesa total (396,95 milions d'euros) i una despesa mitjana per persona de 1.391,34 euros (+57,74 %). Els visitants procedents de la resta del món també han mantengut una despesa elevada amb una mitjana de 1.375,71 euros per persona i un increment del 3,17 % en la despesa diària.

6.5.2.5. Formentera

A Formentera, la despesa turística total ha estat de 452,39 milions d'euros, un augment significatiu del 24,16 % respecte al 2023. La despesa mitjana per persona ha estat de 1.154,81 euros, amb un increment del 5,23 %, i la despesa diària ha crescut fins als 221,57 euros (+16,39 %). Els turistes espanyols han gastat 146,49 milions d'euros, amb una despesa mitjana de 1.013,69 euros per persona (+17,09 %) i una despesa diària de 219,59 euros (+21,77 %). Els visitants estrangers han aportat 305,90 milions d'euros, un augment del 21,0 %, en què destaquen els italians com el mercat més rellevant amb una contribució total de 155,34 milions d'euros (+19,31 %), tot i experimentar una lleugera disminució en la despesa mitjana per persona (1.092,36 euros, -11,75

%). Els turistes procedents de la resta del món també han mostrat increments destacables en la seva despesa total (+22,79 %) i diària (+10,22 %).

6.5.3. DESPESA DEL TURISME INTERNACIONAL PER COMUNITATS AUTÒNOMES

La despesa turística internacional a Espanya l'any 2024 ha arribat als 126.143,22 milions d'euros, amb un increment del 16 % respecte a l'any anterior. Catalunya, Canàries i les Illes Balears es mantenen com les principals destinacions en termes de despesa total. Concretament, Catalunya lidera el rànquing amb una despesa de 23.750,49 milions d'euros i un augment de l'11,78 % respecte al 2023. La despesa mitjana per turista a Catalunya ha estat de 1.191 euros (+1,88 %), mentre que la despesa mitjana diària s'ha situat en 212 euros (+1,44 %). Les Illes Balears ocupen el segon lloc amb una despesa total de 20.024,71 milions d'euros, un increment del 13,18 %. La despesa mitjana per persona ha estat de 1.308 euros (+6,60 %), i la despesa mitjana diària ha augmentat fins als 203 euros (+7,41 %). Canàries segueix en tercera posició amb una despesa total de 22.874,94 milions d'euros (+12,50 %). La despesa mitjana per turista ha estat de 1.502 euros (+3,09 %), mentre que la despesa diària ha crescut fins als 184 euros (+6,98 %).

Aquestes tres comunitats concentren el 52 % de la despesa turística internacional a Espanya durant el 2024. Tot i això, destaca l'increment notable en altres regions com Galícia (+28,73 %) i Castella-la Manxa (+35,43 %), que reflecteixen una diversificació progressiva del turisme internacional cap a altres destinacions menys tradicionals (vegeu el [quadre I-6.10](#))

Quadre I-6.10. Despesa dels turistes internacionals per comunitat autònoma de destinació principal (2023-2024)									
	Despesa total (milions d'euros)		Despesa mitjana per persona (euros)		Despesa mitjana diària per persona (euros)		% de variació		
	2023	2024	% de variació	2023	2024	% de variació	2023	2024	% de variació
Espanya	108.789	126.143	16,0	1.277	1.345	5,3	177	186	5,1
Andalusia	15.315	18.460	20,5	1.256	1.360	8,3	154	167	8,4
Aragó	390	481	23,3	913	960	5,1	124	154	24,2
Astúries	453	435	-4,1	1.206	1.310	8,6	127	132	3,9
Illes Balears	17.692	20.025	13,2	1.227	1.308	6,6	189	203	7,4
Canàries	20.333	22.875	12,5	1.457	1.502	3,1	172	184	7,0
Cantàbria	508	561	10,5	1.170	1.199	2,5	115	143	24,3
Castella i Lleó	778	923	18,6	639	688	7,7	140	140	0,0
Castella-la Manxa	237	321	35,4	1.091	1.360	24,7	112	136	21,4
Catalunya	21.2481	23.750	11,8	1.169	1.191	1,9	209	212	1,4
Com. Valenciana	2.512	15.124	20,9	1.195	1.269	6,2	127	132	3,9
Extremadura	171	171	-0,3	612	712	16,3	125	123	-1,6
Galícia	2.072	2.667	28,7	1.281	1.455	13,6	146	165	13,0
Madrid	13.330	16.108	20,8	1.699	1.825	7,4	293	306	4,4
Múrcia	1.243	1.584	27,4	1.273	1.384	8,7	108	109	0,9
Navarra	300	400	33,5	824	780	-5,3	164	166	1,2
País Basc	2.053	2.059	0,3	1.026	958	-6,6	233	221	-5,2
La Rioja	87	106	21,9	734	859	17,0	132	143	8,3

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (2025). EGATUR.

6.6.

PREUS I RENDIBILITAT DEL SECTOR
HOTELER

6.6.1. RENDIBILITAT PER ILLES I PER
TEMPORADES

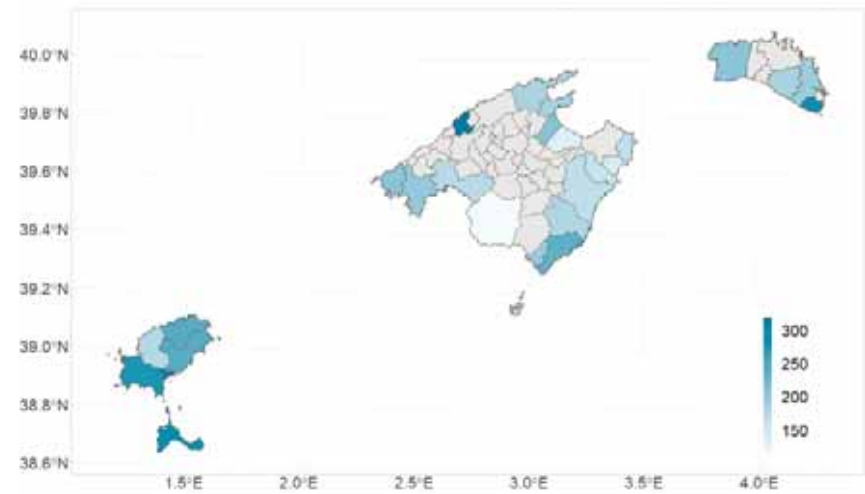
La tarifa mitjana diària i els ingressos per habitació disponible han continuat rompent el sostre d'anys anteriors. Aquesta segona magnitud sobrepassa els 110 euros per habitació disponible a totes les illes i presenta increments destacats respecte dels màxims del 2023. Les Pitiüses, que ja depassaven el centenar abans de la pandèmia, el 2024 arriben a uns ingressos de 153 euros i una tarifa mitjana que s'acosta als 200 €. Mallorca continua sent l'illa que té la tarifa mitjana diària i els ingressos per habitació més baixos el 2024 (135 euros i 111 euros, respectivament), tot i que els augmenta un

7,8 % i un 10,3 %, respectivament. La situació de Menorca és intermèdia entre la de Mallorca i les Pitiüses i es troba lleugerament per sobre de la mitjana balear.

L'anàlisi que s'ha fet per illes es pot detallar pels municipis pels quals es té informació disponible. Així, la tarifa mitjana més alta del mes d'agost fou al municipi de Sóller (319 euros), al municipi d'Eivissa (314,7 euros) i a Formentera (285,2). A Menorca, destaca per damunt dels 280 euros el municipi de Sant Lluís. Cal dir que cinc dels sis municipis de les Pitiüses estan per damunt del llindar de 240 euros (vegeu el [gràfic I-6.4](#)).

L'augment significatiu dels preus i de la rendibilitat ha tingut lloc tant a la temporada alta com a la baixa i aquest fet s'ha repetit a totes les illes, amb l'única excepció dels ingressos per habitació disponible a Menorca en temporada baixa (vegeu el [quadre I-6.11](#)).

Gràfic I-6.4.
Tarifa mitjana diària (ADR) municipal. Euros - Agosto 2024



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ibestat (2025).

Quadre I-6.11. Tarifa mitjana diària i ingressos per habitacions del sector hotelera a les Illes Balears per temporada (Euros) (2023-2024)									
2023				2024			% de variació 2024-2023		
				Total	Temporada mitjana alta	Temporada mitjana baixa	Total	Temporada mitjana alta	Temporada mitjana baixa
Illes Balears	Tarifa mitjana diària			137,2	141,4	99,2	145,6	151,0	101,2
	Ingressos per habitació disponible			109,7	116,8	64,2	118,4	127,6	65,2
Mallorca	Tarifa mitjana diària			125,2	129,0	98,5	135,0	140,5	99,7
	Ingressos per habitació disponible			100,9	107,7	65,0	111,3	120,7	66,6
Menorca	Tarifa mitjana diària			145,3	146,9	76,6	151,6	153,1	86,7
	Ingressos per habitació disponible			111,5	114,6	37,4	118,1	122,4	37,1
Eivissa i Formentera	Tarifa mitjana diària			182,7	185,9	110,1	196,0	197,5	132,8
	Ingressos per habitació disponible			145,6	151,6	61,3	153,0	158,6	73,4

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE i de l'Ibestat (2025). Rendibilitat del sector hotelier.

6.6.2. TARIFA MITJANA DIÀRIA DEL SECTOR HOTELER PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Com s’ha comentat en el paràgraf anterior, la tarifa mitjana diària a les Balears continua augmentant el 2024 respecte d’anys anteriors i, de fet, es troba en sintonia amb l’augment del 7,4 % en l’àmbit nacional. Aquest fet confirma que la tarifa mitjana balear sigui la més elevada de totes les comunitats autònomes i queda un 20 % per damunt l’estatal. Les Canàries, Catalunya i la Comunitat de Madrid completen el grup de regions amb la tarifa mitjana per damunt dels 130 euros, i destaca l’increment d’aquesta darrera (vegeu el quadre I-6.12 i el gràfic I-6.5).

6.6.3. EVOLUCIÓ 2014-2024 DE L'ÍNDEX DE PREUS DE L'OFERTA TURÍSTICA

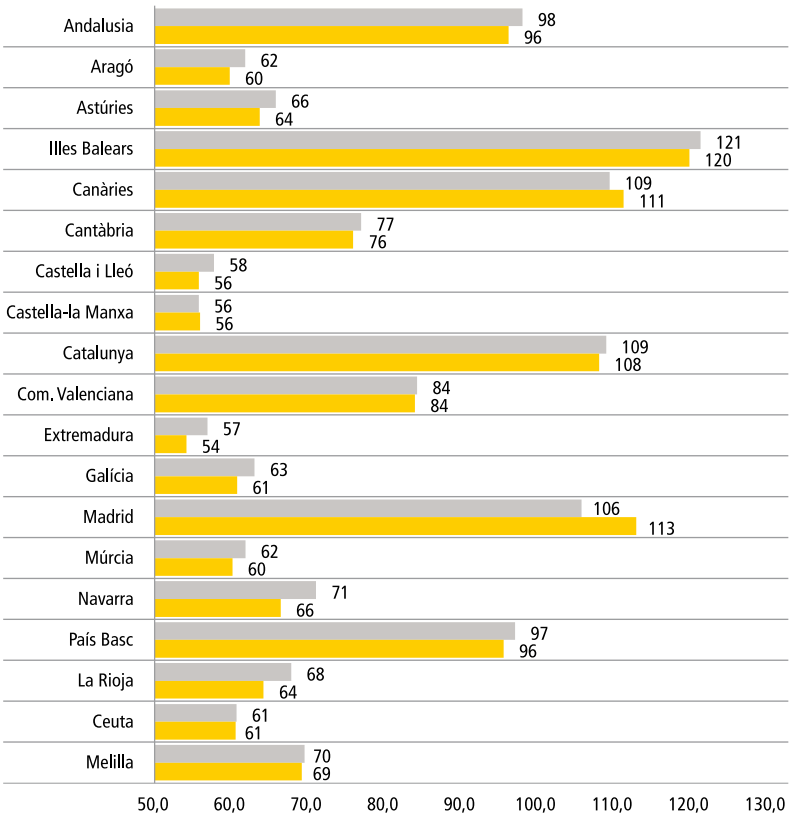
Novament, l’índex de preus per hotels, per apartaments i per allotjaments de turisme rural al llarg de l’any 2024 assoleixen els nivells més elevats de tota la sèrie històrica, i superen fins i tot els rècords assolits el 2023. La pujada més destacada s’ha donat als hotels, amb un 81 % de pujada en la darrera dècada; seguits dels establiments rurals, amb un 27,5 %, i molt a prop dels apartaments, els quals es troben un 26,2 % per damunt del nivell de 2014 (vegeu el gràfic I-6.6).

Els preus hotelers de l’any 2024 a les Illes Balears han experimentat variacions

QUADRE I-6.12. TARIFA MITJANA DIÀRIA DEL SECTOR HOTELER PER COMUNITATS AUTÒNOMES (EUROS) (2023-2024)			
	2023	2024	% variació
Espanya	113,1	121,5	7,4
Andalusia	110,9	116,9	5,5
Aragó	69,9	72,7	3,9
Astúries	74,5	77,4	4,0
Illes Balears	137,2	145,6	6,1
Canàries	123,7	135,1	9,2
Cantàbria	87,0	92,3	6,0
Castella i Lleó	65,3	67,8	3,8
Castella-la Manxa	63,1	68,0	7,8
Catalunya	123,2	131,3	6,5
Com. Valenciana	95,3	102,0	7,0
Extremadura	64,4	65,8	2,2
Galícia	71,3	73,8	3,5
Madrid	119,6	137,1	14,6
Múrcia	70,0	73,1	4,5
Navarra	80,4	80,7	0,4
País Basc	109,8	116,1	5,8
La Rioja	76,7	78,0	1,7
Ceuta	68,7	73,6	7,2
Melilla	78,7	84,1	6,9

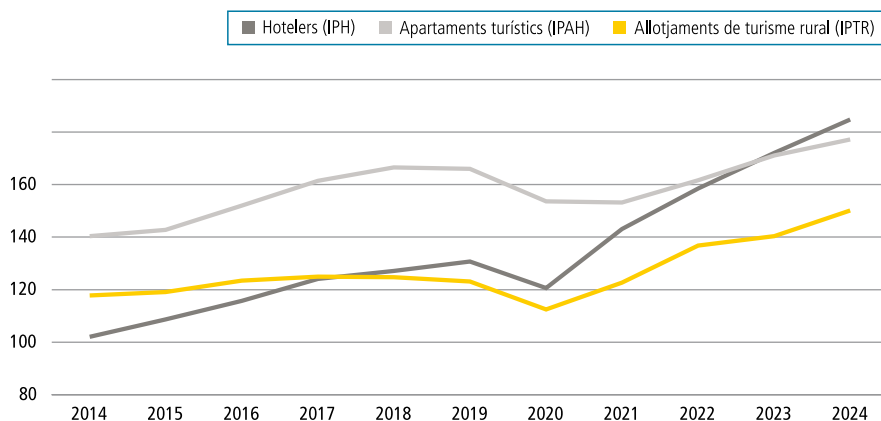
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (2025). Hotels: Enquesta d'ocupació, índex de preus i indicadors de rendibilitat.

Gràfic I-6.5.
Tarifa mitjana diària del sector hotel·ler per comunitats autònomes (euros)
(2023-2024) (base Espanya = 100)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (2025). Hotels: Enquesta d'ocupació, índex de preus i indicadors de rendibilitat.

Gràfic I-6.6.

Evolució de l'índex de preus de l'oferta turística a les Illes Balears (2014-

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE i de l'Ibestat (2025). Rendibilitat del sector hotelier.

superiors al 7 % a totes les categories d'establiment i a totes les temporades (l'única excepció són els hotels de 2 i 3 estrelles de plata a la temporada baixa).

6.7.

OFERTA

En aquest apartat s'estudia l'oferta d'allotjament, el grau d'ocupació i l'oferta complementària. Les dades referents al nombre d'establiments i al de places corresponen a l'any 2023, atès que en la data de tancament de la publicació les dades del 2024 encara no estaven disponibles.

6.7.1. ESTABLIMENTS

El 2023, hi havia 2.941 establiments turístics a les Balears, 29 establiments més que l'any anterior, que en termes relatius és un 1,0 % més. Per illes, Mallorca en té 1.834;

Eivissa, 557; Menorca, 428, i Formentera, 122. Totes les illes presenten una variació positiva respecte a l'any 2022. Menorca destaca amb un increment del 2,6 %, que rescabala la caiguda que tingué l'any anterior. A la resta d'illes, els increments es troben al voltant de les vuit dècimes.

Pel que fa a la tipologia dels establiments, es van registrar 895 hotels i 767 apartaments turístics, que representen conjuntament el 56,5 % del total. Els establiments amb les pujades més destacades foren els de turisme d'interior (+7,9 %), els hotels rurals (+3,7 %) i els agroturismes (+2,5 %). A l'altre extrem es troben els hostals (-6,3 %) i els hostals residència (-2,1 %), tot i que plegats passen sols els 200 establiments.

6.7.2. PLACES

El 2023 hi ha hagut a les Illes Balears un total de 447.389 places turístiques (un 0,2 % més que el 2022), les quals s'han repar-

tit de la manera següent: 307.911 a Mallorca (un 0,2 % més que el 2022), 77.625 a Eivissa (un 0,5 % més que l'any anterior), 53.658 a Menorca (un 0,2 % menys que el 2022) i 8.195 a Formentera (88 places més que l'any anterior).

Segons la tipologia d'allotjaments, la classificació queda de la manera següent: 234.616 places d'hotel (el 75,7 % a Mallorca), 103.110 d'hotel apartament (el 78,8 % a Mallorca) i 73.289 d'apartaments turístics (el 44,2 % a Mallorca). La resta de places es reparteixen entre les altres categories, cap de les quals supera les 8.000 places. La variació més significativa en positiu respecte al 2022 és al turisme d'interior, que passa de 3.437 a 3.642 places, la qual cosa representa un augment del 6,0 %. Per contra, la variació proporcional negativa més important es dona als hostals, amb una pèrdua de 351 places (-7,4 %), majoritàriament a Mallorca.

6.7.3. GRAU D'OCUPACIÓ

Els resultats d'ocupació de la planta oberta es classifiquen en establiments hotelers, apartaments turístics i establiments de turisme rural. En pràcticament tots els casos els nivells resultants de l'any 2023 milloren els de l'any anterior, amb l'única excepció de Menorca.

Quant als hotels, l'evolució del percentatge de planta oberta al total de les Balears augmenta el 2024 fins a un 56,2 %, ràtio que marca el màxim de la dècada. Mallorca té un percentatge lleugerament superior, amb un 58,6 %, i una millora respecte al 2023 de dos punts. Menorca, amb un 49,3 %, presenta el percentatge més baix, però respecte al 2023 es dona la millora de més d'un punt. Les Pitiüses tenen un

49,3 % de percentatge de planta oberta i augmenta en més de dos punts el resultat del 2023 i superen les xifres dels deu anys anteriors.

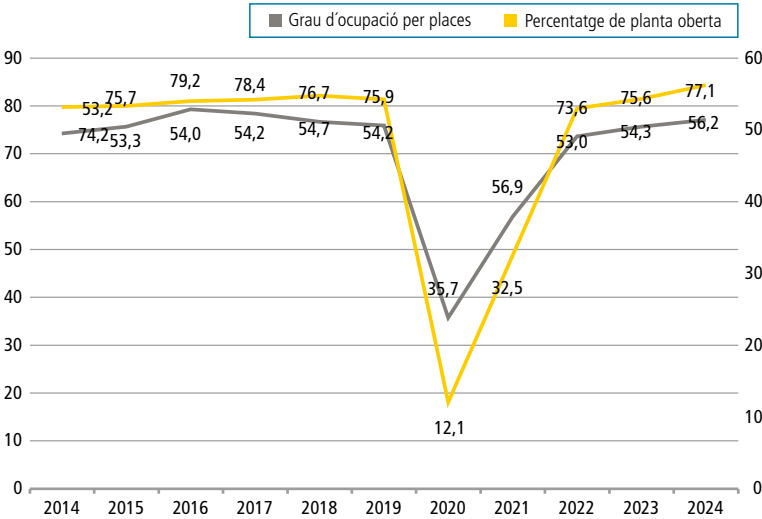
Continuant amb l'anàlisi dels hotels, el percentatge del grau d'ocupació per places puja a les Balears un punt i mig, fins a situar-se en el 77,1 %, la qual cosa implica situar-se en un nivell intermedi entre 2017 i 2018. Per illes, Mallorca millora 2 punts i assoleix el nivell més alt de totes les illes amb el 78 %. Menorca empitjora dos punts, i les Pitiüses cauen quatre dècimes. No obstant això, Eivissa i Formentera queden amb un grau d'ocupació per places del 76,0 % (vegeu els gràfics I-6.7, I-6.8, I-6.9 i I-6.10).

Seguint amb l'anàlisi dels hotels, l'evolució del percentatge de places ocupades sobre les places existents millora en el total de les Balears 2,2 punts, i supera qualsevol altre dels deu anys anteriors. Per illes, Mallorca puja gairebé tres punts i també assoleix el sostre màxim registrat; Menorca, tres dècimes, i les Pitiüses, 1,4 punts. Mallorca és la que té el percentatge més alt del 2023, amb un 45,7 %, seguida de les Pitiüses, amb un 37,5 % i, finalment, Menorca, amb un 34,4 %.

Pel que fa als apartaments turístics, el grau d'ocupació per places queda a les Illes Balears (57,3 %) tres punts per davall del registre del 2023. En aquest sentit, cal destacar la caiguda en el grau d'ocupació a totes les illes després que registressin els seus màxims històrics l'any anterior.

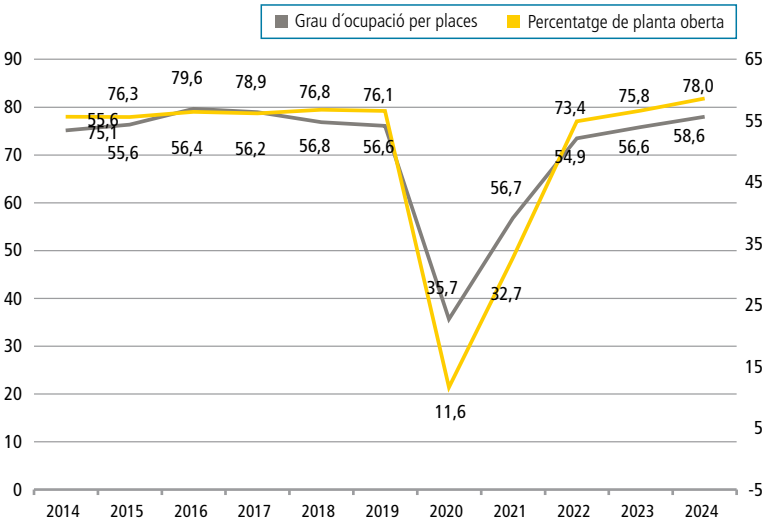
Quant als apartaments de turisme rural, respecte del 2023 l'evolució és negativa en termes de grau d'ocupació per places. L'evolució d'aquesta ràtio cau a les Balears 2,2 punts i queda en el 55,1 %. Per illes,

Gràfic I-6.7.
Percentatge de planta oberta i grau d'ocupació de l'oferta hotelera a les Illes Balears (2014-2024)



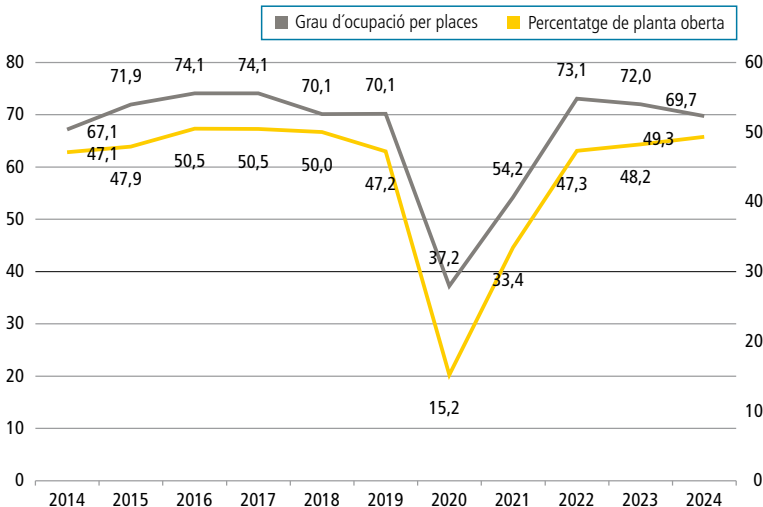
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ibestat (2025). Ocupació de l'oferta turística

Gràfic I-6.8.
Percentatge de planta oberta i grau d'ocupació de l'oferta hotelera a Mallorca (2014-2024)



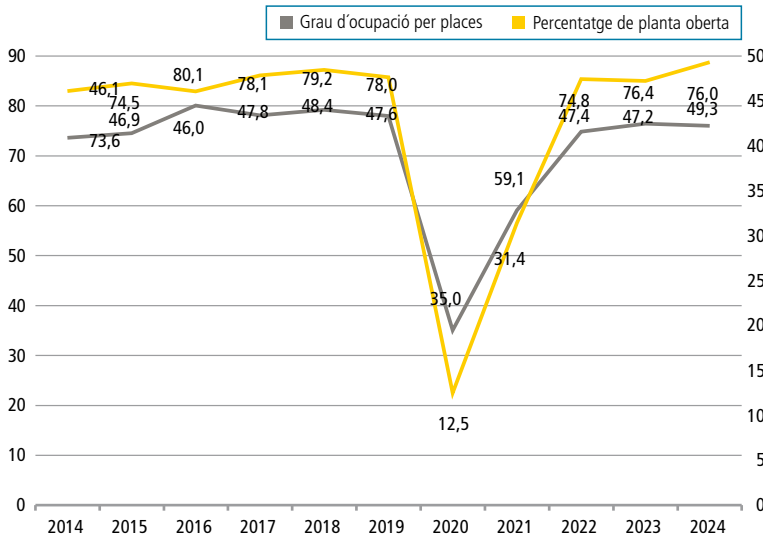
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ibestat (2025). Ocupació de l'oferta turística

Gràfic I-6.9.
Percentatge de planta oberta i grau d'ocupació de l'oferta hotelera a Menorca (2014-2024)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ibestat (2025). Ocupació de l'oferta turística

Gràfic I-6.10.
Percentatge de planta oberta i grau d'ocupació de l'oferta hotelera a Eivissa-Formentera (2014-2024)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ibestat (2025). Ocupació de l'oferta turística

Mallorca també marca un descens i se situa al 54,4 %. Per aquesta edició no es disposa d'informació per a la resta d'illes ni sobre el grau d'ocupació sobre planta existent.

6.8.

EMPRESSES I LOCALS TURÍSTICS

Aquest apartat analitza el nombre d'empreses i locals dedicats a l'activitat turística segons subactivitat econòmica, nivell d'ocupació i per illes.

6.8.1. PER ACTIVITAT ECONÒMICA

El 2024, a les Balears hi havia un total de 18.907 empreses actives en el sector turístic i 23.435 locals. La variació respecte al 2023 ha estat positiva, en sintonia amb l'evolució del global del sector. Així, tant el nombre d'empreses (2,7 %) com el nombre de locals (3,3 %) augmenten en termes interanuals.

Si es baixa el focus en l'àmbit municipal i es calcula el pes de les empreses dedicades al comerç, a l'hoteleria i al transport sobre el total, es pot veure que la ràtio més elevada s'assoleix a Formentera i a Santa Margalida, on més del 40 % de les empreses estan emmarcades dintre dels epígrafs G, H i I de la CNAE. A l'altre extrem, Esporles, Alaró i Costitx són els municipis amb un pes inferior al 20 % (vegeu el gràfic I-6.11).

Quant a les subactivitats, la concentració tant d'empreses com de locals es dona principalment en serveis de menjar i begudes, amb 7.810 empreses (41,3 % del to-

tal) i 9.279 locals (39,6 %). Tots els subsectors incrementen el nombre d'empreses i de locals respecte al 2023, amb l'única excepció de les empreses dels serveis de menjar i begudes, tot i que la disminució és de sols una dècima. Així les coses, els increments més intensos són a la resta d'activitats turístiques, que augmenten tant en el nombre d'empreses (6,8 %) com en el de locals (7,1 %). Els serveis d'allotjament i el transport de passatgers remunten un 4,5 % i un 0,6 % respectivament, tot i que són les subactivitats que menys pes presenten sobre el sector turístic (vegeu els gràfics I-6.12 i I-6.13).

6.8.2. PER ACTIVITAT ECONÒMICA I ESTRATS D'ASSALARIATS

La majoria de les empreses del sector turístic són empreses de cinc assalariats o menys (87,1 % del total). El nombre d'empreses cau a mesura que acumulen un nombre més alt d'assalariats. Cal destacar la recuperació que s'ha donat pel cas de 100 treballadors o més, que després de la forta caiguda del 2022 i de les pujades del 2023 i 2024, queda en 79 empreses. Pel que fa als locals turístics, es repeteix el mateix esquema: la immensa majoria (87 %) tenen cinc empleats o menys. Les taxes més elevades de variació respecte al 2023 es troben en locals de 20 a 49 assalariats (un 26,9 % més), i de 50 a 99 assalariats (+38,8 %), mentre que els decreixements es concentren en la forquilla dels 100 als 500 assalariats, on es perden tres locals.

6.8.3. PER ACTIVITAT ECONÒMICA I PER ILLES

Si se centra l'atenció en l'activitat econòmica per illes, es pot observar una composició

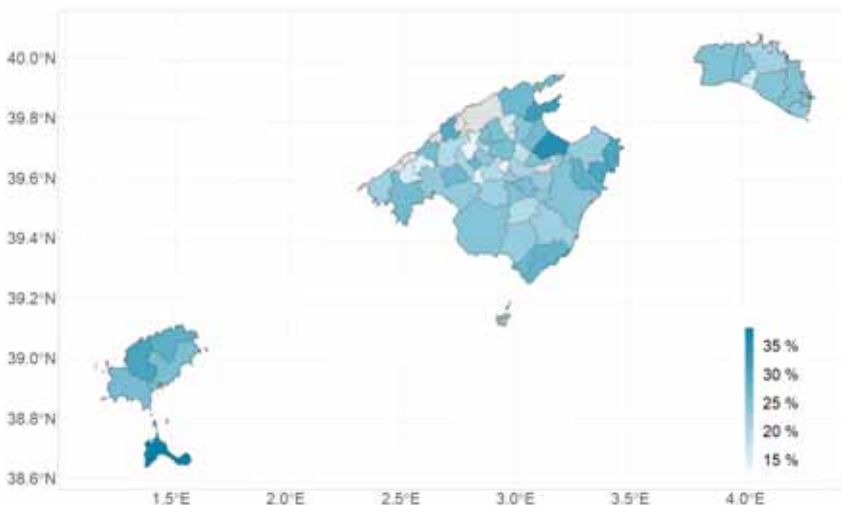
sectorial molt similar pel que fa al nombre d'empreses: les empreses del sector de serveis (33.372 empreses) representen de mitjana un 76 % del total de companyies a les Balears, amb un màxim del 83 % a Formentera (467 empreses) i un mínim del 73 % a Menorca (2.555 empreses).

Les empreses del sector turístic són el 27,9 % del total a les Balears (11.568 empreses). Aquesta dada és del 28,2 % a Menorca (987 empreses), del 26,3 % a

Mallorca (8.039 empreses), del 33,5 % a Eivissa (2.291) i del 44,9 % a Formentera (251 empreses). Entre les empreses turístiques, dominen les que proveeixen serveis de menjar i begudes (14,6 % a les Balears), que el 2024 arriben a 6.067 empreses (un 2,3 % més que el 2023). En segon lloc, hi ha les empreses de transport de passatgers (2.011 empreses, un 8,2 % més) i, a poca distància, els serveis d'allotjament (1.638 el 2023).

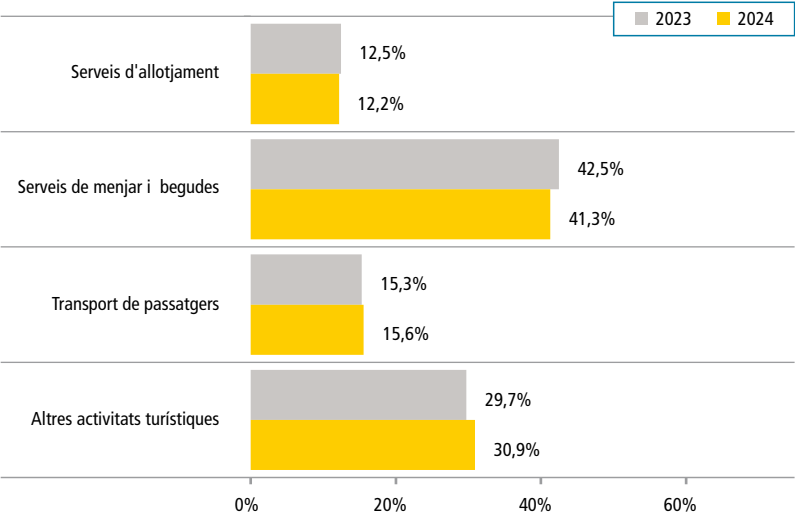
Gràfic I-6.11.

Pes de les empreses de comerç transport i hoteleria sobre el total. Any 2024



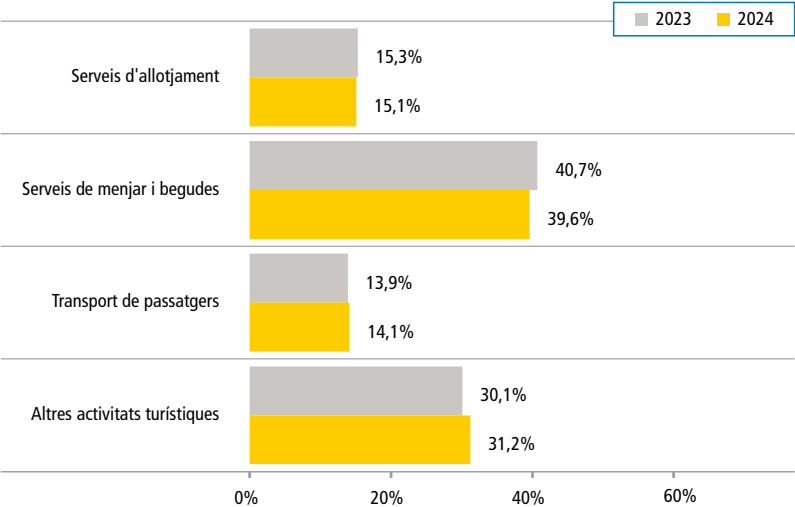
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (2025).

Gràfic I-6.12.
Percentatge d'empreses actives en el sector turístic a les Illes Balears per activitat econòmica (2023-2024)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (2025). DIRCE.

Gràfic I-6.13.
Percentatge de locals actius en el sector turístic a les Illes Balears per activitat econòmica (2023-2024)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (2025). DIRCE.

7

Institucions financeres

7.1.

INTRODUCCIÓ

Aquesta secció analitza com han evolucionat els principals indicadors financers de l'economia de les Illes Balears, i es compara amb les xifres i tendències que presenta l'economia espanyola en conjunt.

7.2

INSTITUCIONS FINANCERES A LES ILLES BALEARS

7.2.1.EVOLUCIÓ DEL CRÈDIT D'INSTITUCIONS FINANCERES

En aquesta part de l'informe s'examina l'evolució recent del crèdit total a les Illes Balears, incloent-hi les operacions dirigides a les administracions públiques, les llars i les empreses no financeres. Es constata que la fi del cicle d'enduriment de la política monetària, juntament amb les expectatives de futures reduccions dels tipus d'interès oficials, ha propiciat més dinamisme del crèdit, tant a les Illes Balears com al conjunt de l'Estat. Aquest impuls ha contribuït a moderar la caiguda interanual del volum total de crèdit observada als darrers anys.

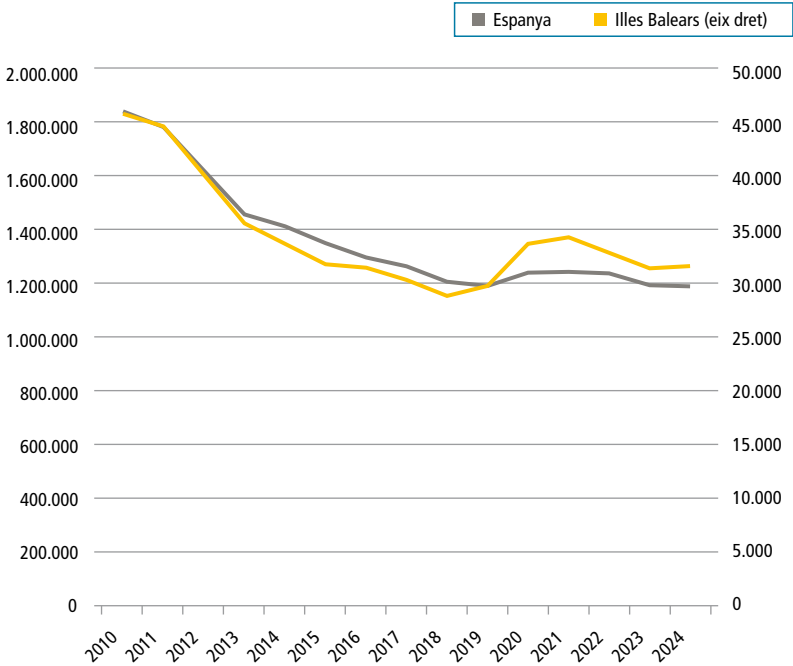
El [gràfic I-7.1](#) il·lustra l'evolució del crèdit total entre 2010 i 2024, tant per a les Balears com per a Espanya, fet que permet

contextualitzar els valors actuals dins la trajectòria de la darrera dècada, marcada per l'impacte de la crisi financera global de 2008 i les conseqüències econòmiques de la pandèmia de la COVID-19. Durant l'any 2024, el volum de crèdit concedit per les entitats de dipòsit a les Illes Balears va créixer un 0,6 %, de manera que va trencar amb la tendència negativa que havia caracteritzat els dos exercicis anteriors, afectats per l'alça dels tipus d'interès i les condicions monetàries restrictives. Aquest canvi de tendència es pot atribuir tant al creixement de l'activitat econòmica regional com a l'alleujament progressiu de les condicions de finançament al llarg del 2024. En canvi, a escala estatal, el crèdit es va reduir un 0,3 %, una contracció més suau que la dels dos anys precedents (quan les taxes de descens estaven al voltant del 4 %).

A tancament de 2024¹, el volum total de crèdit a les Illes Balears es va situar en 31.826 milions d'euros, per damunt dels 31.642 milions de l'any anterior. Per contra, en l'àmbit estatal, el crèdit total es va reduir lleugerament (-0,3 %), fins a assolir els 1.198.722 milions d'euros (vegeu el [gràfic I-7.2](#)). Aquesta evolució posa de manifest una aturada en la tendència contractiva que afectava el conjunt del sector financer espanyol, que entra en una fase

1. Aquestes dades corresponen a setembre de 2024, darrera dada disponible al lliurament d'aquest capítol.

Gràfic I-7.1.
Volum de crèdit (milions d'euros) (2010-2024)



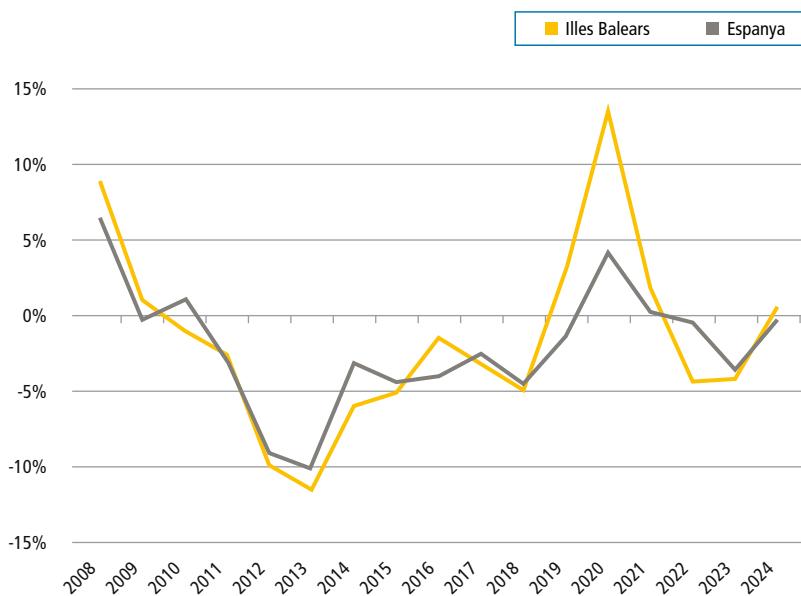
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del *Butlletí estadístic* del Banc d'Espanya i la memòria del CIR.

d'estabilització. Així, el pes relatiu del crèdit balear sobre el total nacional va augmentar lleugerament, per situar-se en el 2,65 % el 2024, per damunt del 2,63 % registrat l'any anterior, fet que reflecteix un comportament més positiu del crèdit a l'arxipèlag en comparació amb la resta de l'Estat.

El **gràfic I-7.3** mostra com ha evolucionat la relació entre el volum de crèdit total i el producte interior brut (PIB) generat a les Illes Balears. A finals de 2024, aquesta ràtio es va situar en un 77,27 %, la qual cosa representa una reducció de 2,62 punts percentuals respecte del

79,89% registrat l'any anterior. Aquesta tendència descendent, iniciada després del màxim assolit durant l'any 2020 arran de la pandèmia, s'ha mantengut com a resultat combinat de dos factors: d'una banda, l'increment del PIB balear (+4,0 % anual) i, de l'altra, l'esmentada recuperació del crèdit, afavorida per la millora de l'activitat econòmica i la moderació dels tipus d'interès al llarg del 2024. Aquesta combinació d'un creixement econòmic del 4 % amb unes taxes de creixement del crèdit moderades ha contribuït a enfortir la situació d'endeutament dels principals agents econòmics de les Illes.

Gràfic I-7.2.
Taxa de creixement del crèdit (2010-2024)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades del *Butlletí estadístic* del Banc d'Espanya i la memòria del CIR.

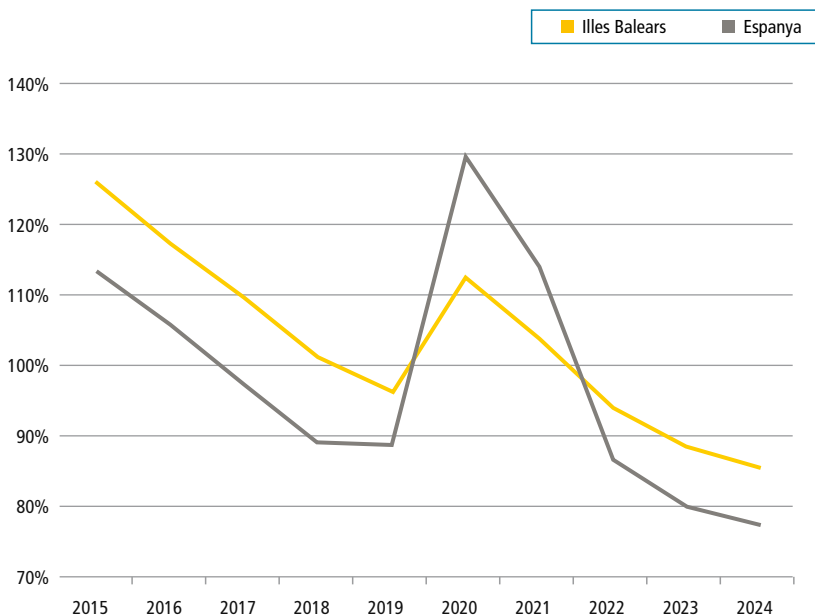
Si s'analitza aquesta evolució en comparació amb el conjunt de l'Estat, s'observa un comportament semblant. El PIB espanyol va registrar un augment del 3,2 %, per sota del de les Illes Balears, mentre que el volum de crèdit a escala estatal va experimentar un descens contingut. Com a resultat, la ràtio crèdit/PIB a Espanya es va reduir en 2,97 punts percentuals (una caiguda del 3,36 %), fins a arribar al 85,39 % a finals de 2024.

Això suposa que la ràtio a les Balears es manté per davall de la mitjana estatal —concretament, 8,12 punts percentuals inferior—, la qual cosa inverteix la situació observada durant els anys de pandèmia, quan

l'arxipèlag presentava un nivell de crèdit relatiu més elevat que la mitjana nacional.

En relació amb el crèdit empresarial, s'ha observat una millora general en les condicions de finançament, acompanyada per una reducció de l'endeutament en el sector turístic, que és el que concentra la major part del crèdit a les empreses a les Illes (vegeu el [gràfic I-7.4](#)). Segons el darrer informe d'estabilitat financera del Banc d'Espanya (tardor 2024), el nivell de vulnerabilitat de les empreses en general s'ha reduït per davall de la mitjana registrada entre 2014 i 2023. Aquesta millora ha estat especialment destacada en els sectors de comerç, hostaleria i restauració.

Gràfic I-7.3.
Crèdit total en relació amb el PIB (2015-2024)



Font: *Butlletí estadístic* del Banc d'Espanya, Informe de conjuntura econòmica 2022 i elaboració pròpia.

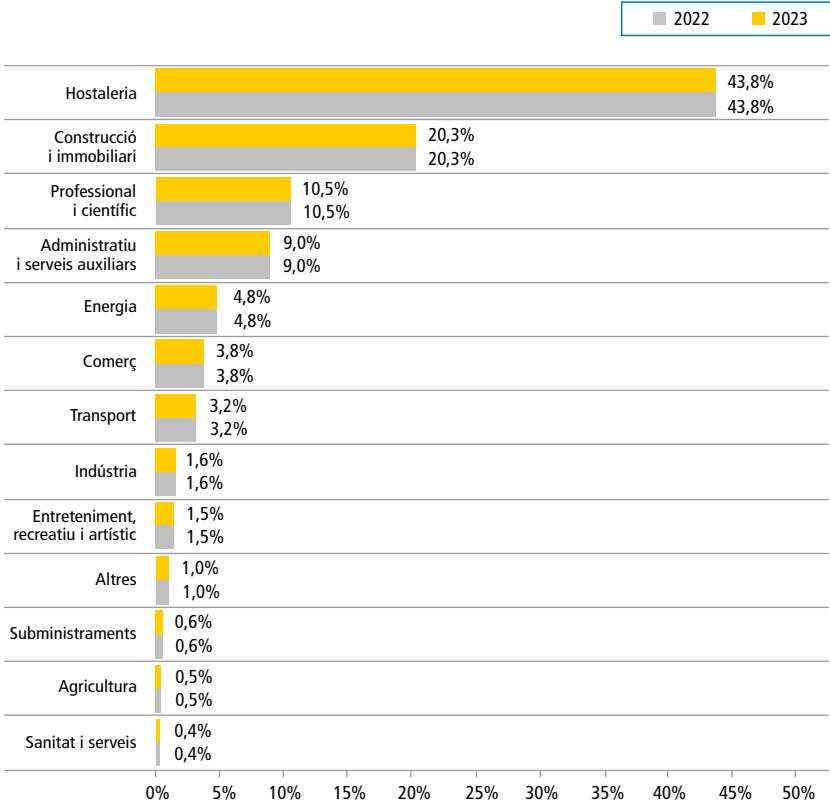
Pel que fa al crèdit destinat a les llars, el fort increment del preu de l'habitatge a les Illes Balears —amb una pujada interanual del 10,8 % al quart trimestre de 2024, segons dades de Tinsa publicades a l'IMIE Mercats Locals— contrasta amb l'increment inferior del 4,4 % registrat al conjunt de l'Estat. Això situa el preu mitjà de l'habitatge a les Illes en 3.187 €/m², notablement superior als 1.846 €/m² de la mitjana estatal. Aquesta diferència de preu condiciona la demanda de crèdit hipotecari, que ha estat relativament més continguda a les Balears, tot i que l'import total de les operacions ha augmentat degut al valor més elevat de les operacions de compra.

7.2.1.1. Crèdit a empreses no financeres

Durant els anys 2022 i 2023, les condicions de finançament de les societats no financeres a les Illes Balears es varen veure influïdes per l'entorn monetari restrictiu, marcat per l'increment dels tipus d'interès oficials. Aquest context es tradueix en un encariment del cost del crèdit, fet que ha impactat de manera desigual segons el tipus d'activitat econòmica i el perfil de les empreses.

El **gràfic I-7.5** recull l'evolució del cost d'endeutament d'aquestes empreses, mesurat com la relació entre el resultat financer net i el passiu no corrent a llarg termini, segons dades extretes de la base

Gràfic I-7.4.
Distribució de l'endeutament per sector econòmic (2021-2022)



Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SABI.

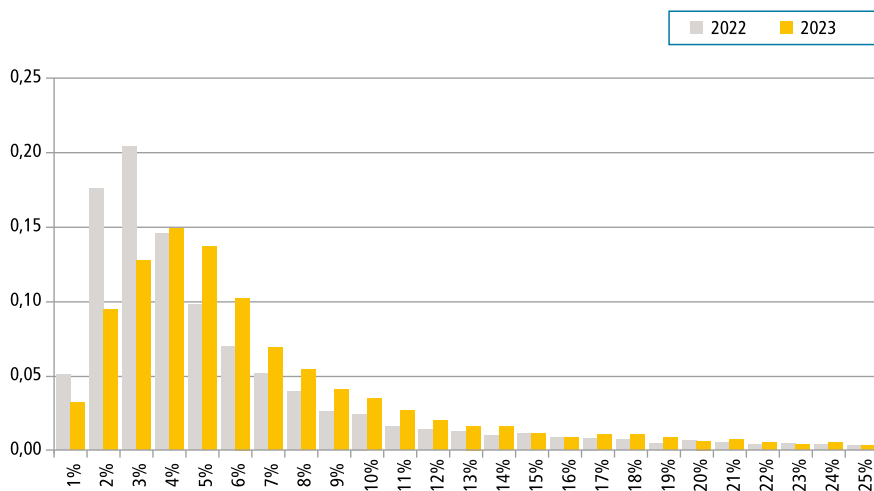
SABI. L'anàlisi permet comparar els valors corresponents als exercicis 2022 i 2023, i constatar així els efectes de l'alça dels tipus de finançament.

Els resultats mostren una clara reducció en la proporció d'empreses que accedeixen a finançament a tipus inferiors al 3 %: si el 2022 aquest grup representava un 43,0 % del total, el 2023 la xifra es redueix fins al 25,39 %. En paral·lel, augmenta signi-

ficativament el pes de les empreses que es financen a tipus compresos entre el 5 % i el 10 %, que passen del 30,78 % al 43,67 % en només un any. Aquest desplaçament cap a trams de finançament més costosos reflecteix l'impacte directe de les polítiques monetàries aplicades durant el període.

Durant l'any 2023, el cost mitjà del deute de les empreses a les Illes Balears es va situar en el 8,17 %, la qual cosa suposa

Gràfic I-7.5.

Distribució del cost de l'endeutament per cost del finançament (2022-2023)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del SABI.

un increment de 2,05 punts percentuals en relació amb el 6,12 % registrat l'any anterior. Pel que fa a la mitjana de la distribució del cost del deute, aquesta es va situar en el 5,02 %, amb un augment d'1,30 punts percentuals respecte a l'any 2022. Aquestes xifres són coherents amb les dades publicades al *Butlletí estadístic* del Banc d'Espanya, que estimava un tipus anual equivalent (TAE) del 5,99 % per a noves operacions de finançament empresarial inferiors a 250.000 euros al llarg de 2023, i reflecteixen l'impacte de l'increment dels tipus de referència durant el període analitzat. No obstant això, a finals de 2024 s'ha observat una tendència a la baixa en el cost del crèdit. Concretament, el desembre de 2024, el cost del deute empresarial es va reduir fins al 4,80 %, en consonància amb la disminució de l'Euríbor, que va passar del 3,585 % durant el 2023 al 2,632 % el desembre de 2024. Aquest descens apunta

cap a una possible reducció generalitzada del cost d'endeutament de les empreses balears al llarg de 2024, en contrast amb l'encariment observat l'any anterior.

Les dades mostren que l'hostaleria es manté com el sector més endeutat de les Illes Balears. Segons el gràfic 4, aquesta activitat concentrava el 47,1 % del deute empresarial l'any 2023, enfront del 43,8 % de l'any anterior. En segon lloc, es troba el sector de la construcció i promoció immobiliària, que manté una participació similar a la d'anys anteriors, i disminueix lleugerament del 20,3 % el 2022 al 19,1 % el 2023. En conjunt, aquestes dues branques d'activitat agrupen el 66,2 % del finançament total destinat a empreses a les Illes, fet que suposa un augment de 2,1 punts percentuals respecte de l'exercici anterior.

Pel que fa al comportament del risc de crèdit, s'ha dut a terme una anàlisi basada en

les ràtios de morositat sectorial publicades al *Butlletí estadístic* del Banc d'Espanya, amb referència als sectors més representatius de l'economia balear. En termes generals, es pot concloure que s'ha produït una millora en la qualitat del crèdit empresarial: la ràtio de morositat global ha passat del 4,06 % el 2023 al 3,85 % el 2024. Aquesta tendència positiva es reflecteix també en els principals sectors de l'arxipèlag. En el cas de l'hostaleria, la taxa de crèdit dubtós s'ha reduït del 6,48 % al 5,86 %, gràcies a una doble dinàmica: la disminució del volum total de crèdit concedit a aquest sector (-4,5 %) i una baixada més intensa del crèdit dubtós (-13,6 %). Tot i aquesta millora, l'hostaleria continua sent la segona activitat amb una ràtio de morositat més elevada, per darrere de la construcció, que lidera el rànquing amb un 8,05 % el 2024. Aquest darrer valor suposa una lleugera millora de 10,9 punts bàsics respecte a l'any anterior.

Així, tot i les reduccions generals en els nivells de risc, la concentració del crèdit en els sectors de l'hostaleria i la construcció (que són els que presenten ràtios de morositat més elevades a escala estatal) fa que el risc de crèdit a les Illes Balears, des del punt de vista de la seva composició sectorial, continuï sent superior a la mitjana espanyola. Cal destacar que, en el cas de l'hostaleria, la millora és especialment significativa si es compara amb el 2022, quan la morositat arribava al 7,98 %.

Com a complement a aquesta anàlisi, el **gràfic I-7.6** mostra l'evolució del nombre d'empreses en situació concursal, desglossades per sectors d'activitat. Durant el 2024, el nombre total d'empreses declarades en concurs de creditors a les Illes Balears s'ha reduït un 18,6 %, que pas-

sa de 86 casos el 2023 a 70 el 2024. No obstant això, aquesta millora no ha estat homogènia entre sectors. Els descensos més elevats s'han registrat en l'hostaleria (-54,6 %) i en el comerç (-44,0 %), mentre que el sector de la construcció ha experimentat un increment del 21,05 %, i la resta de sectors, un augment del 15 %. Aquesta evolució contrasta amb el que ha passat al conjunt de l'Estat, on el nombre total d'empreses concursades ha augmentat de 4.544 a 5.589, amb una variació interanual del +22,99 %.

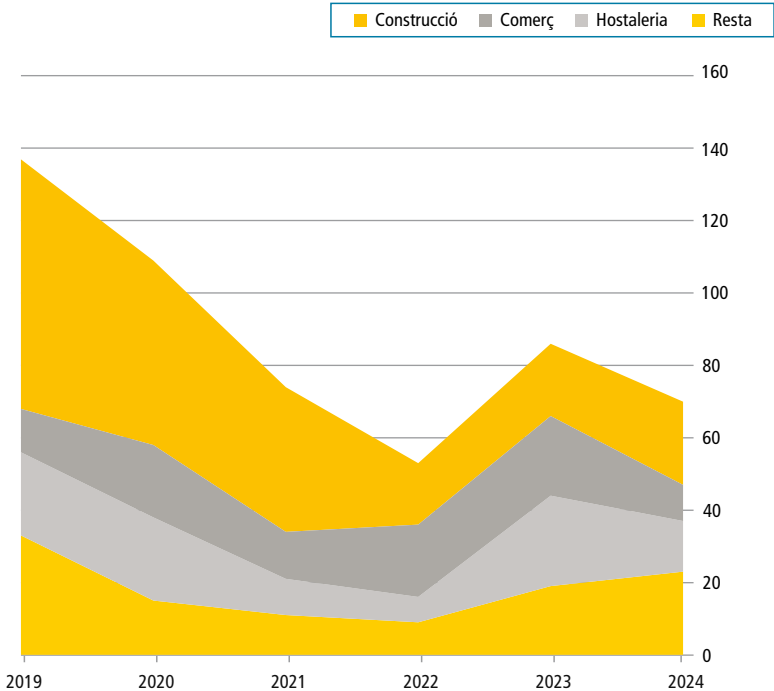
7.2.1.2 Finançament de les famílies

El **quadre I-7.1** recull l'evolució del nombre i l'import de les hipoteques constituïdes a les Illes Balears, així com de les execucions hipotecàries, i compara aquestes dades amb les del conjunt de l'Estat. Al llarg del 2024, el nombre total d'hipoteques signades a les Balears es va reduir un 5,41 %, i va passar de 14.197 operacions l'any 2023 a 13.429 el 2024. En canvi, al conjunt d'Espanya, la xifra es va mantenir pràcticament estable, amb un lleuger increment del 0,12 %, fins a assolir les 545.903 hipoteques.

Aquest comportament desigual entre les Balears i la resta de l'Estat respon a dinàmiques diferents. A les Illes, el fort increment del preu de l'habitatge —un 10,8 % interanual— ha provocat una caiguda de la demanda. El preu mitjà se situava el 2024 en 3.187 €/m², molt per damunt dels 1.846 €/m² del conjunt d'Espanya, és a dir, un 72,7 % més alt. Aquesta diferència de preus explica en gran part la reducció en el nombre d'hipoteques formalitzades.

Tot i això, el volum total de crèdit hipotecari concedit a les Illes Balears va créixer

Gràfic I-7.6.
Empreses en procediment concursal (2019-2024)



Font: INE i Poder Judicial d'Espanya.

un 6,01 %, impulsat per l'increment en l'import mitjà de les hipoteques. En concret, aquest import va passar de 313.304 € l'any 2023 a 351.122 € el 2024, amb una variació del 12,07 %. Per tant, la davallada en el nombre d'operacions queda compensada per l'encariment del valor dels habitatges.

Pel que fa a la resta d'Espanya, la situació és diferent: el creixement del nombre d'hipoteques (+0,12 %) i un augment moderat de l'import mitjà (+1,39 %) van provocar un increment global del volum d'hipoteques de l'1,51 % el 2024. Malgrat aquest creixement, les Balears conti-

nuen destacant pel valor mitjà més elevat de les hipoteques. De fet, la ràtio entre l'import mitjà a les Balears i a Espanya va ser de 2,10 el 2024, és a dir, el valor mitjà de les hipoteques a les Illes fou més del doble que el del conjunt estatal. Aquesta diferència s'ha ampliat respecte de l'any anterior, quan la ràtio era d'1,89.

Aquest contrast es pot explicar per diversos factors. En l'àmbit estatal, la millora de les condicions de finançament —amb una disminució progressiva de l'Euríbor, del 3,585 % el 2023 al 2,632 % el desembre de 2024— ha impulsat lleugerament l'activitat hipotecària. En efecte, la

QUADRE I-7.1. HIPOTEQUES A FAMÍLIES (2015-2024)								
	Illes Balears				Espanya			
	Nombre d'hipoteques	Volum de les hipoteques (milers d'euros)	Import mitjà (€)	Nombre d'execucions hipotecàries	Nombre d'hipoteques	Volum de les hipoteques (milers d'euros)	Import mitjà (€)	Nombre d'execucions hipotecàries
2015	12.748	2.181.378	171.115	2.408	371.981	48.936.163	131.556	102.477
2016	13.907	2.459.346	176.842	1.404	400.873	53.610.362	133.734	73.104
2017	14.686	2.866.644	195.196	1.030	429.082	60.691.568	141.445	53.010
2018	14.576	3.335.965	228.867	810	478.403	68.382.147	142.938	54.764
2019	13.812	3.053.905	221.105	816	497.720	73.716.908	148.109	56.787
2020	14.873	3.029.970	203.723	601	464.017	69.733.289	150.282	34.983
2021	12.870	3.186.581	247.598	431	557.971	82.451.302	147.770	32.881
2022	15.499	4.071.914	262.721	451	608.868	95.908.841	157.520	26.306
2023	14.197	4.447.977	313.304	328	545.232	90.068.156	165.192	19.326
2024	13.429	4.715.218	351.122	375	545.903	91.429.132	167.482	20.262

Font: INE i elaboració pròpia.

baixada del tipus de referència s’ha traduït en una reducció dels tipus d’interès aplicats: segons el *Butlletí econòmic* del Banc d’Espanya, la TAE mitjana per a noves hipoteques es va reduir del 3,74 % el gener al 3,02 % el desembre de 2024. Al llarg del 2023, aquest indicador es va mantenir entorn del 3,97 %.

Tot i que a les Illes Balears també s’han registrat millores en les condicions de finançament i l’economia ha mostrat creixement, l’efecte del fort increment dels preus de l’habitatge ha acabat dominant, de manera que ha limitat el nombre d’operacions, però ha elevat l’import global prestat.

Finalment, s’analitza la capacitat de les llars per fer front al pagament de les seves hipoteques a partir de l’evolució del nombre d’execucions hipotecàries. Al llarg del 2024, aquestes han experimentat un increment del 14,33 % a les Illes Balears, i han passat de 328 casos el 2023 a 375. A escala estatal, també s’ha produït un

augment, tot i que més moderat, del 4,84 %, amb un total de 20.262 execucions enfront de les 19.326 de l’any anterior. Tot i aquest repunt, no es pot concloure que hagi augmentat el risc associat a les hipoteques. De fet, segons les dades del *Butlletí estadístic* del Banc d’Espanya, la ràtio de morositat del crèdit destinat a la compra d’habitatge al conjunt de l’Estat va presentar un creixement del -9,1 %, i es va situar en el 2,37 %, en comparació amb el 2,61 % enregistrat l’any 2023.

7.2.1.3. Institucions financeres al finançament de les administracions públiques

Aquesta secció analitza l’estat del deute de les administracions públiques de les Illes Balears segons el protocol de dèficit excessiu (PDE). A finals de 2024, el volum de deute acumulat ascendia a 8.661 milions d’euros, una xifra lleugerament superior als 8.579 milions registrats l’any anterior. Aquest increment, tot i ser moderat, es troba en consonància amb la

tendència observada a la resta de comunitats autònomes, on el deute global va passar de 325.234 milions d'euros el 2023 a 333.177 milions el 2024. Com a conseqüència, el pes relatiu del deute balear dins el total autonòmic va experimentar una lleugera baixada, i es va situar en el 2,60 % el 2024, enfront del 2,64 % de l'any anterior.

Una dada especialment rellevant és la reducció del pes del deute en relació amb el PIB de les Illes. Aquesta ràtio va passar del 20,4 % el desembre de 2023 al 19,07 % a finals de 2024, gràcies a la combinació d'un creixement econòmic destacat i una evolució controlada del deute públic. Aquesta millora en la ràtio d'endeutament reflecteix una consolidació financera relativa en el context de les comunitats autònomes.

Malgrat aquesta evolució positiva, les Illes Balears es mantenen en cinquena posició pel que fa a endeutament en percentatge del PIB autonòmic. Per damunt, hi trobam la Comunitat Valenciana, que lidera el rànquing amb un 40,8 %, seguida per Múrcia (30,3 %), Catalunya (30,1 %) i Castella-la Manxa (29,2 %). En l'altre extrem, les comunitats amb menys endeutament relatiu són Navarra (10,7 %), Canàries (11,4 %), la Comunitat de Madrid (12,0 %) i el País Basc (11,8 %).

A escala general, el deute de les administracions públiques de totes les comunitats autònomes en proporció al PIB també s'ha reduït durant l'últim any, que ha passat del 21,7 % el desembre de 2023 al 21,2 % a finals de 2024. Aquesta tendència es deu a l'increment del PIB (denominador), que ha superat l'increment del deute (numerador), la qual cosa reflecteix una millora

en la situació financera de les comunitats autònomes en conjunt.

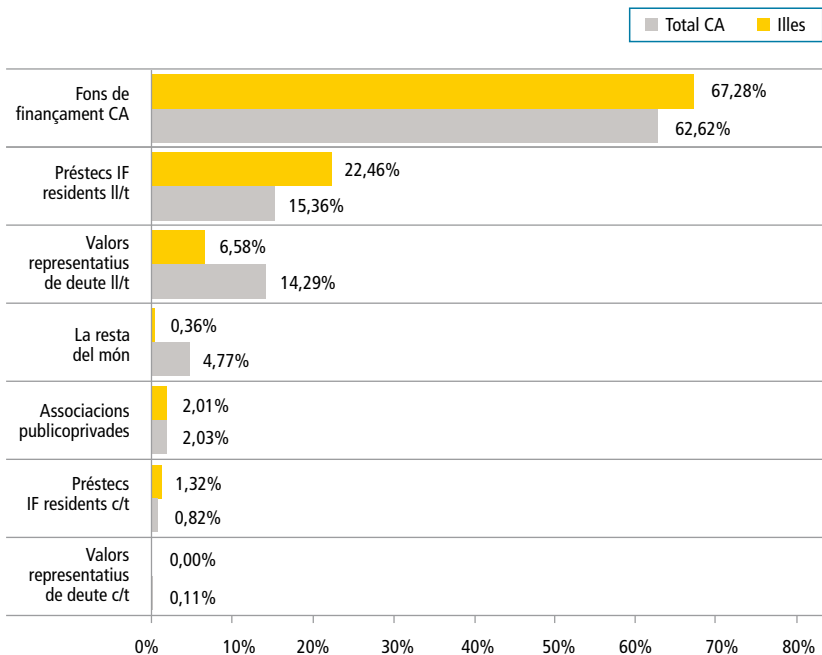
El **gràfic I-7.7** mostra la descomposició del deute de les administracions públiques de les Illes Balears, segons el PDE, i la compara amb la situació del conjunt de les comunitats autònomes l'any 2024. El Fons de Liquiditat Autonòmic (FLA) continua sent el principal mecanisme de finançament per a les Balears, amb un pes creixent en el conjunt del deute públic de l'arxipèlag.

Concretament, el FLA va representar el 67,28 % del deute total balear el 2024, una proporció que suposa un increment de 6,92 punts percentuals respecte del 60,36 % de l'any anterior. A escala estatal, aquesta modalitat de finançament també ha guanyat pes, però amb un augment més moderat: del 60,87 % el 2023 al 62,62 % el 2024. Així, la diferència entre el pes del FLA a les Illes Balears i al conjunt de les comunitats ha augmentat fins al 4,66 % a finals de 2024.

Aquest increment de dependència del FLA a les Balears s'ha produït en paral·lel a una reducció significativa del pes dels préstecs a llarg termini provinents d'entitats financeres residents, que constitueixen la segona font de finançament autonòmic. Aquest tipus de crèdit ha passat de representar el 30,20 % del deute balear el 2023 al 22,46 % el 2024. En canvi, al conjunt de les comunitats autònomes, aquest component s'ha mantengut força estable, amb una lleugera reducció del 16,60 % al 15,36 %.

Quant a la resta d'elements que conformen el deute segons el PDE, s'observen poques variacions. Els valors representatius de deute a llarg termini ocupen la

Gràfic I-7.7.
Composició del deute segons el PDE 2024



Font: Butlletí estadístic del Banc d'Espanya i elaboració pròpia.

tercera posició pel que fa a la importància dins l'estructura del deute balear, amb un pes del 6,58 %, gairebé idèntic al 6,64 % de l'any anterior. En canvi, aquest component té molta més rellevància en el conjunt de les comunitats, on representa el 14,29 %, és a dir, més del doble que a les Illes (2,17 vegades).

Pel que fa a les fonts de finançament menys significatives, tant en l'àmbit balear com estatal, cal destacar les entitats financeres no espanyoles, que cobreixen només un 0,36 % del deute a les Illes, enfront del 4,77 % a escala estatal. Les associacions publicoprivades, per la seva banda, mantenen un pes molt similar en ambdós àmbits,

amb un 2,01 % a les Balears i un 2,03 % al conjunt d'Espanya.

La resta de components del deute representen menys de l'1 % en relació amb el PIB i no han experimentat canvis rellevants entre els anys 2023 i 2024.

7.2.2. ESTALVI A LES ILLES BALEARS: EVOLUCIÓ DELS DIPÒSITS

Aquesta secció examina l'evolució recent de l'estalvi a les Illes Balears, amb un enfocament especial en la dinàmica del volum total de dipòsits bancaris. A finals de 2024, l'import dels dipòsits registrats per les entitats financeres a l'arxipèlag va as-

cendir a 35.396 milions d'euros, fet que suposa un increment interanual del 7,70 %. Aquest creixement ha estat pràcticament paral·lel al del conjunt de l'Estat, on els dipòsits van augmentar un 7,82 % durant el mateix període. Com a resultat, la quota de les Illes sobre el total nacional es manté estable, i se situen en un 2,17 %, el mateix valor que l'any anterior.

Pel que fa a la ràtio entre dipòsits i el producte interior brut, es va situar a les Balears en un 85,9 % el desembre de 2024, 2,95 punts percentuals per damunt del nivell de l'any anterior. L'increment s'explica perquè, malgrat que el PIB balear va créixer un 4 %, aquest creixement va ser inferior al dels dipòsits. A escala nacional, s'observa una evolució similar: la ràtio dipòsits/PIB va passar del 97,70 % el 2023 al 102,21 % el 2024, també degut a una expansió dels dipòsits superior al creixement de l'economia. Amb aquestes dades, es desprèn que el nivell d'estalvi relatiu al PIB a les Illes és 16,31 punts percentuals per sota del conjunt de l'Estat.

D'altra banda, si s'analitza l'evolució dels dipòsits gestionats a través de la banca electrònica en l'àmbit estatal, s'observa un fort creixement. Al llarg del 2024, aquesta modalitat de captació va assolir els 82.624 milions d'euros, amb una taxa d'increment del 16,85 % respecte al 2023. Aquest ritme de creixement és més del doble que el dels dipòsits totals (2,15 vegades més alt), fet que explica l'augment del pes relatiu de la banca electrònica en el conjunt dels dipòsits: del 4,68 % el desembre de 2023 al 5,08 % el 2024. Malgrat aquest creixement, la participació de la banca electrònica dins el sistema de finançament continua sent limitada, tant en l'àmbit estatal com, previsiblement, també a les Illes Balears.

7.2.3. XARXA D'OFICINES DE LES ENTITATS DE DIPÒSIT A LES ILLES BALEARS

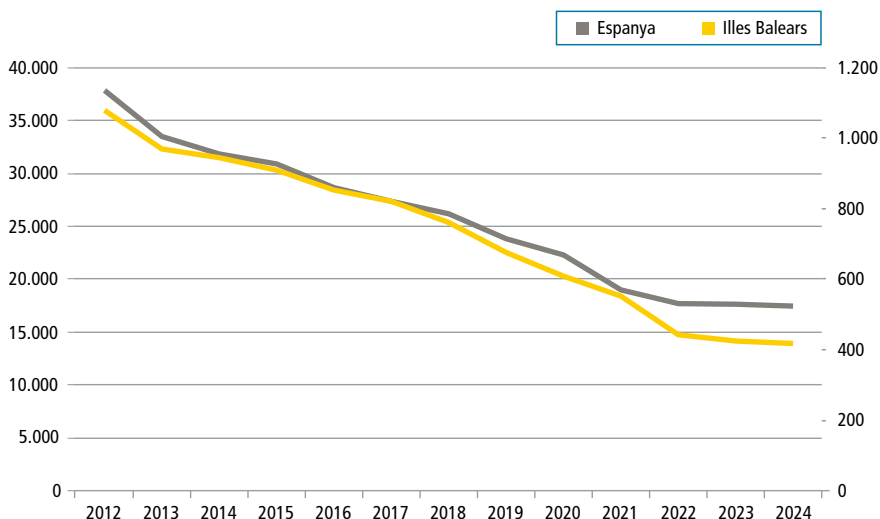
L'anàlisi de la xarxa d'oficines de les entitats financeres a les Illes Balears entre 2012 i 2024 mostra una clara tendència a la reducció, tot i que amb senyals recents d'estabilització. Segons el [gràfic I-7.8](#), a finals de 2024 es comptabilitzaven 418 oficines bancàries d'entitats de dipòsit a l'arxipèlag, sis menys que l'any anterior. Aquest descens, però, és molt més moderat que el registrat en exercicis previs, fet que apunta cap a un alentiment del procés de reestructuració de la xarxa.

En l'àmbit estatal també s'ha observat una evolució similar: el nombre d'oficines s'ha reduït lleugerament, i ha passat de 17.603 el 2023 a 17.453 el 2024, amb una davallada de 150 oficines. Aquesta variació confirma, com l'any anterior, la fi de la forta dinàmica de tancaments registrada durant la dècada anterior, tant a les Illes com al conjunt d'Espanya.

Malgrat aquest fre en els ajustaments, la taxa de reducció a les Balears ha estat del -1,42 %, lleugerament superior a la mitjana estatal, situada en el -0,85 %. Si es compara amb el màxim històric d'oficines registrat l'any 2008, les xifres acumulades mostren que el 66,67 % de les oficines a les Illes han estat tancades, mentre que al conjunt del territori estatal la proporció és del 61,78 %. Això implica que, en termes relatius, l'ajustament ha estat més intens a les Balears, amb una diferència de 4,89 punts percentuals respecte del total nacional.

Al llarg de 2024, tot i que la reducció en el nombre d'oficines bancàries a les Illes Balears va ser relativament moderada, es va produir en un context de creixement demogràfic. Concretament, la població

Gràfic I-7.8.
Evolució del nombre d'oficines (2012-2024)



Font: Banc d'Espanya i elaboració pròpia.

empadronada va augmentar un 1,81 %. Aquesta combinació —menys oficines i més població— va provocar una disminució en la densitat d'oficines disponibles, que va passar de 0,36 oficines per cada mil habitants l'any 2023 a 0,34 el 2024.

Si es compara aquesta ràtio amb la del conjunt de l'Estat, s'observa una dinàmica semblant. En l'àmbit nacional, la densitat d'oficines es va situar en 0,359 per cada mil habitants a finals de 2024, lleugerament per davall de les 0,367 del 2023. Aquesta convergència entre les Illes Balears i la mitjana espanyola reflecteix una tendència compartida de racionalització de la xarxa d'oficines.

L'estudi del nombre d'oficines per habitant és especialment útil per avaluar el grau d'inclusió financera d'un territori. La

disponibilitat i distribució d'oficines condiciona l'accés de la població als serveis bancaris bàsics, especialment en zones amb menys densitat o amb població enveïllada, fet que converteix aquest indicador en una eina rellevant per a la planificació de l'oferta financera.

7.3.

ALTRES INSTITUCIONS FINANCERES I FONTS DE FINANÇAMENT ALTERNATIVES

En aquest apartat, s'examinen altres entitats i productes financers que poden presentar un paper important en l'estalvi i finançament a les Illes Balears.

7.3.1. SOCIETATS DE GARANTIA RECÍPROCA: ISBA

Les societats de garantia recíproca (SGR) són institucions financeres que tenen com a missió proporcionar avals a petites i mitjanes empreses, per facilitar l'accés al finançament i millorar les condicions en què poden obtenir-lo. A les Illes Balears, aquesta funció la desenvolupa l'ISBA.

Durant l'any 2023, l'ISBA va rebre sol·licituds per un valor total de 142,78 milions d'euros en operacions, de les quals es van aprovar 117,48 milions. Això representa un creixement del 20,85 % respecte a les operacions aprovades l'any anterior, similar al creixement del 21,72 % registrat el 2022. El 2023, el risc total avalat per l'ISBA va ascendir a 316,8 milions d'euros, amb un increment del 1,67 % en comparació amb els 311,6 milions del 2022.

L'estructura de les operacions formalitzades el 2023 va mostrar un canvi significatiu respecte al 2022 pel que fa a la finalitat del finançament. El 2023, un 60,65 % de les operacions es van destinar a finançar circulat, en comparació amb el 35,72 % del 2022. Aquest valor del 2023 és semblant al del 2021, quan el 52,83 % de les operacions es van utilitzar per finançar circulat. La resta del finançament el 2023 es va dedicar principalment a inversions, amb un 37,69 %, una disminució en relació amb el 58,86 % del 2022.

7.3.2. AMPLIACIONS DE CAPITAL

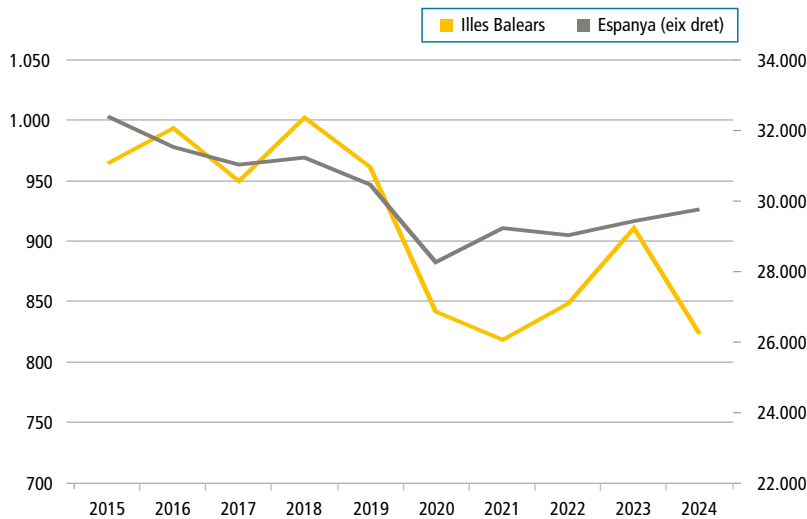
El [gràfic I-7.9](#) reflecteix l'evolució del nombre d'empreses que varen dur a terme ampliacions de capital a les Illes Balears. Durant l'any 2024, aquesta xifra es va situar en 823 empreses, fet que representa

una disminució del 9,66 % en comparació amb el 2023. Aquesta caiguda suposa un canvi de tendència respecte als dos anys anteriors, en què s'havia registrat un augment del nombre d'empreses que ampliaven capital. En canvi, al conjunt de l'Estat, el nombre d'empreses que varen ampliar capital es va mantenir pràcticament estable, amb un total de 29.769 empreses i un increment lleuger de l'1,17 %. Això implica que el pes relatiu de les empreses balears dins el total nacional es va reduir fins al 2,76 % el 2024, enfront del 3,10 % registrat l'any anterior, amb una caiguda de 33 punts bàsics.

Pel que fa a l'import total ampliat (vegeu el [gràfic I-7.10](#)), a les Illes Balears es va observar un increment destacable: el capital ampliat va passar de 542,90 milions d'euros el 2023 a 621,15 milions el 2024, amb una taxa de creixement del 14,41 %. Aquesta dada va en consonància amb la tendència positiva observada l'any anterior, quan l'increment va ser del 10,94 %. En l'àmbit estatal, el volum total de capital ampliat també va créixer, i va assolir els 23.870,1 milions d'euros, un 11,18 % més que el 2023. Per tant, el comportament de les Balears s'alinea amb el conjunt d'Espanya.

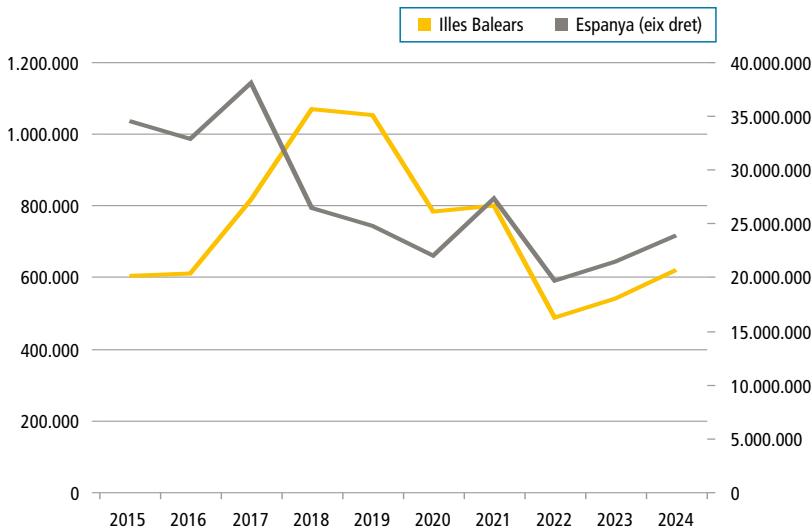
El [gràfic I-7.11](#) mostra l'evolució del volum mitjà per operació d'ampliació a les Illes Balears, que el 2024 va assolir els 0,755 milions d'euros, amb un increment interanual del 26,64 %. A la resta del territori espanyol, aquest valor mitjà es va situar lleugerament per damunt, amb 0,80 milions d'euros. Aquest augment de l'import mitjà a les Balears es pot explicar perquè, tot i la reducció en el nombre d'empreses que han ampliat capital a les Balears, el volum total de capital ampliat ha continuat creixent durant l'any 2024.

Gràfic I-7.9.
Nombre d'empres que amplien capital (2015-2024)



Font: INE i elaboració pròpia.

Gràfic I-7.10.
Volum d'ampliacions de capital (milions d'euros) (2015-2024)



Font: INE i elaboració pròpia.

7.3.3. COTITZACIÓ A BORSA, BME GROWTH I ALTRES

En aquest darrer apartat dedicat a les institucions financeres, es posa el focus en diverses alternatives de finançament que podrien complementar els canals tradicionals per a les empreses de les Illes Balears. Tot i que aquestes opcions existeixen i poden ser útils en determinats contextos, el seu pes dins l'ecosistema financer balear continua sent molt reduït.

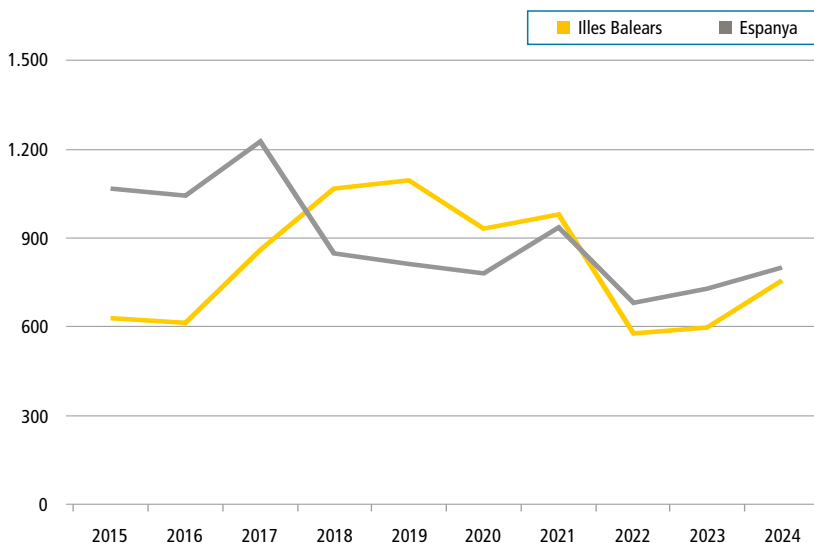
Una d'aquestes opcions és l'accés als mercats de valors. Tanmateix, la presència d'empreses balears cotitzades tant al mercat borsari com al segment BME Growth (antic mercat alternatiu borsari, MAB) és reduïda, ja que no és un mecanisme que s'utilitzi com a via habitual de finançament al teixit empresarial de l'arxipèlag. D'altra

banda, les societats de capital risc, que tenen per objectiu donar suport financer i estratègic a empreses amb potencial de creixement, tampoc han suposat un finançament rellevant a les Illes.

Una altra alternativa disponible és el micromecenatge o crowdfunding, un model de finançament col·laboratiu basat en petites aportacions individuals que, tot i haver-se estès en altres territoris, no ha assolit encara un grau de desenvolupament significatiu a la regió.

En conjunt, doncs, malgrat que aquestes formes de finançament estan accessibles per a les empreses balears, la seva implantació efectiva i la seva capacitat d'impacte continuen sent molt limitades dins l'actual panorama econòmic de les Illes.

Gràfic I-7.11.
Volum mitjà d'ampliació de capital (milers d'euros) (2015-2024)



Font: INE i elaboració pròpia.

8

ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I CÀRREGA FISCAL

Aquest apartat fa un repàs de la gestió financera pública des de dos vessants: la despesa i els ingressos, i des d'una doble òptica: l'Administració de la comunitat autònoma (CAIB) i el conjunt d'administracions i ens instrumentals de les Illes Balears (SPIB). Aquesta segona òptica inclou no només l'Administració autonòmica, sinó també la local, així com tots els seus ens instrumentals, ja siguin de pressupost limitatiu o, en el cas de la comunitat autònoma, també estimatiu.

L'apartat es divideix en els subapartats següents: en primer lloc, una descripció dels pressuposts i, en segon lloc, una anàlisi amb indicadors que posa èmfasi en la pressió fiscal i el deute públic. Només en el cas de la pressió fiscal i des de l'òptica SPIB, es consideren dades de l'àmbit estatal per donar una visió completa d'aquest indicador.

Les referències comparatives utilitzades són, d'una banda, dades històriques des del 2016 i, de l'altra, només en el cas de la CAIB, dades de les comunitats autònomes amb poblacions similars a les Illes Balears, concretament, Aragó, Astúries, Extremadura i la Regió de Múrcia, que en aquest apartat s'anomenen el G5.

Cal tenir present, en la valoració dels resultats o saldos pressupostaris, les variacions interanuals de despesa i del nivell de deute, que entre el 2020 i el 2023, excepcionalment, es varen suspendre els límits de

dèficit, regla de despesa i deute, mitjançant l'activació de la clàusula de salvaguarda del Pacte d'Estabilitat i Creixement de la Unió Europea.

Sector públic administratiu (CAIB)

L'anàlisi economicofinancera de l'Administració autonòmica es basa en els pressuposts generals consolidats de la CAIB. Això implica agregar els ingressos i les despeses de l'Administració general (AGIB), els del Servei de Salut de les Illes Balears (SSIB) i els de l'Agència Tributària de les Illes Balears (ATIB), i eliminar les transferències internes per evitar duplicar transaccions.

8.1.

MAGNITUDS PRINCIPALS DEL PRESSUPOST INICIAL

En aquest subapartat s'analitzen els ingressos i les despeses del pressupost consolidat de la CAIB, desglossats segons la classificació econòmica.

8.1.1. INGRESSOS

Els ingressos no financers consolidats, és a dir, aquells que mesuren la capacitat de finançament de la CAIB, per a l'exercici 2024 són 5.859,4 milions d'euros, un 7,6 % més que el 2023 i representen un 13,1 % del

PIB¹, 3,2 punts percentuals per sota de la mitjana del G5. Ara bé, si només es consideren els recursos generals, és a dir, aquells que no tenen un destí específic, l'increment és menys significatiu, un + 11,4 % (vegeu el quadre I-8.1).

En comparació amb l'exercici 2023, els ingressos corrents, que són la part dels no financers amb un component estructural més elevat, s'incrementen un +9,4 %. Si es descompten els de caràcter finalista, com les transferències del mecanisme de recuperació Next Generation-EU, la variació és encara més elevada, un +10,2 %. El seu pes sobre el total d'ingressos és del 76,5 %, 0,6 punts percentuals per sota de la mitjana del G5.

Dins dels ingressos corrents, els impostos directes s'han incrementat 413,8 milions (+24,8 %). Destaca l'IRPF, amb un increment de 443,2 milions (+30,2 %), dels quals 128,6 milions corresponen a liquidacions. La liquidació provisional corresponent a l'exercici 2022, 171,9 milions d'euros, és molt superior a la liquidació provisional del 2021, 43,4 milions. Les bestretes a compte pugen 314,6 milions d'euros (+22,1 %). L'impost sobre el patrimoni (IP) i l'impost sobre dipòsits d'entitats de crèdit (IDEC) s'incrementen un +1,1 % i un 2,4 %, fins als 86,4 milions i 10,0 milions, respectivament. L'impost sobre successions i donacions (ISD) cau un -28,4 % arran de les mesures fiscals adoptades el juliol del 2023.

Els impostos indirectes augmenten en 46,3 milions d'euros (+1,4 %). Destaca l'IVA, amb un increment de 102,2 milions d'euros, a causa d'augment de les bestre-

tes a compte, 23,4 milions (+1,4 %) i de les liquidacions provisionals, 78,8 milions d'euros. També contribueixen els impostos especials del sistema de finançament autonòmic (SFA), amb 56,3 milions d'euros (+18,3 %). L'impost de transmissions patrimonials (ITP) i el d'actes jurídics documentats (AJD) cauen 127,9 milions (-16,0 %) i 7,6 milions d'euros (+4,2 %), respectivament.

També contribueix a l'increment dels ingressos corrents l'augment de les transferències corrents per import d'11,4 milions d'euros (22,8 %), sobretot pel Fons de Competitivitat de l'SFA, que és un recurs de caràcter vertical que tracta d'introduir al model de finançament cert grau d'ordinalitat. Aquest increment es produeix malgrat l'increment de les aportacions al Fons de Garantia dels Serveis Públics Fonamentals (FGSPF), que és el que garanteix un finançament homogeni en termes de població ajustada entre les distintes comunitats autònomes i respecte al qual la CAIB és una de les poques contribuents. També s'incrementa l'aportació al tercer fons, el Fons de Suficiència General (FSG), al qual la CAIB també contribueix i el que fa fonamentalment és ajustar la distribució dels recursos a l'estatu quo del sistema de finançament anterior.

Les operacions de capital sumen 258,4 milions, el 3,5 % del total, i totes corresponen a fons finalistes. D'aquests, destaquen els fons del Factor d'Insularitat i de REACT, que aquest darrer és l'instrument de recuperació anomenat Next Generation-EU, per import de 103,8 i 136,2 milions d'euros, respectivament.

Els ingressos per operacions financeres d'endeutament es redueixen en 406,6 milions, fins als 998,2 milions d'euros, i repre-

1. Direcció General d'Economia i Estadística del Govern de les Illes Balears.

QUADRE I-8.1. DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA DEL PRESSUPOST CONSOLIDAT PER CAPÍTOLS D'INGRESSOS DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS										
Ingressos Pressupost inicial Classificació econòmica	CAIB					G5				
	Import (milers d'euros)		Variació		Pes relatiu (%)	Pes relatiu (%)		Pes relatiu (%)	Pes relatiu (%)	Pes relatiu (%)
	2023	2024	2023-2024	(%)		2023	2024			
Total operacions corrents	5.120.356,3	5.600.986,4	480.630,1	9,4		71,8	76,5		71,5	77,1
Dels quals no finalistes	4.630.098,1	5.100.557,2	470.459,1	10,2		64,9	69,7			
I. Imposts directes	1.670.707,6	2.084.548,9	413.841,3	24,8		23,4	28,5		21,4	23,6
II. Imposts indirectes	3.324.159,0	3.370.429,9	46.270,9	1,4		46,6	46,0		28,9	29,5
III. Taxes, prest. serv. i alt.	71.576,6	79.668,6	8.092,0	11,3		1,0	1,1		1,7	1,7
IV. Transferències corr.	49.821,6	61.185,0	11.363,4	22,8		0,7	0,8		19,4	22,1
V. Ingressos patrimonials	4.091,5	5.153,9	1.062,5	26,0		0,1	0,1		0,1	0,2
Total operacions capital	326.242,3	258.413,4	-67.828,8	-20,8		4,6	3,5		7,5	5,5
Dels quals no finalistes	0,0	0,0	0,0	-		0,0	0,0			
VI. Alienació d'inversions	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		0,1	0,2
VII. Transferències cap.	326.242,3	258.413,4	-67.828,8	-20,8		4,6	3,5		7,4	5,3
Total ingrés no financer	5.446.598,6	5.859.399,8	412.801,2	7,6		76,4	80,0		79,1	82,5
Dels quals no finalistes	4.630.098,1	5.100.557,2	470.459,1	10,2		64,9	69,7			
VIII. Actius financers	281.994,5	463.098,9	181.104,4	4,0		64,2	6,3		2,4	3,5
IX. Passius financers	1.404.778,6	998.154,7	-406.623,9	-28,9		19,7	13,6		18,5	14,0
Total opera. financeres	1.686.773,1	1.461.253,7	-225.519,5	-13,4		23,6	20,0		20,9	17,5
Dels quals no finalistes	1.427.375,2	1.021.988,0	-405.387,2	-28,4		20,0	14,0			
Total ingressos	7.133.371,7	7.320.653,4	187.281,7	2,6		100,0	100,0		100,0	100,0
Dels quals no finalistes	6.057.473,3	6.122.545,2	65.071,9	1,1		84,9	83,6			

Font: Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

senten el 13,6 % dels ingressos autonòmics, 0,4 punts per sota de la mitjana del G5. Ara bé, s'ha de tenir present que una part d'aquests ingressos són de caràcter teòric per traslladar l'equilibri pressupostari de la comptabilitat nacional a la comptabilitat pressupostària. Si no es considera aquest ajust, la reducció de les operacions financeres d'endeutament és de 344,2 milions d'euros, i representen el 13,0 % del total d'ingressos.

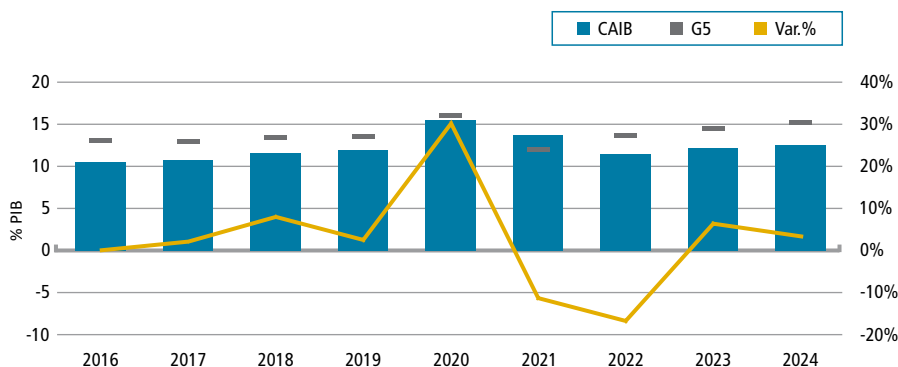
Pel que fa a l'evolució dels ingressos, és convenient observar-la a partir dels ingressos corrents, ja que són essencials per a l'autonomia financera de la CAIB. El pes d'aquests ingressos sobre el PIB, s'ha mantengut relativament estable fins al 2019. Als anys pandèmics, l'indicador es dispara, perquè els ingressos es mostren poc elàstics a la caiguda del PIB. A mesura que es recupera l'activitat econòmica a partir del 2021, en un primer moment, el pes relatiu es redueix, però a partir del 2023 torna a pujar. Canvis en patrons de consum

i l'aflorentament d'economia submergida, que han estat propiciats per la pandèmia, han incrementat de manera significativa la recaptació d'ITP i IVA, i han fet millorar aquest indicador. Respecte al G5, hi ha hagut un procés de convergència en la darrera dècada que s'ha girat a partir del 2022. El diferencial a favor del G5 és de 2,7 punts percentuals sobre el PIB el 2024. Només el 2021 aquest indicador va ser superior a la mitjana del G5 a causa de la caiguda relativa del PIB més elevada a les illes Balears. La raó principal d'aquest diferencial es troba a l'SFA, que s'explicarà més endavant (vegeu el gràfic I-8.1).

8.1.2. DESPESES

Les despeses consolidades de caràcter no financer, és a dir, aquelles que mesuren la necessitat de finançament, per a l'exercici del 2024 sumen 6.365,5 milions d'euros, que representen un 7,0 % d'augment respecte a l'exercici anterior. No obstant això, si es descompten les despeses finançades amb

Gràfic I-8.1.
Evolució dels ingressos corrents de la comunitat autònoma de les Illes Balears



Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació, INE i FUNCAS.

fons finalistes, l'increment és menor, un 5,7 %. El pes de la despesa sobre el PIB és del 14,3 %, 3,0 punts percentuals inferior a la mitjana del G5 (vegeu el [quadre I-8.2](#)).

Despesa des de la perspectiva econòmica

La primera anàlisi es fa des de la perspectiva econòmica, és a dir, la despesa classificada segons la seva naturalesa.

La despesa corrent, que és la de caràcter més recurrent, creix un 5,3 %; en termes no finalistes, un 5,5 %, sobretot pel que fa al capítol 1, corresponent a la despesa de personal, que augmenta un 6,8 % (135,3 milions d'euros), i les despeses financeres, que s'incrementen un 49,3 % (43,7 milions d'euros). En comparació amb el G5, el pes de les operacions corrents sobre el total de despeses és 3,6 punts percentuals inferior, un 71,2 %.

Pel que fa a la despesa en operacions de capital, que inclou la despesa en inversions, l'increment és significatiu, especialment les transferències de capital, amb 132,9 milions (19,7 %), i això és atribuïble als fons finalistes. La part finançada amb recursos generals creix un +8,4 %, i el pes de les operacions de capital (15,8 %), 2,8 punts percentuals per sobre de la mitjana del G5.

Les operacions financeres també decreixen, un 19,5 %, amb una reducció de 230,7 milions destinats a reduir l'endeutament. Aquest tipus d'operacions representen el 13,0 % de la despesa, 0,8 punts percentuals superior que la mitjana del G5.

L'evolució de la despesa és interessant observar-la a partir de les magnituds corrents, ja que recull el gruix de la despesa estructural de la CAIB, variable clau per valorar la sostenibilitat de les finances au-

tonòmiques. El pes de la despesa corrent sobre el PIB se situa en l'11,7 % el 2024, per sobre del nivell prepanfemic, que era al voltant de l'11 %. Des del 2020, a mesura que l'activitat econòmica es recupera, hi ha una tendència a la baixa a causa de l'efecte més gran del denominador. Aquest patró s'interromp el 2023 una vegada l'economia assoleix el seu potencial. Així com succeeix amb els ingressos corrents, el pes de les despeses corrents sobre el PIB ha estat històricament inferior a la mitjana del G5. Ara bé, s'observen dues etapes a la darrera dècada, una primera de lenta convergència i una segona postpanfemica de lenta divergència. El diferencial del 2024, 3,1 punts percentuals, torna a la xifra del 2016 (3,0) (vegeu el [gràfic I-8.2](#)).

Despesa des de la perspectiva funcional

La segona anàlisi es fa des de la perspectiva funcional, que té en compte la finalitat de la despesa.

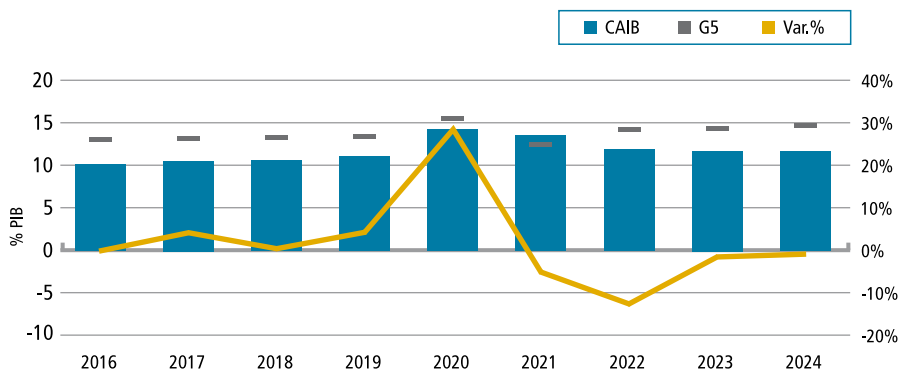
La despesa en producció de béns públics de caràcter preferent representa la meitat de la despesa de la CAIB, i dins d'aquesta política destaquen sanitat i educació, amb un 31,7 % i un 18,3 %, respectivament. Respecte al 2023, creix un 5,3 %, i les esmentades funcions, en el mateix ordre, un 4,0 % i un 7,9 %. En comparació amb el G5, s'hi destinen 0,8 punts percentuals menys a aquesta política, sobretot a educació, 0,7 punts percentuals (vegeu el [quadre I-8.3](#)).

La cobertura de les despeses del deute públic, tant en interessos com en amortització de principal, representa un 14,3 %, i és la tercera prioritat en polítiques de despesa. Disminueix un 15,3 % respecte a l'exercici anterior.

QUADRE I-8.2. DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA DEL PRESSUPOST CONSOLIDAT PER CAPÍTOLS DE DESPESA DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS									
Despeses Pressupost inicial Classificació econòmica	Sector públic administratiu						G5		
	Import (milers d'euros)		Variació		Pes relatiu (%)		Pes relatiu (%)		
	2023	2024	2023-2024	(%)	2023	2024	2023	2024	
Total operacions corrents	4.951.260,4	5.211.248,4	259.988,0	5,3	69,4	71,2	71,4	74,8	
<i>Dels quals no finalistes</i>	4.636.701,4	4.889.991,2	253.289,8	5,5	65,0	66,8			
I. Despeses de personal	1.976.332,0	2.111.592,5	135.260,5	6,8	27,7	28,8	33,0	34,7	
II. Compra béns corr. i serv.	949.793,0	971.798,3	22.005,4	2,3	13,3	13,3	13,6	14,4	
III. Despeses financeres	88.698,4	132.415,5	43.717,1	49,3	1,2	1,8	1,2	2,0	
IV. Transferències corr.	1.876.437,0	1.950.442,1	74.005,1	3,9	26,3	26,6	23,0	23,1	
V. Fons de contingències	60.000,0	45.000,0	-15.000,0	-25,0	0,8	0,6	0,6	0,6	
Total operacions capital	996.231,3	1.154.227,5	157.996,2	15,9	14,0	15,8	12,9	13,0	
<i>Dels quals no finalistes</i>	425.257,9	460.824,6	35.566,7	8,4	6,0	6,3			
VI. Inversions reals	319.868,7	344.926,9	25.058,3	7,8	4,5	4,7	6,3	6,2	
VII. Transferències cap.	676.362,6	809.300,6	132.938,0	19,7	9,5	11,1	6,6	6,8	
Total despesa no finan.	5.947.491,7	6.365.476,0	417.984,2	7,0	83,4	87,0	84,3	87,8	
<i>Dels quals no finalistes</i>	5.061.959,3	5.350.815,8	288.856,5	5,7	71,0	73,1			
VIII. Actius financers	32.944,9	32.089,9	-855,0	-2,6	0,5	0,4	0,3	0,3	
IX. Passius financers	1.152.935,1	923.087,6	-229.847,5	-19,9	16,2	12,6	15,4	11,9	
Total operacions finan.	1.185.880,0	955.177,5	-230.702,5	-19,5	16,6	13,0	15,7	12,2	
<i>Dels quals no finalistes</i>	1.185.880,0	955.177,5	-230.702,5	-19,5	16,6	13,0			
Total despeses	7.133.371,7	7.320.653,4	187.281,7	2,6	100,0	100,0	100,0	100,0	
<i>Dels quals no finalistes</i>	6.247.839,3	6.305.993,3	58.153,9	0,9	87,6	86,1			

Font: Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

Gràfic I-8.2.
Evolució de la despesa corrent de la comunitat autònoma de les Illes Balears



Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació, INE i FUNCAS.

L'evolució del pes de la despesa sanitària sobre el PIB des del 2016 és positiva, i així s'ha incrementat en 0,6 punts percentuals, fins a arribar al 5,2 % el 2024. La mitjana del G5 creix menys, 0,4 punts, i se situa en un 6,3 %, 1,1 punts per sobre de l'indicador de la CAIB (vegeu el [gràfic I-8.3](#)).

La despesa en educació representa un 3,0 % del PIB el 2024, i ha incrementat el seu pes en 0,3 punts percentuals des del 2016. En el cas del G5, el percentatge és del 3,7 % el 2024, 0,1 punts percentuals per sobre del 2016 i 0,7 punts per sobre de la CAIB (vegeu el [gràfic I-8.4](#)).

8.1.3. RESULTAT O SALDO PRESSUPOSTARI

El resultat o saldo del pressupost inicial, d'acord amb la LOEPSF, no pot ser deficitari en termes estructurals, i això s'instrumenta en un resultat o saldo no financer que compleixi amb l'objectiu d'estabilitat pressupostària, una variació de la despesa pre-

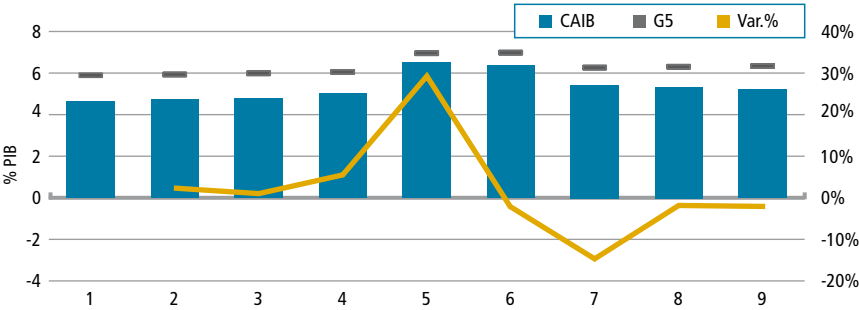
vista que no superi la taxa de referència i un volum del deute sostenible. Els tres límits són fixats anualment pel Govern de l'Estat i, conjuntament, estableixen el marc fiscal que determina el sostre de despesa no financera. Cal tenir present que el 2024 s'ha desactivat la clàusula de salvaguarda del Pacte d'Estabilitat i Creixement de la Unió Europea i tornen a estar vigents les regles fiscals. Respecte al subsector autonòmic, l'objectiu d'estabilitat per al 2024 és el que preveu el Programa d'estabilitat 2023-2026, que té l'aval de la Comissió Europea, atès que el Senat va rebutjar la proposta del Ministeri d'Hisenda. Per la seva part, la taxa de referència de la regla de despesa aplicable el 2024, del 2,6, és la que preveu l'Informe de situació de l'economia espanyola del 2023 (vegeu el [quadre I-8.4](#)).

El pressupost inicial de la CAIB del 2024, que es va aprovar abans de conèixer les regles fiscals aplicables a aquell any, es va elaborar en equilibri en termes de comp-

QUADRE I-8.3. DISTRIBUCIÓ FUNCIONAL DEL PRESSUPOST CONSOLIDAT PER CAPÍTOLS DE DESPESA DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS									
Despeses Pressupost inicial Classificació funcional	CAIB					G5			
	Import (milers d'euros)		Variació		Pes relatiu (%)	Pes relatiu (%)		Pes relatiu (%)	
	2023	2024	2023-2024	(%)		2023	2024		
Serveis públics bàsics	46.655,8	46.193,7	-462,2	-1,0	0,6	0,7	0,6	1,0	1,0
Act. protec. i promoció social	621.074,7	534.153,9	-86.920,8	-14,0	7,3	8,7	7,3	11,2	11,0
Protecció social	381.006,0	331.148,3	-49.857,6	-13,1	4,5	5,3	4,5	7,2	7,2
Ocupació	140.226,6	140.129,2	-97,4	-0,1	1,9	2,0	1,9	2,7	2,7
Habitatge	99.842,2	62.876,4	-36.965,8	-37,0	0,9	1,4	0,9	1,3	1,0
Altres	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prod. béns púb. carac. pref.	3.536.685,8	3.723.115,5	186.429,6	5,3	50,9	49,6	50,9	49,9	51,7
Sanitat	2.233.728,7	2.323.584,8	89.856,1	4,0	31,7	31,3	31,7	31,0	32,0
Educació	1.244.294,6	1.342.530,6	98.236,0	7,9	18,3	17,4	18,3	18,2	19,0
Altres	58.662,5	57.000,1	-1.662,4	-2,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
Acts. de caràcter econòmic	848.999,2	1.070.498,3	221.499,1	26,1	14,6	11,9	14,6	15,3	15,9
Acts. de caràcter general	2.079.956,1	1.946.692,1	-133.264,0	-6,4	26,6	29,2	26,6	22,6	20,4
Serveis de caràcter general	187.892,5	221.808,4	33.915,8	18,1	3,0	2,6	3,0	3,0	3,4
Adm. Financera i Tributària	32.142,3	28.991,7	-3.150,6	-9,8	0,4	0,5	0,4	0,6	0,7
Transfs. a altres adm. púb.	587.721,5	614.432,1	26.710,6	4,5	8,2	8,2	8,4	2,1	2,1
Deute públic	1.231.915,1	1.043.230,6	-188.684,5	-15,3	14,3	17,3	14,3	16,4	13,8
Altres	40.284,7	38.229,3	-2.055,4	-5,1	0,5	0,6	0,5	0,4	0,4
Total despeses	7.133.371,7	7.320.653,4	187.281,7	2,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

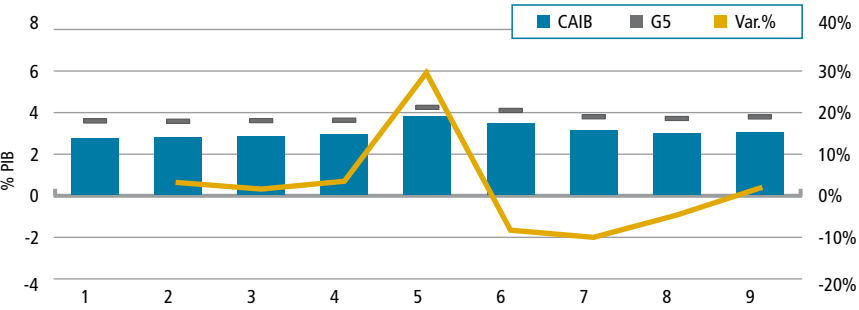
Font: Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

Gràfic I-8.3.
Evolució de la despesa sanitària de la comunitat autònoma de les Illes Balears i del G5, en % del PIB (2016-2024)



Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació, INE i FUNCAS.

Gràfic I-8.4.
Evolució de la despesa educativa de la comunitat autònoma de les Illes Balears i del G5, en % del PIB (2016-2024)



Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació, INE i FUNCAS.

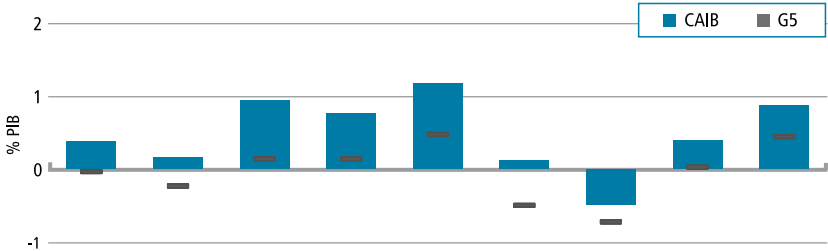
QUADRE I-8.4. RESULTAT PRESSUPOSTARI DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS						
Resultat pressupostari Pressupost inicial	CAIB					
	Import (milers d'euros)		Variació		Pes relatiu (%)	
	2023	2024	2023-2024	(%)	2023	2024
Resultat d'operacions corrents	169.095,9	389.737,9	220.642,1	130,5	33,8	-77,0
Dels quals no finalistes	-6.603,4	210.566,0	217.169,4	-3.288,8	-1,3	41,6
Resultat d'operacions de capital	-669.989,0	-895.814,1	-225.825,1	33,7	-133,8	-177,0
Dels quals no finalistes	-425.257,9	-460.824,6	-35.566,7	8,4	-84,9	-91,1

continua

Resultat pressupostari Pressupost inicial	CAIB					
	Import (milers d'euros)		Variació		Pes relatiu (%)	
	2023	2024	2023-2024	(%)	2023	2024
Resultat no financer	-500.893,1	-506.076,2	-5.183,0	1,0		
<i>Dels quals no finalistes</i>	-431.861,3	-250.258,6	181.602,7	-42,1		
Resultat financer	500.893,1	506.076,2	5.183,0	1,0		
Resultat total	0,0	0,0	0,0	#DIV/0!		
<i>Dels quals no finalistes</i>	-431.861,3	-250.258,6	181.602,7	-42,1		
Ajusts SEC	388.594,7	506.076,2	117.481,4			
Capacitat o necessitat de finançament	-112.298,4	0,0	112.298,4	-100,0		
% PIB	-0,3	0,0	0,3			

Font: Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

Gràfic I-8.5.
Evolució del marge corrent de la comunitat autònoma de les Illes Balears i el G5, sobre el PIB (2016-2024)



Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació, INE i FUNCAS.

tabilitat nacional. Des de la perspectiva pressupostària, el marge corrent (ingressos corrents menys despeses corrents) és superavitari, amb +389,7 milions d'euros. També, si no s'inclouen els ingressos i les despeses finalistes (+210,6 milions d'euros). En qualsevol cas, el marge corrent és insuficient per finançar l'activitat inversora i amortitzar deute i, per tant, es recorre a l'endeutament per al finançament (saldo per finançar de 506,1 milions d'euros).

L'evolució del marge corrent, important per les raons conegudes, mostra que el dèficit del pressupost del 2022 va ser una excepció, i es torna a pressupostar un marge corrent positiu, així com ha succeït des del 2016. A més, el marge millora respecte a l'exercici anterior i és equivalent al 0,9 % del PIB. Tot i tenir uns ingressos corrents relativament més baixos, el marge relatiu de les Illes Balears se situa per sobre de la mitjana del G5 en cada any de la sèrie (vegeu el [gràfic I-8.5](#)).

8.2.

ANÀLISI PRESSUPOSTÀRIA

En aquest subapartat s'analitzen les magnituds pressupostàries amb una sèrie d'indicadors.

8.2.1. INDICADORS D'EQUILIBRI PRESSUPOSTARI I D'EFICIÈNCIA

Els ingressos corrents del pressupost del 2024 són suficients per cobrir la despesa corrent neta d'interessos del deute (estalvi brut² del +10,1 %). També ho són per fer front a la despesa corrent total (equilibri corrent³ del +8,4 %). Ara bé, són insuficients si s'hi afegeix l'amortització del deute (desestalvi net⁴ del -8,7 %). Tots aquests indicadors milloren respecte al 2023 i, en general, són millors que les mitjanes del G5 (vegeu el [quadre I-8.5](#)).

Pel que fa a l'eficiència, el cost del principal recurs de la CAIB, els empleats públics, representa un 37,7 % dels ingressos corrents, 0,9 punts percentuals manco que el 2023. No obstant això, aquest indicador es manté molt per sota de la mitjana del G5, que és del 45,1 %, encara que s'ha de fer palès

2. Nota metodològica: l'indicador d'estalvi brut és el quocient entre la diferència entre ingressos corrents i les despeses dels capítols 1, 2 i 4, i els ingressos corrents.

3. Nota metodològica: l'indicador d'equilibri corrent és el quocient entre el marge corrent i la despesa corrent sense considerar la despesa dels fons de contingència.

4. Nota metodològica: l'indicador d'estalvi net és el quocient entre la diferència entre ingressos corrents i les despeses corrents (excepte el 5) més el capítol 9, i els ingressos corrents.

que la CAIB ha cedit als consells insulars competències que les altres comunitats del G5 exerceixen directament fent servir recursos humans. La càrrega financera⁵ del capital aliè és d'un 18,8 %, 0,7 punts percentuals per sobre de la mitjana del G5.

8.2.2. INDICADORS D'IMPACTE

El pressupost del 2024 impacta en l'economia autònoma mitjançant l'obtenció i aplicació de recursos. En aquest sentit, la CAIB preveu gastar l'equivalent a un 11,7 % del PIB en operacions corrents, un 11,0 % en el cas de despesa no finalista, 3,1 punts percentuals menys que la mitjana del G5 (vegeu el [quadre I-8.6](#)).

L'esforç inversor és equivalent a un 2,6 % del PIB, 0,2 punts percentuals més que el 2023. D'aquesta quantitat, només 1,0 punts percentuals es financen amb recursos generals. Aquest indicador és equivalent a la mitjana del G5.

La balança fiscal amb el ciutadà es pot mesurar amb l'índex de retorn⁶, que relaciona la despesa en polítiques que suposen un servei directe als ciutadans amb la pressió fiscal (recursos que reclama l'Administració autònoma mitjançant impostos als ciutadans). Segons aquest indicador, els ciutadans de les Illes reben 97,1 euros per cada 100 euros que contribueixen. L'índex de retorn del G5 és significativament més favo-

5. Nota metodològica: l'indicador de càrrega financera és el quocient entre la suma de les despeses dels capítols 3 i 9, i els ingressos corrents.

6. Índex de retorn al ciutadà: el quocient entre les despeses netes de les destinades a actuacions de caràcter general i els ingressos dels capítols 1 a 3.

QUADRE I-8.5. INDICADORS D'EQUILIBRI I EFICIÈNCIA DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS I EL G5 (2023-2024)					
Indicadors d'equilibri i eficiència Pressupost inicial	CAIB			G5	
	Indicador		Var.	Indicador	
	2023	2024	2023-2024	2023	2024
Equilibri pressupostari					
Equilibri corrent (%)	4,7	8,4	3,7	1,1	3,9
<i>Dels quals no finalistes</i>	1,2	5,3	4,1		
Equilibri no financer (%)	-7,5	-7,3	0,2	-5,5	-5,3
<i>Dels quals no finalistes</i>	-7,4	-3,9	3,6		
Estalvi brut (%)	6,2	10,1	3,9	2,8	6,3
<i>Dels quals no finalistes</i>	3,1	8,1	5,0		
Estalvi net (%)	-18,0	-8,7	9,3	-20,4	-11,7
<i>Dels quals no finalistes</i>	-21,8	-10,5	11,3		
Recursos					
Despesa de personal (%)	38,6	37,7	-0,9	46,1	45,1
<i>Dels quals no finalistes</i>	42,7	41,4	-1,3		
Càrrega financera (%)	24,2	18,8	-5,4	23,2	18,1
<i>Dels quals no finalistes</i>	26,8	20,7	-6,1		

Font: Elaboració pròpia amb dades del Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

QUADRE I-8.6. INDICADORS D'IMPACTE DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS I EL G5 (2023-2024)					
Indicadors d'impacte Pressupost inicial	CAIB			G5	
	Indicador		Var.	Indicador	
	2023	2024	2023-2024	2023	2024
Impactes					
Despesa corrent (% PIB)	11,8	11,7	-0,1	14,5	14,8
<i>Dels quals no finalistes</i>	11,0	11,0	-0,1		
Inversió (% PIB)	2,4	2,6	0,2	2,6	2,6
<i>Dels quals no finalistes</i>	1,0	1,0	0,0		
Ingrés corrent (% PIB)	12,2	12,6	0,4	14,5	16,1
<i>Dels quals no finalistes</i>	11,0	11,4	0,4		
Índex de retorn (%)	99,7	97,1	-3	148,8	145,2
<i>Dels quals no finalistes</i>	0,0	0,0	0		
Deute (% PIB)	19,2	19,3	0,1	21,6	20,8

Font: Elaboració pròpia amb dades del Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

nable, amb 145,2 euros per cada 100 euros, i s'explica, en part, perquè del G5, les Illes Balears és l'única contribuent neta als fons de garantia dels serveis públics fonamentals i al fons de suficiència general de l'SFA (la resta de les comunitats són receptores d'aquests fons), la qual cosa significa que una part important dels seus recursos obtinguts mitjançant la pressió fiscal no es poden destinar a serveis per als ciutadans. Un altre fet singular que explica el diferencial és que la CAIB destina una part dels seus ingressos tributaris a finançar competències autonòmiques atribuïdes als consells insulars, i aquesta despesa, en forma de transferència, no computa com a un servei als ciutadans.

8.2.3. PRESSIÓ FISCAL

La pressió fiscal⁷ exercida per la CAIB és equivalent al 12,4 % del PIB, 1,8 punts percentuals per sobre de la dada prepandèmica (el 2019, 10,7 %). Respecte a la mitjana del G5, el diferencial és d'1,6 punts percentuals a favor de la CAIB (vegeu el [gràfic I-8.6](#)).

Fins al 2017, la pressió fiscal es mantenia al voltant de l'11 % del PIB; a partir del 2018, que coincideix amb l'entrada en vigor de l'impost d'estades turístiques, impost que paguen usuaris d'allotjaments turístics, s'incrementa un punt percentual. El 2019, s'accentua l'augment sobretot per l'increment interanual del 9,4 % en la

recaptació prevista de l'ITP, que finalment no es produeix (es liquida el pressupost amb una caiguda del -2,2 %). El 2020, els efectes de la pandèmia sobre l'activitat econòmica provoquen una caiguda del PIB important, que és més gran que la caiguda de la recaptació tributària, i això dona com a resultat un increment important de l'indicador a causa de l'efecte denominador. La pandèmia no només afecta el nivell d'activitat econòmica, sinó que també produeix altres externalitats amb impacte tributari, com els canvis en patrons de comportament dels contribuents, entre altres, la minva dels pagaments en efectiu i la prioritització de la inversió en la llar. Això incrementa les bases imposables de determinades figures tributàries via l'aflorament d'economia submergida i l'augment de l'activitat econòmica, fets que provoquen increments significatius en la recaptació de l'IVA i de l'ITP a partir del 2021. El diferencial amb el G5 s'ha anat ampliant dels 0,5 punts percentuals del 2016 fins als 1,6 punts percentuals de l'exercici 2024.

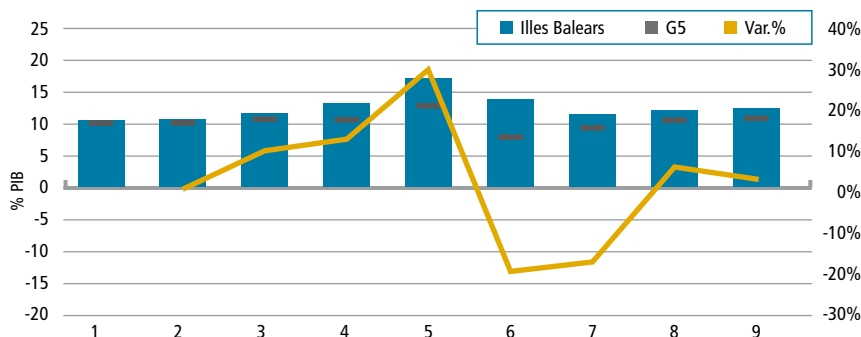
8.2.4. DEUTE PÚBLIC

L'endeutament net de l'exercici (deute emès sense considerar l'ajust tècnic esmentat en apartats anteriors menys deute retornat) és de 30,1 milions, import que s'afegeix al deute autonòmic el 2024 (vegeu el [gràfic I-8.7](#)).

D'acord amb l'escenari pressupostari del 2024, es preveu que el deute acumulat de la CAIB sigui de 8.609,5 milions d'euros, un 19,3 % del PIB, molt per sobre del llindar del 13 % que estableix l'article 13 de la LOEPSF i 1,5 punts percentuals inferior a la mitjana prevista pel G5. La raó principal

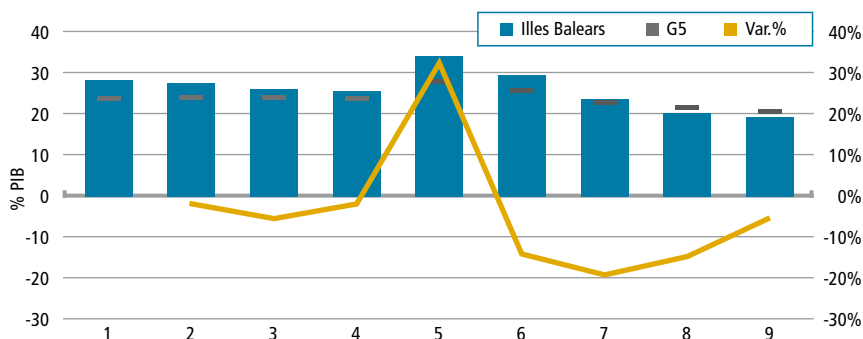
7. Nota metodològica: l'indicador de pressió fiscal és el quocient entre els ingressos dels capítols 1 a 3 (càrrega fiscal) i el PIB corrent. Inclou tributs cedits en grau mitjà i mínim que són gestionats per l'Estat i la CAIB; només en el cas dels primers, té cert grau de capacitat normativa.

Gràfic I-8.6.
Pressió fiscal sobre el PIB, a la CAIB i el G5 (2016-2024)



Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació, INE i FUNCAS.

Gràfic I-8.7.
Endeutament sobre el PIB



Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació, INE i FUNCAS.

d'aquest incompliment, segons la literatura⁸ especialitzada, és la insuficiència i les deficiències en la distribució dels recursos de l'SFA, que afecta totes les comunitats

autònomes, però especialment les de l'arc mediterrani.

L'evolució del pes relatiu de l'endeutament sobre el PIB mostra una clara tendència decreixent des del 2016, no per una reducció en el seu volum, sinó perquè el PIB ha crescut a un ritme superior al del deute. Aquest patró només es trenca el 2020 amb la pandèmia, i es dispara l'indicador fins al

8. Zabalza, A. (2021). «Plan de saneamiento de la deuda autonómica. Investigaciones Regionales». - *Journal of Regional Research*, 50, 71-103. Lago-Peñas, S.; & Martínez-Vázquez, J. (2015). «El sistema de financiación autonómica: ¿"Quo vadis"?», *Papeles de economía española*, núm. 143.

34,2 %. El 2021, amb l'efecte rebot del PIB, el pes relatiu disminueix fins al 29,5 %, i torna a la senda decreixent, i així es preveu que el 2024 baixi fins al 19,3 % del PIB.

Sector públic de les Illes Balears

En els paràgrafs anteriors s'ha fet un repàs del pressupost de la CAIB. A partir d'aquí s'amplia la panoràmica i s'afegeixen els ens instrumentals de la CAIB (SPI), que sobretot són entitats empresarials i fundacions, i el sector públic local (SPL), que són els consells insulars, ajuntaments, mancomunitats i els seus ens dependents de pressupost limitatiu. Aquest nou univers d'ens és el sector públic de les Illes Balears (SPIB), i per al 2024 està compost, a més de la CAIB i els seus ens instrumentals, per 3 consells insulars, 67 ajuntaments⁹ (inclou Formentera, que també és un consell insular) i 5 mancomunitats¹⁰.

Metodològicament, cal destacar que, en el procés de consolidació, s'han eliminat les transferències de la CAIB al seus ens instrumentals i als consells insulars i als ajuntaments, per evitar duplicacions que distorsionarien la visió del conjunt.

9. Ministeri d'Hisenda i Funció Pública. «"CONPREL: consulta presupuestos y liquidaciones de EELL»". Recuperat el 20 de febrer de 2025 a: <https://serviciostelematicosexhacienda.gob.es/SGFAL/CONPREL>. Les dades dels pressuposts inicials del 2024 no inclouen els ajuntaments següents: Escorca i Sineu.

10. Ministeri d'Hisenda i Funció Pública. «"CONPREL: consulta presupuestos y liquidaciones de EELL»". Recuperat el 20 de febrer de 2025 a: <https://serviciostelematicosexhacienda.gob.es/SGFAL/CONPREL>. Les dades dels pressuposts inicials del 2024 no inclouen les mancomunitats següents: Tramuntana de Mallorca i Serveis Públics Insulars de l'Illa d'Eivissa.

En aquest apartat, encara que la CAIB forma part del pressupost consolidat del sector públic de les Illes Balears, per no repetir el que ja s'ha dit a l'apartat de l'Administració autonòmica, només es farà èmfasi a les dades consolidades i a les aportacions de l'SPI i de l'SPL.

8.3.

MAGNITUDS PRINCIPALS DEL PRESSUPOST INICIAL

8.3.1. INGRESSOS

Els ingressos consolidats de caràcter no financer de les administracions de les Illes Balears (SPIB) per a l'exercici del 2024 són 7.685,2 milions d'euros, un 81,3 % dels ingressos totals. Els ingressos corrents suposen el 79,0 % (vegeu el [quadre I-8.7](#)).

La contribució del sector públic local a la previsió d'ingressos no financers és de 2.540,3 milions d'euros, dels quals 876,6 milions d'euros corresponen als consells insulars (amb un creixement del 5,2 %), i 1.645,4, als ajuntaments (amb un creixement de l'11,7 %). Les transferències de la CAIB a l'SPL sumen 905,3 milions d'euros i inclouen el finançament dels consells insulars, que representa el 67,9 % dels ingressos per a aquestes entitats. Els ingressos corrents suposen el 90,1 % dels ingressos totals, un 86,4 % en el cas dels consells insulars i un 93,4 % en el dels ajuntaments. Un 4,7 % dels recursos són ingressos de capital, i destaquen els governs insulars, amb un 8,7 %. Els ingressos financers són residuals, un 4,3 % del total.

8.3.2. DESPESES

Despesa des de la perspectiva econòmica

Les operacions no financeres de l'SPIB sumen 8.422,3 milions d'euros, l'equivalent al 18,9 % del PIB. El 34,6 % del pressupost es destina a despesa de personal, i a la resta de despeses corrents, el 38,6 %. L'activitat inversora consumeix 1.507,4 milions d'euros, un 16,0 % del total. A les obligacions financeres, s'hi destina un 10,9 % (vegeu el [gràfic I-8.8](#)).

En aquest consolidat, el pressupost de la CAIB representa el 77,5 %. El sector públic instrumental de la CAIB (SPI) preveu 1.099,2 milions d'euros de despesa, dels quals el 49,2 % correspon a operacions de capital, percentatge que evidencia el seu paper inversor dins del sector públic autonòmic.

L'SPL disposa d'un pressupost no financer de 2.615,6 milions d'euros per al 2024, dels quals 918,8 milions d'euros corresponen als tres consells insulars amb administració pròpia, que augmenten el seu pressupost no financer en un 6,1 %. El pressupost dels ajuntaments, que pràcticament duplica el dels consells insulars, s'incrementa un 15,2 %. El 84,8 % del pressupost de l'SPL es destina a despeses corrents, amb un 78,6 % per als consells insulars i un 87,7 % per als ajuntaments, mentre que el 13,9 % es destina a operacions de capital, amb un 21,1 % i un 10,2 %, respectivament. Les obligacions financeres tenen un pes residual de l'1,2 % (vegeu el [quadre I-8.9](#) i el [quadre I-8.10](#)).

Despesa des de la perspectiva funcional

En l'àmbit de l'SPIB, la principal política és la producció de béns públics de caràcter preferent, un 43,5 % de la despesa. Més de la meitat d'aquesta correspon a despesa sanitària, equivalent al 5,3 % del PIB, i una tercera part, a educació, un 3,2 % del PIB. Les SPL financen majoritàriament els esports i la cultura.

Les actuacions de caràcter econòmic constitueixen la segona prioritat, amb un 16,7 %, i destaquen infraestructures i transports. Les primeres són finançades, sobretot, per l'Administració autonòmica, i les segones, pels seus ens instrumentals. Les actuacions de protecció i promoció social són la tercera prioritat, amb un 12,9 % de la despesa, que equival al 2,7 % del PIB, i inclouen protecció social i l'habitatge, entre d'altres, de les quals l'SPL assumeix, en el mateix ordre, el 57,8 % i 61,9 %.

La despesa assignada als serveis públics bàsics, de la qual l'SPL assumeix el 93,5 %, es reparteix en diversos programes, entre els quals destaquen seguretat ciutadana i mobilitat, amb un 3,6 % de la despesa total, i benestar comunitari, que inclou els serveis urbans bàsics, com la gestió de residus, aigua, clavegueram, enllumenat públic, cementiris, neteja urbana, etc., amb un 3,5 %.

El 2024, s'ha assignat un 11,4 % de la despesa total a atendre les anualitats del deute públic, equivalent al 2,4 % del PIB. El 96,6 % recau en l'Administració autonòmica.

Quant a la despesa destinada al funcionament de les administracions públiques, representa el 7,2 % de la despesa total, de la qual el 57,6 % correspon a les administra-

QUADRE I-8.7. DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA DEL PRESSUPOST CONSOLIDAT PER CAPÍTOLS D'INGRESSOS
DEL SECTOR PÚBLIC DE LES ILLES BALEARS (2024)

Ingressos consolidats Pressupost inicial 2024 Cl. econòmica (milions d'euros)	Sector públic autonòmic			Sector públic local		SP Illes Balears	
	CAIB	SPI	Elimin. tran. int.	CI AJ MC	Elimin. tran. int.	Total	Pes rel. (%)
Tot. operacions corrents	5.601,0	478,2	-339,6	2.416,6	-685,6	7.470,6	79,0
I. Imposts directes	2.084,5	0,0	0,0	651,0		2.735,6	28,9
II. Imposts indirectes	3.370,4	0,0	0,0	112,3		3.482,7	36,8
III. Taxes, preus púb. i alt.	79,7	146,8	-22,0	441,6		646,1	6,8
IV. Transf. corrents	61,2	323,6	-316,8	1.136,4	-685,6	518,7	5,5
V. Ingressos patrimonials	5,2	7,8	-0,7	75,3		87,5	0,9
Tot. operacions capital	258,4	387,0	-334,7	123,7	-219,7	214,7	2,3
VI. Alienació d'inversions	0,0	0,0	0,0	2,6		2,6	0,0
VII. Transferències de capital	258,4	387,0	-334,7	121,1	-219,7	212,1	2,2
Total ingrés no financer	5.859,4	865,2	-674,3	2.540,3	-905,3	7.685,2	81,3
VIII. Actius financers	463,1	207,6	-23,7	6,7		653,7	6,9
IX. Passius financers	998,2	26,4	-16,4	107,9		1.116,1	11,8
Tot. operacions financeres	1.461,3	234,0	-40,1	114,6	0,0	1.769,7	18,7
Total ingressos	7.320,7	1.099,2	-714,4	2.654,9	-905,3	9.455,0	100,0

Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i del Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

QUADRE I-8.8. DISTRIBUCIÓ ECONÒMICA DEL PRESSUPOST CONSOLIDAT PER CAPÍTOLS DE DESPESA DEL
SECTOR PÚBLIC DE LES ILLES BALEARS (2024)

Despeses consolidades Pressupost inicial 2024 Cl. econòmica (milions d'euros)	Sector públic autonòmic			Sector públic local		SP Illes Balears	
	CAIB	SPI	Elimin. tran. int.	CI AJ MC	Elimin. tran. int.	Total	Pes rel. (%)
Total operacions corrents	5.211,2	480,0	-336,7	2.246,1	-685,6	6.915,0	73,2
I. Despeses de personal	2.111,6	209,4	0,0	945,3	0,0	3.266,4	34,6
II. Despeses corrents	971,8	244,5	-19,3	962,6	0,0	2.159,6	22,9
III. Despeses financeres	132,4	11,4	-0,6	11,9	0,0	155,1	1,6
IV. Transferències corr.	1.950,4	14,7	-316,8	319,1	-685,6	1.281,8	13,6
V. Fons de contingències	45,0	0,0	0,0	7,2	0,0	52,2	0,6
Total operacions capital	1.154,2	540,9	-337,5	369,4	-219,7	1.507,4	16,0
VI. Inversions reals	344,9	338,0	-2,8	286,9	0,0	967,0	10,2
VII. Transferències de capital	809,3	202,9	-334,7	82,6	-219,7	540,4	5,7
Total opera. no financera	6.365,5	1.020,9	-674,3	2.615,6	-905,3	8.422,3	89,1
VIII. Actius financers	32,1	13,2	-16,4	4,4	0,0	33,4	0,4
IX. Passius financers	923,1	65,1	-23,7	28,5	0,0	992,9	10,5
Total opera. financeres	955,2	78,3	-40,1	32,9	0,0	1.026,3	10,9
Total despeses	7.320,7	1.099,2	-714,4	2.648,5	-905,3	9.448,6	100,0

Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i del Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

QUADRE I-8.9. PRESSUPOSTS CONSOLIDATS DELS CONSELLS INSULARS AMB OAAA (EN EUROS)									
Ingressos i despeses		Consell Insular Mallorca		Consell Insular Menorca		Consell Insular Eivissa			
Pressupost inicial consolidat		2023	2024	% var.	2023	2024	% var.	2023	% var.
Operacions corrents		544.287,7	576.784,6	6,0	96.341,8	96.341,8	0,0	110.742,2	11,3
I. Imposts directes		19.167,7	19.277,7	0,6	1.636,2	1.636,2	0,0	3.094,5	26,6
II. Imposts indirectes		20.989,6	20.980,9	0,0	2.132,5	2.132,5	0,0	3.562,7	26,5
III. Taxes, prest. serv. i alt.		31.744,9	35.425,4	11,6	3.660,2	3.660,2	0,0	9.187,0	-14,4
IV. Transferències corr.		468.846,4	491.581,7	4,8	88.881,8	88.881,8	0,0	94.355,2	9,6
V. Ingressos patrimonials		3.539,1	9.518,8	169,0	31,1	31,1	0,0	542,8	555,9
Operacions de capital		57.006,7	54.866,2	-3,8	15.639,9	15.639,9	0,0	9.127,9	6,3
VI. Alienació d'inversions		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
VII. Transferències cap.		57.006,7	54.866,2	-3,8	15.639,9	15.639,9	0,0	9.127,9	6,3
VIII. Actius financers		4.231,0	1.231,0	-70,9	350,0	350,0	0,0	250,0	0,0
IX. Passius financers		0,0	12.125,0		30.470,0	30.470,0	0,0	200,0	0,0
Total		605.525,4	645.006,7	6,5	142.801,7	142.801,7	0,0	120.320,1	10,9
Operacions corrents		490.834,7	520.153,3	6,0	92.707,6	92.707,6	0,0	100.650,9	10,6
I. Despeses de personal		190.078,6	207.143,4	9,0	29.488,0	29.488,0	0,0	40.528,4	7,7
II. Compra béns corr. i serv.		225.488,0	245.154,0	8,7	21.376,3	21.376,3	0,0	29.225,7	16,8
III. Despeses financeres		512,1	1.003,1	95,9	95,0	95,0	0,0	209,2	-0,6
IV. Transferències corr.		74.656,0	64.687,9	-13,4	41.260,4	41.260,4	0,0	29.882,6	8,7
V. Fons de contingències		100,0	2.165,0	2065,0	487,9	487,9	0,0	805,0	1,9
Operacions de capital		113.459,7	123.622,5	9,0	49.418,1	49.418,1	0,0	19.219,2	12,5
VI. Inversions reals		82.198,0	79.018,8	-3,9	28.517,6	28.517,6	0,0	12.039,2	16,8
VII. Transferències cap.		31.261,7	44.603,6	42,7	20.900,5	20.900,5	0,0	7.180,0	5,2
VIII. Actius financers		1.231,0	1.231,0	0,0	676,0	676,0	0,0	350,0	0,0
IX. Passius financers		0,0	0,0		0,0	0,0		100,0	0,0
Total		605.525,4	645.006,7	6,5	142.801,7	142.801,7	0,0	120.320,1	10,9

Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

Quadre I-8.10. Pressuposts consolidats dels ajuntaments (en euros) (2023-2024)						
Ingressos i despeses	Ajuntaments			Mancomunitats		
Pressupost inicial	2023	2024	% var.	2023	2024	% var.
Operacions corrents	1.433.414,0	1.602.111,4	11,8	16.732,5	18.149,0	8,5
I. Imposts directes	605.030,5	626.185,9		0,0	0,0	
II. Imposts indirectes	80.281,7	84.670,8	5,5	0,0	0,0	
III. Taxes, prest. serv. i alt.	347.028,3	389.887,3	12,4	4.458,0	4.805,3	7,8
IV. Transferències corr.	361.677,7	439.276,5	21,5	12.274,5	13.287,7	8,3
V. Ingressos patrimonials	39.395,8	62.090,8	57,6	0,0	56,0	-
Operacions de capital	39.448,5	43.316,1	9,8	3.157,4	130,2	-95,9
VI. Alienació d'inversions	191,0	2.596,0	1258,9	0,0	0,0	
VII. Transferències cap.	39.257,4	40.720,0	3,7	3.157,4	130,2	-95,9
VIII. Actius financers	2.503,9	4.859,1	94,1	0,0	0,0	
IX. Passius financers	25.402,1	65.114,2	156,3	0,0	0,0	
Total	1.500.768,5	1.715.400,7	14,3	19.889,9	18.279,2	-8,1
Operacions corrents	1.333.501,2	1.504.155,1	12,8	19.278,0	17.806,3	-7,6
I. Despeses de personal	591.574,9	661.112,3	11,8	3.162,4	3.923,8	24,1
II. Compra béns corr. i serv.	557.593,3	648.398,9	16,3	15.792,8	13.536,7	-14,3
III. Despeses financeres	8.401,1	10.585,7	26,0	31,0	15,0	-51,6
IV. Transferències corr.	168.554,3	180.343,1	7,0	291,8	330,8	13,4
V. Fons de contingències	7.377,6	3.715,0	-49,6	0,0	0,0	
Operacions de capital	123.373,9	174.307,2	41,3	611,9	472,9	-22,7
VI. Inversions reals	118.312,4	164.785,6	39,3	611,9	472,9	-22,7
VII. Transferències cap.	5.061,6	9.521,6	88,1	0,0	0,0	
VIII. Actius financers	6.917,3	2.183,4	-68,4	0,0	0,0	
IX. Passius financers	29.629,7	28.404,6	-4,1	0,0	0,0	
Total	1.493.422,1	1.709.050,2	14,4	19.889,9	18.279,2	-8,1

Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

cions locals, que són molt més nombroses (vegeu el quadre I-8.11).

Resultat pressupostari

El pressupost consolidat del 2024 de l'SPIB recull un superàvit de 6,4 milions d'euros. Les necessitats de finançament, segons el resultat no financer, són de 737,1 milions d'euros i representen un -1,7 % del PIB. L'SPL, que forma part de l'SPIB, preveu una necessitat de finançament de només 75,3

milions d'euros, dels quals 42,3 milions d'euros corresponen als consells insulars, i 33,0 milions d'euros, als ajuntaments (vegeu el quadre I-8.12).

El resultat de les operacions corrents té un saldo positiu de 555,6 milions d'euros, un superàvit imputable, un 70,1 % a la CAIB i un 29,9 % a l'SPL. D'aquest darrer, els consells contribueixen amb un marge corrent positiu de 72,2 milions d'euros i els ajuntaments, amb 98,3 milions d'euros.

QUADRE I-8.11. DISTRIBUCIÓ FUNCIONAL DEL PRESSUPOST CONSOLIDAT PER POLITIQUES DE DESPESA DEL SECTOR PÚBLIC DE LES ILLES BALEARS							
Despeses consolidades Pressupost inicial Cl. funcional (milions d'euros)	Sector públic autonòmic			Sector públic local		SP Illes Balears	
	CAIB	SPI	Elimin. tran. int.	CI AJ MC	Elimin. tran. int.	Total	Pes rel. (%)
Serveis públics bàsics	46,2	9,5	-8,5	748,9	-65,9	730,1	7,7
Seguretat i mobilitat	19,6	8,3	0,0	314,4	-2,5	339,8	3,6
Benestar comunitari	0,0	0,0	0,0	327,5	0,0	327,5	3,5
Medi ambient	0,0	0,0	0,0	107,0	-63,5	43,6	0,5
Altres	26,6	1,2	-8,5	0,0	0,0	19,3	0,2
Act. prot. i prom. social	534,2	193,6	-119,4	692,2	-78,0	1.222,6	12,9
Protecció social	331,1	12,1	-7,5	505,6	-44,8	796,5	8,4
Ocupació	140,1	0,0	0,0	21,3	-30,9	130,5	1,4
Habitatge	62,9	88,7	-55,5	158,1	-2,0	252,2	2,7
Altres	0,0	0,0	0,0	7,2	-0,3	6,9	0,1
Pr. béns púb. car. pref.	3.723,1	216,1	-169,2	391,9	-51,8	4.110,2	43,5
Sanitat	2.323,6	59,3	-47,1	21,7	-1,4	2.356,0	24,9
Educació	1.342,5	66,5	-46,4	101,1	-49,3	1.414,5	15,0
Esports	0,0	12,8	-9,5	108,6	-0,7	111,2	1,2
Cultura	57,0	77,5	-66,2	160,5	-0,4	228,3	2,4
Act. caràcter econòmic	1.070,5	679,9	-417,3	344,3	-95,4	1.582,1	16,7
Transport	165,4	255,7	-157,5	48,1	-1,1	310,5	3,3
Infraestructures	341,7	150,7	-115,7	161,3	0,0	538,0	5,7
Altres	563,4	273,5	-113,2	135,0	-94,3	764,4	8,1
Act. caràcter general	1.946,7	0,0	0,0	471,2	-614,2	1.803,6	19,1
Organs de govern	38,2	0,0	0,0	47,6	0,0	85,8	0,9
Serv. caràcter general	221,8	0,0	0,0	257,3	0,0	479,1	5,1
Adm. finan. i tributària	29,0	0,0	0,0	88,5	0,0	117,5	1,2
Transf. altres adm. púb.	614,4	0,0	0,0	40,6	-614,2	40,8	0,4
Deute públic	1.043,2	0,0	0,0	37,1	0,0	1.080,4	11,4
Total despeses	7.320,7	1.099,2	-714,4	2.648,5	-905,3	9.448,6	100,0

Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i del Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

QUADRE I-8.12. RESULTAT PRESSUPOSTARI DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DEL SECTOR PÚBLIC DE LES ILLES BALEARS				
Resultat pressupost inicial Pressupost inicial 2024 (milions d'euros)	Sector públic de les Illes Balears			
	SPA		SPL	Cons.
	CAIB	SPI		
Resultat operacions corrents	389,7	-1,8	170,5	555,6
Resultat operacions de capital	-895,8	-153,9	-245,8	-1.292,7
Resultat no financer	-506,1	-155,7	-75,3	-737,1
Resultat financer	506,1	155,7	81,7	743,5
Resultat total	0,0	0,0	6,4	6,4

Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i del Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

Les operacions no financeres de capital són deficitàries, amb -1.292,7 milions d'euros, fet previsible perquè una part important de l'activitat inversora és (i ha de ser) finançada amb recursos corrents. Aquest dèficit es produeix també a l'SPL, amb -245,8 milions d'euros; d'aquests, els consells insulars preveuen un marge negatiu de -114,5 milions d'euros, i els ajuntaments, de -131,3 milions d'euros.

8.4.

ANÀLISI PRESSUPOSTÀRIA

8.4.1. INDICADORS D'EQUILIBRI PRESS POSTARI I D'EFICIÈNCIA

Els ingressos corrents del pressupost del 2024 són suficients per cobrir la despesa corrent (equilibri corrent del 8,9 %). Ara bé, si es descompta la càrrega financera, hi ha un desestalvi net consolidat del -5,2 %, tot i que l'SPL presenta superàvit respecte a aquest marge (vegeu el [quadre I-8.13](#)).

La despesa de personal representa el 43,7 % dels ingressos corrents. Pel que fa a l'altre indicador d'eficiència, la càrrega financera, és destacable l'important pes sobre el consolidat de la CAIB, ja que l'SPL només destina un 1,7 % dels seus ingressos corrents a finançar aquestes obligacions.

8.4.2. INDICADORS D'IMPACTE

La despesa corrent consolidada és del 15,5 % del PIB, 1,2 punts percentuals per sota de l'ingrés corrent. L'SPL, en concret, gasta en operacions corrents un 5,0 % del

PIB, 0,4 punts percentuals menys del que ingressa. Per la seva part, la inversió representa el 3,4 % del PIB. El sector públic autonòmic representa aproximadament el 80 % de les tres ràtios.

L'índex de retorn consolidat és de 111,4 euros per cada 100 euros de contribució via impositiva. El sector públic autonòmic presenta un balanç fiscal lleugerament inferior, amb 101,8, tot i que cal recordar la seva important contribució als fons estatals del Sistema de Finançament Autonòmic per anivellar horitzontalment els recursos de totes les comunitats autònomes. En el cas de l'SPL, s'ha de tenir en compte que la major part dels ingressos dels consells insulars són transferències de la comunitat autònoma, que no es consideren com a càrrega fiscal, malgrat l'origen tributari (vegeu el [quadre I-8.14](#)).

8.4.3. PRESSIÓ FISCAL

En aquest subapartat, a més dels ingressos de l'SPIB, s'inclou la recaptació a les Illes Balears de la part dels tributs que corresponen a l'Estat per mostrar la pressió fiscal total sobre l'economia de les Illes Balears. A diferència de l'apartat homònim de la CAIB, els imports dels tributs cedits de grau mitjà o mínim¹¹, per raons d'homogeneïtat en el tractament de la part autonòmica i estatal, corresponen a la recaptació i no a la imputació pressupostària.

11. L'Impost sobre la renda de les persones físiques; l'impost sobre l'electricitat; l'impost sobre el Valor afegit; l'impost sobre els productes de fabricació sobre la cervesa, el vi i les begudes fermentades, els productes intermedis; l'alcohol i les seves begudes derivades; els hidrocarburs, i les llavors del tabac.

QUADRE I-8.13. INDICADORS D'EQUILIBRI I EFICIÈNCIA DEL SECTOR PÚBLIC DE LES ILLES BALEARS (2024)					
Indicadors d'equilibri i eficiència Pressupost inicial 2024	Indicador (%)				
	Sector públic autonòmic			S. P. Local	S. P. Balear
	CAIB	SPI	Consolidat	Total	Consolidat
Equilibri pressupostari					
Equilibri corrent (%)	8,4	-0,4	8,1	7,9	8,9
Equilibri no financer (%)	-7,3	-15,3	-9,3	-2,6	-8,2
Estalvi brut (%)	10,1	2,0	9,2	7,8	10,2
Estalvi net (%)	-8,7	-14,0	-9,3	6,2	-5,2
Recursos					
Despesa de personal (%)	37,7	43,8	40,4	39,1	43,7
Càrrega financera (%)	18,8	16,0	19,3	1,7	15,4

Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i del Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

QUADRE I-8.14. INDICADORS D'IMPACTE DEL SECTOR PÚBLIC DE LES ILLES BALEARS (2024)					
Indicadors d'impacte Pressupost inicial 2024	Indicador (%)				
	Sector públic autonòmic			S. P. Local	S. P. Balear
	CAIB	SPI	Consolidat	Total	Consolidat
Impactes					
Despesa corrent (% PIB)	11,7	1,1	12,0	5,0	15,5
Inversió (% PIB)	2,6	1,2	3,0	0,8	3,4
Ingrés corrent (% PIB)	12,6	1,1	12,9	5,4	16,7
Índex de retorn (%)	97,1	748,7	101,8	180,7	111,4
Deute (% PIB)	19,3	0,0	19	0,7	20,0

Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i del Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

El càlcul de la pressió fiscal es fa sobre el PIB, ja que la població que contribueix realment per via impositiva és difícil de quantificar. Les Illes Balears són un cas singular dins de l'Estat espanyol, amb una població no resident significativa i un gran nombre de turistes que, en conjunt, superen anualment deu vegades la població de dret. Tota aquesta població contribueix, principalment, als impostos sobre consum, transaccions patrimonials, estades turístiques i taxes. Calcular la pressió fiscal per habitant

seria complicat, ja que s'hauria d'ajustar el numerador (excloure les contribucions d'aquella població que no és de dret), el denominador (agregar la població que no és de dret) o ambdós, amb dades poc fiables. Només es fa el càlcul sobre la població en l'apartat dedicat exclusivament als ajuntaments perquè no es disposen de dades relatives al PIB a escala municipal.

El 2024, la recaptació dels tributs cedits de grau mitjà o mínim per part de la Delegació

Especial d'Hisenda de les Illes Balears arriba als 7.247,6 milions d'euros, amb un augment del 7,6 % interanual. Destaquen els increments en la recaptació dels impostos sobre el valor afegit (15,2 %) i sobre les rendes de les persones físiques (6,3 %). La recaptació de l'impost sobre societats només s'incrementa un 0,2 %, i la de l'impost sobre les rendes dels no residents cau un -1,3 %, malgrat que al conjunt de l'Estat aquests dos tributs pugen un 11,5 % i un 25,4 %.

En la distribució de la càrrega fiscal per figures tributàries, es pot observar un canvi respecte al 2023, amb una disminució del pes dels tributs cedits de grau màxim¹² i, per tant, gestionats per la comunitat autònoma, i dels tributs propis¹³ de -3,9 punts percentuals. Aquesta disminució és sobretot en favor dels tributs cedits en grau mitjà o mínim gestionats per l'Estat i tributs estatals,¹⁴ que el 2024 incrementen el seu pes

en 3,5 punts percentuals, i així suposen un 75,5 % de la càrrega fiscal total. Els tributs locals també pugen el seu pes en 0,4 punts percentuals (vegeu el [gràfic I-8.8](#)).

La pressió fiscal consolidada, inclosa la càrrega fiscal estatal, de l'SPIB el 2024 és equivalent al 22,3 % del PIB. D'aquest percentatge, 16,2 punts percentuals corresponen a tributs cedits, és a dir, aquells que l'Estat manté la capacitat gestora i només cedeix certa capacitat normativa. Els tributs cedits en grau màxim, és a dir, tot el rendiment i la gestió, i els tributs propis de la CAIB, suposen 3,5 punts percentuals. Els restants 2,5 punts percentuals corresponen a tributs locals. La pressió fiscal mitjana del G5 és el 16,6 % del PIB agregat, 6,7 punts percentuals inferiors.

Ara bé, aquesta major pressió fiscal comparativa no es materialitza en més recursos tributaris per a les administracions de les Illes Balears. La raó és que l'SFA, de l'import recaptat que pertoca a les comunitats autònomes, fa ajusts, primer, d'anivellament horitzontal entre les comunitats autònomes, que en el cas de la CAIB minven l'import equivalent al 2,7 % del PIB (1.221,8 milions d'euros). La resta de comunitats autònomes del G5 són receptores dels fons generats per aquest primer procés d'anivellament (especialment Extremadura, que rep un import equivalent al 6,5 % del seu PIB). En una segona fase, el model de finançament fa ajusts d'anivellament vertical, que en el cas de les Illes mitiga els efectes redistributius anteriors (2,2 % del PIB). La resta de comunitats autònomes del G5 també són receptores dels fons generats per aquest segon procés. El resultat és que els recursos tributaris de l'SPIB equivalen a un 12,2 % del seu PIB, 3,4 punts percentuals per sota

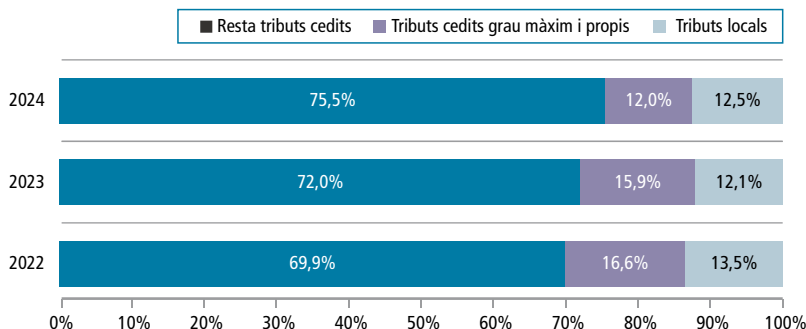
11 L'impost sobre la renda de les persones físiques;; impost sobre l'electricitat;; impost sobre el valor dels impostos especials de fabricació sobre la cervesa, el vi i les begudes fermentades, els productes intermedis; l'alcohol i les seves begudes derivades; els hidrocarburs, i les llavors del tabac.

12 Impost sobre el patrimoni de residents en territori de les Illes Balears, impost sobre successions i donacions, impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, tributs sobre el joc, impost especial sobre determinats mitjans de transport, impost sobre les vendes detallistes de determinats hidrocarburs, i impost sobre el dipòsit de residus a abocadors, la incineració i la coïncineració de residus.

13 Impost sobre el joc del bingo, cànon de sanejament d'aigües, impost sobre estades turístiques, cànon sobre l'abocament i la incineració de residus de les Illes Balears i taxes autonòmiques.

14 Impost sobre societats i, impost sobre la renda de no residents.

Gràfic I-8.8.

Distribució de la pressió fiscal del sector públic de les Illes Balears (2024)

Font: Elaboració pròpia.

de la mitjana del G5 (vegeu el [quadre I-8.15](#) i el [quadre I-8.16](#)).

L'evolució de la pressió fiscal exercida per les administracions de les Illes i, per tant, sense considerar la part estatal, està determinada per la CAIB (vegeu l'apartat corresponent), ja que l'SPL pràcticament no ha variat des del 2016, i es manté dins de la forquilla 2,5-3,0 % del PIB, amb l'excepció del 2020, que l'indicador va arribar al 3,9 % per les mateixes raons que expliquen l'increment d'aquest indicador en el cas de la CAIB (vegeu l'apartat corresponent) (vegeu el [gràfic I-8.9](#)).

Respecte a l'SPL, i en aquest cas fent ús de la dada poblacional com a denominador, la pressió fiscal prevista pels ajuntaments de les Illes Balears el 2024 és una mitjana de 904,7 euros per habitant. Destaca la mitjana d'Eivissa, amb 1.044,7 euros per habitant, 167,5 euros més que Mallorca, que té la ràtio més baixa. Cinc ajuntaments de Mallorca —en concret, Andratx, Banyalbufar, Deià, Sant Llorenç des Cardassar i Vil·lafranca de Bonany, tots dos també de Mallorca, que no arriben als 400 euros per habitant (vegeu el [quadre I-8.17](#)).

ra superen els 1.700 euros per habitant. A l'altre extrem, se situen Lloret de Vistalegre i Vilafranca de Bonany, tots dos també de Mallorca, que no arriben als 400 euros per habitant (vegeu el [quadre I-8.17](#)).

8.2.4. DEUTE PÚBLIC

El deute consolidat de l'SPIB representa el 20,0 % del PIB, amb només 0,7 punts percentuals corresponents a l'SPL. D'aquests darrers, 0,3 punts percentuals corresponen als consells insulars, i 0,4, als ajuntaments.

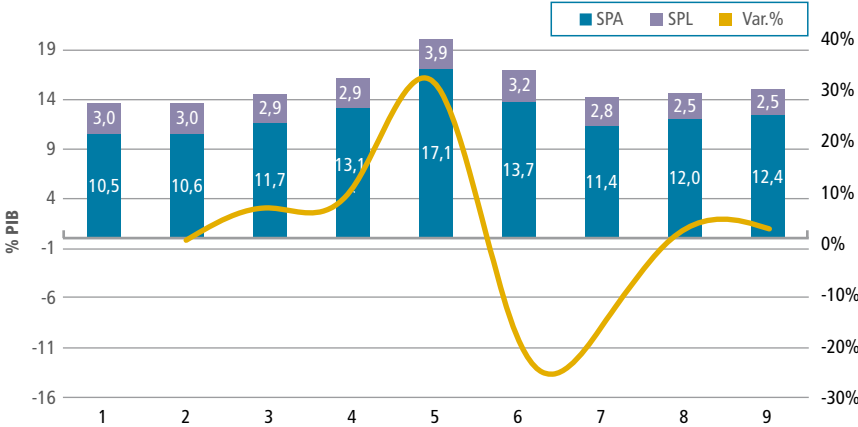
En conjunt, els consells insulars augmenten l'endeutament en 42,7 milions d'euros, i els ajuntaments, en 36,7 milions d'euros.

Des del 2016, totes les administracions de les Illes Balears han reduït progressivament el pes del seu deute en relació amb el PIB, amb una disminució acumulada de 10,8 punts percentuals. En el cas concret de l'SPL, aquesta disminució és d'1,6 punts percentuals (vegeu el [gràfic I-8.10](#)).

QUADRE I-8.15. INGRESSOS DE LA DELEGACIÓ ESPECIAL D'HEENDA DE LES ILLES BALEARS (MILERS D'EUROS)						
Recaptació tributs cedita de grau mitjà o mínim	Illes Balears				Espanya	
	2022	2023	2024	var. 2022-23	var. 2023-24	var. 2023-24
Capítol I: imposts directes	3.883,3	4.772,9	5.005,8	22,9%	4,9%	9,0%
Imposts sobre la renda de persones físiques	2.651,1	3.165,0	3.364,2	19,4%	6,3%	7,6%
Imposts sobre societats	951,9	1.296,6	1.299,4	36,2%	0,2%	11,5%
Imposts sobre la renda no residents	230,0	235,9	232,9	2,6%	-1,3%	25,4%
La resta del capítol I	50,3	75,3	109,3	49,6%	45,2%	28,5%
Capítol II: imposts indirectes	1.827,3	1.907,9	2.180,8	4,4%	14,3%	7,5%
Imposts sobre el valor afegit	1.685,5	1.761,8	2.030,4	4,5%	15,2%	7,9%
Imposts especials	142	14,9	16,8	5,4%	12,5%	9,9%
La resta del capítol II	127,7	131,2	133,7	2,7%	1,9%	-4,9%
Capítol III: taxes i altres ingressos	55,6	52,9	61,0	-4,8%	15,2%	8,4%
Total ingressos tributaris	5.766,2	6.733,7	7.247,6	16,8%	7,6%	8,4%

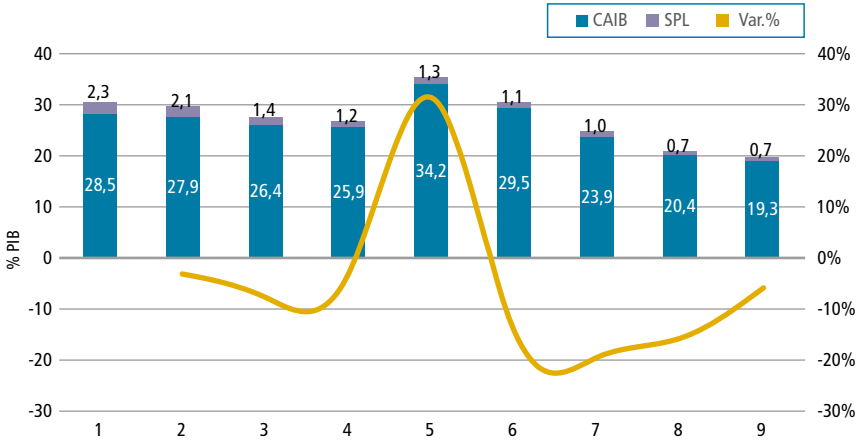
Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Agència Tributària.

Gràfic I-8.9.
Pressió fiscal sobre el PIB del sector públic de les Illes Balears



Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació, INE i FUNCAS

Gràfic I-8.10
Endeutament sobre el PIB del sector públic de les Illes Balears



Font: Elaboració pròpia segons dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació, INE i FUNCAS.

QUADRE I-8.16. CÀRREGA FISCAL PER COMUNITATS AUTÒNOMES G5							
Pressió fiscal (2024)	Administració gestora				Anivellament		Recursos tributaris
Pes sobre el PIB (%)	Local	Autonòmica	Estatat	Total	CA	CA-Estat	
Illes Balears	2,5	3,5	16,2	22,3	-2,7	2,2	12,2
Astúries	2,2	2,6	10,9	15,7	2,3	0,7	16,4
Extremadura	2,5	2,0	7,8	12,3	6,5	0,8	19,1
Múrcia	2,4	2,5	9,4	14,2	1,9	0,6	14,6
Aragó	2,1	1,8	12,6	16,5	1,4	0,5	13,1
G5	2,3	2,5	11,8	16,6	1,4	1,0	15,6

Font: Elaboració pròpia.

QUADRE I-8.17. CÀRREGA FISCAL PER AJUNTAMENTS				
Pressió fiscal (2024)	Pressió fiscal per habitant (euros)			
Pes sobre el PIB (%)	Imposts directes	Imposts indirectes	Taxes i altres ingressos	Total
Mitjana de Mallorca	500,9	70,0	306,3	877,2
Alaró	310,8	58,2	145,9	514,8
Alcúdia	793,9	27,7	310,9	1.132,4
Algaida	317,0	51,0	69,8	437,8
Andratx	1.009,5	215,6	494,0	1.719,1
Ariany	395,1	58,9	176,2	630,2
Artà	617,4	77,7	558,1	1.253,2
Banyalbufar	697,9	527,8	567,0	1.792,7
Binissalem	282,7	26,9	145,2	454,8
Búger	414,0	55,0	269,1	738,1
Bunyola	336,4	124,7	213,4	674,5
Calvià	1.027,6	149,6	285,0	1.462,2
Campanet	300,2	32,9	284,5	617,6
Campos	424,0	76,3	498,1	998,4
Capdepera	847,6	58,3	625,7	1.531,6
Consell	278,2	54,6	313,3	646,1
Costitx	323,9	29,2	54,4	407,4
Deià	1.584,4	83,7	1.213,3	2.881,3
Escorca	0,0	0,0	0,0	0,0
Esporles	377,3	37,3	208,7	623,2
Estellencs	506,2	236,5	454,0	1.196,7
Felanitx	440,2	47,9	264,8	752,9
Fornalutx	712,9	42,4	429,7	1.185,0
Inca	301,0	11,7	317,0	629,7
Lloret de Vistalegre	261,9	45,2	58,6	365,7
Lloseta	330,4	31,0	294,0	655,4
Llubí	286,4	79,8	63,1	429,3
Llucmajor	456,8	65,4	317,0	839,1
Manacor	394,2	29,4	254,5	678,1
Mancor de la Vall	363,1	23,6	186,4	573,1

continua

Pressió fiscal (2024)	Pressió fiscal per habitant (euros)			
Pes sobre el PIB (%)	Imposts directes	Imposts indirectes	Taxes i altres ingressos	Total
Maria de la Salut	269,8	48,0	143,4	461,2
Marratxí	372,9	51,8	205,5	630,2
Montuïri	357,5	77,4	121,1	556,0
Muro	600,4	86,3	529,5	1.216,2
Palma	439,1	74,4	292,7	806,3
Petra	258,8	38,0	136,8	433,6
Pollença	664,6	68,2	442,3	1.175,1
Porreres	331,4	63,9	59,5	454,8
Pobla (sa)	330,3	34,2	305,8	670,2
Puigpunyent	575,6	189,4	364,0	1.129,0
Sencelles	292,8	82,9	166,1	541,7
Sant Joan	327,2	48,5	259,4	635,0
Sant Llorenç des Cardassar	1.092,1	96,8	530,4	1.719,2
Santa Eugènia	380,8	47,8	219,2	647,8
Santa Margalida	503,8	16,7	326,3	846,7
Santa Maria del Camí	419,5	64,3	455,0	938,8
Santanyí	875,1	103,2	470,1	1.448,4
Selva	366,6	51,2	160,0	577,8
Salines (ses)	639,1	135,5	394,3	1.168,9
Sineu	0,0	0,0	0,0	0,0
Sóller	680,1	65,0	460,7	1.205,7
Son Servera	667,7	27,6	316,5	1.011,7
Valldemossa	859,8	49,6	933,4	1.842,8
Vilafranc de Bonany	224,6	39,3	103,2	367,1
Mitjana de Menorca	581,5	34,0	307,5	923,1
Alaior	531,0	22,7	194,3	748,0
Ciutadella de Menorca	489,2	37,7	339,9	866,7
Ferrieres	438,8	26,3	227,3	692,4
Maó	609,1	28,8	226,8	864,6
Mercadal (es)	825,3	39,9	695,5	1.560,6
Sant Lluís	868,1	63,1	492,0	1.423,3
Castell (es)	544,5	23,2	170,3	737,9
Migjorn Gran (es)	630,2	53,7	492,0	1.175,9
Mitjana d'Eivissa	551,1	87,9	405,7	1.044,7
Eivissa	563,0	41,0	336,0	940,0
Sant Antoni de Portmany	488,0	80,4	361,6	929,9
Sant Josep de sa Talaia	560,6	67,4	446,9	1.075,0
Sant Joan de Labritja	569,2	154,9	448,0	1.172,1
Santa Eulària des Riu	492,5	161,9	366,1	1.020,4
Formentera	831,9	70,2	856,5	1.758,7
Mitjana SPL	514,6	69,6	320,4	904,7

Font: Elaboració pròpia.

9

SOCIETAT DEL CONEIXEMENT I DE LA INFORMACIÓ

9.1

ANÀLISI DEL SISTEMA DE CIÈNCIA, TECNOLOGIA I INNOVACIÓ DE LES ILLES BALEARS

9.1.1. ACTIVITATS DE RECERCA I DES- ENVOLUPAMENT TECNOLÒGIC

La despesa en R+D executada pel sistema de ciència, tecnologia i innovació de les Illes Balears l'any 2023 va ser de 201.008 milers d'euros, segons l'Enquesta d'activitats en R+D (2023) de l'INE publicada el 27 de novembre de 2024. Aquest valor representa un augment del 22,4 % respecte a l'any anterior, un valor molt superior al de la mitjana espanyola, amb un 15,8 % (vegeu el [gràfic I-9.1](#)).

L'any 2023 la despesa en R+D de les Illes Balears va representar un 0,9 % del total de la despesa de l'Estat, que va sumar un valor de 22.379 milions d'euros. Les comunitats autònomes que més despesa varen executar varen ser Madrid i Catalunya, amb un 27,0 % i un 24,0 % respectivament del total de la despesa d'Espanya (vegeu el [quadre I-9.1](#)).

La despesa en R+D a les Illes Balears manté la tendència de creixement i, concretament, ha crescut un 37,6 % des de l'any 2021, un valor superior al de la mitjana estatal (29,7 %). Des de l'any 2020 gairebé totes les comunitats autònomes han tin-

gut creixements anuals positius, i del total de comunitats autònomes, n'hi ha 8, entre elles les Illes Balears, que la taxa anual de creixement cada any ha estat superior a la de l'any anterior (vegeu el [gràfic I-9.2](#) i el [gràfic I-9.3](#)).

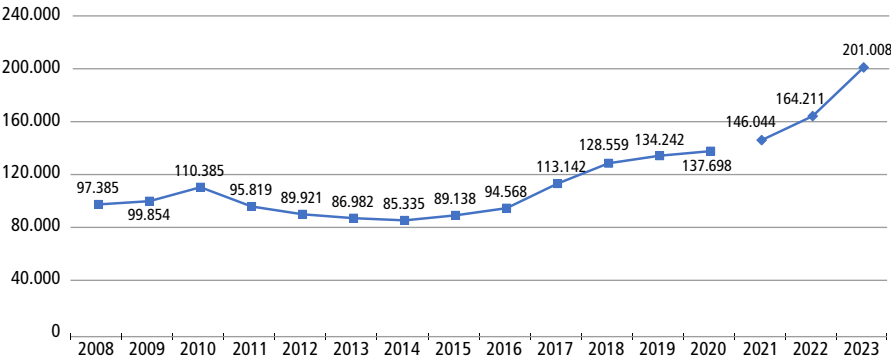
L'esforç en R+D de les Illes Balears, que es quantifica com a la despesa en R+D respecte al producte interior brut (PIB), continua sent el menys comparat amb la resta de comunitats autònomes, però després del lleuger descens de l'any 2022, l'any 2023 es torna a situar al valor que tenia el 2021 (vegeu el [gràfic I-9.4](#)).

Pel que fa a la distribució sectorial, la despesa en R+D executada pel sector de les empreses a les Illes Balears continua amb la tendència de creixement iniciada el 2016 i, des de fa quatre anys, supera la despesa del sector d'ensenyament superior. Des de l'any 2021, el creixement del sector de l'Administració pública ha estat d'un 21,54 %, i el de l'ensenyament superior, un 33,44 %. El sector de les empreses ha crescut un 54,22 % des de l'any 2021 (vegeu el [gràfic I-9.5](#)).

La despesa en R+D de les empreses a les Illes Balears ja representa el 41,6 % de la despesa total. La mitjana nacional es manté en un 56,4 %, com l'any 2022 (vegeu el [gràfic I-9.6](#)).

Pel que fa als recursos humans, l'any 2023 hi va haver 3.525,9 persones en EDP¹ en R+D (personal investigador i perso-

Gràfic I-9.1.
Evolució de la despesa en R+D a les Illes Balears (milers d'euros) (2008-2023)

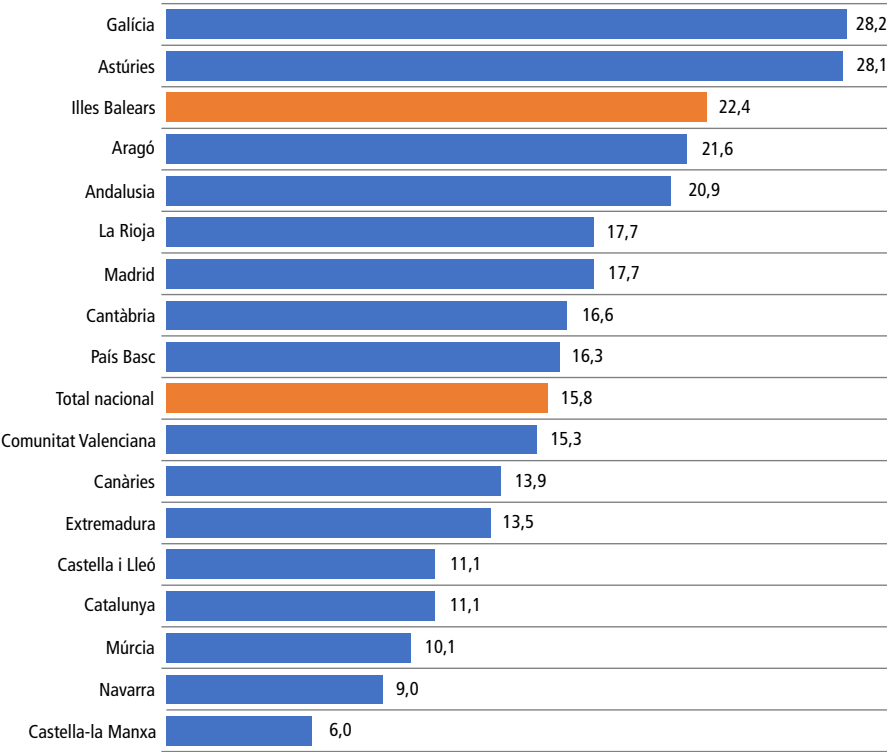


Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.
(*) Ruptura de la sèrie pel canvi en el concepte «empresa» (unitats legals fins al 2020 i empreses estadístiques des del 2021).

QUADRE I-9.1. DESPESA EN R+D PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2021-2023)				
	Total (milers d'euros)		Repartiment de la despesa (%) (2023)	Taxa de variació 2021-2023 (%)
	2022	2023		
Andalusia	1.890.566	2.285.666	10,2	34,2
Aragó	447.121	543.624	2,4	40,5
Astúries	217.867	278.980	1,2	36,5
Illes Balears	164.211	201.008	0,9	37,6
Canàries	271.596	309.304	1,4	29,7
Cantàbria	138.479	161.454	0,7	21,2
Castella i Lleó	866.999	963.634	4,3	21,1
Castella-la Manxa	313.897	332.831	1,5	-2,0
Catalunya	4.827.232	5.364.909	24,0	31,4
Comunitat Valenciana	1.485.293	1.713.279	7,7	26,5
Extremadura	158.054	179.329	0,8	20,3
Galícia	751.045	962.801	4,3	38,5
Madrid	5.130.046	6.039.560	27,0	33,1
Múrcia	387.214	426.454	1,9	21,3
Navarra	409.931	446.706	2,0	14,5
País Basc	1.772.820	2.062.113	9,2	23,7
La Rioja	82.328	96.928	0,4	49,1
TOTAL	19.324.755	22.379.154	100,0	29,7

Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.2.
Taxa de variació de la despesa en R+D (%) (2022-2023)



Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

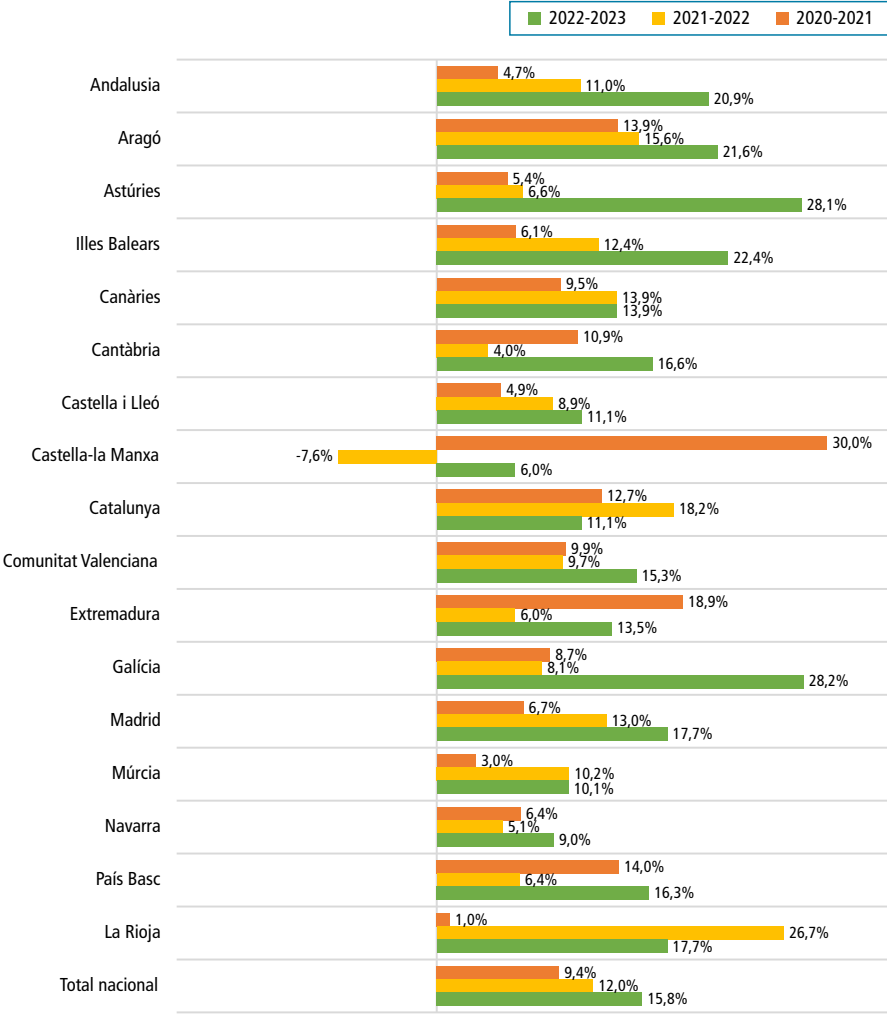
nal de suport a les activitats de recerca), la qual cosa va suposar un augment del 8,9 % respecte a l'any anterior (la mitjana estatal va ser d'un 7,2 %). D'aquest col·lectiu, 2.220,1 persones en EDP són investigadors i representen l'1,3 % del total d'investigadors de l'Estat (vegeu el [quadre I-9.2](#) i el [gràfic I-9.7](#)).

Les Illes Balears continuen amb la recuperació del nombre de personal en R+D. El sector que més va créixer respecte a l'any

anterior va ser l'empresarial, amb un 24,2 %. El sector de l'Administració pública i el d'ensenyament superior només varen créixer un 2,7 % i un 2,4 %, respectivament.

L'any 2023 la taxa de creixement anual del nombre de personal investigador de l'Estat va ser d'un 8,2 %, un creixement més elevat comparat amb el 4,9 % de l'any anterior. Destaca el gran creixement d'Astúries, un 39,7 %. En el cas de les Illes Balears, després de la pèrdua del nombre

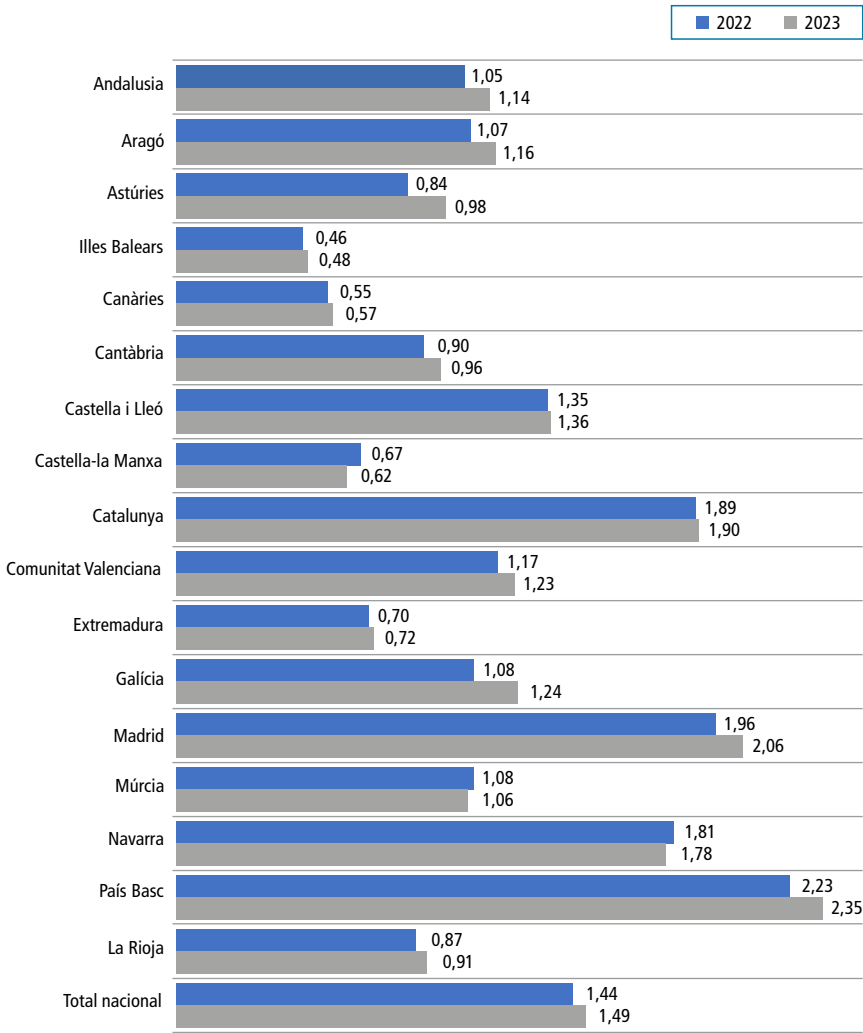
Gràfic I-9.3.
**Taxa anual de creixement de la despesa en R+D de les comunitats autònomes (%)
(2020-2023)**



Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.
(*) La unitat estadística per al sector de les empreses utilitzada per calcular la taxa de creixement en el període «unitats legals»; en canvi, per calcular la taxa de creixement en el període 2021-2022 i 2022-2023 ha estat «empresa estadística».

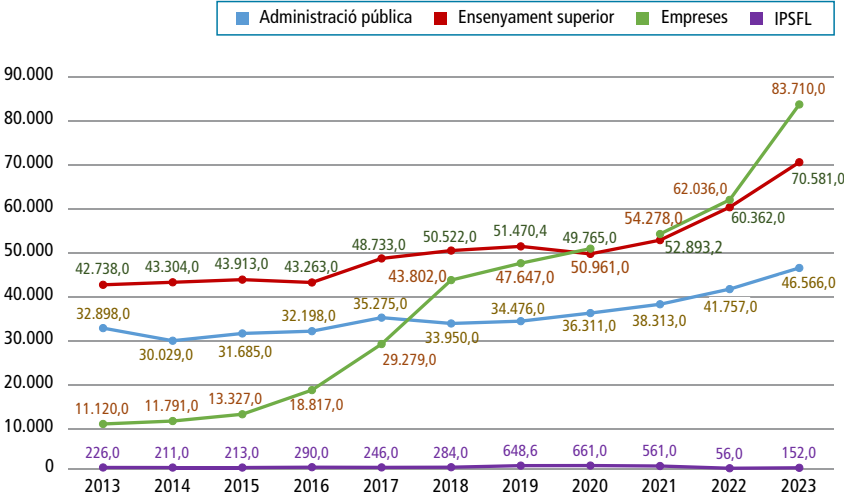
Gràfic I-9.4.

Despesa en R+D sobre el PIB de les comunitats autònomes (%) (2022-2023)



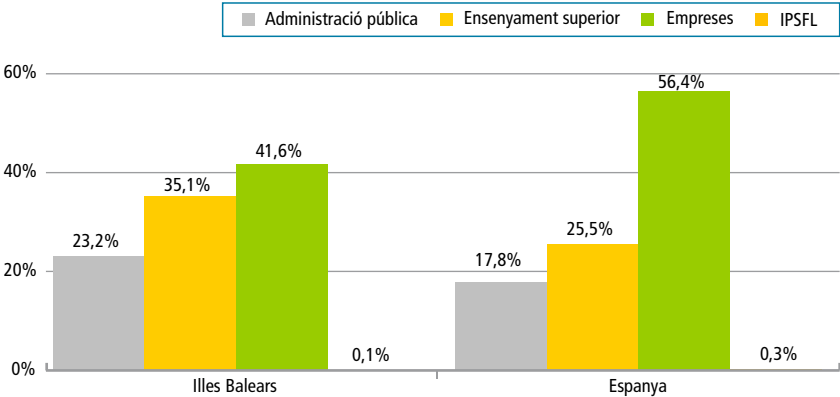
Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.5.
Evolució de la despesa en R+D a les Illes Balears, en milers d'euros (2013-2023)



Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.
(*) Empreses: unitats legals fins al 2020 i empreses estadístiques des del 2021.

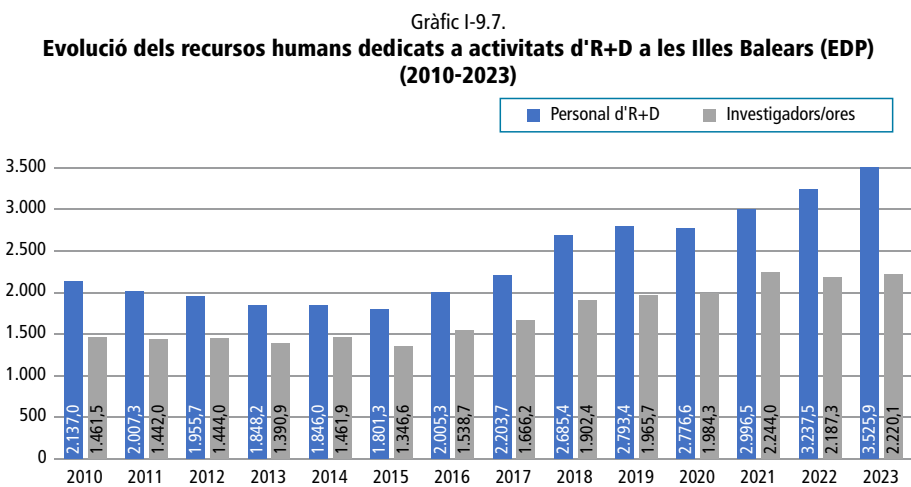
Gràfic I-9.6.
Distribució de la despesa en R+D a les Illes Balears i Espanya (2023)



Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

Quadre I-9.2. Recursos humans en R+D a les Illes Balears i Espanya (2023)		
	Illes Balears	Espanya
Personal d'R+D (en EDP)	3.525,9	282.415,2
Personal R+D (% sobre el total estatal)	1,25 %	100,0%
Personal R+D / 1.000 de població activa	5,36	11,71
Investigadors (en EDP)	2.220,1	175.043,7
Investigadors (% sobre el total estatal)	1,27 %	100,0%
Investigadors / 1.000 de població activa	3,38	7,26

Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.



Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

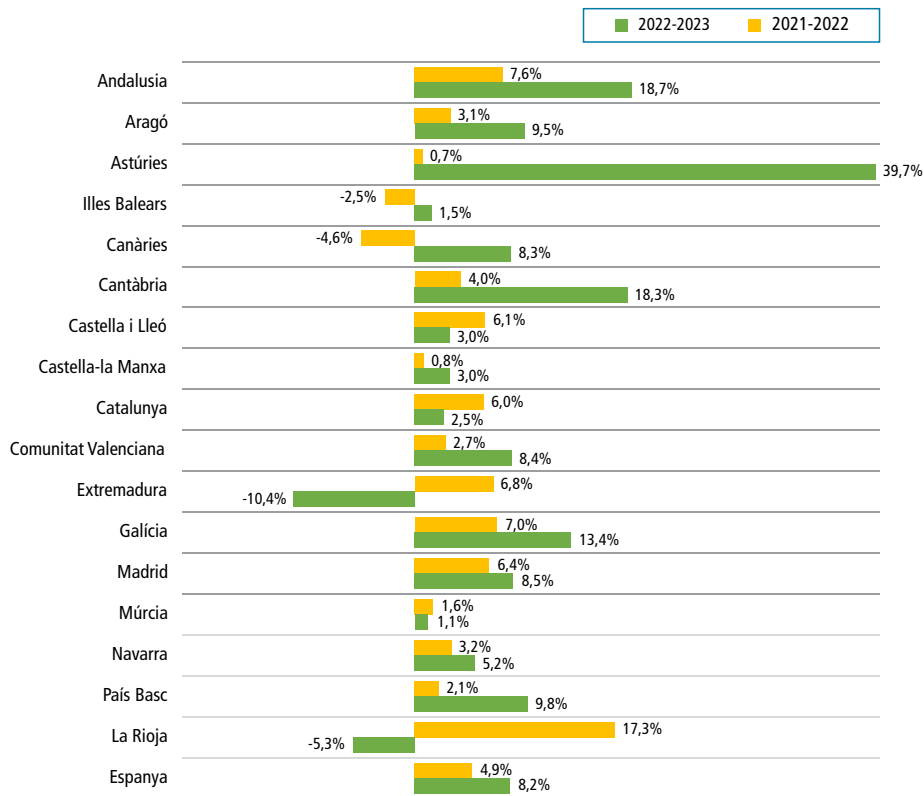
d'investigadors de l'any anterior (-2,5 %), l'any 2023 va experimentar un lleuger augment de l'1,5 % (vegeu el [gràfic I-9.8](#)).

Si es considera el període 2020-2023, per comunitats autònomes, la taxa de creixement en el nombre de personal investigador en aquests tres anys ha estat positiva per a totes les comunitats autònomes, excepte a Extremadura. En el cas de les Illes

Balears, el creixement ha estat d'un 11,9 %, encara que aquest valor es troba sota la mitjana estatal, amb un 20,4 % (vegeu el [gràfic I-9.9](#)).

A les Illes Balears, el nombre de personal investigador per cada 1.000 persones de la població activa pràcticament es manté amb un 3,4 %, com l'any anterior, i continua estant molt per sota de la mitjana

Gràfic I-9.8.

Taxa de creixement del nombre de personal investigador de les comunitats autònomes (%) (2021-2023)

Font: INE (2023). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

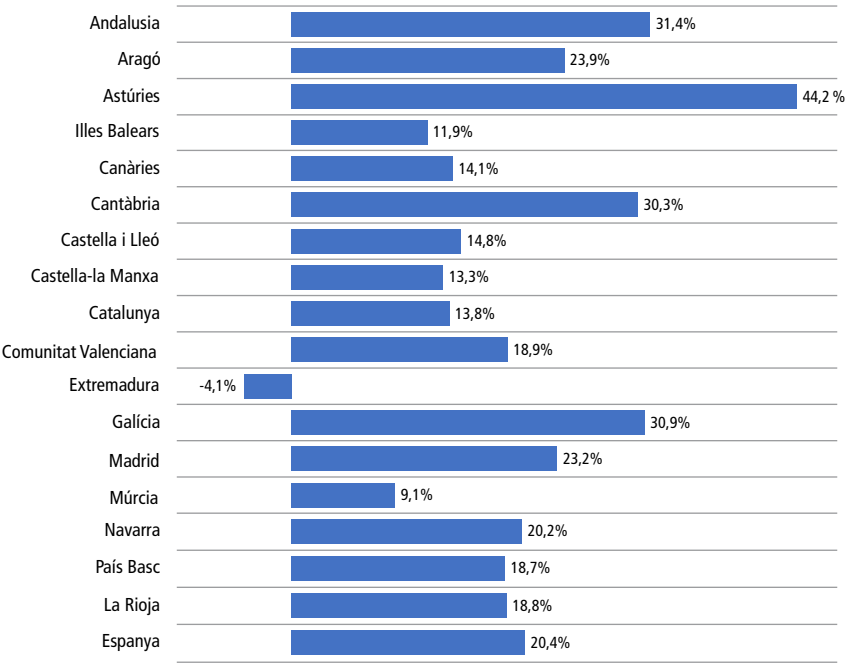
(*) La unitat estadística per empreses de les sèries 2019-2020 i 2020-2021 són unitats legals. La unitat estadística de la sèrie 2021-2022 és empresa estadística.

estatal, un 7,3 %. Com és habitual, el País Basc (14,99 %), Madrid (11,91 %) i Navarra (10,35 %) són les que tenen més personal investigador per població activa (vegeu el [gràfic I-9.10](#)).

Pel que fa a la distribució sectorial del personal en R+D, a les Illes Balears el 47,4 % es troba al sector d'ensenyament supe-

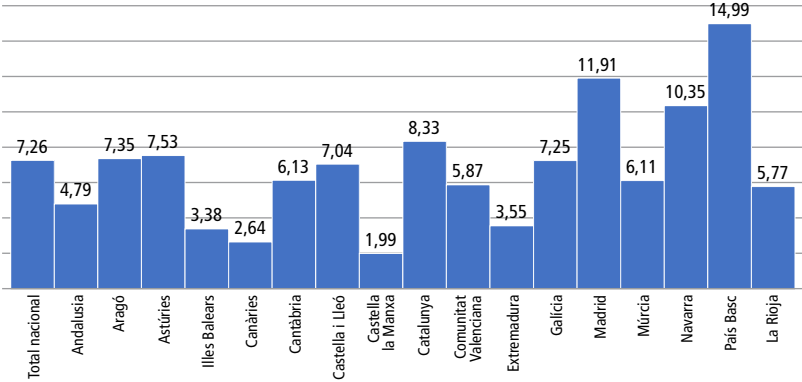
rior, a diferència de la mitjana estatal, en què el 47,7 % del seu personal es troba al sector empresarial. En els dos casos, el percentatge del sector de l'Administració pública se situa per davall del 20 %. En canvi, si tenim en compte només el personal investigador, a les Illes Balears, el sector de l'ensenyament superior té més de la meitat dels investigadors de la comu-

Gràfic I-9.9.
Taxa de creixement del nombre de personal investigador de les comunitats autònomes (%) (2020-2023)



Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.10.
Investigadors / 1.000 habitants de població activa (2023)



Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D, Enquesta de població activa i elaboració pròpia.

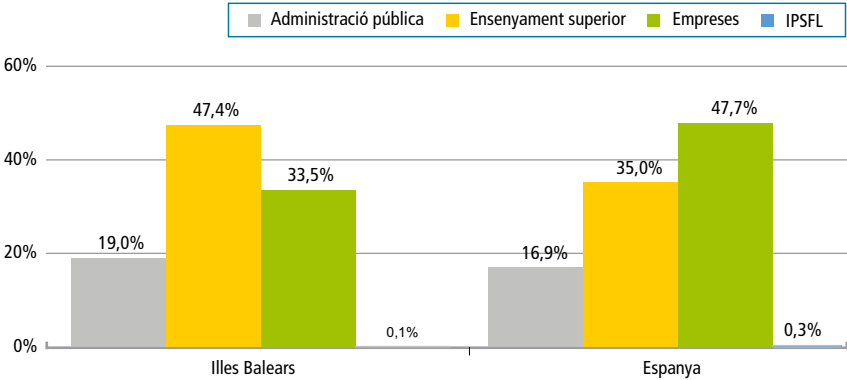
nitat autònoma, a diferència de la mitjana estatal, en què hi ha una gran presència d'investigadors al sector empresarial, juntament amb el de l'ensenyament superior (vegeu el [gràfic I-9.11](#) i el [gràfic I-9.12](#)).

El sector empresarial de les Illes Balears, després del gran augment en el nombre

d'investigadors de l'any 2021, ha patit durant dos anys seguits la pèrdua d'aquest tipus de personal (vegeu el [gràfic I-9.13](#)).

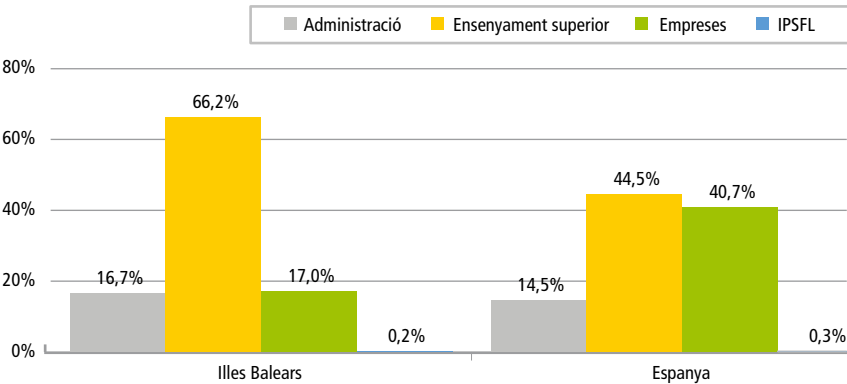
Si s'analitza la presència de les dones en el sistema de ciència, tecnologia i innovació de les Illes Balears, l'any 2023 les dones representen el 45,3 % del total dels

Gràfic I-9.11.
Distribució del personal d'R+D a les Illes Balears i Espanya (2023)



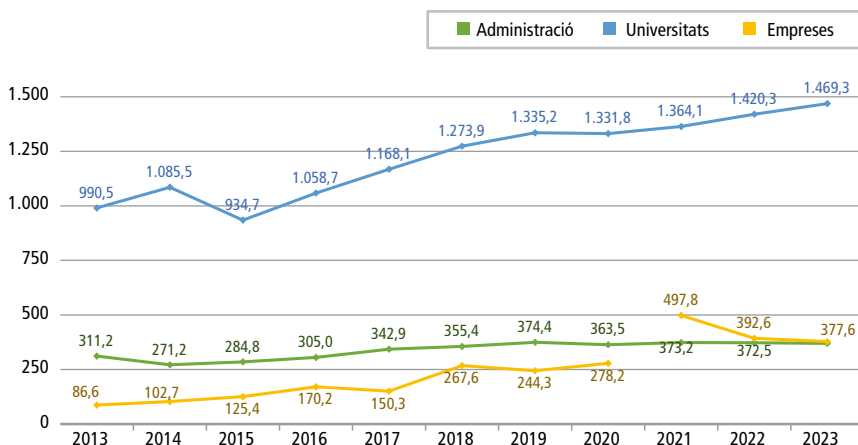
Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.12.
Distribució del personal investigador a les Illes Balears i Espanya (2023)



Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.13.
**Evolució del nombre d'investigadors i investigadores a les Illes Balears
(en EDP) (2013-2023)**



Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

investigadors (1.005,0 investigadores en EDP), un percentatge superior a la mitjana d'Espanya, un 39,6 % (69.404,1 investigadores en EDP).

En general, gairebé el 50 % de la mitjana estatal de les dones investigadores desenvolupen la seva activitat al sector de l'ensenyament superior, encara que en el cas de les Illes Balears aquest percentatge és molt elevat, un 69,3 %. En canvi la presència de dones investigadores al sector empresarial les Illes Balears continua sent molt baixa, un 10,5 %, a diferència de la mitjana estatal, amb un 32,1 %. El 63,6 % dels homes investigadors a les Illes Balears desenvolupen la seva activitat al sector de l'ensenyament superior, a diferència de la mitjana estatal, que es reparteixen entre el sector de l'ensenyament superior (41,5 %)

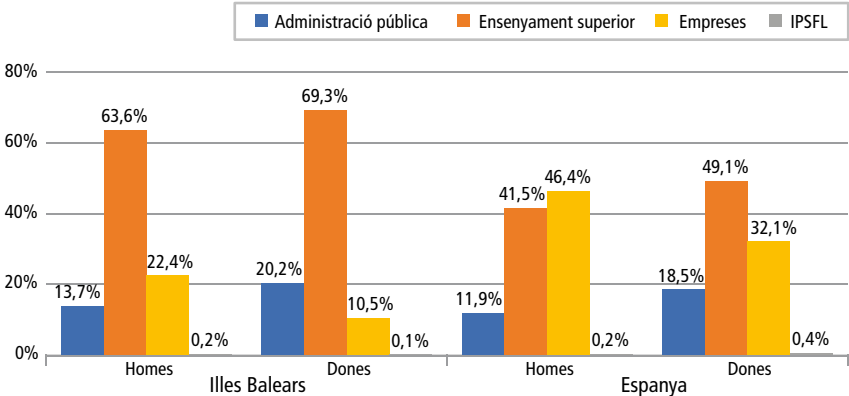
i el sector empresarial (46,4 %) (vegeu el [gràfic I-9.14](#)).

L'any 2023, la despesa anual en R+D per cada investigador, en mitjana, a les Illes Balears va ser de 90,5 milers d'euros, valor molt inferior a la mitjana estatal, 127,8 milers d'euros per investigador (EDP). Els investigadors de les comunitats autònomes que més despesa han pogut executar són Castella-la Manxa, Catalunya i Madrid (vegeu el [gràfic I-9.15](#)).

Si es comparen aquests valors per sectors, els investigadors del sector empresarial a les Illes Balears són els que més despesa han pogut executar, seguits dels de l'Administració pública, a diferència de la mitjana estatal, en què la distribució està més repartida (vegeu el [gràfic I-9.16](#)).

Gràfic I-9.14.

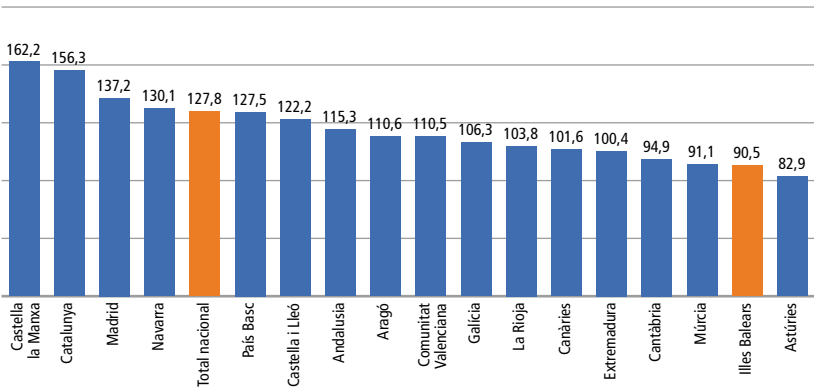
Distribució sectorial del personal investigador a les Illes Balears i Espanya (2023)



Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.15.

Despesa en R+D i personal investigador (milers d'euros) (2023)



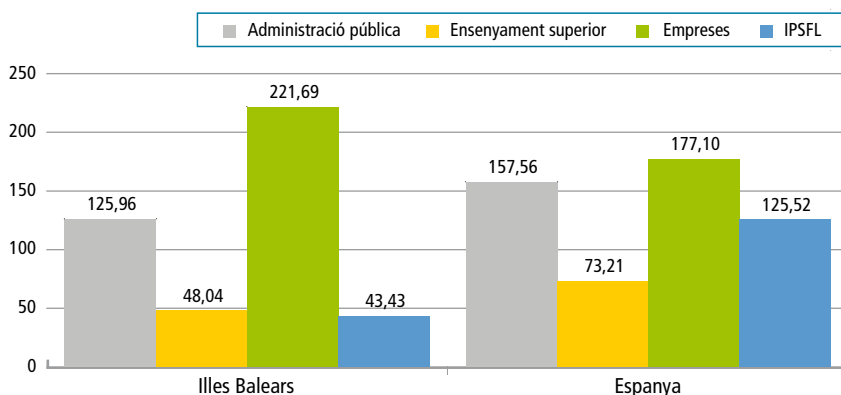
Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

9.1.2 ACTIVITATS D'INNOVACIÓ

La darrera Enquesta d'innovació a les empreses publicada per l'INE va ser el 19 de desembre de 2023. Des de l'any 2002, l'enquesta tenia una periodicitat anual, coordinada amb l'Enquesta sobre activitats en R+D al sector de les empre-

ses. A partir de l'any 2020, la periodicitat de l'Enquesta d'innovació torna a ser bienal, tal com ha recomanat tant l'OCDE com l'Eurostat. És per aquest motiu que les dades més actuals sobre innovació ja varen ser analitzades a la Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears de l'any 2023.

Gràfic I-9.16.
Distribució de la despesa en R+D i personal investigador a les Illes Balears i Espanya (milers d'euros) (2023)



Font: INE (2024). Enquesta d'activitats en R+D i elaboració pròpia.

9.2.

CRÈDITS PRESSUPOSTARIS PER R+D I INNOVACIÓ

El Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats, a través de la Secretaria d'Estat de Ciència, Innovació i Universitats, és el responsable d'elaborar l'estadística europea de crèdits públics pressupostaris d'R+D, anomenada GBARD (Government Budget Allocations for R&D). Aquesta estadística segueix les directrius del Manual de Frascati² i la metodologia d'Eurostat.

L'objectiu de l'estadística GBARD és conèixer quina és la inversió anual de les administracions públiques en recerca i des-

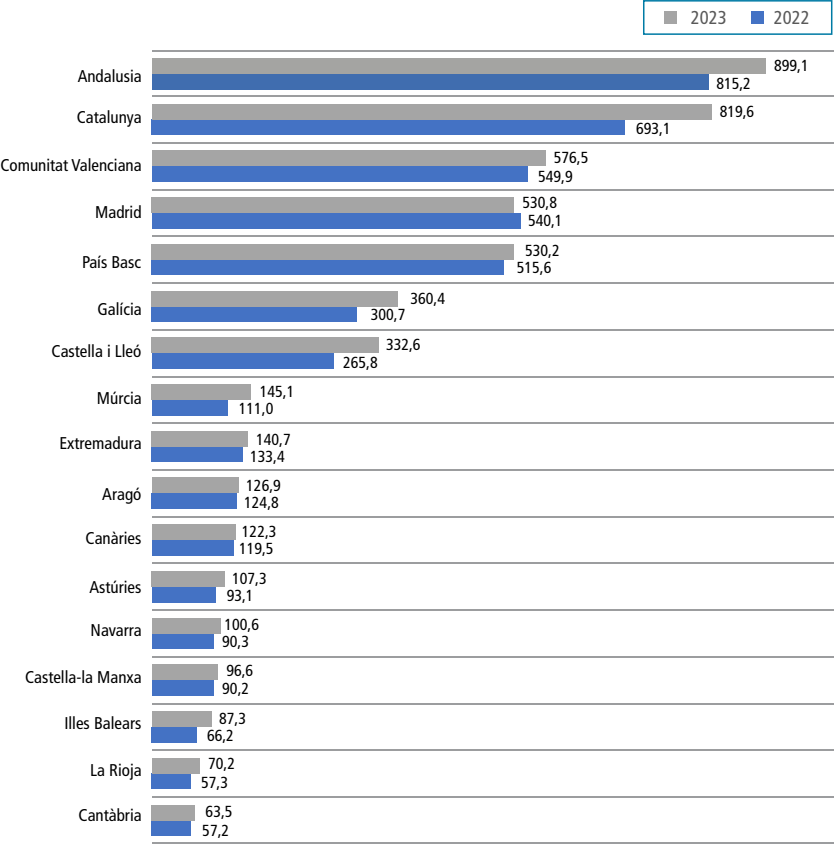
envolupament tecnològic. En el GBARD s'exclouen els crèdits destinats a innovació i les despeses de personal i altres despeses corrents dels agents públics finançadors, així com les despeses financeres. D'altra banda, s'hi inclou l'estimació de despesa en R+D del total dels Fons Generals Universitaris (FGU) en l'àmbit de les comunitats autònomes.

Les comunitats autònomes que més crèdits pressupostaris varen destinar l'any 2023 són Andalusia, Catalunya, la Comunitat Valenciana, Madrid i el País Basc. Totes les comunitats autònomes han augmentat els seus crèdits amb relació a l'any 2022, a excepció de la Comunitat de Madrid (vegeu el [gràfic I-9.17](#)).

Tot i que les Illes Balears és una de les comunitats que menys crèdit pressupostari inverteixen en R+D, ha estat la comunitat autònoma que ha experimentat el creixement més elevat des de l'any 2018, un 115,7 % (vegeu el [gràfic I-9.18](#)).

2. OECD (2015), Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities. OECD Publishing. París, <https://doi.org/10.1787/9789264239012-en>.

Gràfic I-9.17.
**Crèdits pressupostaris per a R+D per comunitats autònomes
(milions d'euros) (2022-2023)**



Font: Estadística de crèdits pressupostaris d'R+D+I. Subdirecció General de Planificació, Seguiment i Avaluació (2025) i elaboració pròpia.

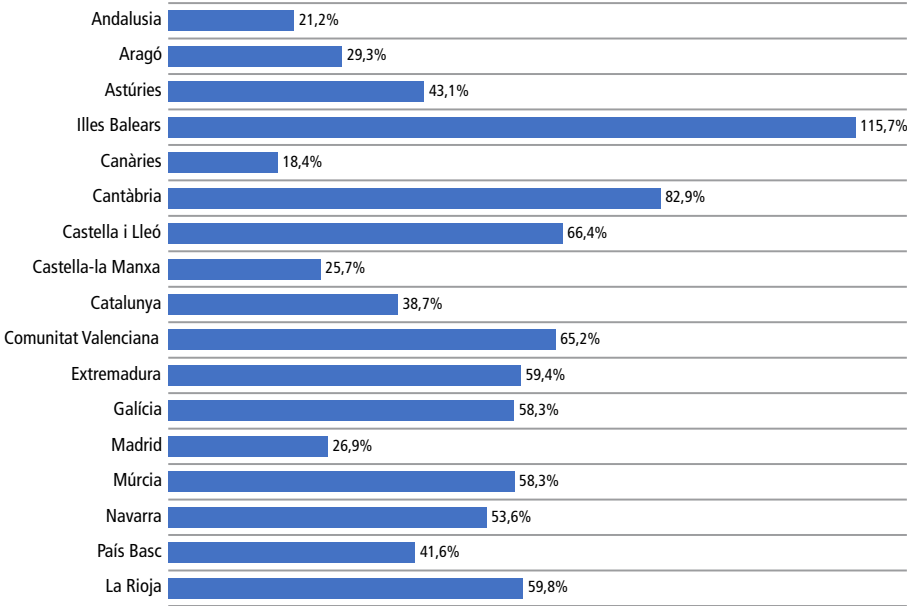
La inversió en R+D es classifica per objectius socioeconòmics d'acord amb la Nomenclatura per a l'anàlisi i la comparació de programes i pressupostos científics (NABS 2007), d'Eurostat. Els crèdits pressupostaris per R+D de l'any 2023 que va destinar les Illes Balears varen ser de 87,3 milions d'euros. Per objectius socioeconòmics, el 95,9 % d'aquests crèdits provenen dels fons dedicats a l'avenç general del

coneixement. En aquests crèdits s'inclou l'estimació de despesa en R+D dels FGU (vegeu el [quadre I-9.3](#)).

L'article 11 de la Llei 14/2011, d'1 de juny, de la ciència, la tecnologia i la innovació va crear el Sistema d'Informació sobre Ciència, Tecnologia i Innovació (SICTI) com a instrument de captació de dades i anàlisi per a l'elaboració i seguiment de

Gràfic I-9.18.

Taxa de creixement dels GBARD per comunitats autònomes (%) (2018-2023)



Font: Estadística de crèdits pressupostaris d'R+D+I. Subdirecció General de Planificació, Seguiment i Avaluació (2025) i elaboració pròpia.

l'Estratègia espanyola de ciència, tecnologia i innovació, i dels seus plans de desenvolupament. El grup de treball del SICTI elabora una l'estadística de crèdits pressupostaris en R+D i innovació que complementa el GBARD amb l'objectiu de mesurar el finançament públic tant en R+D com en innovació en l'àmbit autonòmic i estatal.

La metodologia de recollida de dades del SICTI diferencia els crèdits inicials, que són els que s'han aprovat amb la Llei de pressuposts; els crèdits finals, que inclouen les modificacions aprovades durant l'exercici pressupostari, i les obligacions reconegu-

des. En el cas de les Illes Balears, aquests crèdits han anat augmentant, a excepció de l'any 2021, que es va produir una pèrdua del 4,6 % respecte a l'any 2020. A partir l'any 2022, es produeix un gran augment tant de la inversió en R+D i innovació com de les obligacions reconegudes a la comunitat autònoma de les Illes Balears (vegeu el [gràfic I-9.19](#)).

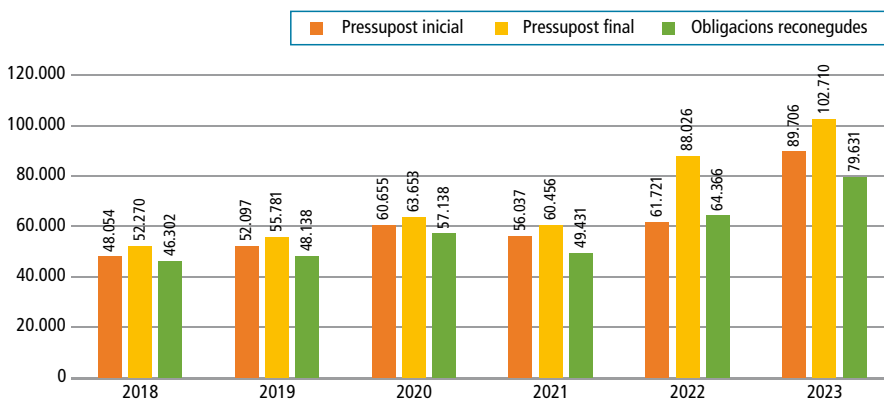
Si dels crèdits pressupostaris finals en R+D i innovació que destina el Govern de les Illes Balears, es diferencia els destinats únicament a R+D, ja sigui a través de l'estimació de despesa en R+D dels FGU com del programa pressupostari dedicat a

QUADRE I-9.3. CRÈDITS PRESSUPOSTARIS PER A R+D (GBARD DEFINITIUS) PER CA I PER OBJECTIUS SOCIOECONÒMICS (2017-2023)							
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
1. Exploració i explotació del medi terrestre	-	-	-	-	-	-	-
2. Medi ambient	-	-	-	-	-	0,70	-
3. Exploració i explotació de l'espai	-	-	-	-	-	-	-
4. Transport, telecomunicacions i altres infraestructures	-	-	-	-	-	-	-
5. Energia	-	-	-	0,46	3,15	4,60	-
6. Producció i tecnologia industrial	-	-	-	-	0,91	0,18	-
7. Salut	2,39	1,83	1,55	3,04	3,76	1,66	1,21
8. Agricultura	1,16	0,91	0,88	1,87	3,18	2,49	1,40
9. Educació	-	-	-	-	-	-	-
10. Cultura, oci, religió i mitjans de comunicació	-	-	-	-	-	-	-
11. Sistemes polítics i socials, estructures i processos	-	-	-	-	-	-	-
12. Avanç general del coneixement finançat pels FGU	43,19	37,35	34,41	34,39	24,53	22,20	19,12
13. Avanç general del coneixement excepte el finançat pels FGU	40,55	26,07	10,95	10,38	7,28	8,63	7,21
14. Defensa	-	-	-	-	-	-	-
TOTAL	87,30	66,16	47,81	50,13	42,79	40,47	28,93

Font: Estadística de crèdits pressupostaris d'R+D+I. Subdirecció General de Planificació, Seguiment i Avaluació (2025).
(*) Fons Generals Universitaris.

Gràfic I-9.19.

Evolució dels crèdits pressupostaris i les obligacions reconegudes en R+D i innovació de les Illes Balears (milers d'euros) (2018-2023)



Font: Govern de les Illes Balears (2025).

la recerca (541), dels crèdits del programa d'innovació (542), l'any 2023 el 88,3 % del total correspon a pressupost destinat a R+D (vegeu el [gràfic I-9.20](#)).

mentat més de 2 punts respecte a l'any anterior (d'un 59,6 % passa al 62,1 %), però crida l'atenció que se situa més de 6 punts per sota de la mitjana estatal, 68,3 % (vegeu el [gràfic I-9.21](#)).

9.3.

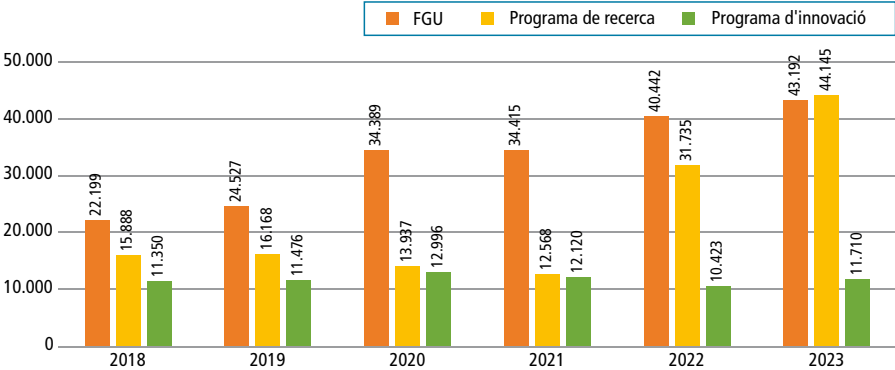
LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ A LES ILLES BALEARS

9.3.1. EMPRESES

El nombre d'empreses de més de deu persones treballadores que disposen d'ordinadors es manté bastant estable els darrers tres anys, que supera el 99 % (99,3 %, 99,8 % i 99,5 % el 2024), i se situa lleugerament per sota de la mitjana estatal (99,6 %). Mentrestant, el nombre de persones treballadores que utilitzen ordinadors amb finalitats empresarials ha aug-

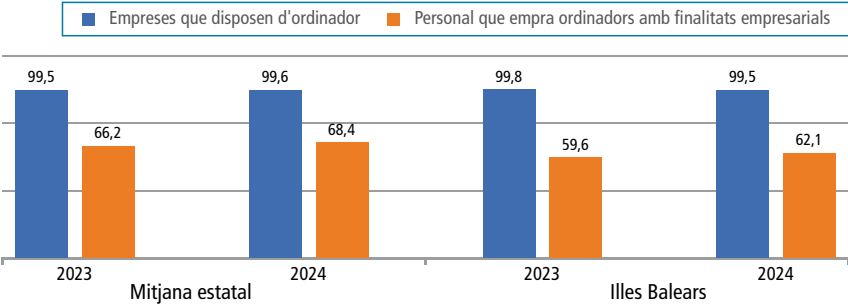
La contractació d'especialistes en TIC en aquestes empreses pateix un lleuger descens, passa d'un 11,3 % a un 10,9 % el 2024, de manera que continua un any més bastant per sota de la mitjana estatal (15,7 %). Quant a les empreses que contracten dones especialistes en TIC, experimenten una pujada considerable de 14 punts respecte al 2023 (del 24,4 % al 38,7 %). Tot i així, les empreses de les Illes Balears amb dones especialistes en TIC representen un percentatge inferior a la mitjana estatal (41,9 %). Pel que fa al tipus d'especialistes en TIC contractats, destaquen els especialistes en computació en el núvol (16,5 %), especialistes en dades (15,7 %) i especialistes en ciberseguretat

Gràfic I-9.20.
Evolució dels crèdits pressupostaris per a R+D i innovació a les Illes Balears (milers d'euros) (2018-2023)



Font: Govern de les Illes Balears (2025).
FGU: l'estimació d'R+D dels Fons Generals Universitaris.

Gràfic I-9.21.
Resum d'indicadors TIC a les empreses de més de deu treballadors a les Illes Balears i Espanya (%)



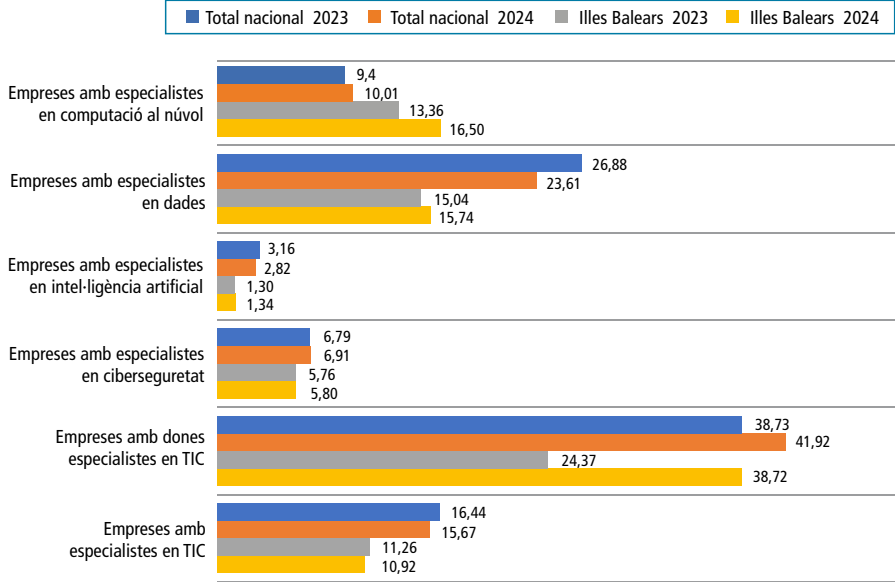
Font: INE (2023, 2024). Variables principals d'ús de les TIC per comunitats i ciutats autònomes, i elaboració pròpia.

(5,8 %). Els especialistes en intel·ligència artificial només representen un 1,3 % a les Illes. Els especialistes en computació en el núvol són els únics que superen la mitjana estatal (10 %) (vegeu el [gràfic I-9.22](#)).

El 2024, el 10,1 % de les empreses il·lenques grans van contractar o intentar contractar especialistes en TIC, per sota del

13,9 % estatal. Es manté gairebé igual el percentatge d'empreses que van patir alguna dificultat per cobrir vacants d'especialistes en TIC a les Illes Balears (3,6 % el 2023 i 3,5 % el 2024). Els motius principals són la manca de qualificació adient (76,4 %), la manca d'experiència laboral adequada (70 %) o expectatives salarials dels sol·licitants massa elevades

Gràfic I-9.22.
Especialistes i perfils TIC a empreses de més de deu treballadors a les Illes Balears i Espanya (%) (2023-2024)



Font: INE (2023, 2024). Especialistes i perfils TIC a empreses amb deu treballadors o més, i elaboració pròpia.

(67,2 %). Respecte al 2023, han disminuït com a motiu de dificultat per cobrir vacants les expectatives salarials (88,9 %) i l'experiència laboral adequada (76,3 %), mentre que augmenta la dificultat per contractar per la manca de la qualificació adient (68,5 %) (vegeu el [gràfic I-9.23](#)).

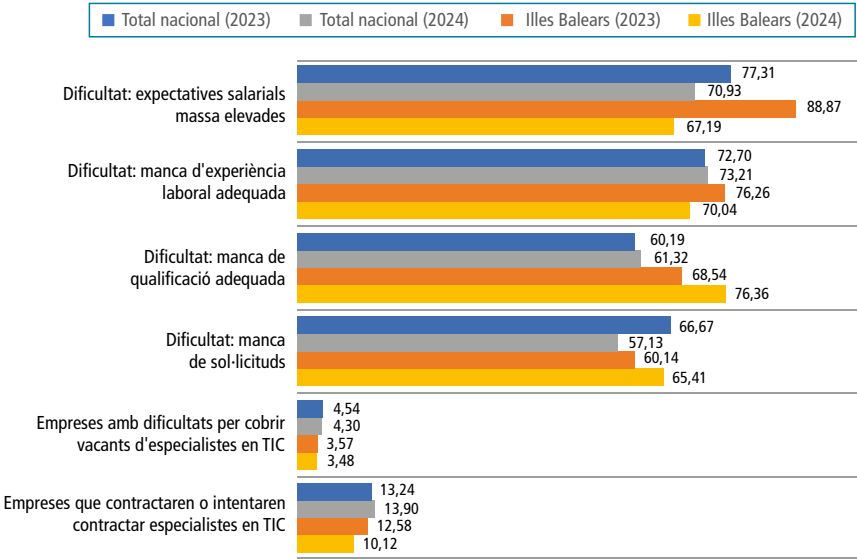
La formació en TIC als empleats experimenta una pujada significativa a les empreses de més de deu persones treballadores a les Illes, que passa del 12,9 % el 2023 al 16,4 % el 2024. Això suposa que s'ha reduït la distància amb la mitjana estatal, però encara continua sent superior, amb un 22,3 %.

La banda ampla continua sent la forma de connexió preferida per a les empreses

grans, amb un 96,4 %, quasi igual que l'any anterior (96,7 %). Tampoc no hi ha massa variació amb la connexió a través de banda ampla mòbil, que passa d'un 89,3 % a un 88 % el 2024. En ambdós casos segueixen situant-se lleugerament per sota de la mitjana estatal. Quasi la totalitat (el 99,1 %) de les empreses grans disposen de connexió a internet a les Illes Balears, en consonància amb la mitjana estatal, que augmenten respecte de l'any 2023 en què representaven el 98,8 %.

S'ha trencat la tendència decreixent dels darrers tres anys en el nombre d'empreses balears de més de deu persones treballadores que tenen connexió a internet i pàgina web: 81,4 % el 2020, 78,2 % el

Gràfic I-9.23.
Contractacions d'especialistes en TIC i dificultats a les Illes Balears i Espanya (%) (2023-2024)



Font: INE (2023, 2024). Especialistes i perfils TIC a empreses amb deu treballadors o més, i elaboració pròpia.

2021, 75,9 % el 2022 i 75,6 % el 2023. Tot i això, el 2024 augmenten fins a un 82,3 %, i a més se situen lleugerament per sobre de la mitjana estatal, el 81,3 % (vegeu el [gràfic I-9.24](#)).

Si analitzam els serveis que ofereixen a través de la web, un 82,9 % mostren una descripció dels béns o serveis, un 53,5 % tenen la web amb almenys dos idiomes i un 27,8 % reben comandes. En tots aquests indicadors superen la mitjana estatal; en canvi, només un 17,4 % comuniquen ofertes de feina a la web, enfront del 26,7 % de la mitjana nacional. Observant l'evolució, crida l'atenció la pujada dels que ofereixen la descripció de béns o serveis respecte al 2023 (79,4 %), així com

els que permeten rebre comandes (un 25 % el 2023).

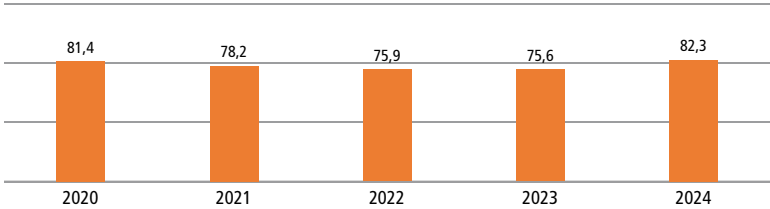
El nombre d'empreses grans que permeten fer teletreball a les Illes Balears ha passat d'un 23 % el 2023 a un 28 % el 2024, però encara es troba molt per sota de la mitjana estatal, que és d'un 37,5 %. Això suposa tornar a un nivell similar al de 2022 (33,9 %), i encara inferior a l'estatal. Malgrat això, només un 13,1 % dels empleats teletreballa regularment, fet que disminueix més de 3 punts respecte al 2023 (16,3 %) i bastant per sota de la mitjana estatal, 19,8 %. Per tant, això vol dir que tot i que ha augmentat el nombre d'empreses que permeten el teletreball, han baixat els treballadors que opten per

aquesta modalitat a les Illes Balears. Quant a la mitjana de dies que teletreballen, es manté en 2,3, una xifra similar a l'any anterior (2,5) i no hi ha gaire diferència amb la mitjana estatal (2,4). Un 51,5 % de les empreses grans duen a terme reunions en remot, també per davall de la mitjana estatal (58,9 %) (vegeu el [gràfic I-9.25](#)).

L'ús de xarxes socials puja més de 3 punts respecte a l'any anterior (65,9 % el 2023 i 69,2 % el 2024) i continua superant la mitjana estatal (64,7 %). La utilització de xarxes socials com Facebook o LinkedIn

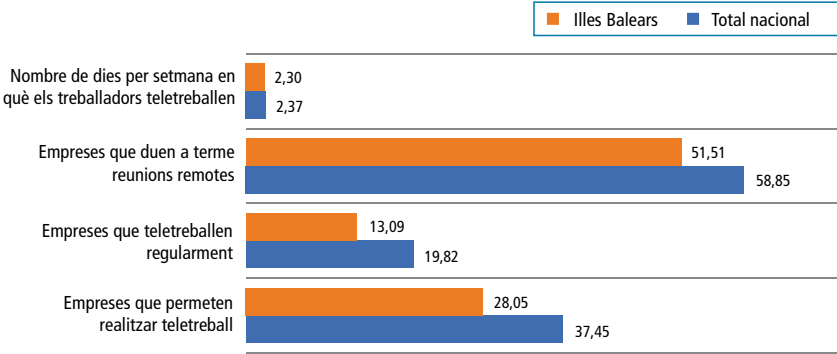
continua sent el més comú, amb un 94 %, més de 2 punts per sobre de la mitjana estatal i una mica per sobre de l'any 2023, 92,7 %. En segon lloc, hi trobam les que empen websites de contingut multimèdia (Instagram, YouTube...), amb un 54,8 %, inferior al 58,4 % de la mitjana estatal. I, en darrer lloc, hi trobam l'ús de blogs d'empreses o microblogs com X (abans Twitter), amb només un 23,7 %, que ha baixat més de 5 punts respecte al 2023 (28,9 %), i se situa 10 punts per sota de la mitjana estatal (34 %) (vegeu el [gràfic I-9.26](#)).

Gràfic I-9.24.
Evolució d'empreses de més de deu treballadors amb connexió a internet i pàgina web çà les Illes Balears (%) (2020-2024)



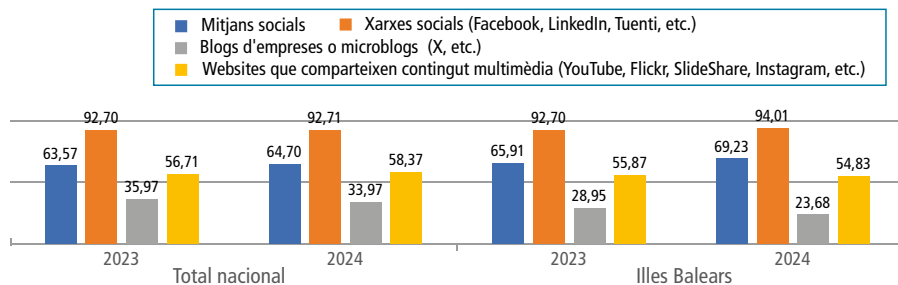
Font: INE (2024). Ús de les TIC a les empreses i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.25.
Resum del teletreball a les Illes Balears i Espanya (%) (2024)



Font: INE (2024). Resum del teletreball i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.26

Usos de les xarxes socials a les Illes Balears i Espanya (%) (2023-2024)

Font: INE (2023, 2024). Mitjans socials i elaboració pròpia.

El nombre d'empreses que paguen per anunciar-se a internet passa d'un 31 % el 2023 a un 33,6 %, quasi 5 punts més que la mitjana estatal (27,1 %). Del 30,1 % de les empreses que paguen per anunciar-se a internet emprant mètodes de publicitat dirigida, un 87,1 % està basada en contingut o paraules clau cercades pels usuaris, seguida per la geolocalització d'usuaris d'internet, amb un 62 %, un 51,6 % emprant altres mètodes de publicitat dirigida i, en darrer lloc, basada en el rastreig de les activitats passades o en el perfil d'usuaris d'internet, amb un 48,8 %. En tots els casos pugen respecte a l'any anterior, excepte en el de rastreig d'activitats passades, que el 2023 era un 55,6 %. La pujada més significativa és la de la publicitat basada en la geolocalització d'usuaris, que ha passat d'un 52,9 % el 2023 al 62 % actual (vegeu el [gràfic I-9.27](#)).

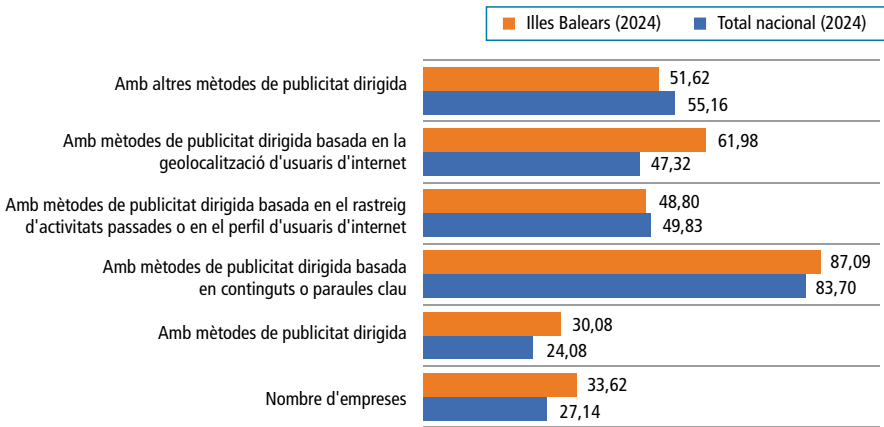
L'ús de la IA per part de les empreses illenques grans augmenta d'un 6,2 % el 2023 a un 10,1 % el 2024, però encara se situa per sota de la mitjana estatal. Les empreses amb tecnologia IA d'anàlisi del llenguatge escrit augmenten considerablement, i passen d'un 39,4 % el 2023 a un

59,5 % el 2024, més de 14 punts per sobre de la mitjana estatal (44,9 %). També s'empra la IA per generar llenguatge escrit o parlat (52,3 %), per automatització dels fluxos de feina o ajut per prendre decisions (32,7 %) o per identificació d'objectes o persones a través d'imatges o vídeos (26,8 %). S'observen diferències significatives amb les mitjanes estatals. Altres usos destacats de la IA per part de les empreses de més de deu persones treballadores serien màrqueting o vendes (28,6 %), organització de processos d'administració o gestió empresarial (25,5 %), seguretat a les TIC (20,6 %) i activitats d'R+D+I o innovació (18,3 %). En la majoria dels casos no superen la mitjana estatal (vegeu el [gràfic I-9.28](#)).

L'any 2023 la majoria de les empreses que adquirien sistemes d'IA ho feien mitjançant contractació a proveïdors externs per desenvolupar o modificar-los, amb un 37 %, mentre que el 35,1 % optava per programari o sistemes d'IA que eren desenvolupats per empleats propis, i el 25,2 % es decantava per sistemes d'IA comercials llests per ser usats. Les dades de 2024 mostren un canvi de tendència: el 53,2 %

Gràfic I-9.27.

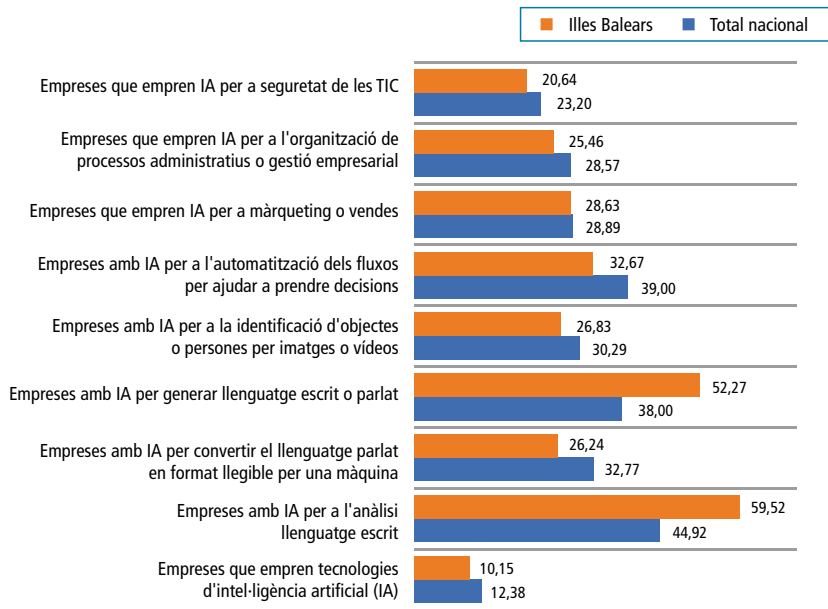
Empreses que paguen per anunciar-se a internet a les Illes Balears i Espanya (%) (2024)



Font: INE (2024). Ús de les TIC i comerç electrònic, i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.28

Usos i finalitats d'ús de les empreses que usen IA a les Illes Balears i Espanya (%) (2024)



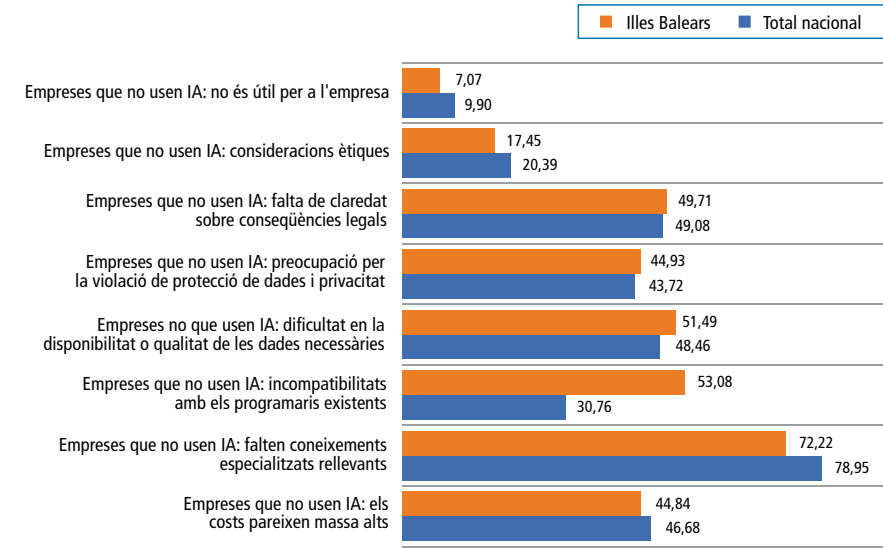
Font: INE (2024). Usos i finalitats d'ús de les empreses que usen IA, i elaboració pròpia.

usa sistemes d'IA comercials llestos per ser emprats, el 40,7 % contracta proveïdors externs per desenvolupar-los o modificar-los i el 20,5 % de les empreses de les Illes Balears utilitza IA comercials que són modificats per treballadors propis. Les raons principals de no utilitzar IA en aquestes empreses són la manca de coneixements especialitzats (72,2 %) o la incompatibilitat amb els programaris existents dins l'empresa (53,1 %). Aquesta darrera dada és la que hi ha més diferència amb la mitjana estatal, que és d'un 30,8 % (vegeu el gràfic I-9.29).

El 28,7 % de les empreses realitza analítica de dades per part dels seus treballadors, i el 20,4 %, per part d'un tercer, mentre que la mitjana nacional és d'un 31,4 % i un 19,5 %, respectivament. El tipus

d'anàlisi de dades que fan són registres de transaccions (93,2 %, quasi 10 punts per sobre de la mitjana nacional, 84 %), dades de clients (71,1 %), dades d'ubicació a partir de l'ús de dispositius portàtils o vehicles (50,2 %, molt per sobre de la mitjana nacional, 26,6 %) i dades de xarxes socials (44,6 %, enfront del 39,1 % estatal). Observam un increment en tots aquests indicadors respecte al 2023, excepte en el cas de dos tipus de dades: les dades obertes d'autoritats governamentals, que baixen del 24,9 % al 22 %, i les dades de dispositius intel·ligents o sensors, que passen d'un 16,7 % a l'11,9 % actual. Precisament, aquest darrer és l'únic indicador en què les empreses il·lenques estan per sota de la mitjana estatal, que és un 17,5 %, a tota la resta se situen per sobre (vegeu el gràfic I-9.30).

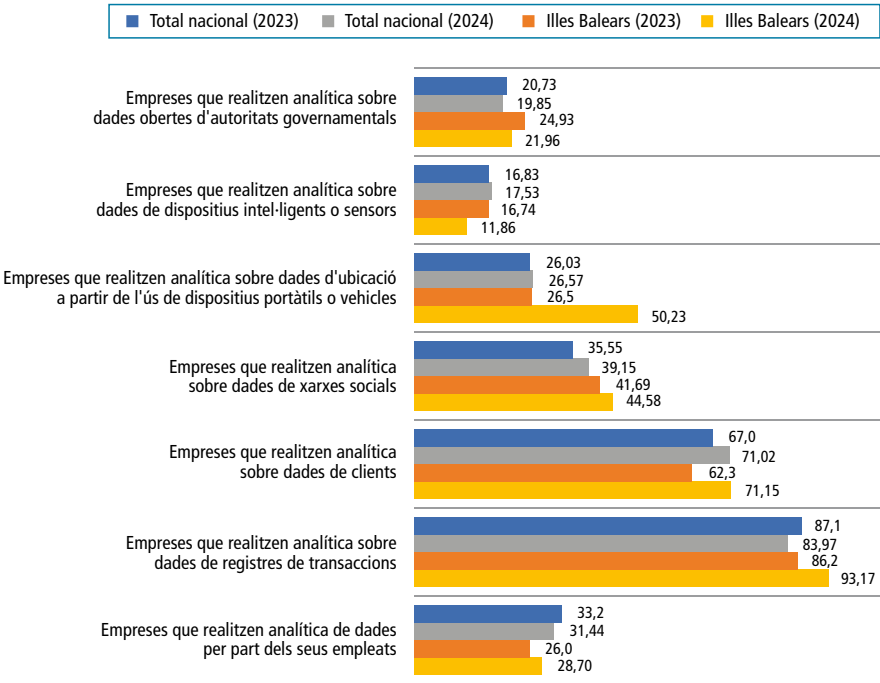
Gràfic I-9.29
Motius principals per no emprar IA (%) a les Illes Balears i Espanya (2024)



Font: INE (2024). Motius principals per no emprar IA i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.30

Tipus d'anàlisi de dades a les Illes Balears i Espanya (%) (2023-2024)



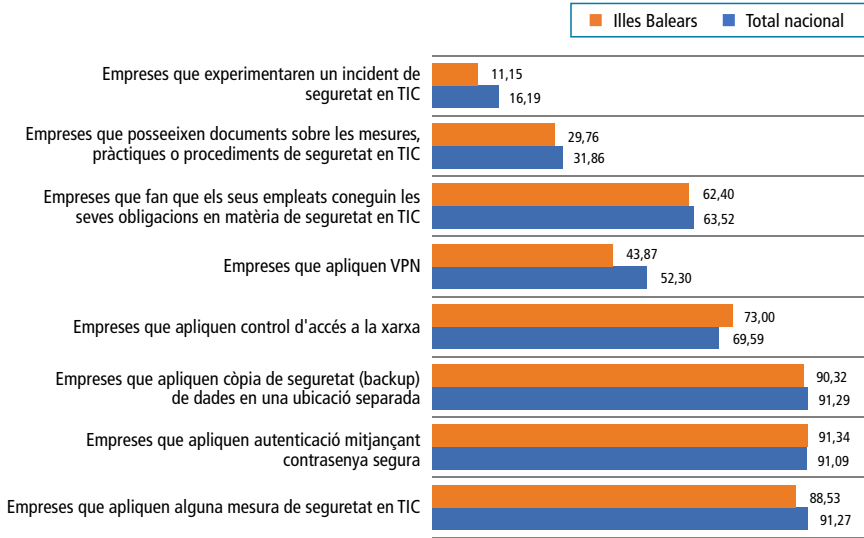
Font: INE (2023, 2024). Anàlisi de dades i elaboració pròpia.

El 88,5 % de les empreses il·lenques apliquen alguna mesura de seguretat en TIC, per sota de la mitjana nacional (91,3 %). D'aquestes, un 91,3 % aplica autenticació mitjançant l'ús de contrasenya segura i un 90,3 % realitza còpies de seguretat (backup) de dades en una ubicació separada. En ambdós casos se situen a nivells similars a la mitjana estatal. A les Illes Balears apliquen més mesures de control a la xarxa (73 %) que la mitjana nacional (69,6 %). En canvi, el 43,9 % utilitza VPN, per sota del 52,3 % nacional. Només un 11,1 % de les empreses de les Illes Balears experimentaren incidències de seguretat en TIC,

per sota del 16,2 % nacional. Tan sols un 29,8 % té documents sobre mesures i procediments de seguretat en TIC, tot i que el 62,4 % fa que els seus empleats coneguin les seves obligacions en matèria de seguretat en TIC (vegeu el [gràfic I-9.31](#)).

El nombre d'empreses grans que compra serveis de cloud computing passa d'un 29 % el 2023 a un 31,1 % el 2024, que continua per sota de la mitjana nacional (37,7 %). Els tres productes que més compren són els mateixos que l'any anterior, però varia l'ordre: emmagatzematge de fitxers, amb un 86,6 % (puja més de 10 punts res-

Gràfic I-9.31
Seguretat en TIC a les empreses de les Illes Balears i Espanya (%) (2024)



Font: INE (2024). Seguretat TIC a les empreses i elaboració pròpia.

pecte a l'any anterior, que era un 75 %) i per sobre de la mitjana estatal (85,1 %). El servei de correu electrònic, que l'any anterior era el més sol·licitat, passa al segon lloc, amb un 86,5 %, també una mica inferior que la mitjana nacional (87,2 %). El servei de hosting de dades representa un 77,5 %, 10 punts més que l'any anterior. Altres serveis destacats són el programari d'ofimàtica, amb un 67,9 %, aplicacions informàtiques de seguretat (67,7 %) o aplicacions informàtiques financeres (53,8 %), en tots aquests casos per sota de l'Estat (vegeu el [gràfic I-9.32](#)).

La despesa en TIC a les empreses de més de deu persones treballadores a les Illes Balears ha passat a ser de 82.340,05 € —que experimenta un descens respecte a l'any 2023 (88.118,37 €) i continua

molt lluny de la despesa total nacional— a 3.993.368,40 €, que sí que ha augmentat respecte al 2023 (2.897.760,23 €).

Quant a la despesa en sistemes d'intel·ligència artificial a les Illes Balears, s'ha vist incrementada en un 558 %: el 2023 era de tan sols 2.072,62 € i ara se situa en 11.566,68 €. Tot i així, seguim molt per sota del nivell estatal, que són 308.190,13 €.

En resum, les empreses de més de deu persones treballadores a les Illes Balears segueixen situant-se un any més lleugerament per sota de la majoria d'indicadors estatals en matèria d'usos de les TIC, però no s'observen diferències significatives. L'ús de xarxes socials, amb un 69,2 %, i tenir pàgina web, amb un 82,3 %, són els

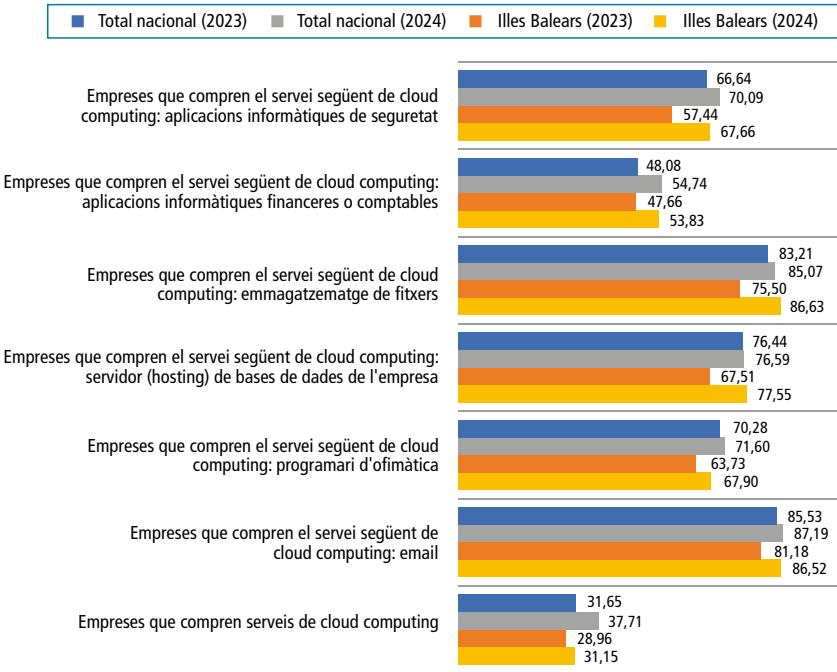
indicadors més destacats que superen la mitjana estatal (vegeu el [gràfic I-9.33](#)).

Cal tenir en compte que de les 100.430 empreses que hi ha a les Illes Balears, la gran majoria (95.692) són de menys de deu persones treballadores, però el nombre d'indicadors analitzats per l'INE en aquestes microempreses és inferior al de les d'empreses de més de deu.

La implantació i l'equipament de les empreses de menys de deu persones treballadores illenques es manté pràcticament igual respecte a les diferències amb la mitjana estatal que l'any anterior. En

els indicadors d'empreses que disposen d'ordinadors (86,7 %), connexió a internet (80,3 %) i especialistes TIC (0,7 %) segueixen per sota dels valors estatals (87,9 %, 83,8 % i 1,8 %, respectivament). També s'observa un descens en totes aquestes variables respecte a l'any anterior. L'única variable que canvia és la de les empreses amb connexió a internet amb banda ampla mòbil: el 2023 era d'un 81,3 %, 4 punts per sota de la mitjana estatal, i el 2024 passa a un 88,7 %, per sobre del 85 % estatal. En canvi, les microempreses continuen superant la mitjana estatal en el fet de tenir pàgina web (35,9 %), l'ús de

Gràfic I-9.32
Ús del cloud computing a les Illes Balears i Espanya (%) (2023-2024)



Font: INE (2023, 2024). Ús del cloud computing a les Illes Balears i Espanya, i elaboració pròpia.

xarxes socials (38,7 %) i cloud computing (14,3 %), de manera que es manté en nivells molt similars a l'any anterior.

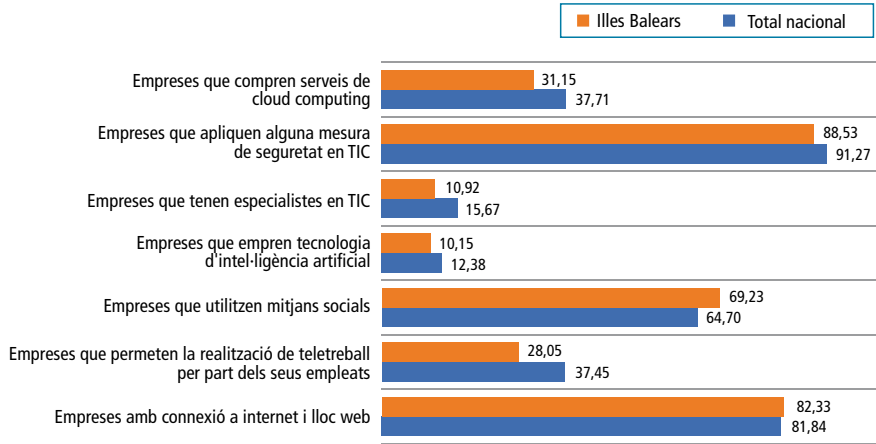
Si observam l'evolució dels indicadors de les empreses de menys de deu persones treballadores a les Illes Balears respecte a l'any 2023 veiem que, tot i els ajuts del Kit Digital, de moment no s'ha aconseguit un augment significatiu en xarxes socials. El fet més destacable que s'observa és un descens pronunciat de les empreses amb accés a internet amb connexió fixa (del 80,6 % el 2023 passa al 72,7 % el 2024), i una davallada, i això que l'indicador ja era molt baix, de les empreses amb especialistes en TIC d'un 1,1 % el 2023 a un 0,7 % el 2024. La presència a internet de les microempreses balears, sigui amb pàgina web i/o xarxes socials, es manté, sense arribar al 40 %, però encara per sobre de la mitjana estatal (vegeu el [gràfic I-9.34](#)).

9.3.2. LLARS I CIUTADANIA

El telèfon mòbil continua present a quasi la totalitat dels habitatges de les Illes Balears (99,7 %), mentre que el telèfon fix continua la seva tendència descendent i es redueix gairebé 30 punts percentuals en els darrers sis anys fins a arribar al 51,3 % actual. La connexió a internet també s'incrementa fins al 99,7 %, i es consolida 2 punts per damunt de la mitjana estatal (97,7 %), mentre que les llars que disposen d'algun tipus d'ordinador han augmentat lleugerament, i passen del 84,4 % al 84,8 % actual (vegeu el [gràfic I-9.35](#)).

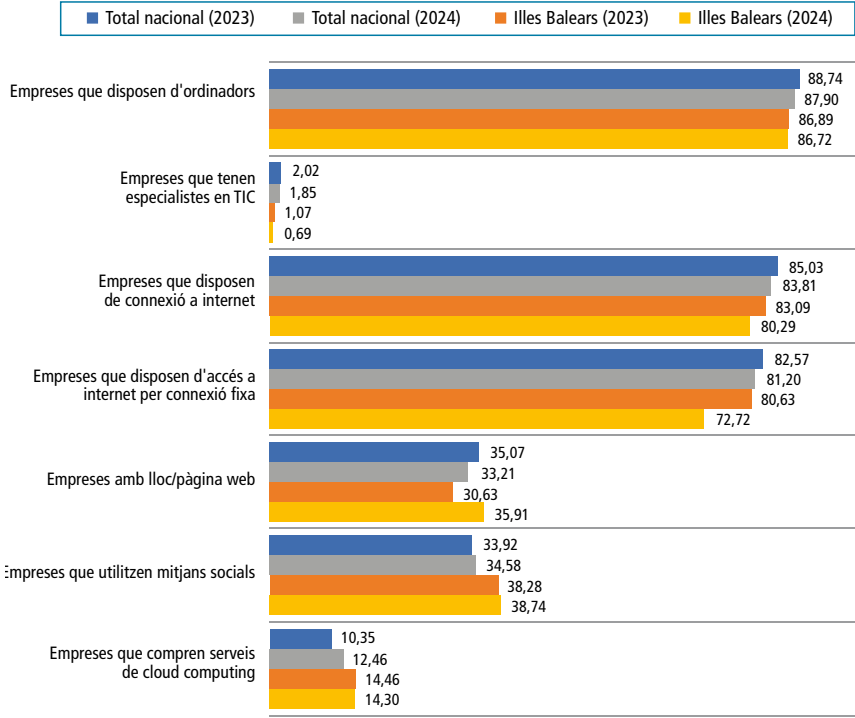
L'ordinador (portàtil, de sobretaula, tauleta, etc.) és present al 84,8 % de les llars balears, i supera lleugerament el 83 % estatal, seguint en la línia del 2023 (84,4 %). En línies generals, els habitatges de les Illes Balears estan més ben equipats que

Gràfic I-9.33
Resum d'empreses amb més de deu treballadors a les Illes Balears i Espanya (%) (2024)



Font: INE (2024) i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.34.
Resum dels indicadors principals de les TIC a les empreses amb menys de deu treballadors (%) (2023-2024)



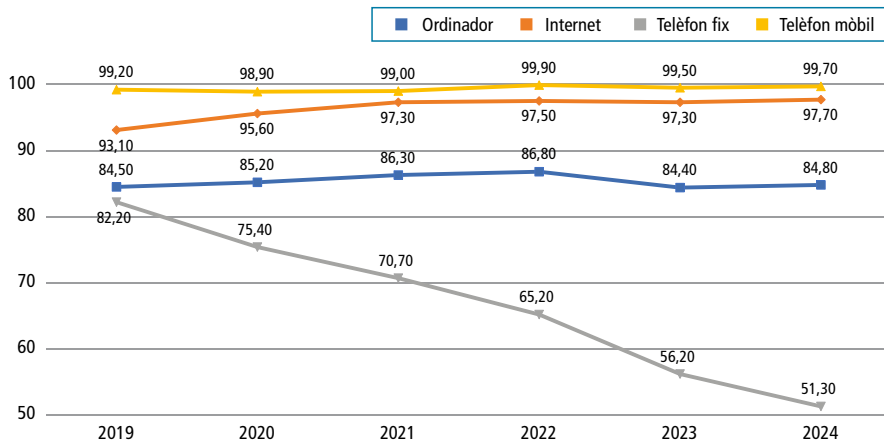
Font: INE (2023, 2024) i elaboració pròpia.

la mitjana estatal i es mantenen estables respecte a l'any anterior: la connexió a internet representa un 97,7 % (el 2023 era un 97,3 %) i l'ús de tauletes passa d'un 57,5 % el 2023 a un 57,7 % actual. Emprar el telèfon mòbil ja s'ha convertit en una activitat del nostre dia a dia, tant en l'àmbit estatal, amb un 99,1 %, com a les Illes Balears, amb un 99,4 %. Des del 2020, es manté per sobre del 99 % a la nostra comunitat. L'ús d'internet per part de la població balear als darrers tres mesos també es manté bastant estable i en ascens fins al darrer interval, que passa del

97,2 % el 2023 al 96,3 % el 2024 (vegeu el [ràfic I-9.36](#)).

Mentre que l'any 2023 els homes superaven les dones en usos diaris d'internet, enguany són les dones qui estan al capdavant, amb un 94,1 % enfront del 92,5 % dels homes. Destaquen especialment les compres en línia; el 66,3 % de les dones ha comprat a través d'internet els darrers tres mesos, mentre que en el cas dels homes són un 54,7 %. Les dones il·lenques superen en 8,5 punts la mitjana de dones nacional que compren en línia, la qual

Gràfic I-9.35.

Evolució d'equipament de les TIC a les llars de les Illes Balears (%) (2019-2024)

Font: INE, equipament de les TIC a les llars (2019-2024) i elaboració pròpia.

cosa suposa un augment respecte al 2023 (que representaven un 59 % i ja superaven els homes, que eren un 56,3 %). Això reflecteix una participació més activa de les dones en l'economia digital.

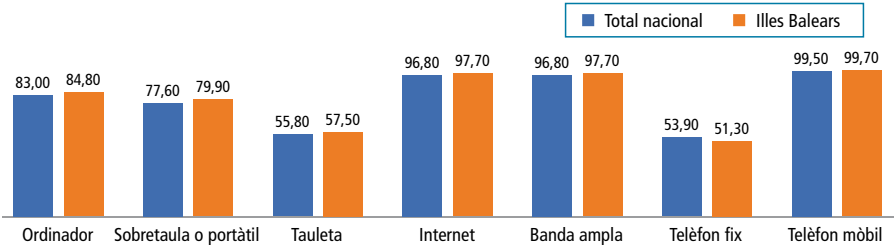
L'ús de la missatgeria instantània com el WhatsApp els darrers tres mesos a les Illes Balears es manté estable el 2024, amb un 97 % pel que fa als usuaris d'internet de 16 a 74 anys. Altres usos destacats són el correu electrònic (89,1 %), cercar informació sobre béns i serveis (86,1 %), video trucades (80,6 %), cercar informació sobre temes de salut (72,9 %) o participar en xarxes socials (69,3 %). En tots els casos puguen respecte a l'any anterior, excepte en les videotrucades i la participació en xarxes (86,9 % i 69,5 % el 2023). Enguany l'INE recull un nou apartat d'usos d'internet relacionats amb l'entreteniment, i destaca el 81,6 % que mira continguts de vídeo per compartir. La banca per internet passa

d'un 79,3 % a un 81,7 % i continua sent l'indicador amb més diferència amb la mitjana nacional, que és un 78,3 % (vegeu el [gràfic I-9.37](#)).

El comerç electrònic a les Illes Balears manté una tendència creixent els darrers anys i passa del 75 % el 2022 al 77,9 % el 2023, fins al 76,8 % d'usuaris d'internet que han comprat alguna vegada, per sobre del 75,1 % de la mitjana estatal. El que més compren els illencs continua sent roba, calçat i accessoris, amb un 42,6 %, seguit novament pel menjar preparat de restaurants, amb un 28,4 %. Aquests productes també lideraven el 2023, però han experimentat un descens significatiu: les compres de roba representaven un 61,8 % i el menjar a domicili, un 43,9 % (vegeu el [gràfic I-9.38](#)).

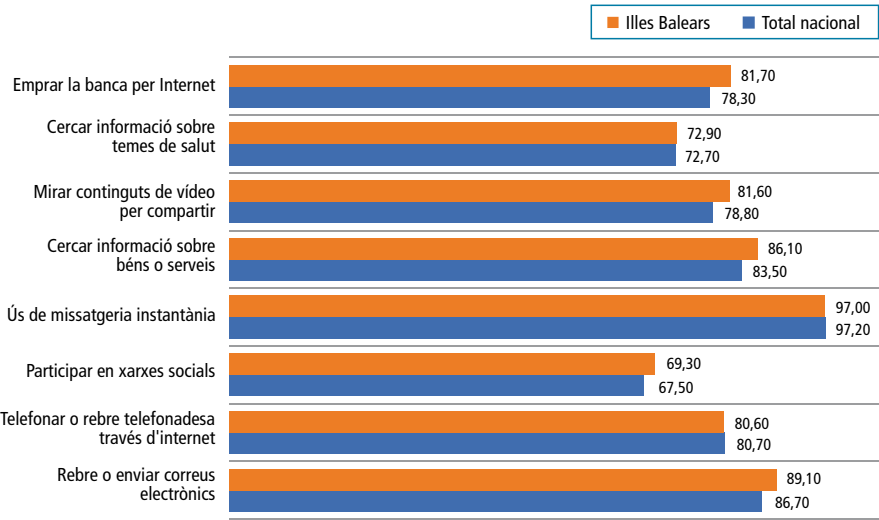
Les Illes Balears superen la mitjana nacional en la compra de productes en format físic,

Gràfic I-9.36.
Resum d'equipament de les TIC a les llars (%) de les Illes Balears i mitjana nacional (2024)



Font: INE (2024) i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.37.
Usos d'internet a les llars durant els darrers tres mesos (%) a les Illes Balears i mitjana nacional



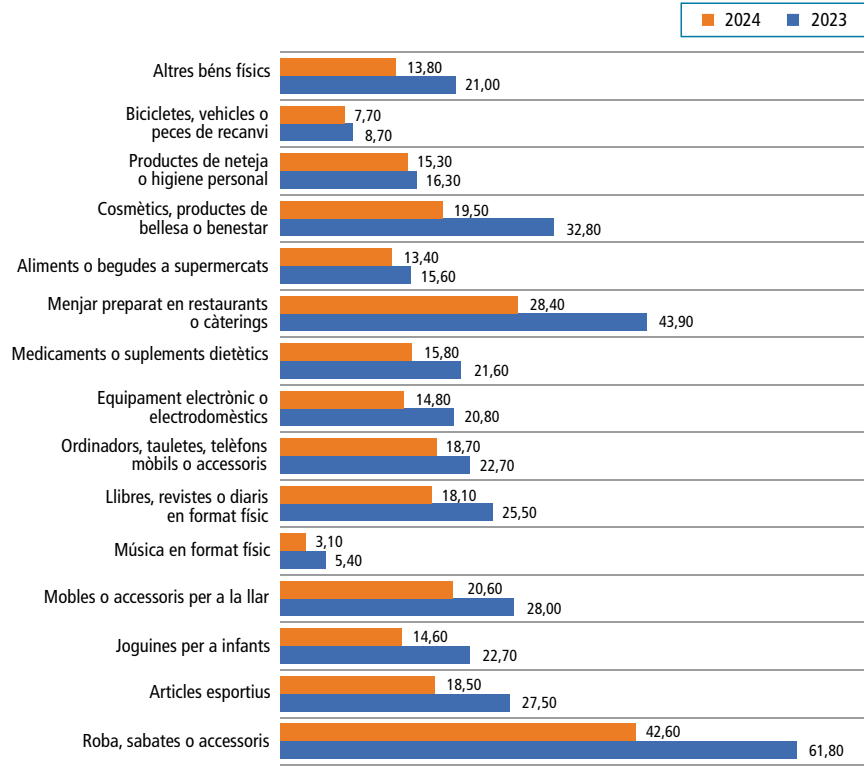
Font: INE (2024) i elaboració pròpia.

les descàrregues o subscripcions en línia i la contractació de serveis d'allotjament, però on trobam les diferències més pronunciades és en la compra de serveis de transport contractats, amb un 28,2 % a les Illes Balears i un 22,7 % nacional (vegeu el [gràfic I-9.39](#)).

L'ús d'internet per interactuar amb l'Administració pública a les Illes Balears els darrers dotze mesos no es diferencia gaire dels nivells estatals, però segueix situant-se lleugerament per sota, excepte en els indicadors de sol·licitar certificats digitals (33,2 % enfront del 29,6 %) i des-

Gràfic I-9.38.

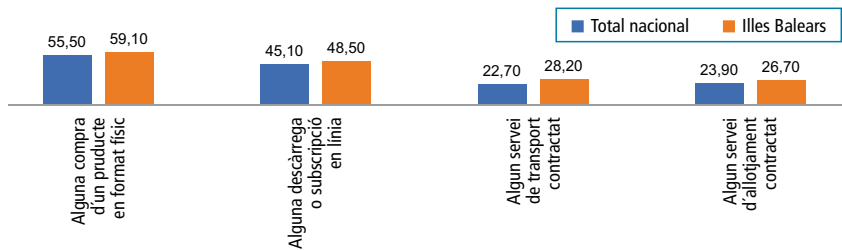
Béns principals comprats per la ciutadania (%) a les Illes Balears i mitjana nacional (2023-2024)



Font: INE (2024) i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.39.

Compres realitzades a través d'un lloc web o aplicació els darrers tres mesos per motius particulars (%) a les Illes Balears i mitjana nacional



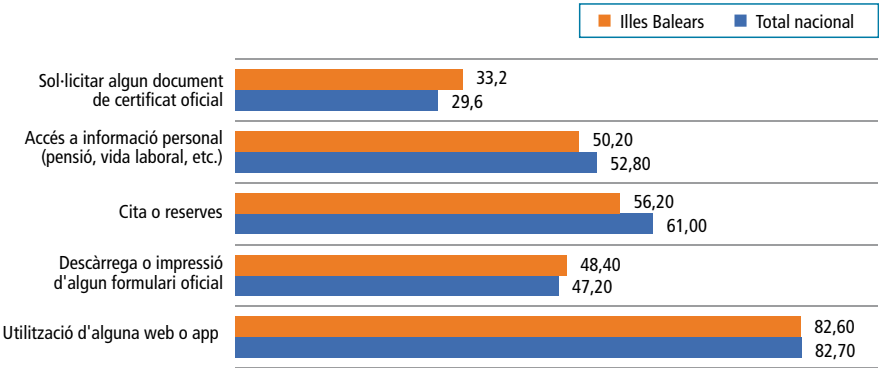
Font: INE (2024) i elaboració pròpia.

càrrega de formularis (48,4 % enfront del 47,2 %). El 82,6 % de la població balear de 16 a 74 anys ha utilitzat alguna app o ha visitat alguna web (el 2023 era un 83,1 %). El principal motiu segueix sent les cites prèvies o reserves, amb un 56,2 %, o la descàrrega de formularis, 48,4 % nacional. En ambdós casos es produeix un descens respecte de les dades de l'any anterior (61,7 % les cites i 49,3 % els formularis). En canvi, augmenten les interaccions per sol·licitar informació personal emmagatzemada (vida laboral, etc.), d'un 45,4 % el 2023 al 50,2 % el 2024 (vegeu el gràfic I-9.40).

Un altre indicador nou que recull enguany l'INE és la confiança en internet. Un 64,8 % de la població balear hi confia bastant, i supera clarament el 58,3 % nacional, mentre que només un 23,8 % dels illencs afirma tenir-hi poca confiança, enfront del 27,9 % de mitjana nacional (vegeu el quadre I-9.4).

Només l'11 % de les persones ocupades a les Illes Balears han teletreballat el 2024, 2 punts menys que el 2023 i per sota de la mitjana nacional, que se situa en un 15,1 %. A més, el 72,5 % de les persones ocupades no poden teletreballar

Gràfic I-9.40.
Contacte o interacció amb administracions públiques (%) a les Illes Balears i mitjana nacional els darrers dotze mesos



Font: INE (2024) i elaboració pròpia.

QUADRE I-9.4. GRAU DE CONFIANÇA D'INTERNET 2024 (%) A LES ILLES BALEARS I MITJANA NACIONAL		
	Total nacional	Illes Balears
Poca o gens	27,90	23,80
Bastanta	58,30	64,80
Molta	13,80	11,50

Font: INE (2024) i elaboració pròpia.

perquè la seva feina no ho permet, xifra que augmenta respecte del 2023 (69,8 %) i torna a un valor similar al de 2022 (76,5 %), molt per sobre del 66,5 % nacional. Quant a la mitjana de dies per setmana de les persones que teletreballen a les Illes Balears, es manté igual que els dos anys anteriors, amb un 2,8 %, seguint per sota del 3 % de la mitjana estatal de 2024 (vegeu el [quadre I-9.5](#)).

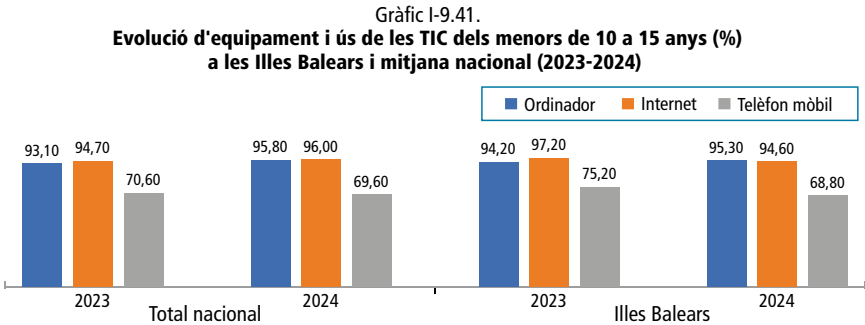
Els usos de les TIC per part dels menors (10-15 anys) a les Illes Balears ja no superen la mitjana estatal com el 2023, sinó que es troben lleugerament per sota i tots experimenten un descens. Especialment, destaca la disminució dels menors balears que disposen de telèfon mòbil, d'un 75,2 % al 68,8 % actual, enfront del 69,6 % nacional (vegeu el [gràfic I-9.41](#)).

Quant a les persones de 75 anys o més, els indicadors d'ús d'internet en general se situen lleugerament per sobre de la mitjana nacional, com ja passava el 2022. Un 55 % ha utilitzat internet alguna vegada, i supera el 50,2 % estatal, i un 46,3 % l'ha utilitzat els darrers tres mesos (enfront del 44,5 %), mentre que els usos diaris, amb un 34,1 %, estan subtilment per sota del 34,6 % estatal (vegeu el [gràfic I-9.42](#)).

La missatgeria instantània de tipus WhatsApp continua sent l'ús d'internet preferit dels relacionats amb la comunicació per als majors de 75 anys els darrers tres mesos, amb un 76,9 % (molt lluny del 88,3 % estatal), seguit de les videotrucades (54,8 %) i rebre o enviar correus electrònics, amb un 52,6 %. Tots experimenten una baixada respecte del 2023, excepte la participació

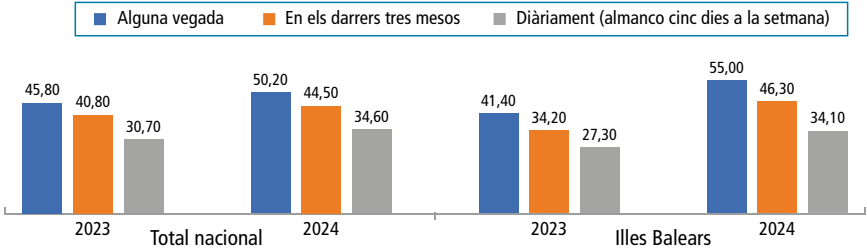
QUADRE I-9.5. INCIDÈNCIA DEL TELETREBALL ENTRE LES PERSONES OCUPADES EL 2024 (%) A LES ILLES BALEARS I MITJANA NACIONAL		
	Total nacional	Illes Balears
Han teletreballat	15,10	11,00
No han teletreballat encara que la seva feina els permetria teletreballar	18,40	16,50
No han teletreballat perquè la seva feina no els permetria teletreballar	66,50	72,50

Font: INE (2024) i elaboració pròpia.



Font: INE (2023-2024) i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.42.
Evolució de l'ús d'internet de les persones de 75 anys o més (%) a les Illes Balears i mitjana nacional (2023-2024)



Font: INE (2023-2024) i elaboració pròpia.

en xarxes socials, que passa d'un 29,2 % a un 31,6 %.

Altres usos destacats continuen sent llegir diaris en línia (52,2 %) i cercar informació sobre salut (44 %), que en ambdós casos experimenten un descens. Com a novetat, enguany es recullen indicadors relacionats amb l'entreteniment i destaca veure programes de televisió per internet, amb un 42,9 %. La banca electrònica es consolida i passa del 47,2 % el 2023 al 49,5 % actual, de manera que augmenta la distància respecte a la mitjana nacional (42,3 %) (vegeu el [gràfic I-9.43](#)).

Els majors de 75 anys de les Illes Balears superen àmpliament la mitjana estatal en

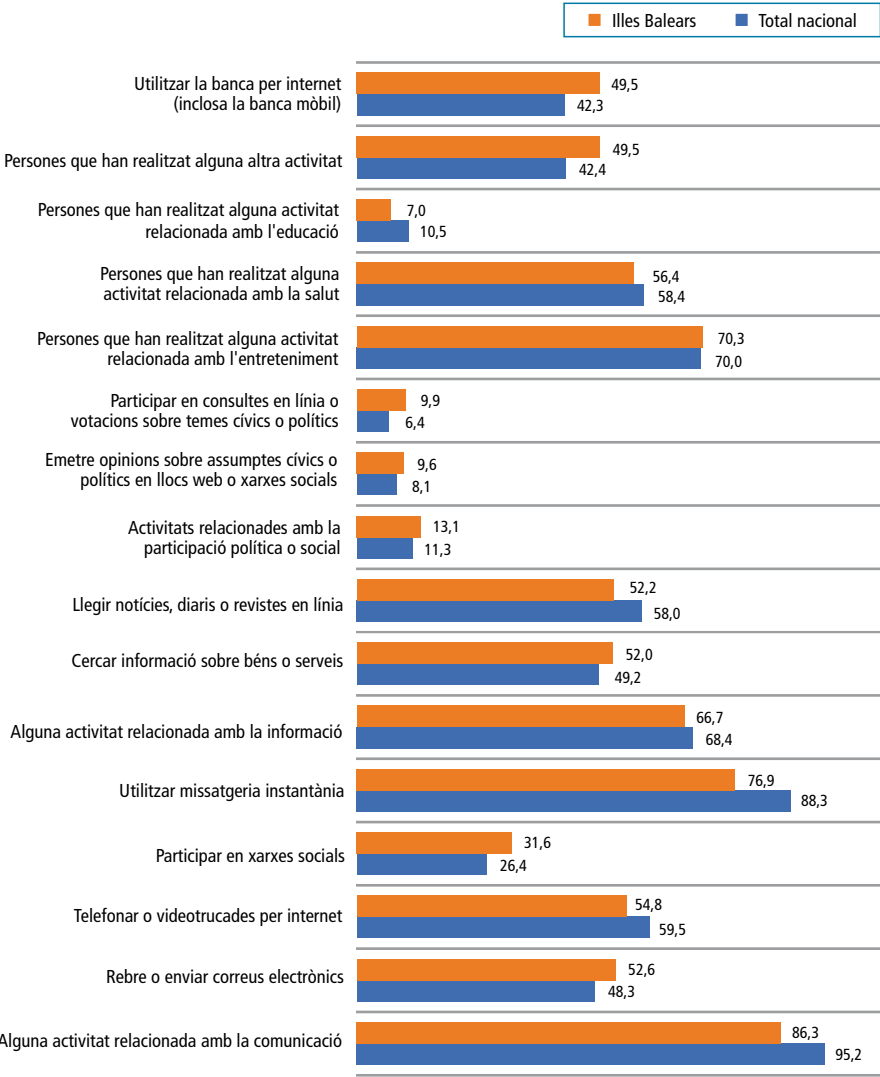
compres en línia. Un 42,2 % d'aquest grup d'edat ha comprat per internet almenys una vegada, enfront del 28,1 % de la mitjana nacional. El mateix passa amb els que han comprat els darrers dotze mesos (31,1 % per sobre del 21,1 % estatal) i els darrers tres mesos, un 27,3 %, que quasi dobla el 16,3 % registrat a escala nacional. Totes aquestes dades mostren un comportament molt més actiu dels majors de les Illes Balears en el comerç electrònic en comparació amb el conjunt de l'Estat, i es consolida la tendència creixent dels darrers anys (vegeu el [quadre I-9.6](#)).

QUADRE I-9.6. PERSONES DE 75 ANYS O MÉS QUE HAN COMPRAT PER INTERNET (%) A LES ILLES BALEARS I MITJANA NACIONAL		
	Total nacional	Illes Balears
Hi han comprat alguna vegada	28,10	42,20
Hi han comprat els últims dotze mesos	21,10	31,10
Hi han comprat els últims tres mesos	16,30	27,30

Font: INE (2024) i elaboració pròpia.

Gràfic I-9.43.

Usos d'internet principals de les persones de 75 anys o més que s'hi han connectat els últims tres mesos (%) a les Illes Balears i mitjana nacional



Font: INE (2024) i elaboració pròpia.

10

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA I FINANCES ÈTIQUES

10.1

INTRODUCCIÓ I CONTEXT

L'economia social comprèn un ventall de pràctiques econòmiques que, a diferència del model convencional, no tenen com a objectiu principal l'obtenció de benefici monetari. D'acord amb la Llei 5/2011, de 29 de març, quan parlem d'economia social ens referim a un conjunt d'activitats econòmiques i empresarials que, dins l'àmbit privat, duen a terme entitats que busquen un interès general de caràcter econòmic o social, o ambdós. Aquestes activitats es regeixen per diversos principis que prioritzen les persones i la finalitat social per damunt del capital, la presa de decisions de manera democràtica, la implicació amb la societat i la independència respecte als poders públics. La Carta de principis de l'economia social i solidària, a més, amplia aquests principis i n'incorpora d'altres relacionats amb la sostenibilitat ecològica, la igualtat de gènere, el treball digne, la cooperació, la distribució equitativa de la riquesa i la responsabilitat amb l'entorn¹.

Organismes multilaterals com l'OCDE han posat en relleu els impactes beneficiosos

de l'economia social tant en la cohesió social (generació d'ocupació inclusiva, més estabilitat laboral, disminució de les desigualtats salarials, augment dels nivells d'igualtat, contribució als serveis socials) com en la cohesió territorial (impuls de l'activitat econòmica i l'ocupació a les zones rurals, millora de la competitivitat de l'economia agrària i retenció de la població rural)².

L'economia social inclou pràctiques molt diverses, tant pel que fa al funcionament de les organitzacions que la desenvolupen com als sectors de producció, comercialització i serveis que comprèn, així com en relació amb les fórmules jurídiques que sustenten aquestes pràctiques. En l'àmbit europeu, el Sistema Europeu de Comptes (SEC 2010) nacionals i regionals de la Unió Europea classifica els operadors de l'economia social en dos grans sectors:

L'economia social i solidària representa una forma d'activitat econòmica que, en l'àmbit de les Illes Balears, té un impacte més qualitatiu que quantitatiu, tot i que si se n'observa l'evolució a través de les me-

1. Es pot consultar la Carta de l'economia solidària a: https://www.economiasolidaria.org/sites/default/files/pages_attachments/CARTA_ECONOMIA_SOLIDARIA_REAS.pdf].

2. OCDE (2021). Recomendación del Consejo sobre la Economía Social y Solidaria y la Innovación Social. Instrumentos jurídicos de la OCDE. Disponible a: <https://legalinstruments.oecd.org/api/download/?uri=/public/9fb3ff40-8e07-42d9-9b23-c6973bb506dd.pdf>.

Productors de mercat
Societats no financeres (S. 11)
• Cooperatives (de treball, agroalimentàries, de consum, educació, transport, habitatge, etc.) • Societats laborals • Societats agràries de transformació (SAT) • Centres especials d'ocupació (CEO) • Empreses d'inserció • Altres productors de mercat privats (iniciatives de RSC, agricultura ecològica i ONCE)
Institucions financeres (S. 12)
• Cooperatives de crèdit i d'estalvi • Societats laborals • Companyies de mútues d'assegurances • Institucions sense ànim de lucre de serveis d'economia social
Productors no de mercat
Institucions sense ànim de lucre al servei de les llars (S. 15)
ONG, fundacions, associacions, etc. que presten serveis a les llars i són productors de no mercat

mòries anteriors, també va incrementant, molt a poc a poc, el seu pes quantitatiu.

En el context internacional, el 2024 les Nacions Unides varen donar llum verda a una segona resolució sobre economia social, impulsada des del Ministeri de Treball i Economia Social del Regne d'Espanya.

Aquesta resolució esmenta que sols en el context de la Unió Europea, l'economia social inclou 4,3 milions d'empreses i organitzacions, 11,5 milions de treballadors i treballadores, i una facturació de 912.000 milions d'euros³ El plenari del Comitè Econòmic i Financer de la 79a Assemblea de les Nacions Unides va subratllar el novembre de 2024 la importància de l'impuls de l'economia social per a l'assoliment dels objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de l'Agenda 2030, però sobretot com una eina de desenvolupament just i sostenible dels pobles⁴.

El Ministeri de Treball va impulsar també a inicis de 2024 el naixement de la Red Iberoamericana de Fomento de la Economía Solidaria (RIFESS), juntament amb els governs del Brasil, Xile, Guatemala i Mèxic, a la qual està previst que s'hi sumin altres països, i amb el suport de l'Organització Internacional del Treball (OIT) del sistema de les Nacions Unides. L'objectiu d'aquesta xarxa és promoure la creació de condicions que permetin el desenvolupament del sector, tot considerant que la cooperació en l'àmbit internacional en un món globalitzat i de lliure mercat és una eina necessària per fer-ho possible⁵.

En la mateixa línia, el secretari general de les Nacions Unides va presentar l'octubre

3. EURICSE, CIRIEC & Spatial Foresight (2024). *Benchmarking of the socio-economic performance of the EU Social Economy*. Comissió Europea. Disponible a: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8aa2a5cb-74a7-11ef-a8ba-01aa75ed71a1/language-en>.

4. Es pot consultar la referència al lloc web de les Nacions Unides [novembre 2024]: <https://unsse.org/2024/11/28/press-release-unga-adpted-a-new-resolution-on-promoting-the-social-and-solidarity-economy-for-sustainable-development/>.

de 2024 l'informe *Unlocking the Social and Solidarity Economy's Full Potential for Sustainable Development*, vinculat als objectius de desenvolupament sostenible (ODS). El document, produït per la Task Force de les Nacions Unides sobre economia social i solidària (UNTFSSSE), dona comptes dels avançaments i reptes trobats des de l'adopció de la resolució 77/281 sobre economia social, la primera aprovada en la matèria, el 2023.

Pel que fa a la Unió Europea, la Conferència Europea d'Economia Social celebrada a Lieja (Bèlgica) el febrer de 2024 a instàncies del Consell de la UE va suposar la signatura per part dels estats membres d'un "Full de ruta de Lieja per a l'economia social a la UE", que amplia compromisos anteriors dels governs per al foment del sector. Entre aquests, s'hi inclou el foment, la creació i el desenvolupament de plans d'estudis i centres de capacitació dedicats a l'economia social i a l'emprenedoria social; i la creació i el desenvolupament de màsters, càtedres i programes d'investigació acció en economia social a les universitats. Els governs es varen comprometre, a més, a estimular la creació d'eines estadístiques adaptades a l'economia social, a escala local, regional, nacional i europea, amb la finalitat de recopilar dades i estudis que detallin la realitat específica de l'economia

social i permetin millorar-ne els impactes⁶.

Al caliu de les eleccions europees celebrades al mes de juny, Social Platform, la principal xarxa d'entitats del tercer sector d'acció social en l'àmbit europeu, va reivindicar als partits que concorregueren als comicis una agenda que incorporàs l'economia social com a eina per assolir una transició justa⁷. Per la seva part, Social Economy Europe va difondre àmpliament el seu Memoràndum per a les eleccions europees 2024 sobre economia social, en què es recorda als partits polítics la importància estratègica de l'economia social per a l'abordatge dels reptes principals de la UE, inclosos la transició digital i ecològica, l'habitatge, els sistemes alimentaris sostenibles, els canvis demogràfics, la reindustrialització i la necessitat d'una democràcia i un compromís cívic més forts. Així mateix, el document defensava tres propostes que haurien d'adoptar els guanyadors de les eleccions: 1) la renovació de l'Intergrup d'Economia Social del Parlament Europeu (cosa que va succeir el passat desembre de 2024); 2) el nomenament d'un comissari europeu específic sobre economia social, i 3) continuar desenvolupant el Pla d'acció per a l'economia social de la CE⁸.

Pel que fa a les finances ètiques, el febrer de 2024 l'Aliança Global per a una Banca

5. Es pot consultar la nota de premsa al lloc web de REAS [gener 2024]: <https://reas.red/nace-la-red-iberoamericana-de-fomento-de-la-economia-solidaria/>.

6. *Social Economy News* (febrer de 2024): La Conferència Europea de Economia Social en Lieja situa el model de la economia social en el centre de las transiciones verde, digital e inclusiva. Disponible a: <https://www.socialeconomynews.eu/es/ficha-boletin/sen27/>.

7. Social Platform (2024). 2024-2029. A vision for Social Europe. Social Platform. Disponible a: <https://www.socialplatform.org/content/uploads/2024/03/A-vision-for-social-europe.pdf>

8. Social Economy Europe (2024). Social Economy, a driver of economic and social progress in Europe. Social Economy Europe. Disponible a: <https://www.socialeconomy.eu.org/wp-content/uploads/2023/12/EN-SEE-memorandum-EU-elections-2024.Final-version-1.pdf>.

amb Valors (GABV), en la seva 16a reunió anual celebrada a Pàdua, va aprovar una declaració tot recordant la importància del sistema financer en l'impuls de les guerres i la producció armamentística, i el paper alternatiu que la banca i les finances ètiques tenen enfront de la banca convencional⁹. A més, el sector va fer palesa la seva fortalesa, amb 70 entitats que la integren (entre elles Caixa Colonya Pollença), uns 80.000 treballadors i treballadores, 60 milions de clients i més de 200.000 milions de dòlars en actiu (*ibid.*).

Per la seva part, la Federació Europea de Bancs Ètics i Alternatius (FEBEA) va celebrar la seva conferència anual a Dublín el setembre, a la qual la representant de Caixa Colonya va destacar la importància de la implicació amb les comunitats locals. Al seu informe anual, titulat «Més enllà del benefici. Com els bancs ètics estan configurant el panorama financer a Europa», FEBEA mostra que el 23,32 % d'aquests, enfront del 17,23 % dels grans bancs, presenten més adequació de capital i, per tant, més capacitat per encarar possibles riscos i pèrdues¹⁰.

En el context espanyol el 2024 s'han seguit consolidant les estructures administratives i les normatives que impulsen l'economia social. El govern estatal va tras-

lladar a l'octubre el Projecte de Llei integral d'impuls de l'economia social, que suposa una modificació de les lleis que integren l'ecosistema normatiu del sector: la Llei de cooperatives, la Llei per a la regulació del règim de les empreses d'inserció i la Llei d'economia social. Des del consens amb el sector, la nova proposta normativa reforça la definició de col·lectius o persones exposades a situació de vulnerabilitat i/o exclusió social, tot evitant la seva estigmatització; també inclou mesures per tal d'evitar l'intrusisme en l'àmbit de les cooperatives, i planteja avenços en igualtat i digitalització.

En el marc del Projecte estratègic per a la recuperació i transformació econòmica (PERTE) d'economia social i de les cures, finançat amb els fons Next Generation-EU de la Unió Europea, el 2024 s'havien mobilitzat des de la seva aprovació un total de 2.500 milions d'euros, executats a través de diferents ministeris. Una de les mesures destacades del PERTE, més enllà de les ajudes econòmiques per a la promoció de l'economia social, va ser la creació al setembre d'un *hub* d'avantguarda, amb seu física a Donostia, que pretén impulsar el sector a través del coneixement, els projectes innovadors i la difusió internacional¹¹. Cal recordar que Euskadi és el bressol del grup Mondragon, un referent mundial del cooperativisme¹².

9. Es pot consultar la referència al lloc web de Valor Social [febrer 2024]: <https://valorsocial.info/encontro-mundial-de-la-gabv-en-padua-italia/>.

10. Baranes, Fasano, Ibáñez et al. (2024). *Más allá del beneficio. Los bancos éticos y el futuro de las finanzas en Europa*. FEBEA. Disponible a: <https://finanzaetica.info/wp-content/uploads/2024/11/7-Informe-web.pdf>.

11. Es pot consultar la notícia completa al lloc web del govern estatal [setembre 2024]: <https://prensa.mites.gob.es/webPrensa/listado-noticia/noticia/4371>.

12. Altuna, L. (2008). *La experiencia cooperativa de Mondragón: una síntesis general*. Lanki.

En l'àmbit de les Illes Balears, si bé en el terreny de les polítiques públiques l'any 2024 es va iniciar amb la queixa per part de les cooperatives de treball i agroalimentàries per no haver estat consultades pel que fa al nomenament del representant del sector en el Consell Econòmic i Social (CES), l'exercici va cloure amb l'aprovació del Pla director d'economia social i solidària 2024-2027, una eina necessària per a l'impuls del sector en l'àmbit autonòmic¹³. El Pla director està orientat «a la visibilització positiva del sector, a aportar al creixement econòmic de les Balears; i al mateix temps que compleixi amb la funció social i que el desenvolupament social sigui també un dels factors de creixement»¹⁴ (GOIB, 2024). El Pla, de continuïtat de l'anterior 2018-2022, s'alinea amb el marc institucional i legislatiu estatal, de la Unió Europea i de les Nacions Unides, i reconeix tota una sèrie d'aspectes de millora:

- La necessitat de desenvolupament i adaptació de reglaments i lleis estatals en l'àmbit balear.
- El foment de l'economia social a la contractació pública.
- La manca d'un seguiment efectiu de coordinació d'iniciatives i de dades objectives dins l'àmbit de l'economia social, no estandarditzades ni estructurades.

13. El Pla director d'economia social i solidària 2024-2027 és accessible des del portal www.economiasocialbalears.es, creat recentment per part de la Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia.

14. GOIB (2024). Pla director d'economia social i solidària de les Illes Balears 2024-2027. Govern de les Illes Balears. Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia.

- La manca de suport i coneixements tècnics que millorin la creació i tutorització d'empreses d'economia social.

El Pla director 2024-2027 recull tres eixos estratègics: 1) l'impuls de l'economia social per part de l'Administració pública; 2) la professionalització del sector, i 3) el foment i la difusió de l'economia social a la societat balear.

A escala metodològica, en aquest capítol de la memòria del CES es fan servir fonts de dades quantitatives, secundàries, a partir de les bases de dades estadístiques disponibles d'organismes públics i complementades en alguns casos amb dades aportades directament o indirectament per les principals xarxes i organitzacions vinculades a l'economia social¹⁵. Així mateix, també es fa una anàlisi qualitativa a partir de la interpretació de la documentació publicada i disponible. A la memòria del 2023, ja s'hi va incloure un apartat sobre finances ètiques, atès que no només es tracta d'un sector inclòs en el sistema de comptes (institucions financeres, S12), sinó que representa el suport financer fonamental de bona part de les iniciatives d'economia social, que per al seu funcionament i per la seva naturalesa sense ànim de lucre han de recórrer al crèdit.

Finalment, es fa un repàs en forma de balanç tant de les polítiques públiques desenvolupades a les Illes Balears en relació amb l'economia social, com dels principals reptes i tendències del mateix sector.

15. Cal tenir en compte que l'avançament en les dates de lliurament dels capítols de la memòria ha fet que les memòries de les entitats consultades en edicions anteriors encara no hagin estat publicades.

10.2.

DADES I TENDÈNCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL A LES BA- LEARS EL 2024

D'acord amb les dades disponibles a partir de diferents fonts estadístiques i combinades en els quadres I-10.1 i 10.2, el percentatge d'empreses i iniciatives de l'economia social ha passat d'un 2,29 % sobre el total d'empreses el 2023 (d'acord amb les dades del Directori Central d'Empreses, DIRCE) a un 2,32 % el 2024, un increment lleument superior al de l'any anterior i sostingut en el temps des de l'acumulat de 2019.

Cal tenir en compte que si bé es tracta d'una xifra modesta, si es considerassin també en aquest còmput les iniciatives no empresarials (productors de no mercat), com ara les activitats desenvolupades pel tercer sector d'acció social, aquest valor relatiu seria notablement superior.

A continuació, exposam algunes dades relatives als productors tant de mercat com de no mercat, llevat del cas de les societats laborals, que no han experimentat variacions en els darrers anys; és a dir, no se'n creen de noves, però tampoc se'n destrueixen.

10.2.1. LES COOPERATIVES

Les cooperatives són la forma d'economia social amb més arrelament i força, tant a escala estatal com a les Illes Balears. Destaquen especialment les cooperatives de treball associat (els socis de les quals també són treballadors) i les cooperatives agràries. Cal tenir en compte que el nom-

bre de cooperatives registrades no sempre es correspon amb el de les cooperatives que estan en actiu, ja que el registre autonòmic no elimina les que ja no existeixen.

Les cooperatives de treball associat

En l'àmbit espanyol es varen constituir 1.475 cooperatives el 2023 i 1.202 entre gener i setembre de 2024, segons les dades disponibles del Ministeri de Treball i Economia Social¹⁶, en la seva gran majoria cooperatives de treball associat (966 d'un total de 1.202). Pel que fa a les Illes Balears, i d'acord amb les dades aportades per la Unió de Cooperatives de Treball Associat (UCTAIB), es construïren 9 cooperatives noves el 2024, una xifra inferior a la de 2023, any en què s'hi varen constituir 14.

D'aquestes, la majoria han estat de treball associat, sota la fórmula de micro-cooperatives (amb només dues persones sòcies de forma inicial): cinc a Mallorca (dues d'activitats culturals, una de menjars preparats, una de creació artística i espectacles, i un taller de serigrafia) i dues a Eivissa (una de menjars preparats i una altra d'activitats socioculturals). També s'han creat a Mallorca dues cooperatives d'explotació comunitària de la terra.

Així, el total de cooperatives registrades el 2024 a les Illes Balears —segons les dades aportades per UCTAIB i contrastades amb les del Registre de cooperatives autonòmic—, era de 347. D'aquestes, 227 (el 65,4 %) eren de treball associat, i dins

16. Vegeu les dades del Ministeri de Treball i Economia Social: https://www.mites.gob.es/es/estadisticas/mercado_trabajo/COO/welcome.htm#

Quadre I-10.1. Nombre d'empreses per condició jurídica de l'economia social a les Illes Balears (2010-2021)						
	Societats cooperatives (DG Promoció Econòmica, Economia Social i Circular)	Societats laborals anònimes i limitades (Ministeri de Treball i Economia Social)	Altres tipus (*)	Total economia social	Total empreses a les Illes Balears (DIRCE)	
2010	214	545	-	-	89.562	-
2011	221	546	-	-	87.461	-
2012	223	546	-	-	85.372	-
2013	234	546	-	-	85.044	-
2014	244	544	-	-	84.270	-
2015	260	535	-	-	87.111	-
2016	263	520	987	1.770	89.341	1,98 %
2017	273	508	1.035	1.816	93.067	1,95 %
2018	274	482	1.103	1.859	96.638	1,92 %
2019	276	477	1.159	1.912	98.712	1,94 %
2020	295	473	1.190	1.958	100.022	1,96 %
2021	320	463	1.274	2.057	98.120	2,10 %
2022	326	463	1.367	2.156	101.236	2,13 %
2023	339	464	1.438	2.241	97.784	2,29 %
2024	345	464	1.524	2.333	100.430	2,32 %

Font: Directori Central d'Empreses (DIRCE), i dades de la Direcció General de Promoció Econòmica, Emprenedoria i Economia Social i Circular de la CAIB, d'UCTAIB i d'elaboració pròpia.

(*) Inclou les entitats detallades a la taula 2. (**) El càlcul del percentatge és una aproximació.

Quadre I-10.2. Nombre d'altres tipus d'entitats de l'economia social (2024)	
	2024
Societats agràries de transformació (1)	106
Confraries de pescadors (2)	16
Centres especials d'ocupació (3)	54
Empreses d'inserció (4)	6
Altres productors de mercat privats	
Iniciatives d'RSC (**)	41
Agricultura ecològica	1.301
Total	1.524

Fonts: (1) Direcció General d'Agricultura, Ramaderia i Medi Natural. (2) Federació Balear de Confraries de Pescadors. (3) Registre de centres especials d'ocupació de la CAIB. (4) Associació Balear d'Empreses d'Inserció (ABIE). (5) Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica (CBPAE).

(*) No hi ha un registre de les iniciatives d'RSC a les Illes Balears, la xifra resultant és la suma del nombre de petites empreses adherides a Eticentre (24) i de les grans empreses adherides al Global Compact de Nacions Unides (17) amb seu a les Balears.

aquestes, 68 (el 19,6 %) funcionaven sota la fórmula de microcooperatives.

L'any 2024, per tant, ha estat un any de creixement moderat pel que fa al sector de les cooperatives de treball, però les xifres mostren una tendència positiva pel que fa a l'emprenedoria cooperativa, especialment reflectida en les dades sobre les microcooperatives, presents a tots els sectors econòmics (vegeu el [quadre I.10-3](#)).

El nombre de persones sòcies que aglutinen les diferents cooperatives és difícil d'obtenir, però les comptabilitzades per la UCTAIB entre les empreses associades va ser de 730 el 2024.

El 2024 es va presentar el primer Baròmetre Cooperatiu de les Illes Balears, una eina impulsada per la UCTAIB per tal de radiografiar l'estat de les cooperatives de treball al territori balear. El Baròmetre mostra que el 81,82 % de les cooperatives enquestades han mantengut el seu nivell d'ocupació respecte al 2022, sense 55 % de les cooperatives facturen menys de 200.000 euros i un 27,27 % supera aquesta xifra¹⁷.

Les cooperatives agroalimentàries

Cooperatives Agroalimentàries (abans UCABAL) és la principal xarxa de cooperatives agràries de les Balears, que també agrupa societats agràries de transformació (SAT) i altres tipus d'entitats del sector. Juntament amb la UCTAIB, conformen la Federació de Cooperatives de les Illes Balears.

Les cooperatives agroalimentàries també han moderat el seu creixement. Així, si el 2022 havien facturat 111,6 milions d'euros i comptaven amb 7.789 socis cooperativistes, el 2023 aquesta dada davalla lleument, amb un volum de facturació de 106,3 milions d'euros i 7.734 persones associades¹⁸. Així i tot, aquesta modalitat de cooperatives presenta un vigor econòmic important, en què destaca el cas de les cooperatives menorquines en el conjunt.

A l'informe *Las empresas más relevantes de la Economía Social 2023-2024*, les cooperatives agroalimentàries de les Illes ocupen un lloc més que rellevant en el rànquing per volum de facturació.

Si bé la Cooperativa del Camp Mallorquí, amb una facturació de 22,6 milions d'euros, ocupa el lloc 322 del rànquing, tot millorant posicions respecte a l'informe corresponent a l'exercici anterior, les que la segueixen són, majoritàriament, cooperatives menorquines, com es pot observar al [quadre I.10-4](#).

Tant pel lloc que ocupen al rànquing de CEPES com pel seu volum de facturació, es fa evident la vitalitat de les cooperatives vinculades al sector primari, a les quals caldria afegir les societats agràries de transformació (SAT), on trobam també una presència important d'empreses de les Illes Balears, com ara Agromallorca (al lloc 45 del rànquing i amb 9,21 milions de facturació) i Son Jover (al lloc 91 i 0,47 milions de facturació).

17. Es pot accedir al Baròmetre a través del lloc web de la UCTAIB [octubre 2024]: <https://uctaib.coop/primer-barometre-cooperatiu-illes-balears/>.

18. Les dades de 2023 són les més recents aportades per les cooperatives agroalimentàries de les Balears.

QUADRE I-10.3. COOPERATIVES A LES BALEARS (2024)					
Modalitat	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Total
Treball associat	175	23	29		227
Agràries	36	7	7	1	51
Habitatge	12	1	7		20
Iniciativa social	11	1			12
Serveis	8	2	1		11
Explotació comunitària de la terra	9	1			10
Consumidors i usuaris	5	2		1	8
Transports	5				5
Integrals	1		1		2
De la mar		1			1
TOTAL cooperatives a les Balears	262	38	45	2	347

Font: Dades facilitades per la UCTAIB.

10.2.2. EL TERCER SECTOR D'ACCIÓ SOCIAL

El tercer sector d'acció social és un dels pilars fonamentals de l'economia social a les Illes Balears. Està format per entitats sense ànim de lucre molt diverses, amb diferents naturaleses jurídiques, històries i reconeixements (des d'associacions petites fins a grans organitzacions com Càritas, la Creu Roja i l'ONCE). A més, segons el tipus d'activitat que duen a terme, es poden classificar com a entitats de mercat (en el cas dels centres especials de treball o les empreses d'inserció) o no de mercat.

Les entitats del tercer sector d'acció social continuen amb el ritme de creixement identificat en memòries anteriors, i el 2024 es va presentar en societat la nova Associació Illes Balears Empreses d'Inserció (AIBEI), conformada per set entitats: Benfet Serveis i Manteniment (vinculada a Projecte Home Balears), Deixalles Inserció i Triatge, Deixa-

lles Serveis Ambientals, Eines x Inserció, Mestral Inserció i Medi Ambient, Reciclajes Textiles Solidarios i Triam de Tot. El 2023, d'acord amb les dades d'aquestes empreses, ingressaren 6,23 milions d'euros i generaren un retorn d'1,9 milions d'euros a les administracions, de manera que donaren feina a 225 persones, 168 d'elles amb contractes d'inserció.

També han crescut en els darrers anys els centres especials d'ocupació (CEO), empreses que ofereixen treball remunerat a persones, en aquest cas, amb discapacitat. El 2024 se'n varen crear quatre nous CEO (van passar de 50 a 54, segons les dades aportades per la Direcció General de Treball i Salut Laboral del Govern autonòmic), que a més de donar feina a aquest col·lectiu, incrementen les possibilitats d'autonomia de les persones que hi treballen, fins i tot en alguns casos es combinen projectes productius amb habitatge tutelat, com és el cas d'alguns dels projectes

QUADRE I.10-4. COOPERATIVES AGRÀRIES EN EL RÀNKING ESTATAL DE LES EMPRESSES MÉS RELLEVANTS DE L'ECONOMIA SOCIAL

Lloc del rànking	Cooperativa	Facturació (milions d'euros)	Nombre treballadors/ores
322	Coop. Camp Mallorquí	22,6	21
429	Coop. Agrícola i Ramadera Camp de Menorca	16,3	29
658	Coop. Insular Ganadera de Menorca	9,8	41
745	Coop. Agrícola Sant Martí	8,3	7
961	Coop. Agrícola de Sant Antoni	5,6	19
964	Illacamp	5,6	19
1.050	Coop. Agrícola Sant Bartomeu de Ferreries	4,9	6
1.114	Productors mallorquins de fruits secs	4,4	10
1.215	Coop. Sant Bartomeu de Sòller	3,7	25
1.296	Coop. Agrícola de Pollença	3,2	15
1.454	Coop. Agrícola Santa Eulàlia	2,4	10
1.523	Coop. Agrícola de Porreres	2,1	7
1.648	Agrícola de Sant Joan	1,7	7
1.709	Coop. Pagesa d'Inca	1,5	5
1.721	AgroEivissa Soc. Coop.	1,4	9
1.747	Fruita Bona Hortofrutícula	1,4	11
1.766	Agrícola i Ramadera de Lluçmajor	1,3	4
1.789	Coop. Agrícola Murense	1,2	5
1.851	Agrària Alpira d'Algaida	1,1	4
1.952	Soc. Agrícola i Ramadera de Petra	0,8	3
2.008	Coop. d'Artà 1979	0,7	4
2.053	Coop. Agrícola Andratx	0,6	6
2.073	Coop. Del Camp de Formentera	0,5	6
2.132	Coop. De Productors d'aliments ecològics	0,4	4
2.195	Coop. Ramadera Eivissenca	0,25	3
2.201	Ecofeixes Soc. Coop.	0,23	3
2.288	Son Cos Soc. Coop.	0,08	1
2.294	Noma, Soc. Microcoop.	0,06	2
2.297	Coop. Malvasia de Banyalbufar	0,05	1

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de CEPES (2024). Les empreses més rellevants de l'economia social 2023-2024.

desenvolupats per l'entitat Esment, amb una àmplia trajectòria en aquest sector específic de l'economia social.

Tot i la manca de dades agregades disponibles, sí que n'hi ha algunes que també assenyalen la fortalesa del sector. És del cas de la Xarxa d'Economia i Solidària de les Illes Balears (REAS-Balears), que el 2023

segons la seva darrera memòria agrupava 16 entitats sòcies, amb 1.488 persones involucrades, 449 persones treballadores i 17,42 milions d'euros en ingressos¹⁹. REAS també ha estat impulsora de l'associació

19. Es pot consultar la memòria de 2023 de REAS-Balears al seu lloc web: <https://reas.red/reas-balears/inicio-reas-balears/>.

Mercat Social, que inclou també la Federació de Cooperatives i altres entitats sense xarxa de referència.

En el cas de les entitats de salut mental, agrupades al consorci 3 Salut Mental, i d'acord amb les memòries de 2023 de les entitats principals que la conformen, en el cas de la fundació Es Garrover (Inca), hi treballaven 48 professionals que atengueren més de 227 persones, en serveis que van des del suport a l'habitatge, habitatge supervisat, la formació dual o l'atenció a les famílies, entre altres. Estel de Llevant (Manacor), per la seva part, va atendre 352 persones, amb 70 professionals contractats per desplegar la seva tasca, i un volum d'ingressos de 3,74 milions d'euros. Per la seva part, Gira-Sol, amb seu a Palma, el 2024 va comptar amb 126 professionals i un volum d'ingressos de 4,98 milions d'euros.

A més d'altres entitats del tercer sector prou consolidades i conegudes com la fundació Deixalles, Càritas o Esmment, altres com l'Organització Mater també han diversificat en els darrers exercicis la seva activitat d'atenció a col·lectius vulnerables a través de projectes productius d'economia social.

En el cas de Menorca, l'economia social està prou vinculada al Fòrum d'Entitats del Tercer Sector (també conegut com a Fòrum ETS), que l'octubre del 2024 va celebrar la seva IX Mostra d'Entitats de Menorca. En el cas d'Eivissa, si bé no existeix una coordinadora d'entitats del tercer sector com en el cas de Menorca, a més de la En el cas de Menorca, l'economia social està prou vinculada al Fòrum d'Entitats del Tercer Sector (també conegut com a Fòrum ETS), que l'octubre del 2024 va celebrar la seva IX Mostra d'Entitats de Menorca. En

el cas d'Eivissa, si bé no existeix una coordinadora d'entitats del tercer sector com en el cas de Menorca, a més de la undació Deixalles, Càritas i Creu Roja, destaquen també pel seu volum d'activitat entitats com l'Associació Pitiüsa Pro Salut Mental (APFEM).

10.2.3. LES FINANCES ÈTIQUES

Un dels instruments clau per al desenvolupament de moltes iniciatives d'economia social és el finançament ètic. Aquest consisteix en serveis financers i bancaris que es basen en els mateixos principis que l'economia social: ètica, inversió responsable, justícia, sostenibilitat i un funcionament democràtic. A les Illes Balears hi ha tres entitats adherides a la Federació Europea de Bancs Ètics i Alternatius (FEBA), la xarxa de referència del sector. Aquestes són Caixa Colònia, una de les dues úniques caixes d'estalvi que queden a tot l'Estat després de la reestructuració bancària de 2010; Fiarre Banca Ètica, que té un grup d'iniciativa territorial (GIT) a les Balears, i la cooperativa de crèdit catalana Coop57, que compta amb un grup promotor a Mallorca.

El 2024 es varen complir 25 anys de la creació de l'Estalvi Ètic per part de Caixa Colònia, la primera iniciativa de tot l'Estat en aquesta matèria, impulsada pel seu primer Comitè Ètic, l'òrgan destinat a vetllar i decidir sobre la qualificació ètica de les subvencions i els finançaments a càrrec de l'obra social de l'entitat. A la darrera memòria disponible de l'Estalvi Ètic s'assenyala que el 2024 es varen concedir subvencions a 230 entitats de les Illes Balears, amb un import total de 505.000 euros. En el balanç d'aquests 25 anys

s'assenyala que s'han assolit 233 milions d'euros en dipòsits de clients a l'Estalvi Ètic, amb 15.763 comptes oberts i 18.207 titulars. El volum de subvencions concedides en el període 1999-2024 ascendeix a 3,9 milions d'euros, que han servit de suport a 2.172 projectes socials.

Pel que fa al grup d'iniciativa territorial (GIT) de Fiare Banca Ètica a les Illes Balears, ha tancat el 204 amb 73 persones i 12 entitats sòcies, tot i que bona part de l'exercici no ha estat oberta la compra de capital social i, per tant, no s'hi ha pogut sumar més gent. L'entitat ha desenvolupat una intensa tasca de divulgació de la banca i les finances ètiques en l'àmbit de la nostra comunitat. Per la seva part, Coop57 Mallorca ha incrementat a 49 les persones col·laboradores i a 11 les entitats que formen part del projecte en relació amb l'any anterior.

10.2.4. LA RESPONSABILITAT SOCIAL CORPORATIVA (RSC)

Entre els productors de mercat privats també trobam les iniciatives de responsabilitat social corporativa (RSC), que exerceixen les empreses de tota classe, tant si són socials com si no ho són. No hi ha un registre públic d'RSC, atès que es tracta d'una opció voluntària de les empreses per compensar socialment i mediambientalment les externalitats negatives de la seva activitat, i treballar de manera cohesionada i responsable amb la societat. Tanmateix, disposem de les dades facilitades per Eticentre, associació sense ànim de lucre que treballa per la incorporació de criteris ètics en el món dels negocis i que el 2024 comptava amb 24 empreses i organitzacions associades.

Pel que fa a Forética, consultora especialitzada en RSC, no consta cap empresa a les Balears certificada amb la norma SGE1 el 2024 (la norma vinculada a la responsabilitat social empresarial), la darrera es va fer el 2021. En els darrers deu

anys només consten set empreses certificades per aquesta organització a les Illes, la qual cosa subratlla una tendència de retrocés de les iniciatives d'RSC que sol coincidir amb contextos de crisi econòmica, tal com es va assenyalar a la memòria anterior. Cal tenir en compte també que el 2024 es varen suprimir els programes de suport del Consell de Mallorca a l'impuls de la RSC.

No obstant això, la Confederació d'Associacions Empresarials de Balears (CAEB) mantén els seus programes d'RSC, que inclouen la promoció del producte local, la inserció laboral de persones vulnerables, l'Aliança Empresarial contra la Pobresa Extrema i el programa «Empresas que ayudan». El 2024, a més, s'han impulsat els primers Premis Empresa Circular, orientats a valorar socialment les iniciatives empresarials que destaquen en l'abordatge de la sostenibilitat. També, la petita i mitjana empresa de Mallorca (PIMEM) inclou entre els seus premis a la millor empresa el reconeixement de la millor iniciativa d'RSC.

10.3.

BALANÇ DE POLÍTIQUES PÚBLIQUES I REPTES DEL SECTOR

Si bé el 2024 es va aprovar el Pla director d'economia social i solidària 2024-2027 amb el consens del sector, el que és cert

és que des de la perspectiva de l'anàlisi de polítiques públiques, es tracta d'un marc d'actuació en què encara cal que es concretin les actuacions oportunes tant en termes de calendari com de recursos, sense uns objectius tangibles i avaluables a la finalització de l'execució del Pla.

En el cas del Consell de Mallorca, si la memòria anterior assenyalava la supressió del programa de suport a l'economia social i local a través del Departament de Cooperació Local, el 2024 no sols no s'ha recuperat, sinó que altres institucions de l'àmbit municipal com la Mancomunitat del Pla han substituït les iniciatives de suport a l'economia local per campanyes de promoció de l'activitat turística als municipis de la comarca, per esmentar només un exemple.

El contrast entre un marc internacional, europeu i espanyol que cada vegada afavoreix més la promoció de l'economia

social i el panorama gairebé desèrtic en termes de polítiques públiques de suport al sector a les Illes Balears és aclaparador, sobretot perquè suposa no sols la pèrdua d'oportunitats per avançar tant en el compliment dels ODS i en una transició justa cap a un model econòmic més equilibrat, aprofitant les fortaleces ja existents en el sector, com s'ha vist per exemple per al cas de les cooperatives agroalimentàries i el tercer sector d'acció social. Suposa també una pèrdua de recursos per a la nostra comunitat autònoma que es podria aprofitar si existís una mínima estructura de suport institucional, en què els poders públics reconeguin i valorin l'important paper que l'economia social i solidària té en la nostra societat.

11

L'ESTAT DEL MEDI AMBIENT A LES ILLES BALEARS A PARTIR DE L'INDICADOR SINTÈTIC MEDIAMBIENTAL

11.1

INTRODUCCIÓ

En aquest apartat s'analitza l'estat del medi ambient a les Illes Balears a partir de la metodologia de l'indicador sintètic mediambiental (ISM). Primer, s'analitzen els índexs parcials i els indicadors que el componen i després s'analitzen els resultats dels índexs parcials i generals per illes i anys. Aquest indicador es va aplicar per primera vegada a l'informe de l'any 2022, on s'explica en detall el seu desenvolupament.

- Valor mitjà de l'índex de sequera hidrològica durant els mesos d'estiu (juliol, agost i setembre).
- Evolució de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle respecte al 1990 (%).

Dos dels indicadors, els primers, no depenen de les activitats humanes.

11.2.1. EVOLUCIÓ DE LA TEMPERATURA MITJANA ANUAL

L'indicador analitza l'evolució de la temperatura mitjana anual en un període determinat, tot comparant-la amb la temperatura mitjana anual del període 1981-2000.

L'evolució de la temperatura mitjana anual segueix una línia ascendent en totes les illes. Com ja és habitual, l'any 2024 s'ha classificat com a extremadament càlid a gran part de les illes, comparat amb el període 1991-2000, ja que ha patit tres onades de calor. Només a l'est de Menorca, la temperatura mitjana es va definir només com a molt càlida. L'anomalia de la temperatura mitjana a les Illes Balears va ser de 0,9 °C (vegeu el [quadre I-11.1](#)).

Els mesos de gener, febrer, març, abril, agost, octubre i novembre van ser molt càlids a totes les illes. El maig, juny, juliol

11.2.

RESILIÈNCIA CLIMÀTICA

La primera dimensió de l'índex sintètic mediambiental de les Illes Balears (ISM) és la de resiliència climàtica, que fa referència a la capacitat d'un sistema —ja sigui una comunitat, una regió, un país o un ecosistema— per absorbir, adaptar-se i recuperar-se dels impactes del canvi climàtic.

L'índex de resiliència climàtica de l'ISM es compon de tres indicadors parcials:

- Evolució de la temperatura mitjana anual (°C).

QUADRE I.11.1. EVOLUCIÓ DE LA TEMPERATURA MITJANA ANUAL, PER ILLES (2010-2024)								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aeroport de Palma	16,3	17,5	16,9	17,0	17,9	17,4	17,6	17,5
Aeroport de Maó	16,5	17,6	17,5	17,2	18,1	17,7	18,0	17,8
Aeroport d'Eivissa	17,6	18,6	18,2	18,2	19,1	18,4	18,5	17,9
Formentera	18,5							
continua								
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Aeroport de Palma	16,3	17,4	17,8	17,5	18,4	18,0	18,0	
Aeroport de Maó	17,7	17,3	17,9	17,4	18,6	17,5	17,6	
Aeroport d'Eivissa	18,1	17,8	18,2	18,3	18,9	18,7	18,8	
Formentera		19,3	19,6	18,6	20,3	19,5	19,5	

Font: AEMET.

van ser càlids. És a dir, deu mesos de l’any superaren les temperatures considerades «normals».

A l’agost, a l’estació de Palma Portopí totes les nits foren tropicals i 15 han estat tòrrides, quan en solen ser 4. El nombre de nits tòrrides s’ha incrementat fins a 4 vegades el que és habitual. La temperatura mínima més alta del mes d’agost va ser de 28,9 °C a la serra d’Alfàbia (rècord absolut de l’estació, amb dades des de 1994).

La precipitació va ser qualificada d’humida els mesos de gener i març; de seca al maig i juny, i de molt humida a l’agost. Aquests valors es defineixen d’acord amb les dades habituals de cada mes. El fenomen meteorològic puntual més destacat de l’any 2024 va ser la tempesta dels dies 14, 15 i 16 d’agost, que va causar rècords de precipitació a Es Mercadal i Banyalbufar, així com pluges molt fortes per tot l’arxipèlag. Aquestes pluges foren causades per una DANA (depressió aïllada en nivells alts). Quant a precipitació, el mes d’agost va ser normal a Formentera, humit a Eivissa i molt humit a Mallorca i Menorca.

Per elaborar el **quadre I-11.2**, s’ha pres com a límit inferior el valor màxim d’increment de temperatura (1,5 °C), que segons l’IPCC no s’hauria de superar. El valor màxim correspondria a una variació de 0 °C. El 2024 a Mallorca, la temperatura mitjana (18 °C) va superar en més d’un grau i mig (1,5 °C) la mitjana 1981-2000 (16,37 °C), com ja va passar el 2022 i 2023 (18,4 °C).

La tendència de la temperatura en els anys mostrats (2019-2024) és l’increment, sobretot a Mallorca i Formentera. Eivissa presenta més oscil·lacions, mentre que Menorca sol ser més estable, amb uns increments limitats.

11.2.2. VALOR MITJÀ DE L'ÍNDEX DE SEQUERA HIDROLÒGICA DURANT ELS MESOS D'ESTIU (JULIOL, AGOST I SETEMBRE)

A pesar que la precipitació anual registrada el 2024 va ser superior a la de l’any 2023 (**quadre I-11.3**), l’índex de sequera hidrològica per al 2024 ha estat bastant

QUADRE I.11.2. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE L'EVOLUCIÓ DE LA TEMPERATURA MITJANA ANUAL, PER ILLES (2019-2024)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mallorca	● 31,3	● 4,7	● 25,2	● 0,0	● 0,0	● 0,0
Menorca	● 79,7	● 48,0	● 79,7	● 1,3	● 74,7	● 68,0
Eivissa	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 60,7	● 74,0	● 67,3
Formentera	● 80,7	● 14,0	● 80,7	● 0,0	● 20,7	● 20,7
Illes Balears (valor mitjà)	● 73,5	● 43,5	● 72,0	● 0,0	● 40,0	● 36,7

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

pitjor que a l'any 2023, especialment als mesos d'estiu. L'any 2024 la quantitat de precipitació mitjana (549,3 mm) es pot considerar normal (un 95 % de la mitjana). Tanmateix, als valors baixos de l'any 2023, s'hi sumen unes pluges normals l'any 2024. L'efecte és que l'índex de sequera hidrològica a l'estiu és molt baix. En el quadre I-11.3 figura l'evolució de les precipitacions en el període 2012-2024.

La relació entre els paràmetres citats queda més ben reflectida a l'índex de sequera hidrològica. La sequera hidrològica, lligada a la humitat del sòl, acostuma a manifestar-se posteriorment de la sequera pluviomètrica, un cop la manca de pluja queda plasmada en la realitat del terreny. En el quadre I-11.4, hi figura l'índex de sequera

hidrològica per al 2024. Es pot comprovar que la situació mitjana de la nostra comunitat autònoma és de prealerta pràcticament tot l'any excepte el mes de març. A Eivissa i Formentera, l'estat és d'alerta en un mes a Eivissa i cinc mesos a Formentera. Queda palès que l'evolució general des de 2019 mostra una tendència a l'empitjorament a causa de l'efecte acumulatiu dels anys 2023 i 2024. Tot i les pluges molt destacades del mes

d'agost, són massa torrencials per provocar un canvi en aquesta tendència. Les situacions de prealerta (color groc) es van incrementant al llarg dels anys, des del 2020.

Per elaborar el quadre I-11.5, del valor de l'indicador normalitzat, es pren com a

QUADRE I-11.3. EVOLUCIÓ DE LES PRECIPITACIONS ANUALS A LES ILLES BALEARS (2012-2024)							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aeroport de Palma	377,9	422	365,3	388,7	497	476,7	451,2
Aeroport de Menorca	368	635,4	554,4	606	341,5	457,8	811,7
Aeroport d'Eivissa	395,5	307,6	252,1	428,2	424,3	278,7	517,4

continua

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aeroport de Palma	397,2	390,1	426,4	249,9	329,4	567,7
Aeroport de Menorca	524,5	412,5	641	664,8	429,1	560,5
Aeroport d'Eivissa	362	267,3	505,7	447	259,5	297,4

Font: AEMET.

Quadre I-11.4. Índex de sequera hidrològica a les Illes Balears (2024)					
	2024				
	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Gener	0,490	0,475	0,350	0,373	0,481
Febrer	0,466	0,503	0,376	0,378	0,464
Març	0,524	0,491	0,367	0,414	0,513
Abril	0,461	0,472	0,357	0,492	0,455
Maig	0,435	0,473	0,345	0,305	0,433
Juny	0,400	0,444	0,333	0,265	0,400
Juliol	0,368	0,403	0,276	0,273	0,365
Agost	0,366	0,389	0,304	0,238	0,364
Setembre	0,371	0,395	0,305	0,228	0,365
Octubre	0,368	0,399	0,305	0,248	0,367
Novembre	0,511	0,413	0,343	0,398	0,495
Desembre	0,469	0,442	0,339	0,423	0,460
Valor mitjà	0,436	0,442	0,333	0,336	0,430
Valor mitjà estiu (juliol-agost-setembre)	0,368	0,396	0,295	0,246	0,365

Font: Direcció General de Recursos Hídrics. Conselleria de la Mar i del Cicle de l'Aigua.

valor mínim el que assenyala una situació d’alerta per sequera (0,3) i com a valor màxim 0,5, que expressa un nivell de sequera de normalitat i situació estable. Els resultats mostren que la situació, que no és bona en el conjunt de les Illes, és particularment greu a Eivissa els darrers anys i a Formentera el 2024, on s’accentuen en un grau més alt els efectes del canvi climàtic.

11.2.3. EVOLUCIÓ DE LES EMISSIONS DE GASOS AMB EFECTE D'HIVERNACLE RESPECTE AL 1990 (%)

Pel que fa als gasos amb efecte d’hivernacle, les dades es detallen en el quadre I-11.6 i el gràfic I-11.1. Les dades es mesuren en quilotoques de CO2 equivalent. No es disposa de dades de 2023

i 2024. El percentatge representa la variació de 2022 respecte de 2021. La variació global es veu arrossegada per l’augment en les emissions de diòxid de carboni respecte als valors de 1990, tot i que la tendència general des del 2010 és a la minva de les emissions, amb un repunt el 2018. La variació es visualitza en el gràfic I-11.2, on les dades estan expressades en tant per cent (%) respecte de 1990. Destaca la disminució produïda durant l’any 2020, l’any de la pandèmia, seguida d’un increment.

Per a l’elaboració del valor normalitzat, s’ha pres com a valor mínim el pitjor valor de la sèrie de dades existent (85 % d’increment). Com a valor màxim, s’ha pres l’assoliment de l’objectiu de reducció d’emissions del 55 % respecte dels valors de 1990, objectiu de la UE (vegeu el quadre I-11.7).

QUADRE I-11.5. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE SEQUERA HIDROLÒGICA DURANT ELS MESOS D'ESTIU (JULIOL, AGOST I SETEMBRE)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mallorca	● 81,8	● 100,0	● 68,5	● 69,2	● 70,2	● 34,2
Menorca	● 100,0	● 99,8	● 95,5	● 84,2	● 75,0	● 47,8
Eivissa	● 40,5	● 68,7	● 32,5	● 51,8	● 19,3	● 0,0
Formentera	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 0,0
Illes Balears	● 80,3	● 100,0	● 67,8	● 69,0	● 68,0	● 32,3

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

QUADRE I-11.6. EMISSIONS DELS GEH A LES BALEARS (KT DE CO2 EQUIVALENT) (2011-2022)					
	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	Fluorats	Total
2011	8.630,15	637,13	129,15	348,71	9.745,13
2012	8.030,89	631,95	119,78	361,15	9.143,77
2013	7.163,75	592,27	117,81	369,47	8.243,29
2014	6.812,79	570,33	119,2	368,31	7.870,63
2015	7.112,35	595,23	116,24	214,73	8.038,54
2016	7.394,82	552,25	117,64	213,76	8.278,47
2017	8.009,23	570,39	126,23	177,05	8.882,89
2018	8.322,77	548,67	128,12	154,15	9.153,70
2019	7.636,77	549,52	129,15	148,57	8.464,01
2020	4.955,27	508,83	125,44	129,54	5.719,07
2021	6.144,90	501,91	134,05	133,81	6.914,67
2022	6.717,68	524,38	132,91	134,65	7.509,62
% var. 22/21	8,9	4,0	1,6	7,8	8,3

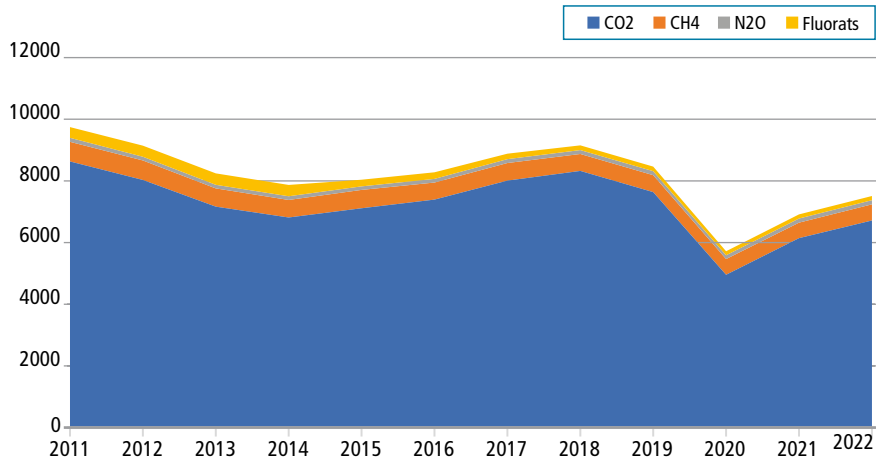
Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Direcció General d'Economia Circular, Transició Energètica i Canvi Climàtic. Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia.

11.2.4. RESULTAT DE L'ÍNDEX PARCIAL DE RESILIÈNCIA CLIMÀTICA

Atès que no es disposa de dades per al 2023 i 2024 de l'índex d'evolució de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, el resultat de l'índex de resiliència climàtica per les Illes en el període 2019-2022 és el del quadre I-11.8.

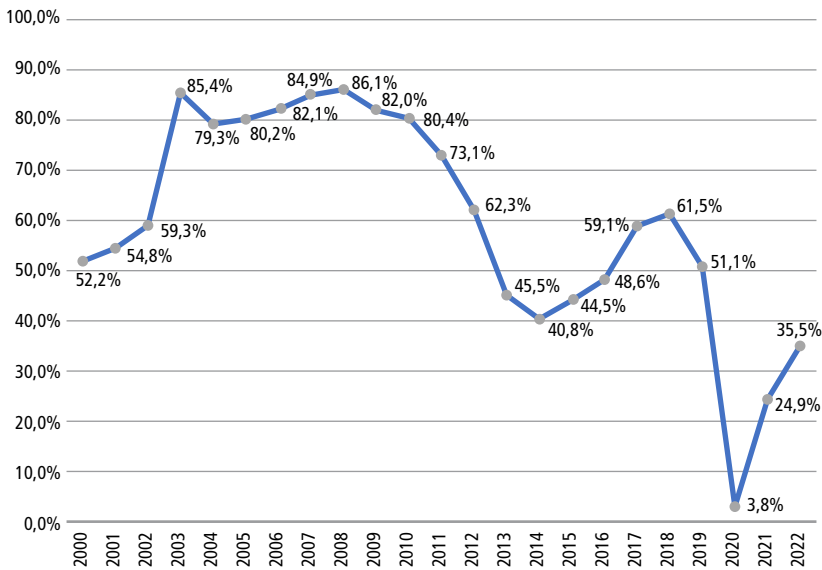
En el conjunt de les Illes Balears, l'índex parcial (índex de resiliència climàtica) millora el 2021 respecte de 2020, però torna a empitjorar el 2022, sobretot per Menorca i Formentera, atès que l'índex de temperatura mitjana i emissions de gasos amb efecte d'hivernacle superen l'índex de sequera hidrològica pel seu pes de ponderació més alt en el conjunt de l'índex parcial.

Gràfic I-11.1.
Emissions dels GEH a les Balears (kt de CO2 equivalent) (2011-2022)



Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Direcció General d'Economia Circular, Transició Energètica i Canvi Climàtic. Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia.

Gràfic I-11.2.
Evolució de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle respecte del 1990 (%)



Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Direcció General d'Economia Circular, Transició Energètica i Canvi Climàtic. Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia.

QUADRE I-11.7. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE L'EVOLUCIÓ DE LES EMISSIONS DE GASOS AMB EFECTE D'HIVERNACLE RESPECTE EL 1990 (%)				
	2019	2020	2021	2022
Illes Balears	● 24,2	● 58,0	● 42,9	● 35,4

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

QUADRE I-11.8. RESULTATS DE L'ÍNDEX DE RESILIÈNCIA CLIMÀTICA, PER ILLES (2019-2022)				
	2019	2020	2021	2022
Illes Balears	57,0	63,6	60,1	31,0
Mallorca	41,8	49,2	43,0	31,1
Menorca	64,4	65,2	70,2	35,5
Eivissa	56,5	76,3	61,3	49,0
Formentera	64,8	52,6	71,7	39,1

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

11.3.

QUALITAT DE L'AIRE

La segona dimensió de l'índex sintètic mediambiental de les Illes Balears és la qualitat de l'aire. Fa referència a les emissions dels contaminants atmosfèrics principals, concretament a les superacions dels nivells màxims permesos per a la salut humana. No es disposa de dades de les emissions per als anys 2023 i 2024.

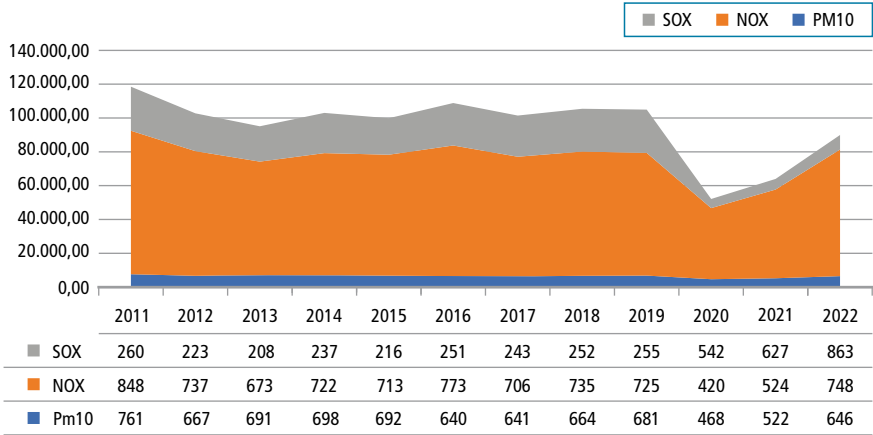
L'índex de la qualitat de l'aire de l'ISM es compon de quatre indicadors parcials:

- Superació dels valors d'immissió de NO2: valor límit de la concentració mitjana anual per a la protecció de la salut.

- Superació dels valors d'immissió de SO2: superacions del límit diari per a la protecció de la salut.
- Superacions dels valors d'immissió de PM10: valor límit de la concentració mitjana anual per a la protecció de la salut.
- Superació dels valors d'immissió d'O3: superacions del valor octohorari de protecció de la salut.

Pel que fa a les dades d'emissió de gasos de nitrogen, sofre i partícules (gràfic I-11.3), els dos primers són clarament ascendents el 2021 i 2022, coincidint amb la relaxació de les mesures antipandèmia i l'augment del turisme. En el cas de les partícules de PM10, l'efecte no és tan no-

Gràfic I-11.3.
Evolució d'emissions a les Balears, en tones (2011-2022)



Font: Direcció General d'Economia Circular, Transició Energètica i Canvi Climàtic. Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia.

tori, atès que, en aquest cas, els nivells no provenen només de la intervenció humana, sinó també de les entrades periòdiques de pols de procedència sahariana (vegeu el [gràfic I-11.3](#)).

De les emissions només es disposa de dades amb un any o dos de retard, però no passa el mateix amb les superacions dels valors d'immissió, de les quals es disposa dels valors de 2023 segregats per illes.

11.3.1. SUPERACIÓ DELS VALORS D'IMMISSIÓ DE NO₂

Aquest indicador fa referència al valor a les superacions del valor límit de la concentració mitjana anual per a la protecció de la salut. Per al diòxid de nitrogen, gas produït majoritàriament per a la combustió de motors dièsel, els valors de l'indicador normalitzat figuren en el [quadre I-11.9](#),

on el descens observat per al conjunt de les Illes Balears és provocat pel pes més alt de l'illa de Mallorca, on baixa 11,2 punts entre 2019 i 2020. Curiosament, aquesta baixada es manté fins al 2023 al centre de Palma.

S'ha pres com a valor límit el de la mitjana anual que marca el Reial decret 102/2011, que és de 40 µg/m³. Es pren com a valor màxim objectiu una concentració de 0 µg/m³.

11.3.2 SUPERACIÓ DELS VALORS D'IMMISSIÓ DE SO₂

Aquest indicador fa referència a les superacions del límit diari per a la protecció de la salut d'aquest gas. Per al diòxid de sofre, gas produït en les combustions de combustibles fòssils (carbó, dièsel i gas natural), que és el principal responsable

QUADRE I-11.9. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE SUPERACIONS DELS VALORS D'IMMISSIÓ DE NO ₂ : VALOR LÍMIT DE LA CONCENTRACIÓ MITJANA ANUAL PER A LA PROTECCIÓ DE LA SALUT					
	2019	2020	2021	2022	2023
Mallorca	● 37,5	● 52,5	● 50,0	● 38,8	● 46,3
Menorca	● 72,5	● 80,0	● 77,5	● 78,8	● 80,0
Eivissa	● 62,5	● 76,3	● 76,3	● 70,0	● 71,3
Formentera	● 90,0	● 92,5	● 92,5	● 90,0	● 92,5
Illes Balears	● 57,5	● 69,6	● 67,9	● 62,5	● 65,8

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

de la pluja àcida, els valors de l'indicador normalitzat és 100 a totes les illes en tot el període 2019-2023, atès que no s'ha enregistrat cap superació del límit diari.

En qualsevol cas, per a l'elaboració del valor normalitzat s'ha pres com a valor límit diari per a la protecció de la salut humana el que marca el Reial decret 102/2011, que és de 125 µg/m³, valor que no pot superar-se en més de tres ocasions per any. Es pren com a valor mínim les quatre superacions del límit, i com a valor màxim, les 0 superacions (vegeu el quadre I-11.10).

11.3.3. SUPERACIONS DELS VALORS D'IMMISSIÓ DE PM10: VALOR LÍMIT DE LA CONCENTRACIÓ MITJANA ANUAL PER A LA PROTECCIÓ DE LA SALUT

En aquest cas, l'indicador fa referència al valor límit de la concentració mitjana anual per a la protecció de la salut d'aquestes partícules. Per PM10 s'entenen les partícules sòlides o líquides el diàmetre de les quals és inferior a 10 µm (mil·lèsimes de mil·límetre). La seva presència pot ser per causa de l'acció humana, però també pot ser d'origen natural, com passa molt sovint a les nostres illes quan hi ha entrades de pols en suspensió provinent de l'Àfrica.

Els valors de l'indicador normalitzat figuren en el quadre I-11.11.

L'augment de la freqüència de les irrupcions de pols sahariana, a conseqüència directa del canvi climàtic, contribueix que aquest indicador no tenguí valors bons a cap de les illes.

Per elaborar el valor normalitzat, s'ha pres com a valor límit de la mitjana anual el que marca el Reial decret 102/2011, que és de 40 µg/m³. El valor màxim correspondria a 0 µg/m³.

11.3.4. SUPERACIÓ DELS VALORS D'IMMISSIÓ D'O₃

En aquest cas, l'indicador es refereix a les superacions del valor octohorari de protecció de la salut d'immissió d'ozó. Aquest gas, que a les capes altes de l'atmosfera ens protegeix dels raigs de longitud d'ona curta (UV, raigs X, raigs gamma, etc.), a nivell de terra és un contaminant que es forma sobretot a les zones veinades i properes a les grans ciutats, però no tant a l'interior, per reacció entre els òxids de nitrogen (provinents dels motors que consumeixen combustibles fòssils i les indústries) i compostos orgànics volàtils en presència

QUADRE I-11.10. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE SUPERACIONS DELS VALORS D'IMMISSIÓ DE SO ₂ : SUPERACIONS DEL LÍMIT DIARI PER A LA PROTECCIÓ DE LA SALUT					
	2019	2020	2021	2022	2023
Mallorca	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0
Menorca	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0
Eivissa	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0
Formentera	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0
Illes Balears	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

QUADRE I-11.11. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE SUPERACIONS DELS VALORS D'IMMISSIÓ DE PM ₁₀ : VALOR LÍMIT DE LA CONCENTRACIÓ MITJANA ANUAL PER A LA PROTECCIÓ DE LA SALUT					
	2019	2020	2021	2022	2023
Mallorca	● 37,5	● 45,0	● 42,5	● 38,8	● 50,0
Menorca	● 51,3	● 55,0	● 52,5	● 45,0	● 51,3
Eivissa	● 37,5	● 37,5	● 30,0	● 65,0	● 62,5
Formentera	● 57,5	● 62,5	● 60,0	● 50,0	● 62,5
Illes Balears	● 42,1	● 45,8	● 41,7	● 49,6	● 54,6

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

de llum solar. En aquest cas, els valors de l'indicador normalitzat figuren en el **quadre I-11.12**. Hi destaquen els millors valors de 2021 i 2022 respecte de 2020, any en què el confinament va fer baixar dràsticament l'activitat humana. Es detecta un cert empitjorament el 2023, sobretot a Eivissa.

Per obtenir el valor normalitzat, s'ha pres com a valor límit de nombre de superacions del valor octohorari el de 25, segons

marca el Reial decret 102/2011, que es pren com a valor mínim. El valor màxim correspondria a 0 superacions.

11.3.5. RESULTAT DE L'ÍNDEX PARCIAL DE LA QUALITAT DE L'AIRE

Tenint en compte els quatre indicadors esmentats i atès el pes de cadascun en l'índex parcial de qualitat de l'aire, els re-

QUADRE I-11.12. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE SUPERACIONS DELS VALORS D'IMMISSIÓ D'O ₃ : SUPERACIONS DEL VALOR OCTOHORARI DE PROTECCIÓ DE LA SALUT					
	2019	2020	2021	2022	2023
Mallorca	● 80,0	● 80,0	● 84,0	● 88,0	● 92,0
Menorca	● 84,0	● 86,0	● 94,0	● 90,0	● 90,0
Eivissa	● 80,0	● 80,0	● 58,0	● 78,0	● 66,0
Formentera	● 44,0	● 64,0	● 76,0	● 56,0	● 40,0
Illes Balears	● 81,3	● 82,0	● 78,7	● 85,3	● 72,0

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

sultats per al període 2019-2022 es visualitzen en el quadre I-11.13. En general, la situació no és dolenta. Mallorca mostra més problemes, tot i que millora el 2023.

No s'observen grans variacions, si bé és visible la millora de 2020 respecte de 2019 per causa del confinament. Tot i això, cal tenir en compte que la mesura de la qualitat de l'aire no tan sols és el resultat de l'acció humana a les Illes, sinó que també és conseqüència de la situació atmosfèrica global.

- L'eficiència energètica: energia final amb relació a l'energia primària (%).
- Intensitat energètica: consum d'energia primària (TEP) pel que fa al PIB.
- Proporció d'energia renovable en el consum d'energia primària (%).

Les dades s'assignen a totes les Illes Balears, ja que és difícil assignar l'energia a cada una de les illes.

11.4.1. CONSUM D'ENERGIA FINAL EN RELACIÓ AMB L'IPH

11.4.
TRANSICIÓ ENERGÈTICA

La tercera dimensió de l'índex sintètic mediambiental de les Illes Balears (ISM) és la de transició energètica, que fa referència a les relacions entre el consum energètic a les Illes Balears i la població real; és a dir, l'IPH (índex de pressió humana), el PIB i la proporció de renovables.

L'índex de transició energètica de l'ISM es compon de quatre indicadors parcials:

- El consum de l'energia final en relació amb l'IPH (kTEP/pers.).

Les dades de consum energètic només estan a disposició amb un any de retard, per la qual cosa la informació arriba fins al 2023. Si es relaciona el consum d'energia final amb la població real de les Illes Balears, s'obté el quadre I-11.14. L'aparició de la pandèmia el 2020 provocà una forta caiguda del consum d'energia final, que inicià la recuperació el 2021. Però més interessant que els valors absoluts és la relació TEP/pers., significativament més baixa el 2020. L'explicació l'hem de cercar en els efectes del confinament, amb la influència directa que va tenir en el sector dels transports (terrestres, aeris i marítims), així com en sector de serveis (turisme).

QUADRE I-11.13. RESULTATS DE L'ÍNDEX DE QUALITAT DE L'AIRE, PER ILLES (2019-2023)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Illes Balears	67,8	72,4	70,0	72,2	71,6	s. d.
Mallorca	60,6	66,9	66,4	63,1	69,2	s. d.
Menorca	75,1	78,7	79,1	76,5	78,6	s. d.
Eivissa	67,6	71,5	64,5	77,0	74,0	s. d.
Formentera	73,0	79,5	81,4	73,5	74,2	s. d.

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

QUADRE I-11.14. CONSUM D'ENERGIA FINAL EN RELACIÓ AMB L'ÍNDEX DE PRESSIÓ HUMANA (IPH) (TEP/PERS.)					
	2019	2020	2021	2022	2023
Consum d'energia final (TEP)	2.086.513,61	1.297.858,46	1.740.862,85	2.131.761	###
Mitjana anual de l'IPH a les Illes Balears	1.516.941,4	1.292.241,2	1.394.937,8	1.540.726	1.539.660
Relació TEP/pers.	1,38	1,00	1,25	1,38	1,32

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Direcció General d'Economia Circular, Transició Energètica i Canvi Climàtic. Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia i l'IPH de l'Ibstat.

D'aquesta manera, el valor de l'indicador normalitzat (0-100) de consum d'energia final en relació amb l'IPH dona com a resultat el quadre I-11.15. Per les raons esmentades, l'únic valor bo correspon al 2020, però no per raons estructurals, sinó conjunturals. El 2022 es recupera el valor de 2019 (1,38 TEP/IPH), però el 2023 mostra una minva clara (1,32 TEP/IPH).

El criteri seguit per elaborar el valor normalitzat és agafar com a valor mínim el pitjor resultat de la sèrie de dades analitzada (1,54 TEP/pers.), i adoptar com a valor màxim l'assoliment de l'objectiu d'eficiència energètica del 36 % per al consum d'energia final que marca la UE (estalvi sobre el consum de l'any 2010).

11.4.2. EFICIÈNCIA ENERGÈTICA: ENERGIA FINAL EN RELACIÓ AMB L'ENERGIA PRIMÀRIA

Aquest indicador fa referència a l'aprofitament que es fa de l'energia: compara la subministrada (primària) amb la consumida (final) i n'extreu l'eficàcia del

consum energètic. En el quadre I-11.16, hi figura el consum d'energia final i d'energia primària a les Illes Balears per al període (2019-2023). Cal indicar que per a l'any

2023, en el total de consum d'energia final figuren els sectors d'indústria (40.111 TEP), transport (1.258.955 TEP), el primari (107.416 TEP), de comerç i serveis (268.433 TEP), residencial (317.079 TEP) i de serveis públics (43.268 TEP).

Amb aquestes dades, el valor de l'indicador normalitzat (0-100) d'eficiència energètica dona com a resultat el quadre I-11.17. L'any 2020 representa l'únic valor bo, per les raons ja esmentades, mentre que el 2021, en què hi va haver una transició entre un any totalment turístic (2019) i un de restriccions (2020), també presenta un valor intermedi, si bé més proper al 2019. L'any 2022 l'eficiència energètica arriba a la pitjor dada considerada a l'indicador (68,6 davant 68,8 %), amb la qual cosa dona un valor negatiu. L'any 2023 l'eficiència energètica és la millor dels quatre anys considerats, excepte el 2020. No s'observa cap tendència clara.

QUADRE I-11.15. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE CONSUM D'ENERGIA FINAL EN RELACIÓ AMB L'IPH (TEP/PERS.)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Illes Balears	● 43,5	● 95,5	● 61,4	● 42,4	● 51,0	s. d.

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

Quadre I-11.16. Consum d'energia final i d'energia primària a les Illes Balears (2019-2023)			
	Consum d'energia final (TEP)	Consum d'energia primària (TEP)	Relació del consum d'energia final amb el consum d'energia primària (%)
2019	2.086.513,61	2.884.675,00	72 %
2020	1.297.858,46	1.665.724,59	78 %
2021	1.740.862,85	2.382.983,62	73 %
2022	2.131.761	3.108.667	68,6%
2023	2.035.265,08	2.696.014,25	75,5%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Direcció General d'Economia Circular, Transició Energètica i Canvi Climàtic. Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia.

Quadre I-11.17. Valor de l'indicador normalitzat (0-100) d'eficiència energètica: energia final vs. energia primària (%)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Illes Balears	 31,8	 81,5	 38,2	 0,0	 59,9	s. d.

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

En aquest cas, el criteri seguit per elaborar el valor normalitzat és adoptar com a valor mínim el pitjor resultat de la sèrie de dades analitzada (68,8 %) i prendre com a valor màxim l'assoliment d'un 80 % d'eficiència.

11.4.3. INTENSITAT ENERGÈTICA: CONSUM D'ENERGIA PRIMÀRIA (TEP) EN RELACIÓ AMB EL PIB

En aquest cas, l'indicador es calcula fent una comparativa entre el consum d'energia primària (TEP) en relació amb el PIB. Fa referència a l'eficiència energètica d'una economia en el sentit de quantificar les unitats d'energia (en aquest cas, TEP) que es necessiten per produir una unitat de riquesa, és a dir, el PIB. En el quadre I-11.18, hi figuren els valors dels darrers anys dels quals es disposa d'informació.

El valor de l'indicador normalitzat (0-100) d'intensitat energètica, en funció de les dades esmentades, dona com a resultat el quadre I-11.19. Com passa amb l'índex d'eficiència energètica i per les mateixes raons, el 2020 obté el valor òptim. També s'observa que el 2021, tot moure's entre els valors del 2020 i el 2019, és més proper al 2019, tot i estar en procés de recuperació econòmica. El valor de l'any 2022 és pitjor que l'any 2019 (60,3 davant 65,5), però el 2023 es recupera la intensitat de l'any 2020 per la minva de consum d'energia i l'increment del PIB.

Per a l'elaboració dels valors normalitzats, s'ha pres com a valor mínim el pitjor resultat de la sèrie de dades analitzada (0,12 TEP/€). S'ha pres com a valor màxim l'assoliment de l'objectiu d'eficiència energètica del 39 % per al consum d'energia primària que preveu aprovar pròximament la Unió Europea, que es correspon a 0,07 TEP/€.

QUADRE I-11.18. CONSUM D'ENERGIA PRIMÀRIA EN RELACIÓ AMB EL PIB				
	Consum brut (TEP)	PIB a preus de mercat (€)	TEP/PIB	Evolució respecte del 2010
2010	2.921.367	26.535.097	0,110	0 %
2011	2.831.618	26.398.144	0,107	-3 %
2012	2.742.233	25.979.358	0,106	-4 %
2013	3.081.511	25.931.407	0,119	8 %
2014	s. d.	26.769.837	s. d.	s. d.
2015	2.711.007	28.245.574	0,096	-13 %
2016	2.824.260	29.831.313	0,095	-14 %
2017	2.982.776	31.383.376	0,095	-14 %
2018	3.029.186	32.767.619	0,092	-16 %
2019	2.884.675	33.935.302	0,085	-23 %
2020	1.665.725	26.186.402	0,064	-42 %
2021	2.382.984	30.321.427	0,079	-29 %
2022	3.108.667	35.465.293	0,088	-20 %
2023	2.696.014	42.083.948	0,064	-42 %

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Direcció General d'Economia Circular, Transició Energètica i Canvi Climàtic. Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia i l'INE.

QUADRE I-11.19. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) D'INTENSITAT ENERGÈTICA: CONSUM D'ENERGIA PRIMÀRIA EN RELACIÓ AMB EL PIB (TEP/€)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Illes Balears	 65,5	 100,0	 77,9	 60,3	 100,0	s. d.

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

11.4.4. PROPORCIÓ D'ENERGIA RENOVABLE EN EL CONSUM D'ENERGIA PRIMÀRIA

Aquest índex fa referència a la fracció d'energia renovable, mesurat en tant per cent, respecte del consum total d'energia primària, per esbrinar l'estat de la nostra comunitat en el procés de descarbonització. Es consideren com a renovables l'energia solar i eòlica, la biomassa, els bio-

combustibles i el 50 % de l'energia procedent dels residus biodegradables. En aquest sentit, els valors per al període 2019-2023 figuren en el quadre I-11.20. No es considera l'energia renovable que arriba pel cable de connexió amb la Península.

Aquests valors donen com a resultat l'indicador normalitzat (0-100) de proporció d'energia renovable en el consum d'energia primària (quadre I-11.21). El valor de 2020 no respon a una realitat es-

QUADRE I-11.20. PROPORCIÓ D'ENERGIA RENOVABLE EN EL CONSUM D'ENERGIA PRIMÀRIA (%) (2019-2023)					
	2019	2020	2021	2022	2023
Consum brut	2.884.675	1.665.725	2.382.984	3.108.667	2.696.014
Energia solar i eòlica	9.937	10.483	20.949	25.660	33.297
Biomassa i biocombustible	8.194	9.573	10.864	7.957	49.674
Renovables	18.131	20.056	31.813	33.617	82.971
Renovables + residus	75.772	60.990	80.586	85.725	129.391
% renovable + residus	2,6%	3,7%	3,4%	2,76 %	4,80 %

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la Direcció General d'Economia Circular, Transició Energètica i Canvi Climàtic. Conselleria d'Empresa, Ocupació i Energia.

QUADRE I-11.21. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE PROPORCIÓ D'ENERGIA RENOVABLE EN EL CONSUM D'ENERGIA PRIMÀRIA (%)					
	2019	2020	2021	2022	2023
Illes Balears	● 6,6	● 9,2	● 8,5	● 6,9	● 12,0

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

tructural, ja que, si s'observen les dades del quadre I-11.20 i es tenen en compte els residus (recordam que el Pla d'acció nacional d'energies renovables 2011-2020 considera el 50 % dels RSU incinerats com a energia renovable), el 2020 va ser l'any que menys renovables va produir dels tres de la sèrie. Però com que aquest any va ser amb diferència el que va tenir el valor del consum brut més baix, el quocient surt favorable. L'any 2023 mostra una participació de renovables superior al del 2020, que s'eleva al 4,8 %, sobretot per la incorporació dels biocombustibles (biogasolina, biodièsel i biogàs) als càlculs, tot i que només són un 1,5 % de tots els combustibles i gas natural.

Per obtenir els valors normalitzats, s'ha pres com a valor mínim una participació nul·la de les renovables (0 %). Com a valor màxim s'ha tengut en compte l'assoliment del 40 % de quota d'energia renovable en el consum d'energia, el valor que proposa la Unió Europea per al 2030. D'acord amb

les dades, encara queda un llarg recorregut fins a arribar a aquest 40 % d'energies renovables.

11.4.5. RESULTAT DE L'ÍNDEX PARCIAL DE TRANSICIÓ ENERGÈTICA

Amb els valors assolits en els quatre indicadors energètics, el resultat de l'índex de transició energètica per a les Illes Balears en el període 2019-2023 és el que figura en el quadre I-11.22. L'any 2020 va ser excepcional en molts d'aspectes, raó per la qual els valors indicats en el quadre per a aquest any, com ja hem esmentat en aquest apartat, no s'han de prendre com una situació estructural, sinó conjuntural. Hi ha una millora el 2021, any de transició econòmica, respecte de 2019, i les dades de 2023 presenten una millora considerable per l'increment en l'aportació dels combustibles renovables. El pitjor any és el 2022.

QUADRE I-11.22. RESULTATS DE L'ÍNDEX DE TRANSICIÓ ENERGÈTICA, PER ILLES (2019-2023)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Illes Balears	38,0	73,1	48,3	30,1	57,7	s. d.

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

11.5.

CONSUM I QUALITAT DE L'AIGUA

La quarta dimensió de l'índex sintètic mediambiental de les Illes Balears és el consum i la qualitat de l'aigua, que pràcticament fa referència al cicle de l'aigua, començant per les reserves hídriques, continuant pel consum d'aigua de proveïment urbà i acabant amb la qualitat de les aigües que entren i surten de les depuradores. Finalment, també es té en compte la influència de tot plegat en la qualitat de les aigües de bany.

L'índex de consum i qualitat de l'aigua de l'ISM es compon de cinc indicadors parcials:

- Evolució anual de les reserves hídriques (%).
- Consum d'aigua de proveïment urbà per IPH (litres/persona/dia).
- Percentatge d'incompliment de la qualitat de l'aigua d'entrada a les depuradores (%).
- Percentatge d'incompliment de l'aigua residual urbana depurada (ARUD) (%).
- Percentatge de zones de bany amb qualificació excel·lent o bona (%).

11.5.1. EVOLUCIÓ ANUAL DE LES RESERVES HÍDRIQUES

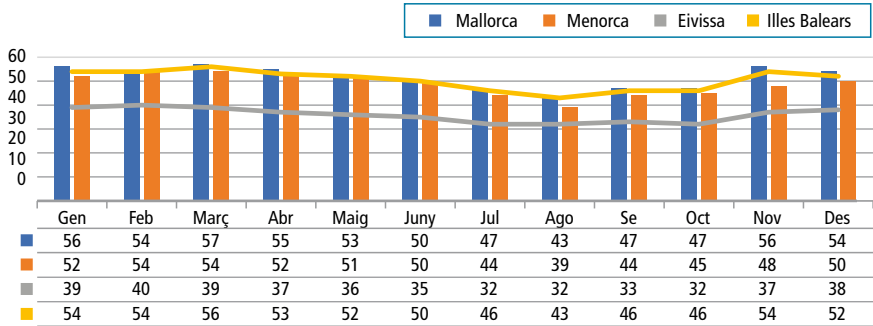
Les reserves hídriques, ponderades i mesurades en tant per cent, en el decurs de 2024, segregades per illes i mesos, es visualitzen en el gràfic I-11.4 i es detallen en el quadre I-11.23, on, a més, figura la variació interanual. Excepte en el cas de Menorca, els anys en què minven les reserves hídriques són més que aquells en què milloren. Manquen les dades de Formentera per als anys 2023 i 2024.

El valor de l'indicador normalitzat (0-100) d'evolució anual de les reserves hídriques (%) es detalla en el quadre I-11.24. Les dades no són bones en cap de les illes, atesa la deriva dels darrers anys provocada pel canvi climàtic.

L'any 2024, la situació és dolenta a les tres illes considerades. Les pluges excepcionals del darrer agost no compensen les altes temperatures i les necessitats hídriques. Les extraccions fetes els mesos d'estiu, que és quan hi ha més població a les Illes, afegides a la pluviositat descendent, marquen la tendència. Tots els valors estan en vermell, excepte l'any 2020.

Per assolir el valor normalitzat, s'agafa com a valor mínim el pitjor en tota la sèrie de dades (42,83 %). Per altra banda, es

Gràfic I-11.4.
Evolució mensual de les reserves hídriques, en % (2024)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la DG de Recursos Hídrics. Conselleria del Mar i del Cicle de l'Aigua.

QUADRE I-11.23. EVOLUCIÓ DE LES RESERVES HÍDIQUES EN % (2010-2024)

	Mallorca		Menorca		Eivissa		Formentera	
	Reserves hídriques	% variació anual	Reserves hídriques	% variació anual	Reserves hídriques	% variació anual	Reserves hídriques	% variació anual
2010	83,7%		58,8%		57,9%		45,5%	
2011	66,5%	-17,2%	59,0%	0,2%	50,9%	-7,0%	52,5%	7,0%
2012	61,6%	-4,9%	58,0%	-1,0%	57,7%	6,8%	42,8%	-9,7%
2013	58,3%	-3,3%	58,4%	0,4%	52,8%	-4,8%	44,8%	1,9%
2014	56,7%	-1,7%	59,3%	0,8%	43,2%	-9,7%	49,0%	4,3%
2015	58,1%	1,4%	67,3%	8,1%	43,8%	0,6%	43,3%	-5,8%
2016	46,9%	-11,2%	61,0%	-6,3%	42,8%	-0,9%	48,8%	5,5%
2017	63,0%	16,1%	61,2%	0,2%	66,2%	23,3%	55,8%	7,0%
2018	62,8%	-0,3%	57,8%	-3,3%	53,3%	-12,9%	53,4%	-2,3%
2019	58,9%	-3,8%	60,8%	3,0%	52,0%	-1,3%	57,1%	3,7%
2020	67,9%	9,0%	62,0%	1,2%	49,6%	-2,4%	55,2%	-1,9%
2021	55,5%	-12,4%	54,8%	-7,3%	49,4%	-0,2%	50,8%	-4,3%
2022	56,6%	1,1%	47,9%	-6,9%	54,7%	5,3%	50,2%	-0,7%
2023	56,7%	0,1%	53,9%	6,0%	44,8%	-9,9%	s. d.	s. d.
2024	51,6%	-5,1%	48,6%	-5,3%	35,8%	-9,0%	s. d.	s. d.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la DG de Recursos Hídrics. Conselleria del Mar i del Cicle de l'Aigua.

QUADRE I-11.24. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) D'EVOLUCIÓ ANUAL DE LES RESERVES HÍDIQUES

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mallorca	● 28,1	● 43,9	● 22,2	● 24,1	● 24,3	● 15,3
Menorca	● 31,5	● 33,5	● 20,9	● 8,9	● 19,4	● 10,1
Eivissa	● 16,0	● 11,8	● 11,5	● 20,8	● 3,4	● 0,0
Formentera	● 24,9	● 21,6	● 14,0	● 12,9	s. d.	s. d.
Illes Balears	● 28,1	● 43,9	● 22,2	● 24,1	● 24,3	● 15,3

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

pren com a valor objectiu mantenir el 100 % de les reserves.

11.5.2. INDICADOR DEL CONSUM D'AIGUA DE PROVEÏMENT URBÀ PER IPH

Les dades de consum d'aigua només estan a disposició amb un any de retard, per la qual cosa la informació arriba fins al 2023, tot i que hi ha algunes dades de 2024 (Menorca, Eivissa, Formentera).

El 2023, el volum d'aigua subministrat en el conjunt de les Illes Balears va ser de 138,8 hm³ (un 3,8 % més que el 2022), del qual es consumiren 106,4 hm³.

Per origen de l'aigua subministrada, la subterrània, amb 86,7 hm³, va representar un 63,14 % del total; la dessalinitzada, amb 27,5 hm³, suposà un 19,8 %; la indiferenciada (barreja d'aigües subterrànies, des-salinitzades i, fins i tot, superficials en percentatges desconeguts), amb 19,8 hm³, un 14,2 %; la potabilitzada (aigües subterrànies amb un contingut alt de sals que ha passat per un procés de potabilització), amb 14,8 hm³, un 10,6 %, i la superficial, amb 8,3 hm³, un 6,01 %. L'evolució des del 2000, amb especificació del seu origen, es representa en el **gràfic I.11.5**.

Respecte al que és pròpiament el consum, en el **quadre I-11.25** figuren els valors registrats en el conjunt de les Illes Balears per al període 2016-2022. El consum se segrega en m³/IPH i en l/IPH/dia. El 2023 ja se supera l'aigua consumida des de 2016, és a dir, a més de recuperar el consum previ al 2020, s'ha incrementat.

En el **quadre I-11.26** figura el valor de l'indicador normalitzat (0-100) de consum

d'aigua de proveïment urbà per IPH (litres/pers./dia). Les úniques dades acceptables són les de Formentera, tot i que baixa de nivell el 2024.

Menorca té el pitjor valor a causa que, malgrat que disposa de reserves hídriques acceptables, el consum per persona és el més alt de les Illes Balears. En el cas contrari hi ha Formentera, on, malgrat que només es consumeix aigua dessalinitzada, el consum per persona és el més baix de l'arxipèlag.

Per obtenir els valors normalitzats, s'ha pres com a valor mínim el pitjor en tota la sèrie de dades (191,66 litres/pers./dia). Per altra banda, com a valor màxim s'ha adoptat l'objectiu que marca l'OMS, de 100 litres/pers./dia.

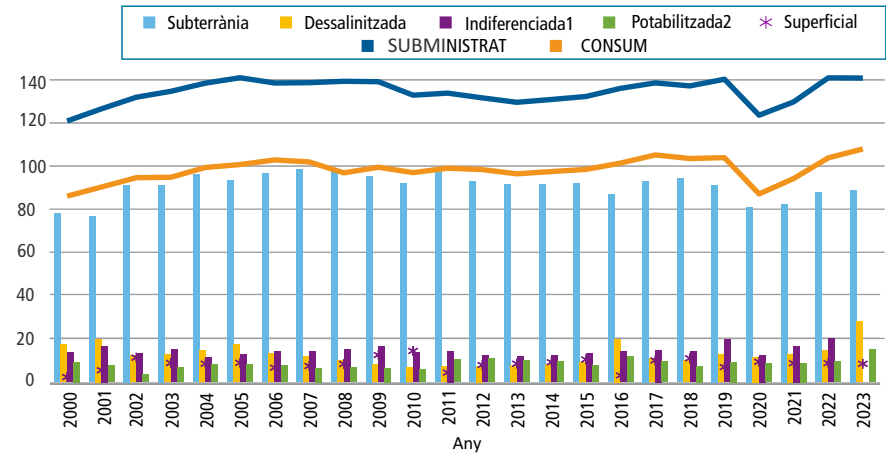
11.5.3. PERCENTATGE D'INCOMPLIMENT DE LA QUALITAT DE L'AIGUA D'ENTRADA A LES DEPURADORES

Les dades d'incompliment de la qualitat de l'aigua d'entrada a les depuradores només estan a disposició amb retard, per la qual cosa la informació arriba fins al 2022.

Sovint, es valora l'efectivitat de la depuració únicament per la qualitat de les aigües de sortida. Però per poder valorar-la, també s'ha de tenir en compte la qualitat de les aigües d'entrada, les quals condicionen el producte final. En aquest indicador es mesura el percentatge d'incompliment de les aigües d'entrada en percentatge.

En el **gràfic I-11-6** es pot visualitzar l'evolució del percentatge d'incompliment de l'aigua d'entrada a les depuradores, on s'observa l'alt percentatge d'incompliment

Gràfic I-11.5.
Subministrament d'aigua a les Illes Balears, en hm³ (2012-2023)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la DG de Recursos Hídrics. Conselleria del Mar i del Cicle de l'Aigua.

QUADRE I-11.25. CONSUM D'AIGUA EN RELACIÓ AMB L'IPH A LES ILLES BALEARS (2016-2022)				
Any	Consum total (hm ³)	Valor mitjà de l'IPH	Consum per IPH (m ³ /pers.)	Consum per IPH (l/pers./dia)
2016	100,02	1.477.597	67,69	185,45
2017	103,71	1.499.345	69,17	189,51
2018	102,09	1.504.351	67,86	185,93
2019	102,49	1.516.941	67,57	185,11
2020	85,91	1.292.241	66,48	182,13
2021	92,94	1.394.938	66,62	182,53
2022	102,38	1.544.525	66,28	181,60
2023	106,454	1.539.660	69,14	189,43

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Direcció General de Recursos Hídrics i l'Ibestat.

QUADRE I-11.26. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE CONSUM D'AIGUA DE PROVEÏMENT URBÀ PER IPH (LITRES/PERS./DIA)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mallorca	● 5,0	● 10,2	● 9,1	● 9,2	● 1,1	s. d.
Menorca	● 0,0	● 0,0	● 0,0	● 0,1	● 0,0	● 12,1
Eivissa	● 21,2	● 14,9	● 17,9	● 16,8	● 6,2	● 32,6
Formentera	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 92,7	● 65,3
Illes Balears	● 7,1	● 10,4	● 10,0	● 11,0	● 2,4	s. d.

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

a les Pitiüses, així com una millora general de la qualitat en totes les illes. Els resultats en el valor normalitzat (0-100) dels incompliments esmentats es detallen en el [quadre I-11.27](#).

S'ha pres com a valor mínim el pitjor en tota la sèrie de dades (88,5 %), i com a valor màxim, l'objectiu que tota l'aigua compleixi els objectius normatius, un 0 % d'incompliment. Hi ha una millora clara de 2020 respecte de 2019 a causa del confinament. L'any 2022 mostra les millors dades de tota la sèrie i indica una millora evident en les condicions d'entrada les depuradores.

11.5.4. PERCENTATGE D'INCOMPLIMENT DE L'AIGUA RESIDUAL URBANA DEPURADA (ARUD)

Les dades d'incompliment de l'aigua residual urbana depurada (ARUD) només estan a disposició amb un any o dos de retard, per la qual cosa la informació arriba fins al 2022.

Els percentatges d'incompliment dels efluents dels EDAR (anomenats ARUD, aigua residual urbana depurada) per a cadascuna de les illes, en el període 2016-2022 (no disposam de dades de 2023), es visualitza en el [gràfic I.11.7](#). En el cas de Mallorca, el percentatge fa referència als EDAR d'ABAQUA. Els percentatges estan fets sobre el total (ABAQUA) de cada illa.

Els resultats en el valor normalitzat (0-100) dels incompliments esmentats de l'aigua residual urbana depurada (ARUD) es detallen en el [quadre I-11.28](#). S'ha tengut en compte com a valor mínim el pitjor en tota la sèrie de dades (49 %). Com a

valor màxim, s'ha pres l'objectiu que tota l'aigua compleixi amb els objectius normatius, un 0 % d'incompliment.

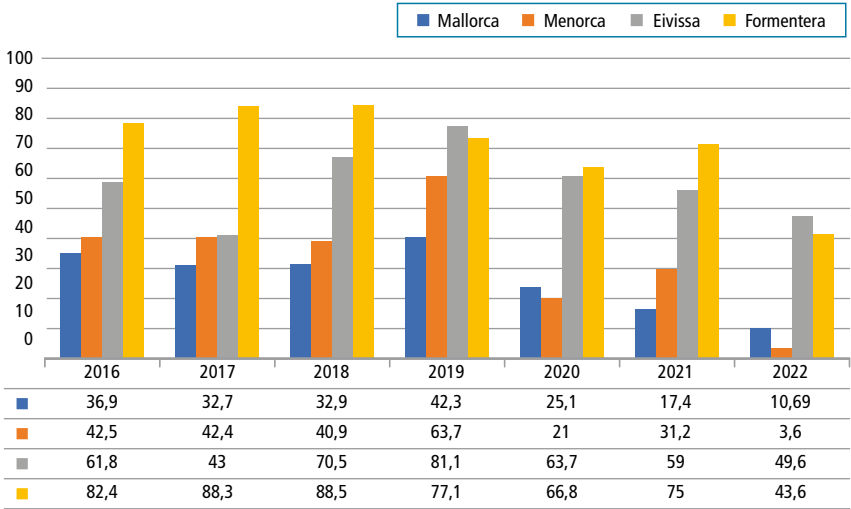
Contràriament al que passa amb els cabals d'entrada, els de sortida mantenen un nivell bo d'efectivitat, amb l'excepció d'Eivissa, on, igual que en anys anteriors, no és així. Llevat d'Eivissa, es mostra una millora evident en les condicions de sortida de les depuradores, fins a eliminar les aigües d'EDAR defectuoses a Mallorca (només depuradores d'ABAQUA), Menorca i Formentera

11.5.5. PERCENTATGE DE ZONES DE BANY AMB QUALIFICACIÓ EXCEL·LENT O BONA (%)

Com cada any, a finals de la temporada estiuenca es fa l'avaluació i la qualificació de les aigües de bany. Cal recordar que la qualitat es classifica com a «excel·lent», «bona», «suficient» o «insuficient» segons els criteris que no han canviat des de la memòria de 2017. La situació dels punts de mostreig s'indiquen en el [quadre I-11.29](#), on les dades són el percentatge de qualificació excel·lent o bona sobre el total de punts de mostreig.

L'evolució interanual de la qualitat de les aigües de bany per al període 2012-2024 dona com a resultat el [gràfic I-11.8](#), on les dades són el percentatge de punts de mostreig sobre el total de les Illes Balears. Malgrat que a l'indicador normalitzat els punts amb la qualificació d'excel·lent o bona es consideren en conjunt com a positius, en el gràfic s'observa clarament el descens progressiu de les excel·lents en benefici de les bones.

Gràfic I-11.6.
Percentatge d'incompliment de la qualitat de l'aigua d'entrada a les
depuradores (2016-2022)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'ABAQUA.

Quadre I-11.27. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE PERCENTATGE D'INCOMPLIMENT DE LA QUALITAT DE L'AIGUA D'ENTRADA A LES DEPURADORES					
	2019	2020	2021	2022	2023
Mallorca	● 52,2	● 71,6	● 80,3	● 87,9	s. d.
Menorca	● 28,0	● 76,3	● 64,7	● 95,9	s. d.
Eivissa	● 8,4	● 28,0	● 33,3	● 44,0	s. d.
Formentera	● 28,0	● 24,5	● 15,3	● 50,7	s. d.
Illes Balears	● 52,2	● 71,6	● 80,3	● 87,9	s. d.

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

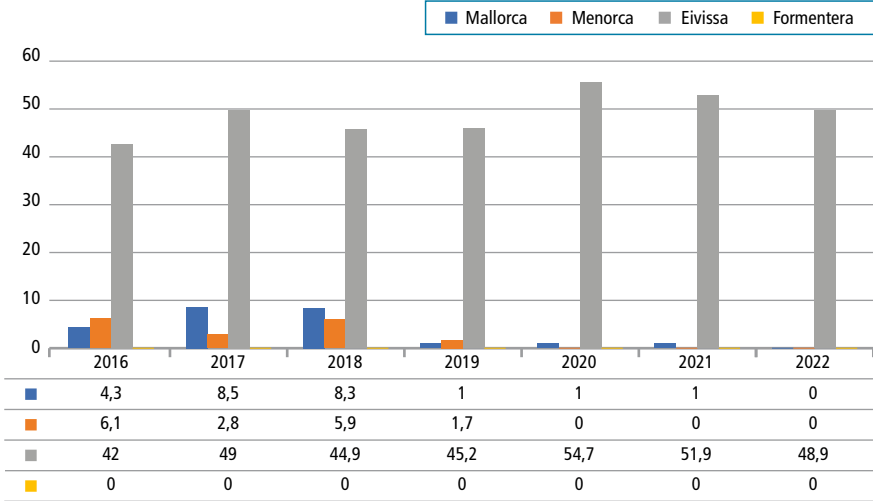
Els resultats en el valor normalitzat (0-100) de l'indicador del percentatge de zones de bany amb qualificació d'excel·lent i bona (%) s'esmenten en el [quadre I-11.30](#).

Es confirma la tendència a l'empitjorament de la qualitat de les aigües de bany. Cal remarcar que els valors de Menorca i Eivissa són dolents, però que en el primer cas és probable que sigui degut a una situació

conjuntural (millorat el 2023 i correcte el 2024), mentre que a Eivissa ve d'anys anteriors i es pot considerar estructural, tot i la millora de l'any 2024.

Per elaborar el valor normalitzat, s'ha pres com a pitjor valor el percentatge més baix de zones de bany amb qualificació d'excel·lent i bona (90,5 %, tot i que a Eivissa ja s'ha arribat al 88 %). S'ha agafat com

Gràfic I-11.7.
Percentatge d'incompliment de la qualitat de l'aigua de sortida a les depuradores (2016-2022)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'ABAQUA.

QUADRE I-11.28. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE PERCENTATGES D'INCOMPLIMENT DE L'AIGUA RESIDUAL URBANA DEPURADA (ARUD)					
	2019	2020	2021	2022	2023
Mallorca	● 98,0	● 98,0	● 98,0	● 100,0	s. d.
Menorca	● 96,5	● 100,0	● 100,0	● 100,0	s. d.
Eivissa	● 7,8	● 0,0	● 0,0	● 0,2	s. d.
Formentera	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0	s. d.
Illes Balears	● 98,0	● 98,0	● 98,0	● 100,0	s. d.

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

a valor òptim el 100 % de les aigües de bany amb qualificació d'excel·lent i bona.

11.5.6. RESULTAT DE L'ÍNDEX DE CONSUM I LA QUALITAT DE L'AIGUA

Els resultats de l'índex parcial, atesos els valors i les ponderacions dels indicadors que el componen, es visualitzen en el quadre

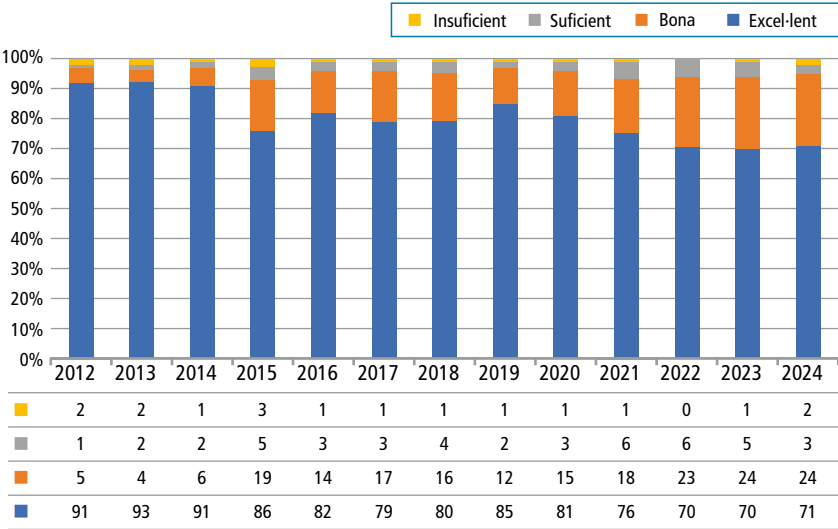
I-11.31. Les dades arriben al 2022, atès que no es disposa de dades de la qualitat dels cabals d'entrada i sortida de les depuradores per al 2023.

A les illes més grans, es detecta la millora provocada pel confinament, mentre que a Eivissa la línia és descendent, sobretot pels valors d'aigua de sortida de les aigües de depuradora.

QUADRE I-11.29. PERCENTATGE DE ZONES DE BANY AMB QUALIFICACIÓ D'EXCEL·LENT I BONA					
	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
2011	95,0	97,0	97,0	100,0	95,6
2012	95,0	93,0	100,0	100,0	95,9
2013	95,6	93,4	97,0	100,0	96,4
2014	98,0	90,5	100,0	100,0	97,4
2015	94,5	94,0	100,0	100,0	95,9
2016	94,0	100,0	98,0	100,0	96,4
2017	95,0	97,0	98,0	100,0	95,6
2018	96,0	93,0	93,0	100,0	95,3
2019	98,0	97,0	95,0	100,0	94,4
2020	98,0	94,0	93,0	100,0	96,4
2021	96,0	94,0	88,0	100,0	94,2
2022	96,0	90,0	88,0	100,0	93,2
2023	96,0	96,0	88,0	100,0	92,7
2024	94,0	100,0	95,0	100,0	95,0

Font: elaboració pròpia a partir de la DG de Salut Pública.

Gràfic I-11.8.
Evolució de la qualitat de les aigües de bany, en % (2012-2024)



Font: elaboració pròpia a partir de la DG de Salut Pública.

QUADRE I-11.30. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE PERCENTATGE DE ZONES DE BANY AMB QUALIFICACIÓ D'EXCEL·LENT I BONA						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mallorca	78,9	78,9	57,9	57,9	57,9	36,8
Menorca	68,4	36,8	36,8	0,0	57,9	100,0
Eivissa	47,4	26,3	0,0	0,0	0,0	47,4
Formentera	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Illes Balears	41,1	62,1	39,4	28,4	22,8	47,4

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

QUADRE I-11.31. RESULTATS DE L'ÍNDEX DE CONSUM I QUALITAT DE L'AIGUA, PER ILLES (2019-2022)				
	2019	2020	2021	2022
Illes Balears	45,3	55,9	48,8	49,7
Mallorca	50,1	58,2	51,2	53,5
Menorca	44,0	48,7	43,8	40,9
Eivissa	18,5	14,5	12,3	16,0
Formentera	70,3	68,9	65,6	71,1

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

11.6.

TERRITORI I BIODIVERSITAT

La cinquena dimensió de l'índex sintètic mediambiental de les Illes Balears és la de territori i biodiversitat, que fa referència a la protecció i gestió del territori, tant terrestre com marí, així com la incidència en la biodiversitat.

L'índex de territori i biodiversitat de l'ISM es compon de quatre indicadors parcials:

- Percentatge de superfície terrestre protegida.
- Percentatge de superfície marina protegida a través de reserves marines d'interès pesquer.
- Percentatge de superfície forestal cremada respecte a la superfície forestal total.

- Percentatge de superfície gestionada amb un acord de custòdia del territori.

11.6.1. SUPERFÍCIE TERRESTRE PROTEGIDA

L'indicador fa referència a la proporció entre la superfície terrestre que disposa d'alguna figura de protecció, identificada per la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat del Govern de les Illes Balears (parc nacional, parc natural, reserva natural, paratge natural, monument natural), respecte de la superfície terrestre total de cada illa mesurada en tant per cent. Les dades per al 2024 són les que figuren en el quadre I-11.32.

Amb aquestes dades, el valor de l'indicador normalitzat (0-100) de percentatge de superfície terrestre protegida dona com a resultat el quadre I-11.33. No s'ha produït

QUADRE I-11.32. SUPERFÍCIE TERRESTRE PROTEGIDA (2024)			
Illà	Zona	ha protegides	% del territori
Mallorca	Cabrera	1.316,0	21,8%
	S'Albufera	2.036,2	
	Mondragó	766,0	
	Sa Dragonera	274,4	
	Península de Llevant	10.917,3	
	Serra de Tramuntana	62.403,0	
	L'Albufereta de Pollença	211,4	
	Es Trenc	1.441,1	
Menorca	Albufera des Grau	3.438,3	4,9%
Eivissa	Es Vedrà, es Vedranell i illots de Ponent	232,7	3,2%
	Ses Salines	1.569,0	
Formentera	Ses Salines	1.183,8	14,3%
Illes Balears		85.789,2	17,2%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.

QUADRE I-11.33. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE SUPERFÍCIE TERRESTRE PROTEGIDA (%)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mallorca	● 47,6	● 47,6	● 47,9	● 47,9	● 54,5	● 54,5
Menorca	● 12,4	● 12,4	● 12,4	● 12,4	● 12,3	● 12,3
Eivissa	● 8,0	● 8,0	● 8,0	● 8,0	● 8,0	● 8,0
Formentera	● 35,8	● 35,8	● 35,8	● 35,8	● 35,8	● 35,8
Illes Balears	● 38,0	● 38,0	● 38,2	● 38,2	● 42,8	● 43,0

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

cap canvi en les superfícies ni el nombre d'espais protegits durant l'any 2024. Les petites diferències que es mostren a les dades de l'any 2024 són actualitzacions en les superfícies oficials. El darrer canvi important es va produir l'any 2023 en què es va ampliar considerablement la zona protegida del Parc Natural de la Península de Llevant, que va passar de 1.673,4 a 10.917,27 hectàrees. Cal tenir en compte que les reserves naturals figuren en el

còmput dels espais protegits als quals pertanyen. Per exemple, els monuments naturals del torrent de Pareis i ses Ufanes ja figuren en el còmput del paratge natural de la serra de Tramuntana.

Pel que fa a Menorca, a la superfície de l'albufera des Grau s'han afegit les reserves naturals de la zona. Això també s'ha fet a la superfície protegida de ses Salines d'Eivissa i Formentera. Aquest parc natu-

ral presenta territori terrestre tant a Eivissa com a Formentera, i així queda separat a les dades. Els illots entre Eivissa i Formentera s'assignen a aquesta darrera illa.

Per assolir els valors numèrics, s'ha tengut en compte que el social progress index utilitza el valor de 40 % de superfície protegida respecte al total com a valor objectiu, partint d'una anàlisi de totes les regions europees. Mallorca és l'illa que s'acosta més a aquesta referència, amb un 21,8 % de superfície protegida.

11.6.2. SUPERFÍCIE MARINA PROTEGIDA A TRAVÉS DE RESERVES MARI-NES D'INTERÈS PESQUER

Aquest indicador fa referència a les reserves marines establertes a la mar Balear identificada per la Direcció General de Pesca i Medi Marí i per l'Informe Mar Balear respecte de la superfície corresponent a la mar Balear mesurada en tant per cent. La superfície de la mar Balear és de 28.290 km2 i la superfície de reserves marines és de 674,2 ha. El valor de la superfície marina protegida s'ha incrementat lleugerament el darrer any 2023, degut a la declaració de les reserves marines de ses Bledes i des Vedrà-Vedranell (Decret 25/2023, de

2 de maig). D'aquesta manera, el valor de l'indicador normalitzat (0-100) de percentatge de superfície marina protegida dona com a resultat el quadre I-11.34. No s'han produït canvis durant l'any 2024. Les reserves marines són 12, 5 a Mallorca, 2 a Menorca i 5 a Eivissa-Formentera, però s'assigna el mateix valor a totes en conjunt.

A la fi, el percentatge protegit és un 2,38 % de la mar Balear. Per tant, la situació no és bona, tenint en compte que, per assolir els valors numèrics de l'indicador, s'ha considerat com a valor objectiu màxim el 10 % de la superfície de la mar Balear.

11.6.3. SUPERFÍCIE FORESTAL CREMADA RESPECTE A LA SUPERFÍCIE FORESTAL TOTAL

Aquest indicador fa referència a la superfície forestal cremada durant un any respecte de la superfície forestal total en percentatge. El 2024, en el conjunt de les Illes Balears es van cremar un total de 305,75 hectàrees, que suposa un increment important respecte als darrers anys. Des de l'incendi d'Andratx de 2013, que cremà més de 2.800 hectàrees, és el segon valor més elevat, tot i que és baix.

QUADRE I-11.34. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE SUPERFÍCIE MARINA PROTEGIDA A TRAVÉS DE RESERVES MARINES D'INTERÈS PESQUER (%)												
	2019		2020		2021		2022		2023		2024	
Mallorca	●	22,5	●	22,5	●	22,5	●	22,5	●	24,0	●	24,0
Menorca	●	22,5	●	22,5	●	22,5	●	22,5	●	24,0	●	24,0
Eivissa	●	22,5	●	22,5	●	22,5	●	22,5	●	24,0	●	24,0
Formentera	●	22,5	●	22,5	●	22,5	●	22,5	●	24,0	●	24,0
Illes Balears	●	22,5	●	22,5	●	22,5	●	22,5	●	24,0	●	24,0

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

Per illes, a Mallorca es cremaren 294 hectàrees (més de 20 vegades més que l'any anterior); a Menorca, 7,68 hectàrees (250 vegades més que l'any anterior); a Eivissa se'n cremaren 3,2 hectàrees (la meitat que el 2023), i a Formentera, 0,00 hectàrees (l'any anterior tampoc no hi va haver incendis). Amb aquestes dades, l'evolució de la superfície cremada en el conjunt de les Illes Balears dona com a resultat el [gràfic I-11.9](#).

Amb les dades esmentades, el valor de l'indicador normalitzat (0-100) de percentatge de superfície forestal cremada dona com a resultat el [quadre I-11.35](#). S'agafa com a valor pitjor el percentatge de superfície forestal cremada equivalent a l'incendi del 2013 de la serra de Tramuntana. Per altra banda, es pren com a valor òptim el 0 %, com a no ocurrència de cap incendi.

11.6.4. PERCENTATGE DE SUPERFÍCIE GESTIONADA AMB UN ACORD DE CUSTÒDIA DEL TERRITORI

En aquest cas, l'indicador fa referència a les cobertes no artificials (vegetació natural, agrícola i zones humides) gestionades amb un acord de custòdia del territori. Aquest càlcul s'obté fent el quocient entre la superfície amb acord de custòdia i les cobertes no artificials (cobertes de vegetació natural, agrícoles i zones humides). Les dades de partida figuren en el [quadre I-11.36](#).

Amb les dades de la taula, el valor normalitzat (0-100) de percentatge de superfície gestionada amb un acord de custòdia del territori es detalla en el [quadre I-11.37](#).

Per obtenir els valors, es pren com a valor pitjor un 0 % de superfície amb acord de custòdia. Per altra banda, s'agafa com a òptim el valor equivalent al 7,5 % de superfície de sòl no artificial.

Les dades assignades els anys 2023 i 2024 són les de l'any 2022, ja que no s'han obtingut les dades actualitzades.

11.6.5. RESULTAT DE L'ÍNDEX DE TERRITORI I BIODIVERSITAT

El resultat de l'índex parcial de territori i biodiversitat per a les Illes en el període 2019-2024 és el que figura en el [quadre I-11.38](#).

El petit empitjorament de 2024 respecte al 2023 és causat per l'increment en els incendis forestals, ja que la resta de valors no ha variat des de 2023.

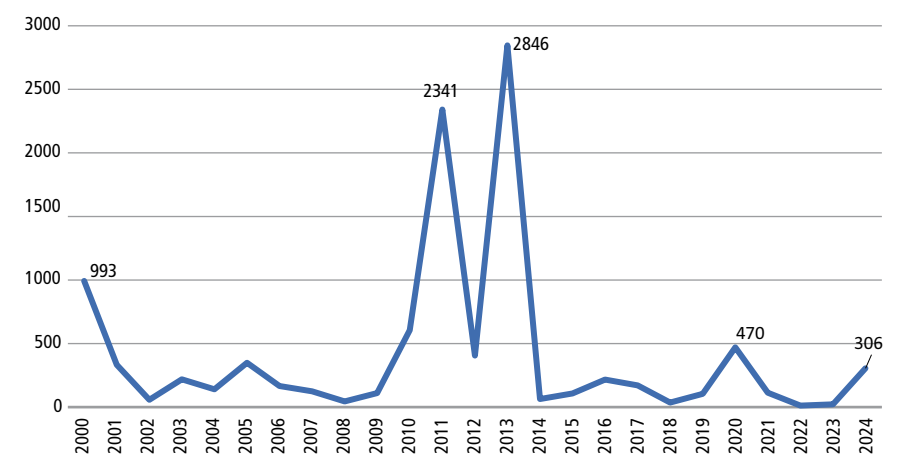
11.7.

GESTIÓ I CIRCULARITAT DE RESIDUS

La sisena dimensió de l'índex sintètic mediambiental de les Illes Balears (ISM) és la de gestió i circularitat de residus, que fa referència a la quantitat de recursos naturals utilitzats per satisfer les necessitats de les persones. També valora l'eficiència dels recursos que es fan servir, en el sentit de mantenir-los i recircular-los en el sistema tantes vegades com sigui possible, per minimitzar la generació de residus.

L'índex de gestió i circularitat de residus de l'ISM es compon de tres indicadors parcials:

Gràfic I-11.9.
Superfície forestal cremada a les Illes Balears, en ha (2000-2024)



Font: elaboració pròpia a par r de les dades de l'lbestat i Servei de Ges ó Forestal.

QUADRE I-11.35. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE SUPERFÍCIE FORESTAL CREMADA RESPECTE DE LA SUPERFÍCIE FORESTAL TOTAL (%)						
	2019	2020	2021*	2022	2023	2024
Mallorca	● 96,5	● 83,9	● 96,1	● 99,7	● 99,5	● 89,6
Menorca	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 99,8	● 100,0	● 98,9
Eivissa	● 99,1	● 97,7	● 99,6	● 99,8	● 98,6	● 99,4
Formentera	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 100,0	● 99,7
Illes Balears	● 97,5	● 88,7	● 97,3	● 99,7	● 99,5	● 92,7

*Sense dades, s'imputa la darrera dada disponible.
Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

QUADRE I-11.36. SUPERFÍCIE GESTIONADA AMB UN ACORD DE CUSTÒDIA DEL TERRITORI					
Superficie en custòdia (ha)	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
2019	8.097,4	1.808,7	13,6	0,0	9.919,6
2020	8.585,6	2.704,7	14,5	0,0	11.304,8
2021	8.585,6	2.704,7	14,5	0,0	11.304,8
2022	8.295,5	2.704,7	17.069,0	0,0	28.069,4

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'ICTIB i ICGIB.

QUADRE I-11.37. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE PERCENTATGE DE SUPERFÍCIE GESTIONADA AMB UN ACORD DE CUSTÒDIA DEL TERRITORI						
	2019	2020	2021	2022	2023*	2024*
Mallorca	● 32,0	● 33,5	● 33,5	● 32,4	● 32,4	● 32,4
Menorca	● 38,3	● 57,3	● 57,3	● 57,3	● 57,3	● 57,3
Eivissa	● 0,4	● 0,4	● 0,4	● 100,0	● 100,0	● 100,0
Formentera	● 0,0	● 0,0	● 0,0	● 0,0	● 0,0	● 0,0
Illes Balears	● 28,6	● 32,6	● 32,6	● 80,9	● 80,9	● 80,9

*A falta de dades, s'imputa el valor de 2022 per a l'any 2023.
Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

QUADRE I-11.38. RESULTATS DE L'ÍNDEX DE TERRITORI I BIODIVERSITAT, PER ILLES (2019-2024)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Illes Balears	41,4	40,6	42,1	50,7	52,7	51,6
Mallorca	45,0	43,1	45,3	45,7	48,3	46,7
Menorca	35,0	38,3	38,3	38,2	38,7	38,5
Eivissa	27,0	26,7	27,1	44,0	44,3	44,5
Formentera	36,2	36,2	36,2	36,2	36,7	36,7

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

- Generació de residus municipals en relació amb l'IPH.
- Percentatge de recollida selectiva respecte al total de residus generats.
- Evolució de la recollida de residus peril·losos respecte als valors del 2010.

11.7.1. GENERACIÓ DE RESIDUS MUNICIPALS EN RELACIÓ AMB L'IPH

Aquest indicador analitza l'evolució interanual de la producció de residus municipals mesurats en quilograms per persona i dia, tenint en compte l'IPH. Les dades per al període 2019-2024 es visualitzen en el gràfic I-11.10. El pes més elevat de Mallorca en el còmput total fa que els valors d'aquesta illa i la del conjunt de l'arxipèlag siguin molt semblants.

Amb les dades del gràfic anterior, l'indicador normalitzat (0-100) de producció de residus municipals dona com a resultat el quadre I-11.40. Per elaborar-lo, s'han tengut en compte els nivells que marca la Llei 8/2019, de residus i sòls contaminats de les Illes Balears. En aquest sentit, s'ha pres com a valor mínim el pitjor resultat dels obtinguts (Mallorca, 1,55 kg/pers./dia), mentre que s'ha agafat com a valor òptim el 15 % de reducció, tenint en compte que serà un valor que s'ha d'incrementar, atès que la llei exigeix assolir un 20 % el 2030 respecte als valors del 2010.

Es calcula el valor per a cada illa. Mallorca i Eivissa sempre mostren els valors de residus municipals per IPH més elevats, és a dir, més generació. Menorca sempre mostra els valors més baixos. Cas a part és Formentera, on les fluctuacions de l'IPH

Gràfic I-11.10.
Generació de residus municipals en relació amb l'IPH (kg/pers./dia)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades dels consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera i l'ibestat.

Quadre I-11.40. Valor de l'indicador normalitzat (0-100) de generació de residus municipals en relació amb l'IPH (kg/pers./dia)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mallorca	● 0,0	● 24,0	● 19,3	● 18,6	● 15,4	● 26,0
Menorca	● 65,0	● 75,9	● 71,5	● 72,5	● 77,5	● 78,3
Eivissa	● 0,0	● 0,0	● 20,4	● 18,1	● 20,5	● 11,5
Formentera	● 72,1	● 59,1	● 13,5	● 52,8	● 59,8	● 27,8
Illes Balears	● 0,1	● 24,2	● 23,9	● 23,7	● 22,2	● 27,8

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

són molt importants i això queda reflectit en l'indicador normalitzat. Es detecta una certa millora el 2023 a les illes de Menorca, Eivissa i Formentera. Mallorca també presenta millora, però el valor és lluny de les altres tres illes.

Cal destacar que, en el conjunt de les Illes Balears, el confinament decretat a causa de la pandèmia va representar una certa millora, poc destacable.

11.7.2. PERCENTATGE DE RECOLLIDA SELECTIVA RESPECTE AL TOTAL DE RESIDUS GENERATS

En aquest cas, l'indicador fa referència a la proporció, mesurada en tant per cent, de recollida selectiva respecte del total de residus. En el còmput de recollida selectiva, hi entra el paper, el vidre, els envasos i la fracció orgànica (FORM). Tenint en compte aquesta darrera observació, l'evolució dels valors de la proporció de recollida selectiva per al període 2019-2024 es detalla al [gràfic I-11.11](#). Hi ha una millora generalitzada, especialment a Eivissa. Formentera mostra fortes oscil·lacions. Mallorca i Menorca van millorant, però amb menys intensitat.

Malgrat la millora abans esmentada, els valors no són bons, atès que, d'acord amb els nivells que marca la Llei 8/2019, de residus i sòls contaminats de les Illes Balears, s'ha adoptat com a valor òptim el 65 % de recollida selectiva que ha de tenir lloc el 2030. Tenint en compte que la llei indica el valor sobre recollida selectiva neta, s'incrementa el valor objectiu fins a un 75 %. És a dir, malgrat la millora, encara s'és lluny dels objectius que cal assolir. La mi-

llor situació es dona a Eivissa, en què als darrers anys, des de 2021, ha incrementat molt la recollida selectiva, per damunt les altres illes.

11.7.3. EVOLUCIÓ DE LA RECOLLIDA DE RESIDUS PERILLOsos RESPECTE ALS VALORS DEL 2010

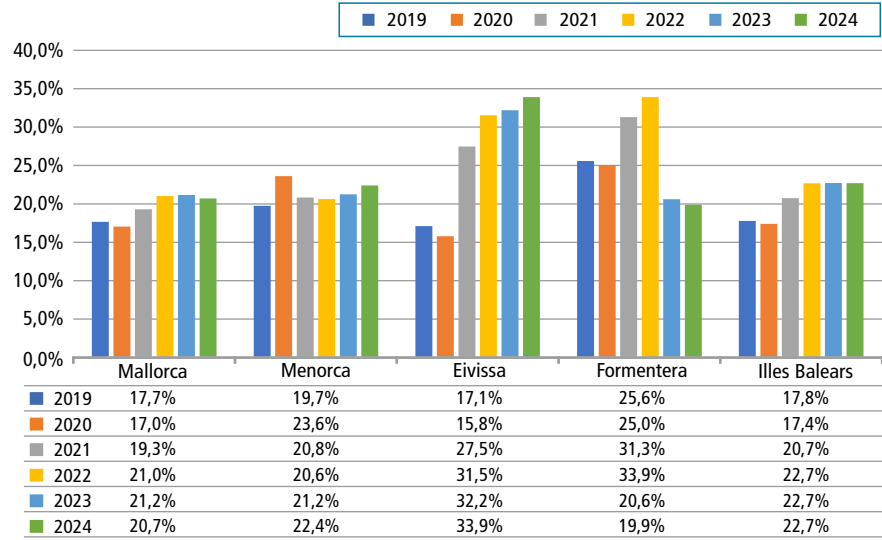
Aquest indicador fa referència, com el nom indica, a la recollida de residus peril·losos, entenent com a tals els que contenen propietats intrínseques que presenten riscos per a la salut i el medi ambient. Les darreres dades de què disposem corresponen al 2017. Per a l'indicador normalitzat (0-100) de recollida de residus peril·losos, es tenen en compte els objectius del Pla director sectorial de prevenció i gestió de residus peril·losos de les Illes Balears (PDSGP-RP). En aquest sentit, com a valor mínim, es pren l'objectiu de reducció del 10 % de la generació de residus peril·losos l'any 2021 respecte als valors del 2010. Com a valor òptim, s'agafa el nivell de reducció més elevat del 65 %. Atesa la limitació en la disposició de les dades, no s'adjunta quadre de l'evolució de l'indicador normalitzat (0-100).

Les dades assignades l'any 2024 són les de l'any 2017, ja que no s'han obtingut les dades actualitzades (vegeu el [quadre I-11.41](#)).

11.7.4. RESULTAT DE L'ÍNDEX PARCIAL DE GESTIÓ I CIRCULARITAT DE RESIDUS

Tenint en compte la manca d'informació referent a la generació de residus peril·losos —indicador en el qual s'ha imputat

Gràfic I-11.11.
Percentatge de recollida selectiva respecte al total de residus generats (2019-2024)



Font: elaboració pròpia a partir de les dades dels consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera.

QUADRE I-11.41. VALOR DE L'INDICADOR NORMALITZAT (0-100) DE PERCENTATGE DE RECOLLIDA SELECTIVA RESPECTE DEL TOTAL DE RESIDUS GENERATS						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mallorca	● 23,5	● 22,7	● 25,7	● 28,0	● 28,2	● 27,6
Menorca	● 26,3	● 31,5	● 27,8	● 27,5	● 28,3	● 29,9
Eivissa	● 22,8	● 21,1	● 36,6	● 42,0	● 42,9	● 45,3
Formentera	● 34,1	● 33,4	● 41,7	● 45,2	● 27,5	● 26,5
Illes Balears	● 23,7	● 23,2	● 27,7	● 30,3	● 30,3	● 30,3

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

el valor de 2017 a cada any—, el resultat de l'índex parcial de gestió i circularitat de residus dona com a resultat el quadre I-11.42, on pràcticament són indistingibles les dades de Mallorca i les Illes Balears. Queda palesa la millora a totes les illes, especialment a Eivissa.

Formentera mostra un empitjorament, però és habitual una gran variació en aquesta illa.

11.8.

RESULTATS DE L'INDICADOR SINTÈTIC MEDIAMBIENTAL DE LES ILLES BALEARS

L'evolució de l'índex sintètic mediambiental de les Illes Balears des de 2019 queda reflectit en el quadre I-11.43. Malgrat que no es disposa de dades actualitzades per

QUADRE I-11.42. RESULTATS DE L'ÍNDEX DE GESTIÓ DE RESIDUS I CIRCULARITAT, PER ILLES (2019-2024)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Illes Balears	23,8	32,8	34,4	35,3	34,7	36,8
Mallorca	23,7	32,5	31,9	32,5	31,3	35,1
Menorca	49,5	55,6	52,5	52,8	55,0	55,9
Eivissa	23,4	22,8	36,4	37,6	38,8	36,3
Formentera	55,1	49,9	35,7	52,0	47,9	35,4

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

QUADRE I-11.43. RESULTAT DE L'ISM A LES ILLES BALEARS (2019-2024)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Índex de resiliència climàtica	57,0	63,6	60,1	31,0	s. d.	s. d.
Índex de qualitat de l'aire	67,8	72,4	70,0	72,2	71,6	s. d.
Índex de transició energètica	38,0	73,1	48,3	30,1	57,7	s. d.
Índex de consum i qualitat de l'aigua	45,3	55,9	48,8	49,7	s. d.	s. d.
Índex de gestió del territori i biodiversitat	41,4	40,6	42,1	50,7	52,7	51,6
Índex de gestió i circularitat de residus	23,8	32,8	34,4	35,3	34,7	36,8
Índex ambiental	44,9	56,5	50,1	43,6	s. d.	s. d.

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

al 2023 de dos dels índexs parcials, igualment es poden extreure algunes conclusions. Per a l'any 2024 es disposa de dos índexs parcials: el de gestió del territori i biodiversitat, i el de gestió i circularitat de residus. Cal tenir present que cada illa influeix en l'índex en funció de la seva dimensió, de manera que els valors de l'illa de Mallorca tenen un impacte més significatiu sobre l'índex conjunt que els de les altres illes. Els valors de Formentera tenen un efecte molt petit sobre el valor conjunt; a més, solen mostrar més oscil·lacions, ja que basten pocs canvis per produir varia-

cions importants en els índexs aplicats, al contrari que a l'illa de Mallorca.

L'any 2023 falten tres indicadors, els de qualitat de l'aigua que entren o surten de depuradores (A3 i A4) i les emissions de gasos d'efecte hivernacle (C3). Aquestes mancances afecten els indicadors parcials de consum i qualitat de l'aigua, i de resiliència climàtica.

Per al 2024 només es poden calcular els índexs parcials de gestió del territori i biodiversitat i el de gestió i circularitat de residus.

En l'índex sintètic ambiental (ISM) per a les Illes Balears, el valor oscil·la entre 43,6 (any 2022) i 56,5 (any 2020). La millora observada el 2020 respecte dels anys 2019, 2021 i 2022 és causada per les limitacions de mobilitat decretades arran de la pandèmia. La millora en l'índex durant l'any de la pandèmia s'ha perdut, i l'any 2022 és fins i tot més baix que el del 2019. Cada illa mostra el mateix patró, però Menorca mostra uns valors sempre més elevats que les altres tres illes (entre 43,5 i 58,9), seguida de Formentera i Mallorca. Eivissa mostra els valors de l'índex sintètic sempre més baixos que les altres illes (entre 36,7 i 46,1).

L'índex de resiliència climàtica (quadre 1-11.8) té una tendència negativa fins al 2022 degut a l'increment de les temperatures i les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle. Aquest patró es repeteix a les Illes de Mallorca i Menorca. El component de l'índex de sequera hidrològica no mostra tants valors negatius fins a l'any 2022, però empitjora molt els anys 2023 i 2024.

L'índex de qualitat de l'aire (1-11.13) es troba en uns valors bons i estables. El mateix passa en cada illa per separat. Els valors més problemàtics apareixen als valors d'immissió de NO₂ i PM₁₀, mentre que en el cas dels valors de SO₂ i ozó la situació és, en general, bona. L'índex de qualitat de l'aire de l'any 2020 va ser afavorit per un descens significatiu del transport, que es va traduir en una baixada important del funcionament de motors alimentats per combustibles fòssils i un increment de l'índex.

L'índex de transició energètica (1-11.22) mostra fortes oscil·lacions amb un mínim el 2020 i un màxim el 2023. La pitjor dada

sempre és la proporció d'energia renovable, que, en el millor dels casos, només arriba al 4,8 % (equivalent a un 12 a l'indicador).

L'indicador de l'índex de consum i qualitat de l'aigua (1-11.31) queda sempre en un estat mitjà, sense millorar clarament. Els indicadors més problemàtics són els que tenen a veure amb el consum d'aigua de proveïment urbà per IPH i l'evolució anual de les reserves hídriques. En el consum d'aigua, només Formentera mostra valors baixos i la situació de les reserves hídriques sempre és problemàtica. Respecte de la qualitat d'entrada i sortida de l'aigua a les depuradores, Eivissa es troba en un estat deficient, així com, en menor grau, Formentera.

L'evolució de l'indicador de l'índex de gestió del territori i biodiversitat (1-11.38) és positiva, tot i que els canvis depenen de la declaració d'espais protegits. No obstant això, la proporció de territori terrestre encara està lluny de la referència del 40 %, i més lluny encara del 10 % pel percentatge protegit de la mar Balear. Menorca i Eivissa presenten la superfície protegida més baixa. L'indicador relatiu a la superfície forestal cremada es manté favorable, amb més de 10 anys sense incendis forestals rellevants.

Pel que fa a l'índex de gestió i circularitat de residus (1-11.42), la generació de residus municipals i la seva recollida selectiva encara estan lluny d'una proporció adequada a Mallorca i Eivissa, tot i que hi ha una millora evident. A Menorca, la recollida selectiva es pot millorar, però la generació de residus municipals en relació amb l'IPH és bona. Formentera mostra oscil·lacions.

Si el resum de resultats es fa per anys i illes, per al 2019 s'obté com a resultat el **quadre I-11.44**. En el seu moment, aquell any va ser rècord en quantitat de turistes, amb la qual cosa es va traduir en un índex sintètic per davall dels 50 punts. De fet, això va arrossegar mals resultats en matèria de circularitat de residus (sobretot a Mallorca i Eivissa) i d'optimització energètica, en aquest cas a causa de les xifres elevades de consum de combustibles fòssils dels sectors de transport i serveis. Així, aquell any es van aconseguir millors resultats que el 2018 pels GEH i la climatologia va acompanyar amb temperatures i pluges lleugerament superiors a la mitjana, la qual cosa explica el valor de l'índex de resiliència climàtica.

Les dades per al 2020 s'esmenten en el **quadre I-11.45**, en què es detecten canvis substancials respecte de l'any anterior. El 2020 va ser l'any en què va irrompre la pandèmia, del confinament i de les restriccions. Això va ser determinant en la millora

dels índexs, sobretot el de transició energètica, ja que es va disminuir el consum de combustibles fòssils i, d'aquesta manera, es va millorar el percentatge de renovables i el de qualitat de l'aire. L'índex que va empitjorar més clarament va ser el de resiliència climàtica, ja que, malgrat que es reduïren les emissions dels GEH, la temperatura mitjana i la pluviositat

(factors no antròpics) no en permeteren una millora. Tot i això, l'ISM va millorar en 13,8 punts respecte de l'any anterior.

El 2021 va ser l'any de la recuperació econòmica amb restriccions. Es va quedar lluny de l'afluència turística del 2019, però aquesta augmentà respecte de 2020. Les dades dels índexs per al 2021 es detallen en el **quadre I-11.46**. El 2021, l'ISM va baixar 8,5 punts, baixada en què sobretot va influir l'empitjorament de l'índex de transició energètica, que va baixar 24,8 punts respecte de l'any anterior (73,1 el 2020) a causa de la recuperació parcial del

QUADRE I-11.44. RESULTAT DE L'ISM PER DIMENSIONS I ILLES (2019)					
	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Índex de resiliència climàtica	41,82	64,43	56,48	64,80	57,03
Índex de qualitat de l'aire	60,60	75,13	67,60	72,98	67,78
Índex de transició energètica	38,00	38,00	38,00	38,00	38,00
Índex de consum i qualitat de l'aigua	50,12	44,03	18,47	70,28	45,26
Índex de gestió del territori i biodiversitat	45,00	35,03	26,98	36,23	41,40
Índex de gestió i circularitat de residus	23,71	49,48	23,43	55,13	23,82
Índex ambiental	43,05	49,51	36,66	55,97	44,95

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

QUADRE I-11.45. RESULTAT DE L'ISM PER DIMENSIONS I ILLES (2020)					
	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Índex deresiliència climàtica	49,2	65,2	76,3	52,6	63,6
Índex de qualitat de l'aire	66,9	78,7	71,5	79,5	72,4
Índex de transició energètica	73,1	73,1	73,1	73,1	73,1
Índex de consum i qualitat de l'aigua	58,2	48,7	14,5	68,9	55,9
Índex de gestió de territori i biodiversitat	43,1	38,3	26,7	36,2	40,6
Índex de gestió i circularitat de residus	32,5	55,6	22,8	49,9	32,8
Índex ambiental	54,3	58,9	46,1	60,0	56,5

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

QUADRE I-11.46. RESULTAT DE L'ISM PER DIMENSIONS I ILLES (2021)					
	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Índex de resiliència climàtica	43,0	70,2	61,3	71,7	60,1
Índex de qualitat de l'aire	66,4	79,1	64,5	81,4	70,0
Índex de transició energètica	48,3	48,3	48,3	48,3	48,3
Índex de consum i qualitat de l'aigua	51,2	43,8	12,3	65,6	48,8
Índex de gestió del territori i biodiversitat	45,3	38,3	27,1	36,2	42,1
Índex de gestió i circularitat de residus	31,9	52,5	36,4	35,7	34,4
Índex ambiental	47,3	53,8	39,6	56,3	50,1

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

transport i dels serveis. La resta dels índexs es van moure en valors semblants als de l'any anterior, ja que, malgrat que es produís un augment de l'activitat econòmica, no va ser de la magnitud que hi havia en anys anteriors a la pandèmia i, d'aquesta manera, la influència humana sobre factors mediambientals va ser moderada.

El 2022 s'eliminaren la majoria de les restriccions existents per lluitar contra la covid, la qual cosa es va traduir en un augment significatiu de l'activitat econòmica respecte del 2021. Les dades per al 2022 es detallen en el [quadre I-11.47](#). Es rebaixen els valors per resiliència climàtica, qualitat de l'aire i sobretot els de transició energètica, tot reflex de l'increment de l'activitat econòmica.

No es disposa de prou dades per elaborar dos dels sis índexs parcials per als anys 2023 i 2024, per la qual cosa no figura cap valor per a l'índex sintètic ([quadre I-11.48](#)). Tot i així, l'índex de transició energètica i de gestió del territori i biodiversitat milloren respecte al 2022, a pesar de l'increment de l'activitat econòmica, ja plenament normalitzada. Els índexs de qualitat de l'aire i gestió de residus queden igual que el 2022.

En tot cas, cal tenir present que els anys secs i calorosos, cada vegada més intensos, afecten l'índex de resiliència climàtica i les reserves hídriques (índex de consum i qualitat de l'aigua) i no tenim cap control sobre ells.

QUADRE I-11.47. RESULTAT DE L'ISM PER DIMENSIONS I ILLES (2022)					
	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Índex de resiliència climàtica	31,1	35,5	49,0	39,1	31,0
Índex de climàtica l'aire	63,1	76,5	77,0	73,5	72,2
Índex de transició energètica	30,1	30,1	30,1	30,1	30,1
Índex de consum i qualitat de l'aigua	53,5	40,9	16,0	71,1	49,7
Índex de gestió del territori i biodiversitat	45,7	38,2	44,0	36,2	50,7
Índex de gestió i circularitat de residus	32,5	52,8	37,6	52,0	35,3
Índex ambiental	42,1	43,5	39,3	49,8	43,6

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

QUADRE I-11.48. RESULTAT DE L'ISM PER DIMENSIONS I ILLES (2023)					
	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Índex de resiliència climàtica	s. d.	s. d.	s. d.	s. d.	s. d.
Índex de climàtica l'aire	69,2	78,6	74,0	74,2	71,6
Índex de transició energètica	57,7	57,7	57,7	57,7	57,7
Índex de consum i qualitat de l'aigua	s. d.	s. d.	s. d.	s. d.	s. d.
Índex de gestió del territori i biodiversitat	48,3	38,7	44,6	36,7	52,7
Índex de gestió i circularitat de residus	31,3	55,0	38,8	47,9	34,7
Índex ambiental	s. d.	s. d.	s. d.	s. d.	s. d.

Font: elaboració pròpia a partir de la metodologia de l'ISM del CES IB.

REQUADRE I-1.

ELS RECURSOS HÍDRICS DE LES ILLES BALEARS

JOSÉ M. ESCALONA LORENZO

Professor titular de l'Àrea de Producció Vegetal
Director de l'Institut d'Investigacions Agroambientals i d'Economia de l'Aigua (INAGEA-UIB)

1.

INTRODUCCIÓ

L'especificitat hidrològica principal de les Illes Balears respecte a altres confederacions hidrogràfiques de l'Estat és la gairebé absoluta absència de rius permanents i embassaments, per la qual cosa majoritàriament la demanda

d'aigua, tant per a abastaments com per a regadius, es cobreix amb aigües subterrànies. Fins als anys seixanta, pràcticament tot el proveïment d'aigua a les illes provenia de brolladors o d'aqüífers superficials explotats mitjançant sínies i molins de vent. La font de la Vila de Palma, que encara es fa servir actualment, ja proveïa d'aigua l'àrab Madina Mayurqa al segle XII, i fins al segle XIX seria una de les principals aportacions d'aigua a la ciutat. L'augment de l'oferta d'aigua, tant per a proveïment com per a agricultura, a causa del desenvolupament de tècniques modernes de sondejos i bombes submergides de petit diàmetre, propicia també un gran increment de les terres en regadiu i, en conjunt, representa una pressió evident sobre els recursos, que amb la sequera de 1963-1968 va originar seriosos problemes per la quantitat de nitrats.

El Pla hidrològic de les Illes Balears (PHIB) de 1996 va representar un punt d'inflexió, ja que per primera vegada es fixaven objectius mediambientals concrets i quantificats, amb indicadors per avaluar-ne el grau de compliment. L'entrada en vigor l'any 2000 de la Directiva marc de l'aigua (DMA), que exigeix el bon estat quantitatiu i químic de les masses d'aigua subterrània i el bon estat ecològic i químic de les masses d'aigua superficial, aclareix definitivament el panorama perquè el desenvolupament de l'arxipèlag es faci en termes de sostenibilitat. En un nou escenari climàtic que implica una incertesa més gran de la disponibilitat dels recursos hídrics, la DMA ha de ser una eina bàsica per a una millor gestió de l'aigua en un entorn vulnerable com és l'arxipèlag Balear.

El sector agrari depèn completament dels recursos hídrics disponibles, especialment a la Mediterrània (IPPC, 2023). Ambdós factors obliguen a garantir un banc d'aigua agrari que permeti la viabilitat del sector.

Hi ha nombroses evidències de canvis en el clima que estan provocant la implementació d'estratègies de mitigació i adaptació dels diferents sectors productius. Aquests canvis en el clima han estat registrats durant els darrers 150 anys i evidencien increments de temperatura de l'aire i del mar molt significatius associats a l'emissió de gasos d'efecte hivernacle, entre els quals hi ha l'anhidrid carbònic. A més, es constaten canvis en la distribució i la intensitat, i la precipitació i els increments d'esdeveniments extrems (IPCC, 2023). Una de les conseqüències més importants associades

al canvi climàtic és la reducció de les reserves hídriques i de la disponibilitat d'aigua per als seus diferents usos.

En aquesta memòria, es pretén exposar quina és la situació de les reserves hídriques de les Illes Balears, els seus usos i problemàtiques, posant èmfasi en ús agrari en un context de canvi climàtic.

2.

ESTAT DELS RECURSOS HÍDRICS DE LES ILLES BALEARS

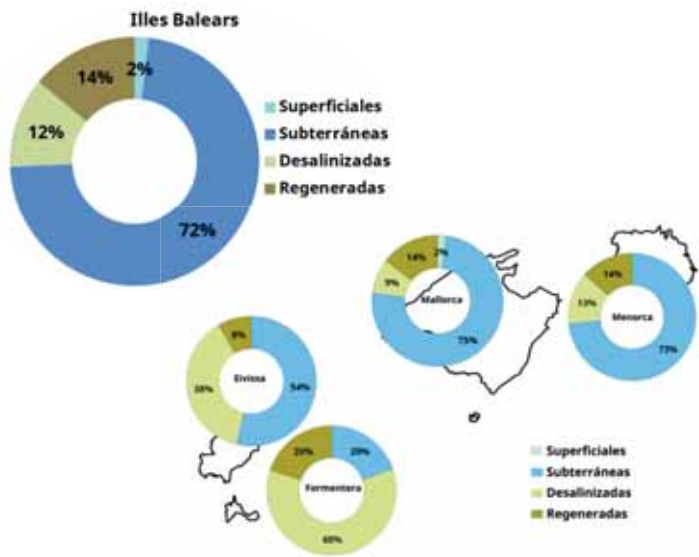
Segons es detalla al Pla hidrològic de la demarcació hidrogràfica de les Illes Balears, Revisió de tercer cicle (2022-2027), annex 2. Inventari de recursos hídrics, la pràctica inexistència d'infraestructures per a l'aprofitament dels recursos superficials i el règim altament torrencial dels cursos comporta que el 98 % dels recursos disponibles siguin d'origen natural. La resta de recursos disponibles provenen de fonts no convencionals, principalment d'aigües procedents de la dessalinització d'aigua de mar i les aigües regenerades. A la figura 1 es resumeixen els volums teòricament disponibles per origen i sistema d'explotació. Es pot destacar que les aigües subterrànies suposen, a la majoria dels sistemes, la font principal, amb l'única excepció del sistema de Formentera, on les aigües procedents de la dessalinització són el recurs principal. Mallorca és el sistema amb un percentatge més gran de disponibilitat d'aigües subterrànies, encara que una bona part d'aquestes es localitzen a la serra de Tramuntana, on no

hi ha pràcticament demanda (vegeu el gràfic RI-1.1).

L'estat i la distribució dels recursos hídrics subterranis de cadascuna de les illes és variable. Al gràfic RI-1.2, s'observen zones de molt baixa disponibilitat hídrica subterrània, que corresponen a zones del litoral del llevant de Mallorca, Eivissa i el nord de Menorca. A més, coincideixen amb una baixa qualitat de les aigües (gràfics RI-1.3 i RI-1.4), principalment a causa de processos d'intrusió marina i sobreexplotació d'aqüífers.

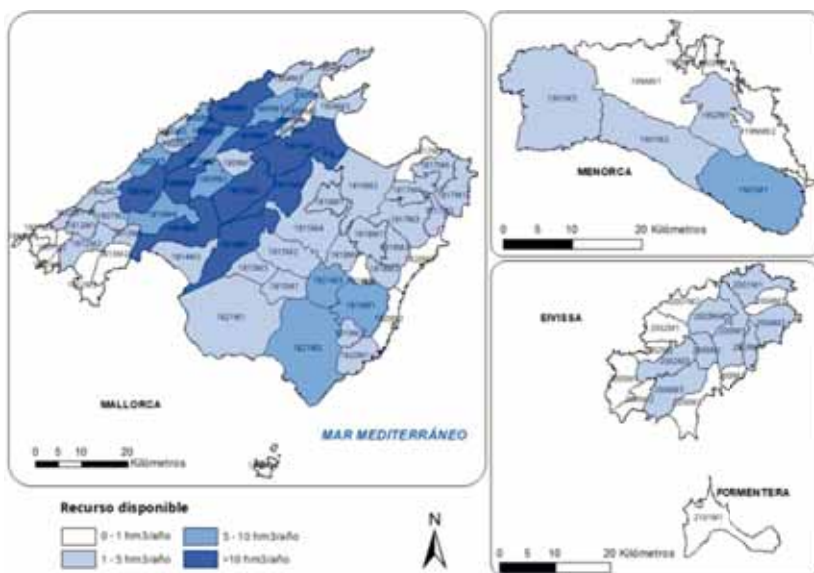
En general, s'observa una variació important de les masses d'aigua subterrània al llarg de l'any (vegeu el quadre IR-1.1). A escala global, hi ha una disminució de 10 punts percentuals de les massa d'aigua de març a juliol, mesos de màxima demanda hídrica. Algunes masses d'aigua fins i tot arriben a assecar-se completament durant l'any. El monitoratge a temps real de les reserves hídriques permeten establir un sistema de prealertes i alertes per sequera.. Aquesta situació també va provocar una disminució de la disponibilitat d'aigua per a

Gràfic RI-1.1.
Distribució percentual dels recursos hídrics de les Illes Balears i la seva variació entre illes (any 2021)



Font: Portal de l'aigua. CAIB.

Gràfic RI-1.2.
Distribució dels recursos subterranis disponibles



ús agrícola, fet que va provocar una reducció molt significativa de la producció tant de cultius herbacis extensius com el cereal i els farratges, com de cultius llenyosos com l'oliverar o la vinya.

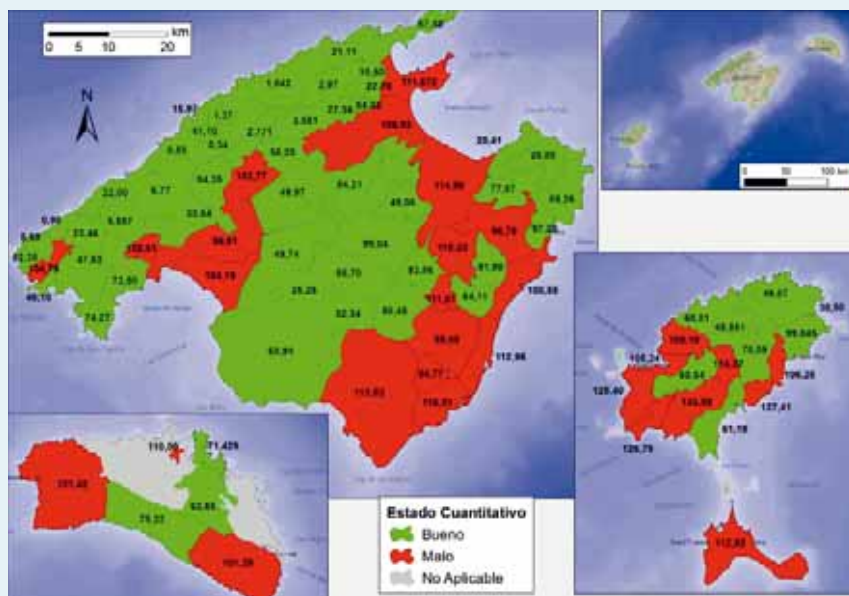
3.

USOS DE L'AIGUA

L'estimació del consum total d'aigua per al període (2013-2018) suma un volum de 246,97 hm³/any. La seva distribució per illes i usos, així com per procedència

de l'aigua, es resumeix al **gràfic IR-1.5**, on es representa de manera percentual el pes de cada tipus d'ús respecte del total de les demandes. S'observa com la major part del recurs hídric de les Balears es destina al consum humà i només un 22 % es destina al sector agrari. La resta dels sectors es poden considerar residuals. Per illes, Mallorca i Menorca mostren una distribució d'usos d'aigua similars, encara que en el cas de Menorca l'ús industrial és sensiblement més gran. Per altra banda, les Pitiüses mostren un percentatge molt baix d'ús agrari en comparació de la mitjana.

Gràfic RI-1.3.

Estat quantitatiu de les masses d'aigua subterrània de les Illes Balears

Font: Portal de l'aigua. CAIB.

4.**EL SECTOR AGRARI DE BALEARS**

La superfície dedicada a l'activitat agrícola a les Illes Balears és de 173.792 ha, fet que suposa un 35 % de la superfície geogràfica total (vegeu el **quadre IR-1.2**). Per illes, Mallorca és l'illa amb un percentatge més alt dedicat a l'agricultura (41 %), mentre que a Eivissa només representa un 10 % del total del sòl. A més, de l'ús agrícola, cal destacar l'ús forestal, que representa un 38 % del total. Per tant, podem afirmar que l'activitat agrària és un factor clau que determina el paisatge i la identitat de les nostres Illes, de manera que me-

reix ser preservada, malgrat que el pes econòmic és molt reduït (només representa el 0,5 % del PIB).

Els cereals i farratges són els dos tipus de cultius amb més presència territorial. A més, cultius llenyosos com l'ametller, el garrofer i la vinya sumen un 20 % de la superfície agrícola.

Cal destacar la diferenciació/especialització agrícola per illes. Així, Menorca dedica un 90 % de la superfície agrícola a la producció de farratges, mentre que a Formentera predomina el cultiu de cereal. De tots els subsectors, el sector del vi i el de les hortalisses representen més del 50 % del valor econòmic de la producció agrària, que se situa en 154 mi-

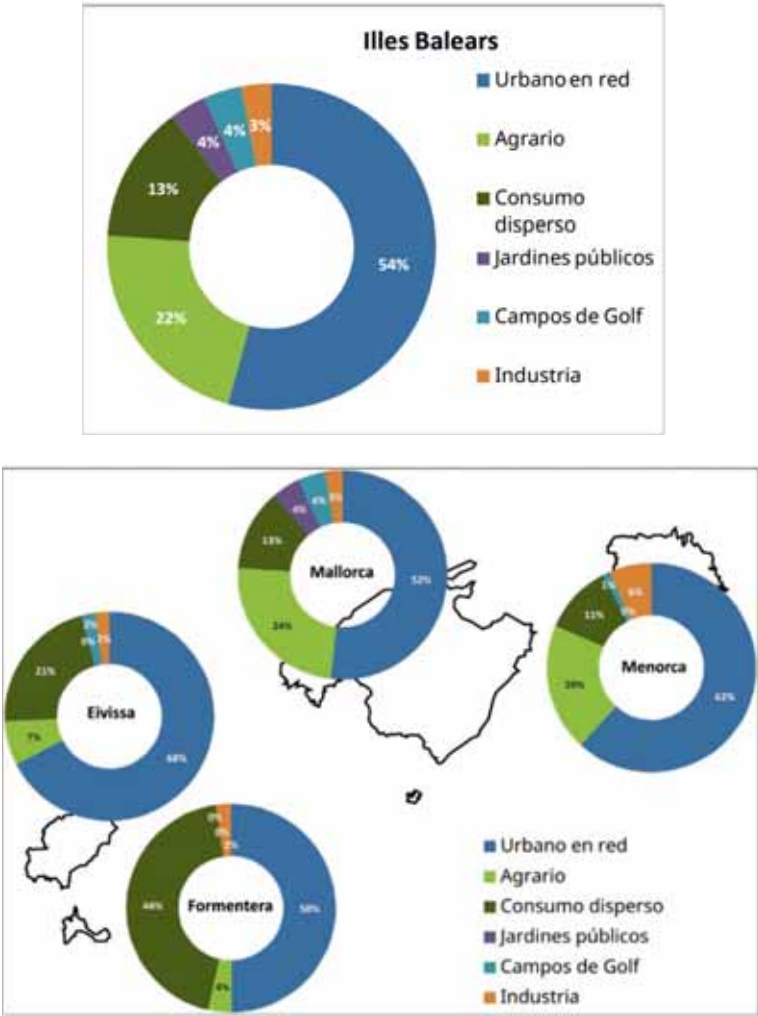
QUADRE IR-1.1. EVOLUCIÓ INTERANUAL DE LES MASSES D'AIGUA SUBTERRÀNIA (MAS) DE LES ILLES BALEARS (2024)													
Illal / Massa d'Aigua Subterrània (MAS)	Codi	Mar-24	Abr-24	Mai-24	Jun-24	Jul-24	Agost-24	Set-24	Oct-24	Nov-24	Des-24	Gen-25	Feb-25
MAS Pollença (UH Almadrava)	1805M1	33 %	31 %	31 %	31 %	31 %	31 %	31 %	31 %	51 %	31 %	31 %	32 %
MAS Bunyola (UH S'Estremera)	1808M1	72 %	71 %	69 %	67 %	64 %	62 %	58 %	56 %	62 %	63 %	61 %	61 %
MAS Penya Flor (UH Alaró)	1809M2	38 %	35 %	35 %	32 %	31 %	31 %	37 %	26 %	30 %	30 %	34 %	36 %
MAS Caimari (UH Ufanes)	1810M1	100 %	71 %	63 %	57 %	53 %	53 %	54 %	51 %	96 %	72 %	59 %	72 %
MAS Sa Pobla (UH Pla d'Inca-Sa Pobla)	1811M1	39 %	34 %	31 %	25 %	19 %	20 %	20 %	21 %	36 %	36 %	34 %	35 %
MAS Liubi (UH Pla d'Inca-Sa Pobla)	1811M2	50 %	49 %	42 %	39 %	37 %	38 %	40 %	39 %	49 %	44 %	39 %	42 %
MAS Sa Vileta (UH Na Burguesa)	1813M1	67 %	67 %	69 %	67 %	68 %	68 %	68 %	69 %	76 %	69 %	67 %	65 %
MAS Xorrijo (UH Pla de Palma)	1814M1	53 %	51 %	44 %	42 %	42 %	45 %	45 %	49 %	50 %	40 %	51 %	50 %
MAS Sant Jordi (UH Pla de Palma)	1814M2	44 %	45 %	44 %	44 %	42 %	41 %	44 %	45 %	51 %	51 %	48 %	47 %
MAS Pont d'Inca (UH Pla de Palma)	1814M3	37 %	34 %	30 %	28 %	25 %	24 %	26 %	28 %	35 %	35 %	35 %	35 %
MAS Son Reus (UH Pla de Palma)	1814M4	51 %	51 %	50 %	47 %	45 %	45 %	45 %	45 %	48 %	49 %	51 %	51 %
MAS Son Real (UH Sa Marineta de Petra)	1816M2	24 %	24 %	25 %	24 %	23 %	22 %	24 %	28 %	28 %	25 %	23 %	20 %
MAS Son Servera (UH Artà)	1817M2	69 %	67 %	66 %	63 %	52 %	30 %	28 %	25 %	39 %	44 %	47 %	49 %
MAS Sant Llorenç (UH Artà)	1817M3	40 %	39 %	38 %	37 %	37 %	35 %	34 %	34 %	33 %	35 %	36 %	36 %
MAS Son Talent (UH Manacor)	1818M1	59 %	57 %	56 %	54 %	51 %	46 %	52 %	54 %	66 %	72 %	72 %	72 %
MAS Sant Salvador (UH Felanitx)	1819M1	58 %	54 %	50 %	41 %	26 %	23 %	16 %	16 %	16 %	16 %	17 %	17 %
MAS Cala d'Or (UH Marina de Llevant)	1820M2	52 %	51 %	50 %	49 %	48 %	45 %	43 %	43 %	55 %	45 %	47 %	50 %
MAS Pla de Campos (UH Llucma-Campos)	1821M2	69 %	65 %	72 %	70 %	70 %	54 %	70 %	58 %	74 %	63 %	62 %	56 %
MALLORCA Conjunt (mitjana ponderada)		57 %	55 %	53 %	50 %	47 %	43 %	47 %	47 %	56 %	53 %	52 %	52 %
MAS Maó (UH Migjorn)	1901M1	45 %	44 %	47 %	47 %	35 %	29 %	39 %	42 %	45 %	47 %	47 %	47 %
MAS Ciutadella (UH Migjorn)	1901M3	82 %	77 %	71 %	67 %	64 %	58 %	62 %	62 %	67 %	71 %	73 %	73 %
MAS Sa Roca (UH Albaida)	1902M1	37 %	37 %	36 %	35 %	34 %	33 %	32 %	31 %	32 %	32 %	32 %	32 %
MENORCA Conjunt (mitjana ponderada)		54 %	52 %	51 %	50 %	44 %	39 %	44 %	45 %	48 %	50 %	51 %	51 %
MAS Pla de St Antoni (UH St Antoni)	2002M2	72 %	72 %	71 %	71 %	70 %	71 %	70 %	71 %	71 %	72 %	72 %	73 %
MAS Sant Agustí (UH St Antoni)	2002M3	9 %	5 %	9 %	9 %	5 %	4 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
MAS Cala Llonga (UH Santa Eulària)	2003M1	46 %	42 %	35 %	29 %	23 %	18 %	15 %	11 %	13 %	15 %	18 %	30 %
MAS Riu de Santa Eulària (UH Sta Eulària)	2003M3	33 %	26 %	26 %	25 %	23 %	29 %	31 %	35 %	37 %	33 %	40 %	39 %
MAS Es Canar (UH Sant Carles)	2004M2	29 %	21 %	41 %	41 %	39 %	40 %	36 %	41 %	41 %	42 %	40 %	44 %
MAS Jesús (UH Eivissa)	2006M2	41 %	40 %	44 %	42 %	40 %	36 %	37 %	37 %	40 %	43 %	45 %	47 %
EIVISSA Conjunt (mitjana ponderada)		39 %	37 %	36 %	35 %	32 %	32 %	33 %	32 %	37 %	35 %	36 %	34 %
Balears (mitjana ponderada)		56 %	53 %	52 %	50 %	46 %	43 %	46 %	46 %	54 %	52 %	51 %	51 %

Font: Portal de l'aigua. CAIB.

QUADRE IR-1.2. USOS DEL SÒL DE LES ILLES BALEARS	
Usos de la terra	Superfície (ha)
Cultius agrícoles	173.792
Pastures	36.469
Superfície forestal	222.409
Superfície total	499.170

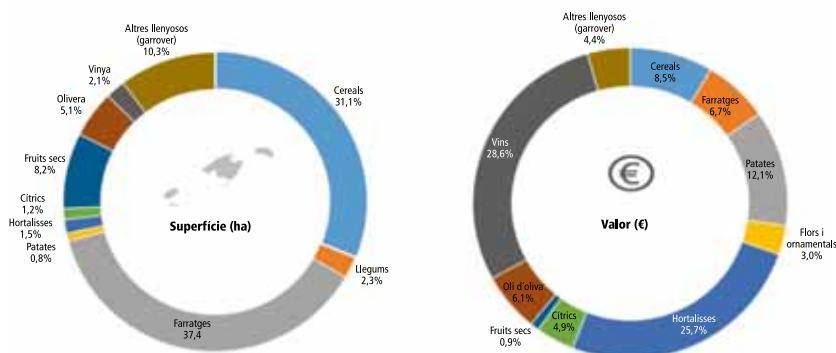
Font: IRFAP.

Gràfic IR-1.4
Distribució dels diferents usos de l'aigua a les Illes Balears per illes



Font: Portal de l'aigua. CAIB.

Gràfic IR-1.5.
Distribució de cultius i valoració de la producció agrària total de les Illes Balears (2023)



Font: IRFAP.

lions d'euros, encara que només suposin un 3,5 % de la superfície.

La superfície agrària destinada a regadiu a les Balears és d'unes 20.000 ha, fet que suposa un 13,2 % de la superfície agrària (dades corresponents a l'any 2023, MAPA). Les restriccions hídriques sofertes en el darrer període de sequera no han permès incrementar la superfície dedicada a regadius. No obstant això, l'ús creixent d'aigües regenerades per a cultius farratgers i cultius llenyosos tradicionalment de secà, però reconvertits en cultius en regadiu com la vinya, l'ametller i l'oliverar, permet tenir una visió positiva de cara al futur del regadiu.

Requeriments hídrics del sector agrari

El sector agrari consumeix un 22 % del total dels recursos hídrics de les Balears.

Aquest percentatge és sensiblement més baix que el de l'Estat espanyol, que se situa en un 82 %, a causa de les particularitats del territori i el pes específic dels diferents sectors econòmics. En els darrers anys, s'ha observat una disminució del consum d'aigua, i s'ha passat de 165.000 hm3 anuals el 1992 a 53.000 hm3 l'any 2017. Aquest fet ha estat determinat per diferents factors, en alguns casos positius i altres negatius. Com a factor positiu principal, destaca la tecnificació del reg que ha permès millorar l'eficiència en l'ús de l'aigua. Altres factors, com ara l'abandonament de terres agràries per manca de relleu generacional i la disminució de la rendibilitat de les explotacions i de la renda agrària, han accentuat la reducció del consum. D'altra banda, la sobreexplotació d'aqüífers per a ús urbà, juntament amb la disponibilitat hídrica més baixa asso-

ciada al canvi climàtic, compromet la viabilitat del sector agrari de les Balears. Per això, es fa cada cop més rellevant emprendre polítiques que assegurin la viabilitat del sector agrari tan dependent del recurs hídric. La creació d'un banc d'aigua agrari, l'aposta per millorar la tecnificació dels regadius, la millora de la qualitat dels recursos hídrics disponibles i l'aposta per l'ús d'aigües no convencionals a l'agricultura són aspectes clau que cal abordar amb urgència. A més, en un marc de canvi climàtic que provoca un increment de la demanda hídrica dels cultius, aquest mandat cobra encara més sentit.

Aigua regenerada com a nova alternativa

Des de les administracions autonòmica i estatal, els darrers anys s'ha posat en marxa el Pla de regadius amb aigües regenerades, amb el qual s'han implantat zones noves en regadiu o s'ha substituït en alguns sectors l'aigua de pous per les aigües regenerades. La reutilització de les aigües residuals per al reg agrícola permet disminuir l'extracció d'aigua subterrània, ja que representa una nova font d'aigua, disponible en quantitats abundants. A més, comporta avantatges interessants en l'àmbit agrícola, perquè es poden aprofitar les propietats fertilitzants, gràcies als nutrients que conté, i disminuir, així, els costos en fertilitzants sintètics. El tercer avantatge està relacionat amb el tractament, ja que en alguns casos es pot prescindir del tractament terciari necessari per abocar aquestes aigües a zones sensibles. Actualment, el sector agrícola de les Illes Balears consumeix un total de 17,56 hm³/any d'aigua

regenerada per regar els cultius d'un total de 50,03 hm³ d'aigua regenerada/any. Això representa més d'un 33 % del total d'aigua que s'utilitza per a reg. La resta prové d'aigües subterrànies.

Les experiències de reg amb aigües regenerades a diferents indrets de l'illa de Mallorca (pla de Sant Jordi, Inca i Sóller) posen de manifest que l'ús d'aquestes aigües no compromet la fertilitat de les terres, la producció o la qualitat ambiental (Vadell et al., 2015). No obstant això, la qualitat de l'aigua regenerada sí que pot limitar-ne l'ús, ja que varia considerablement al llarg de l'any, de manera que empitjora els paràmetres de referència durant els mesos de més exigència hídrica dels cultius. Un altre factor que limita l'ús de l'aigua regenerada és la manca d'estructures de distribució i emmagatzematge d'aigua públiques i privades. Cal facilitar la utilització de l'aigua regenerada mitjançant una xarxa de distribució eficaç, propera als punts d'aplicació que vagin acompanyats de basses d'emmagatzematge d'aigua produïda en períodes de baix requeriment hídric, que corresponen als períodes de millor qualitat de l'aigua regenerada. Aquestes dues qüestions són fonamentals per ampliar considerablement la utilització d'aigua regenerada a l'agricultura complint els requeriments que estableix el RD 1620/2007 pel qual s'estableix el règim jurídic de la reutilització de les aigües depurades.

La salinitat de l'aigua regenerada

Un dels factors importants a les aigües residuals és la salinitat, ja que influeix en el procés de depuració i també determi-

na el potencial de reutilització de l'aigua residual urbana depurada per a usos agrícoles. Les estacions depuradores no estan destinades a la dessalinització de l'aigua residual i, per tant, la salinitat de l'aigua residual procedent del clavegueram no és eliminada i surt pràcticament amb la mateixa concentració a l'aigua depurada. L'aigua residual del clavegueram ha de complir un lílndar de salinitat que no se superi els 3 mS/cm de conductivitat, lílndar lílmit per possibilitar els usos agrícoles de l'aigua. L'aplicació d'aigües d'elevada salinitat té un efecte directe en l'acumulació de sals a terra, encara que és cert que aquest procés reverteix durant l'hivern per processos d'arrossegament i rentat d'aquestes sals cap a capes més profundes del terra, i pot afectar la qualitat de les aigües de les capes freàtiques a mitjà i llarg termini. A més, la utilització d'aquestes aigües condiona el tipus d'espècie cultivada, que ha de ser tolerant a la presència de sals a l'aigua i la terra. Per tant, per poder utilitzar amb garanties aquest recurs hídric, cal aplicar les mesures necessàries per reduir la salinitat de les aigües regenerades perquè pugui ser utilitzada, amb les màximes garanties, als cultius que recull el RD 1620/2007.

5.

CONCLUSIÓ

Les Illes Balears, com a ecosistema insular de la Mediterrània, és un sistema vulnerable per definició. El recurs hídric és el factor més limitant per a l'activitat humana sota aquestes condicions. A més,

les noves condicions del clima intensifiquen la vulnerabilitat i els riscos a què està sotmesa. A més, la intensificació de l'activitat turística compromet la viabilitat d'altres sectors com el sector agrari, clau en el manteniment de l'arrelament, la identitat i el paisatge de les Balears. És fonamental establir polítiques que assegurin l'activitat agrària, basada en sistemes de producció sostenibles, des d'un punt de vista ambiental, econòmic i social. En aquest sentit, preservar i garantir el recurs hídric necessari per al desenvolupament de l'agricultura en aquest nou marc de sostenibilitat és un deure a què hem d'estar sotmesos¹.

1. Per a l'elaboració d'aquest requadre, s'han consultat els documents següents:

IPPC 2023. Sisè informe d'avaluació. Informe de síntesi.

Ministeri d'Agricultura Pesca i Alimentació. Govern d'Espanya. <https://www.mapa.gob.es/es/desarrollo-rural/temas/gestion-sostenible-regadios/mapas.aspx>

Pla hidrològic de la demarcació hidrogràfica de les Illes Balears. Revisió de tercer cicle (2022-2027).

Vadell J., Adrover M., Solivellas JG, Moyà Nicolas E., Mulet S., Fernández E., Calero R. (2015). Ús d'aigües regenerades per al reg de cultius farratgers a les Illes Balears. A Pastos i Forrajals al segle XXI. Editorial Societat Espanyola per a l'Estudi de les Pastures. ISBN: 978-84-606-7295-1.